

Gemeente Almere

21 juni 2022

Programmarekening 2021

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	5
	1.1 Leeswijzer	5
	1.2 Financiële inleiding.....	8
	1.3 Opgaven	16
2	PROGRAMMAVERANTWOORDING	22
	2.1 Bestuur, inwoners en economie	22
	2.2 Duurzaam, leefbaar en bereikbaar	28
	2.3 Ruimte en wonen	34
	2.4 Zorg en welzijn	42
	2.5 Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit.....	47
	2.6 Onderwijs, sport en cultuur.....	53
	2.7 Veiligheid	60
	2.8 Bedrijfsvoering.....	67
	2.9 Financiën	71
3	PARAGRAFEN	74
	3.1 Risicoparagraaf.....	74
	3.2 Lokale heffingen	82
	3.3 Grondbeleid.....	86
	3.4 Financiering	103
	3.5 Floriade	107
	3.6 Verbonden partijen	119
	3.7 Bedrijfsvoering.....	135
	3.8 Onderhoud kapitaalgoederen.....	139
	3.9 Interbestuurlijk toezicht (IBT)	148
	3.10 Fonds Verstedelijking	150
4	BIJLAGEN JAARVERSLAG	175
	4.1 Kostenverhaal Oosterwold	175
	4.2 Bestedingsplan groot onderhoud en vervangingen	176
	4.3 Opvolging aanvaarde moties en amendementen	181
	4.4 Afkortingenlijst.....	183
5	BALANS EN TOELICHTING	187
	5.1 Waarderingsgrondslagen	187
	5.2 Balans per 31 december 2021.....	192
	5.3 Toelichting op de balans per 31 december 2021	195
	5.4 Niet uit de balans blijkende verplichtingen	218
6	OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN	221
	6.1 Overzicht per programma	221
	6.2 Overzicht per taakveld	222
	6.3 Primitieve begroting per programma	224
	6.4 Algemene middelen en overhead	225
	6.5 Overzicht incidentele en structurele baten en lasten	229

6.6	Wet normering topinkomens.....	231
6.7	Wachtgelden college	232
7	BIJLAGEN JAARREKENING.....	233
7.1	Sisa	234
7.2	Gewaarborgde geldleningen	274
7.3	Overzicht begrotingswijzigingen	276
7.4	Overzicht mutaties investerings- en financieringsstaat	277
7.5	Begrotingsrechtmatigheid	285

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

In de programmarekening legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad. We beschrijven hoe wij hebben gewerkt aan onze doelstellingen en wat dit heeft gekost. De programmarekening bestaat uit drie onderdelen: de [totaalrekening](#), het [jaarverslag](#) en de [jaarrekening](#).

U kunt de programmarekening op twee manieren lezen:

- via de digitale omgeving. Deze is te vinden via <https://almere.pcportal.nl/>
- via een traditioneel document (pdf bestand)

In de digitale omgeving is meer informatie opgenomen dan in het pdf bestand. Zo leest u in de digitale omgeving bijvoorbeeld detailinformatie over onze verbonden partijen en vindt u detailoverzichten van alle reserves en voorzieningen. In het pdf bestand zijn hiervan alleen totaaltabellen opgenomen.

We beginnen de programmarekening met een samenvatting van de belangrijkste punten

In de inleiding vindt u een korte [financiële samenvatting](#). Hierin geven we een toelichting op het jaarresultaat. Wat zijn de grootste voor- en nadelen ten opzichte van de laatst vastgestelde begroting? En we geven inzicht in de activiteiten die door vertraging doorschuiven naar 2022. Tot slot wordt gekeken naar de ontwikkeling van de grondexploitaties en de financiële positie van de gemeente.

Naast de financiële samenvatting wordt in de inleiding ook inzicht gegeven in stand van zaken van de [opgaven](#).

Totaalrekening

In de Totaalrekening geven we gedetailleerder inzicht in de financiën van onze gemeente. Dit hebben we ook zo gedaan in de Programmabegroting 2022 (totaalbegroting). We laten daarin per activiteit zien wat dit in 2021 heeft gekost en opgeleverd. Ook geven we daarin een toelichting op de afwijkingen ten opzichte van de begroting 2021 (na wijzigingen). Dit noemen we het resultaat. We doen dat als het resultaat van de activiteit groter is dan € 100.000.

Jaarverslag

Het jaarverslag is een verantwoordingsdocument richting de gemeenteraad en de stad. Het jaarverslag bevat de volgende onderdelen:

Programmaverantwoording

De programmaverantwoording bestaat uit negen programma's. Ieder programma bestaat uit de volgende onderdelen:

Ambitie en speerpunten

Per programma beschrijven we in hoeverre we de ambities en bestuurlijke speerpunten uit de begroting 2021 hebben gerealiseerd.

Financiën

Per programma geven wij een totaaloverzicht van de financiën. We presenteren de gerealiseerde lasten en baten en vergelijken dit met de laatst vastgestelde begroting. Het verschil tussen de rekening en de begroting noemen we het 'resultaat'. Dat wordt hier op hoofdlijnen toegelicht. In de [Totaalrekening](#) geven we een gedetailleerder inzicht per activiteiten, en verklaren we ook de verschillen (indien groter dan € 100.000).

Indicatoren (alleen in de digitale omgeving)

Het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten ([BBV](#)) schrijft een verplichte set van beleidsindicatoren voor. Deze zijn per programmaonderdeel via het tabblad 'Indicatoren' terug te vinden. Almere wordt waar mogelijk vergeleken met gemeenten met 100.000 tot 300.000 inwoners. Voor de indicatoren gaan we uit van de gegevens die door het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten ([KING](#)) en via de website waarstaatjegemeente.nl beschikbaar zijn gesteld. Het beschikbare peiljaar kan per indicator verschillen. Wij hebben de laatst beschikbare gegevens opgenomen. Per indicator wordt een korte toelichting gegeven en waar mogelijk de relatie gelegd met het gevoerde beleid.

Verbonden Partijen (alleen in de digitale omgeving)

In de programmaverantwoording hebben we informatie over de verbonden partijen opgenomen. In de digitale omgeving geven we per verbonden partij een toelichting. In de toelichting staat bijvoorbeeld hoe een verbonden partij bijdraagt aan het beleid van de gemeente. Een totaaloverzicht van de Verbonden Partijen is te benaderen via de gelijknamige [paragraaf](#).

Beleidsdocumenten (alleen in de digitale omgeving)

In de digitale omgeving kunt u per programma de belangrijkste beleidsplannen via een link vinden.

Paragrafen

In de negen paragrafen van de programmarekening geven we extra informatie. Dit is extra informatie over een specifiek onderwerp, bijvoorbeeld over de Floriade, het grondbeleid en het Fonds Verstedelijking Almere ([FVA](#)). Het gaat om onderwerpen die bij meer programma's aan de orde zijn, maar in de paragrafen gebundeld worden. We willen hiermee overzicht en verdieping geven.

Een aantal paragrafen zijn wettelijk verplicht. Dit zijn onder andere de paragraaf lokale heffingen, financiering en bedrijfsvoering. Andere paragrafen, zoals de Floriade en [FVA](#), zijn niet wettelijk verplicht. We voegen deze toe om u inzicht en overzicht te geven over deze onderwerpen.

Bijlagen

Bij het jaarverslag zijn een aantal bijlagen opgenomen die extra inzicht geven in de programmaverantwoording en de afspraken die college en raad met elkaar hebben gemaakt. Dit zijn de volgende bijlagen:

- [kostenverhaal Oosterwold](#);
- [bestedingsplan groot onderhoud en vervangingen](#);
- [opvolging aanvaarde moties en amendementen](#).

Tot slot is een [lijst met afkortingen](#) opgenomen.

Jaarrekening

In de jaarrekening leggen we verantwoording af over de financiën. Dit doen wij volgens de regels van het Besluit Begroting en Verantwoording ([BBV](#)). De accountant controleert de jaarrekening en geeft hierbij een controleverklaring af. De jaarrekening bevat de volgende onderdelen:

Balans en toelichting

In dit hoofdstuk wordt, aan de hand van de balans, inzicht gegeven in de bezittingen van de gemeente en de wijze waarop deze worden gefinancierd (schulden). Voorbeelden van bezittingen zijn gebouwen en installaties (materiële vaste activa), uitgeleend of geïnvesteerd geld (financiële vaste activa), en bouwgronden in exploitatie (vlottende activa). De waarde van deze bezittingen (activa) is per definitie gelijk aan de wijze waarop deze zijn gefinancierd (passiva). We financieren met eigen vermogen (reserves), voorzieningen of met geleend geld (lang- of kortlopende schulden). De ontwikkeling van deze balansposten in 2021 wordt stuk voor stuk toegelicht.

In de digitale omgeving is gedetailleerdere informatie opgenomen, bestaande uit een verloopoverzicht en toelichting per reserve en voorziening.

Programmaverantwoording beleid en middelen

De verantwoording van het beleid en de middelen, zoals opgenomen in de programmaverantwoording en totaalrekening, maakt ook onderdeel uit van de jaarrekening. Hierin is de financiële verantwoording over 2021 opgenomen.

Overzicht van baten en lasten

In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in een aantal specifieke (verplichte) onderdelen.

- het overzicht van baten en lasten per programma en per taakveld;
- de primitieve begroting (voor wijzigingen);
- overzicht van algemene middelen, overhead en treasury;
- overzicht van incidentele en structurele baten en lasten;
- overzicht wet normering topinkomens;
- overzicht wachtgeldten college.

De toelichting op de financiële afwijkingen is opgenomen in de totaalrekening (per activiteit).

Bijlagen

Het BBV schrijft een aantal verplichte overzichten voor die niet zijn opgenomen onder het overzicht van baten lasten. Deze zijn opgenomen in de bijlagen. Dit zijn:

- het overzicht Single Information Single Audit (SiSa). Hiermee leggen we aan het Rijk verantwoording af over de besteding van een aantal specifieke uitkeringen. Een voorbeeld is de Rijksbijdrage bijstandsuitkeringen (BUIG), waaruit we bijstandsuitkeringen betalen en het participatiebudget. Deze verantwoording wordt door de accountant onderworpen aan een specifieke (rechtmatigheids-)controle.
- Overzicht gewaarborgde geldleningen.
- Overzicht begrotingswijzigingen.
- Overzicht mutaties investerings- en financieringsstaat.
- Toelichting begrotingsrechtmatigheid.

Tabellen in de programmarekening

De cijfers in de tabellen tonen we in principe in miljoenen euro's. We ronden daarbij af op honderdduizenden euro's. De optelling van de (sub)totalen in de tabellen wordt gedaan op niet-afgeronde bedragen. Hierdoor kunnen er kleine afrondingsverschillen in de tellingen ontstaan.

Sommige tabellen tonen we in duizendtallen of in hele euro's. Dit komt doordat in sommige gevallen er meer detail nodig is om het juiste inzicht te geven. Per tabel is in de kop aangegeven welke weergave van toepassing is.

1.2 Financiële inleiding

We sluiten het jaar 2021 af met een verlies

In de begroting hielden we rekening met een tekort van bijna € 10 miljoen. De programmarekening laat uiteindelijk een tekort zien van € 29 miljoen (exclusief grondbedrijf). Het verlies is dus ruim € 19 miljoen hoger dan begroot.

Voor € 40 miljoen komt dit door het naar beneden bijstellen van de bezoekersaantallen in de businesscase Floriade. Hiertegenover staan meevallers van € 12 miljoen, bijvoorbeeld doordat wij een rechtszaak hebben gewonnen. Ook is er € 10 miljoen overgebleven door vertraagde activiteiten. Dit geld is in 2022 nodig om deze activiteiten alsnog uit te voeren.

Het grondbedrijf heeft ook een goed jaar achter de rug. Hierdoor kan € 17 miljoen gerealiseerde winst afgedragen worden.

In de vierde kwartaalrapportage 2021 en de eerste kwartaalrapportage 2022 informeerden we u al

Het ging toen over de voorlopige uitkomsten van de jaarrekening. Daarbij was bijvoorbeeld nog geen rekening gehouden met het extra verlies voor de Floriade. Wel is toen alvast het geld dat over is gebleven door vertraagde activiteiten toegevoegd aan de begroting 2022. Voor de actuele stand van de buffer verwijzen we u naar de meest recente kwartaalrapportage. In die rapportage informeren we u ook over het verwachte verloop van de buffer in de komende jaren.

In deze inleiding geven we een verdere toelichting op de afwijkingen ten opzichte van de begroting

We analyseren in deze programmarekening geen verschillen ten opzichte van de kwartaalrapportage. Dat is omdat de regels voorschrijven dat we in de jaarrekening de afwijkingen ten opzichte van de begroting moeten toelichten. De vierde kwartaalrapportage 2021 en de eerste kwartaalrapportage 2022 hebben we in 2022 gepubliceerd. De wet schrijft voor dat u na afloop van het kalenderjaar geen begrotingswijziging mag vaststellen. We konden de begroting 2021 toen dus niet meer aanpassen.

In de totaalrekening geven we een gedetailleerdere toelichting per activiteit.

Jaarresultaat algemene dienst

In dit onderdeel presenteren we het jaarresultaat en verklaren we de belangrijkste oorzaken op hoofdlijnen. Een gedetailleerde verklaring per begrotingsactiviteit is opgenomen in de [Totaalrekening](#).

Resultaat op hoofdlijnen

bedragen x € 1 miljoen

programma	begroot		rekening		resultaat
	lasten	baten	lasten	baten	
Bestuur, inwoners en economie	25,9	4,5	26,2	7,1	2,4
Duurzaam, leefbaar en bereikbaar	203,1	138,3	250,1	129,9	-55,4
Ruimte en wonen	267,4	258,6	153,8	148,9	3,9
Zorg en welzijn	230,5	75,9	231,8	80,2	2,9
Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit	165,6	126,8	162,4	130,9	7,2
Onderwijs, sport en cultuur	103,9	46,5	98,7	45,8	4,4
Veiligheid	22,0	1,3	21,0	1,6	1,4
Bedrijfsvoering	75,1	3,4	76,2	4,1	-0,4
Financiën	71,7	500,2	70,1	512,8	14,2
totaal	1.165,1	1.155,5	1.090,3	1.061,3	-19,3

De jaarrekening laat per programma het volgende resultaat zien:
bedragen x € 1.000

programma	resultaat	vertraagde uitgaven - door naar 2022	eindtotaal
P01 Bestuur, inwoners en economie	2.412	-316	2.096
P02 Duurzaam, leefbaar en bereikbaar	-55.366	-282	-55.648
P03 Ruimte en wonen	3.860	-781	3.079
P04 Zorg en welzijn	2.943	-635	2.308
P05 Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit	7.236	-4.760	2.476
P06 Onderwijs, sport en cultuur	4.430	-2.027	2.403
P07 Veiligheid	1.380	-432	948
P08 Bedrijfsvoering	-375	-903	-1.279
P09 Financiën	14.161	67	14.228
eindtotaal	-19.319	-10.069	-29.388

Het resultaat van de algemene dienst is € 19,3 miljoen negatiever dan in de begroting verwacht. Dit ondanks dat we € 10,1 miljoen overhouden door activiteiten die we in 2021 niet hebben kunnen uitvoeren, of doordat we aan het eind van het jaar extra geld kregen van het Rijk. Het geld dat we daardoor overhouden, hebben we in 2022 alsnog voor deze taken nodig. Via de 4de kwartaalrapportage 2021 en de 1e kwartaalrapportage 2022 hebben we dit geld daarom toegevoegd aan de begroting 2022. In die rapportages zijn deze posten verder toegelicht. Als we dit van het resultaat aftrekken, hebben we ten opzichte van de begroting dus een nadeel van € 29,4 miljoen. Hieronder geven we per programma een toelichting op dit resultaat.

P01 Bestuur, inwoners en economie

Uit de pensioenvoorziening wethouders valt € 2,0 miljoen vrij. Dat komt voor € 1,3 miljoen door een hogere voorgeschreven rekenrente. Dit zorgt ervoor dat we in de toekomst een hoger rendement hebben op het geld in de voorziening. Daarnaast zijn twee oud-wethouders overleden. Hierdoor komt de pensioenverplichting te vervallen en hoeven wij € 0,7 miljoen minder in de voorziening te storten. Tot slot zijn er overige kleine verschillen die optellen tot een voordeel van € 0,1 miljoen.

P02 Duurzaam, leefbaar en bereikbaar

We houden € 1 miljoen over op het beheer en onderhoud. Door de bezuiniging op het beheer was er in 2021 minder personeel nodig voor beheerprojecten. We hebben dit personeel in kunnen zetten voor de grondexploitaties en de gebiedsontwikkeling Floriade, en dus uit die budgetten betaald. Op het rioolonderhoud is er een overschrijding van € 0,5 miljoen. Dit komt vooral doordat er meer storingen waren.

Op de grondexploitatie Floriade (Hortus) is er een nadeel van € 1,3 miljoen. We hebben deze geactualiseerd, en verwachten een groter verlies. We hebben daarom de verliesvoorziening moeten verhogen.

We hebben de voorzieningen voor het evenement Floriade met € 54,7 miljoen moeten verhogen. Hiervan betalen we € 14,2 miljoen uit de saldireserve. Het gaat om de risico's en tekorten uit het raadsvoorstel 'voortgangspresentatie Floriade (RV-20/2022)', de raadsbrief 'Aanpassing businesscase en risicoreserve Floriade naar aanleiding van bezoekersaantallen' en het amendement 'Bijstellen bezoekersaantal Floriade (RG-181/2022)'. Door deze tekorten hebben we de lening aan de Floriade geheel moeten voorzien en een extra voorziening moeten treffen voor aanvullende tekorten. Voor een deel hadden we hier al rekening mee gehouden in de risicoreservering. Daarom onttrekken we € 14,2 miljoen uit de saldireserve (voordeel). Dit voordeel staat op het programma Financiën.

P03 Ruimte en wonen

Door een lagere taxatiewaarde hebben we € 0,9 miljoen moeten afboeken op het gebouw Alnovum. Dit komt door een verslechterde kantoormarkt.

Een voorziening voor een juridisch risico van € 1,6 miljoen kon vrijvallen (voordeel). Dit komt doordat wij het hoger beroep van deze zaak met een supermarkteigenaar hebben gewonnen. Daar komt nog € 2,5 miljoen bij doordat wij een eerder betaalde vergoeding en rente terug ontvangen. Dit deel is onderdeel van de winst grondbedrijf.

Er is een voordeel op de omgevingsvergunningen van totaal € 2,2 miljoen. Voor € 0,6 miljoen komt dit door de legesinkomsten als gevolg van grote bouwprojecten. Daarnaast hebben we ook € 1,6 miljoen lagere uitvoeringskosten voor de omgevingsvergunningen. Dit komt vooral doordat het incidenteel beschikbare geld voor de vergunningverlening Floriade en Oosterwold niet allemaal nodig was. We hebben namelijk minder aanvragen ontvangen dan verwacht. En de aanvragen die we wel hebben ontvangen waren minder ingewikkeld dan verwacht.

Tot slot zijn er overige kleine verschillen die optellen tot een voordeel van € 0,2 miljoen.

P04 Zorg en welzijn

Op de jeugdhulp zonder verblijf is een voordeel van € 2,3 miljoen. De kosten zijn in 2021 met 13% gestegen ten opzichte van 2020. In de begroting hielden we rekening met een kostenstijging van 24%. Deze kostenstijging zagen we ook in de 1e helft van 2021. In de 2e helft van 2021 is de kostengroei afgevlakt naar ongeveer 7%. Daarom houden we geld over ten opzichte van de begroting.

Op de jeugdhulp met verblijf is er een nadeel van € 2,2 miljoen. We hebben een contract voor een vaste prijs, maar de aanbieders geven aan dat er toch meerkosten zijn gemaakt. Als reden wordt vooral gegeven dat de zware zorg is toegenomen. We zijn hierover nog met ze in gesprek, maar hebben de best mogelijke inschatting alvast in de programmarekening 2021 verwerkt. Zoals in de eerste kwartaalrapportage 2022 gemeld hielden we hier al rekening mee in de saldireserve. We betalen dit daarom uit deze reserve, waardoor dit niet van invloed is op het resultaat.

De regio Flevoland houdt € 3,6 miljoen over op de regionale Wmo. Het gaat hier om de taken beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Deze taken voeren we voor de hele provincie uit. Het geld dat over is hebben we gestort in de reserve. Dit is voor het resultaat dus neutraal.

P05 Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit

Er is een nadeel op de Tozo-uitkeringen 2020 van € 1,5 miljoen. Bij de accountantscontrole van de Tozo 2020 kon voor € 1,5 miljoen van de Tozo-uitkeringen niet vastgesteld worden of deze juist waren verstrekt. We dachten toen dat we dit geld zouden krijgen, maar hebben nu bericht ontvangen dat dit niet zo is. In overleg met de accountant hebben daarom nu een terugbetalingsverplichting opgenomen in de jaarrekening. Inmiddels heeft de accountant verder onderzoek gedaan. Hieruit blijkt dat de fouten en onzekerheden in 2020 veel kleiner waren. We zijn daarom in gesprek met het ministerie om dit geld alsnog te krijgen.

Op de bijstandsverlening is er een nadeel van € 1,4 miljoen. Dit komt vooral door hogere uitgaven voor loonkostensubsidies doordat er meer gebruik van gemaakt is. Ook hebben we minder terug kunnen vorderen, omdat we door corona minder huisbezoeken konden afleggen.

We hebben een voordeel van € 1,7 miljoen doordat we van het Rijk geld hebben gekregen voor kwijtschelding van vorderingen op gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire (KOT). Wij hadden hiervoor al geld in de voorziening opgenomen. Omdat we nu alsnog geld krijgen van het Rijk levert dat nu een voordeel op.

Op de schuldhulpverlening hebben we een voordeel van € 0,9 miljoen. We hadden verwacht dat door de coronacrisis het gebruik van de schuldhulpverlening zou toenemen. Dit is niet het geval.

We hebben € 1,7 miljoen gekregen voor crisisdienstverlening. Dit hadden we echter begroot op het programma Financiën. Op dat programma is er daardoor een nadeel van € 1,7 miljoen, en op dit programma een even groot voordeel. Per saldo is dit dus neutraal.

We houden € 1,1 miljoen over op diverse andere activiteiten. Het gaat bijvoorbeeld om € 0,4 miljoen lager gebruik van het sport/cultuurfonds, € 0,2 miljoen lagere kosten voor beschermingsbewind en € 0,5 miljoen aan andere kleine voordelen.

We houden tot slot € 4,7 miljoen over op werkzaamheden die doorlopen in 2022. Het gaat om € 2,1 miljoen lagere uitgaven voor regionale re-integratieprogramma's. Ook houden we € 2,5 miljoen over op de begeleiding van gedupeerden van de KOT-affaire. Deze hulp zetten we de komende jaren voort. Het geld dat

overblijft is via de 4de kwartaalrapportage 2021 en de 1e kwartaalrapportage 2022 aan de begroting 2022 toegevoegd.

P06 Onderwijs, sport en cultuur

We houden € 1,2 miljoen over bij de bestaande onderwijshuisvesting. Dit komt door meerdere (kleine) verschillen. We houden bijvoorbeeld geld over doordat een aantal nieuwe scholen later zijn opgeleverd. En we hebben hogere inkomsten ontvangen uit de verhuur van tijdelijke schoolgebouwen en doorbelasting van onderhoudswerkzaamheden voor schoolbesturen.

We hebben een voordeel van € 1,0 miljoen bij sportgebouwen en -velden. Door de coronacrisis is een groot aantal sportaccommodaties tijdelijk/deels gesloten geweest. Als gevolg hiervan zijn de gebruikskosten (dagelijkse onderhoud, materialen en energielasten) € 0,6 miljoen lager. En van het Rijk hebben we € 0,4 miljoen meer compensatie ontvangen voor huurinkomsten die we door corona zijn misgelopen.

Tot slot zijn er overige kleine verschillen die optellen tot een voordeel van € 0,2 miljoen.

P07 Veiligheid

De Veiligheidsregio heeft in 2021 geld over gehouden. Dat komt omdat zij door corona bijvoorbeeld minder oefeningen hebben kunnen doen. Dit geld betalen ze terug aan de deelnemers. Voor Almere levert dit een voordeel op van € 0,9 miljoen.

Tot slot zijn er overige kleine verschillen die optellen tot een voordeel van € 0,1 miljoen.

P08 Bedrijfsvoering

Op de bedrijfsvoering is er een nadeel van € 1,3 miljoen. Mede door corona hebben wij meer personeel moeten inzetten en meer moeten inhuren.

P09 Financiën

We hebben diverse kleine voordelen die optellen tot € 0,6 miljoen. Dit komt bijvoorbeeld voor € 0,3 miljoen doordat wij geen Vennootschapsbelastingen hoeven te betalen over 2021. In de begroting hielden we daar nog wel rekening mee. En onze inkomsten uit de onroerendzaakbelasting en toeristenbelasting zijn € 0,2 miljoen hoger dan begroot. Hiertegenover staat een nadeel van ook € 0,6 miljoen. Dit komt vooral doordat wij de voorziening voor oninbare vorderingen hebben moeten verhogen, omdat we denken dat meer mensen hun rekening van de gemeente niet kunnen betalen.

Tot slot is er op dit programma een voordeel van € 14,2 miljoen door een onttrekking aan de saldireserve.

Dit is ingezet om de extra tekorten van de Floriade deels op te vangen. Dit nadeel staat echter op programma 2 Duurzaam, leefbaar en bereikbaar.

Vertraagde uitgaven 2021

Een groot deel van het voordelig resultaat 2021 komt door werkzaamheden die vertraagd zijn. En we hebben aan het eind van het jaar ook nog extra geld van het Rijk gekregen dat we in 2021 niet meer konden uitgeven. Deze werkzaamheden moeten wij in 2022 alsnog uitvoeren of afronden. In de 4de kwartaalrapportage 2021 hebben we hiervan al € 6,9 miljoen toegevoegd aan de begroting 2022. Nu we de jaarrekening hebben opgesteld weten we precies wat er over blijft. En soms is er juist minder geld over dan eerder gedacht. Per saldo schuiven we aanvullend nog € 3,2 miljoen door naar 2022. Dit is verwerkt in de 1e kwartaalrapportage 2022.

In totaal is er in 2021 dus € 10,1 miljoen overgebleven dat wij in 2022 alsnog nodig hebben. Voor een specificatie hiervan en een toelichting verwijzen we naar de [vierde kwartaalrapportage 2021](#) en de eerste kwartaalrapportage 2022.

bedragen x € 1.000

vertraagde uitgaven 2021	toegevoegd aan begroting 2022
vierde kwartaalrapportage 2021	6.901
eerste kwartaalrapportage 2022	3.168
eindtotaal	10.069

Ontwikkelingen grondbedrijf

De winstafracht uit grondverkoppen over 2021 bedraagt € 17 miljoen

In de begroting hebben we gemeld ongeveer € 15 miljoen winst te verwachten. Het werkelijke resultaat is € 17 miljoen, en dus bijna € 2 miljoen hoger dan toen verwacht. Het resultaat wordt toegevoegd aan de buffer. Het resultaat is als volgt opgebouwd:

bedragen x € 1 miljoen

winstafdracht	5,9
gronden nog geen 50% gerealiseerd	-1,0
vrijval Stichtsekant	7,3
overige	4,8
verwachte winstafracht	17,0

Winstafdracht

Dit is de optelsom van de winst op grondverkoppen in 2021. We dragen alleen winst af, als we meer dan de helft van het project (de grondexploitatie) hebben gerealiseerd. Daarom wordt € 1 miljoen van de winst nog niet afgedragen aan de algemene dienst.

De winstafracht is lager dan onze verwachting bij de begroting. Dit komt doordat sommige grondverkoppen vertraagd zijn en daardoor doorschuiven naar 2022. Dat heeft vooral te maken met langdurige juridische procedures.

Vrijval Stichtsekant

We hadden veel grond op Stichtsekant in de verkoop. Omdat we niet zeker wisten of dit allemaal verkocht kon worden hadden we hier geld voor gereserveerd. In het afgelopen jaar is dat beeld veranderd. Alle beschikbare kavels op Stichtsekant zijn in een stadium van gronduitgifte. We komen in de loop van dit jaar met voorstellen om de resterende MVA-gronden in verkoop te nemen omdat daar veel vraag naar is. We doen nu een extern onderzoek naar de verwachte afzet van bedrijfskavels. We denken dat van overaanbod geen sprake meer is. Daarom laten we de reservering van € 7,3 miljoen vrijvallen.

Overige

Enkele kleine grondexploitaties worden afgesloten. Er blijft een positief saldo over dat nu kan worden afgedragen. Daarnaast zijn de bestaande reserves en voorzieningen binnen het grondbedrijf geactualiseerd. Per saldo levert dit een voordeel op van € 4,8 miljoen.

Het zachte - nog te verdienen - vermogen groeit met ongeveer € 147,9 miljoen

Uit de tabel blijkt dat het nog te verdienen vermogen, na aftrek van reserveringen en risico's, groeit met € 147,9 miljoen naar een totaal van € 164,9 miljoen.

bedragen x € 1 miljoen

	jrrek 2020	jrrek 2021	verandering
nog te verdienen	227,2	437,1	209,9
reserveringen	-87,4	-74,0	13,3
risico's	-122,9	-198,1	-75,3
per saldo nog te verdienen	17,0	164,9	147,9

Nog te verdienen vermogen stijgt met € 210 miljoen

De raming van de nog te realiseren grondverkopen stijgt met € 344 miljoen. Dat komt doordat de marktprijzen blijven stijgen. Maar ook omdat we volgens de BBV geen prijsrisico's meer mogen opnemen (zie hieronder bij risico's). Hier staat tegenover dat de ramingen van de kosten met € 113 miljoen omhoog gaan. Ook de plankosten stijgen met € 23 miljoen. De toekomstige winst stijgt daardoor per saldo met € 210 miljoen. Dat is toekomstige winst. Als de markt verandert, kan de winstverwachting weer veranderen.

De reserveringen nemen af met € 13 miljoen

De belangrijkste mutatie is een lagere reservering voor het 'voorzichtige' scenario. In het voorzichtige scenario rekenen we de opbrengst van het grondbedrijf door, met lagere opbrengsten en hogere kosten.

De risico's nemen toe met € 75 miljoen

Dit komt doordat we volgens de BBV de prijsrisico's niet meer direct in de grondexploitatie mogen opnemen. We hebben deze risico's dus geschapt in de grondexploitatie zelf, en nu apart opgenomen in de risico's.

Een uitgebreide toelichting op de ontwikkelingen van het grondbedrijf is opgenomen in de [Paragraaf Grondbeleid](#).

Vermogenspositie

In dit hoofdstuk laten we zien wat de bezittingen van de gemeente zijn.

We noemen dat de 'activa'. Verder laten we zien hoe de gemeente deze bezittingen heeft betaald. Dit noemen we de 'passiva'. De gemeente kan zijn bezittingen op 2 manieren betalen:

1. met eigen geld, dat noemen we 'eigen vermogen';
2. met geleend geld, dat noemen we 'vreemd vermogen'.

In dit hoofdstuk kunt u dus ook zien hoe hoog het spaargeld is en hoeveel geld de gemeente heeft om tegenvallers op te vangen. Verderop in deze jaarrekening gaan we hier nog dieper op in. Dat doen we in de [risicoparagraaf](#).

Hieronder ziet u de balans. Op de balans staan dus de activa en de passiva per 31 december 2021 en per 31 december 2020.

Balans

	31-12-2020	31-12-2021		31-12-2020	31-12-2021
bezittingen met een lange looptijd (vaste activa)			Spaargeld en leningen langer dan 1 jaar		
immateriële vaste activa	6	6	eigen vermogen	339	316
			eigen vermogen		
materiële vaste activa	798	832	grondexploitaties	110	88
waardecorrectie grond	-116	-118	voorzieningen	71	105
financiële vaste activa	42	32	langlopende leningen	391	360
totaal vaste activa	731	753	totaal vaste passiva	911	869
bezittingen met een korte looptijd (vlottende activa)			Leningen die korter lopen dan 1 jaar		
grondvoorraden	292	256			
waardecorrectie grond	-60	-63			
kortlopende leningen	83	95	kortlopende leningen	103	143
liquide middelen en ov.activa	25	33	overlopende passiva	57	62
totaal vlottende activa	340	322	totaal vlottende passiva	161	205
totaal	1.071	1.074	totaal	1.071	1.074
verstrekke borgstellingen en garantstellingen				1.195	1.467

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Dit zijn bijvoorbeeld personeelskosten die we maken om een grondexploitatie voor te bereiden. U kunt hierbij denken aan het maken van een plan voor de campusontwikkeling voor de verkoop van blok 5.2. Als we het plan gaan uitvoeren, moeten deze kosten betaald worden door de kopers van de grond. Als het plan niet wordt uitgevoerd, moeten we de kosten alsnog uit de algemene middelen betalen.

Materiële vaste activa

Hier staan alle tastbare eigendommen van de gemeente, die de gemeente gebruikt voor haar activiteiten. U kunt hierbij denken aan gebouwen, auto's, wegen en bomen. Of grond die de gemeente (nog) niet wil verkopen. De waarde van deze bezittingen is toegenomen in 2021. Bijvoorbeeld omdat de gemeente nieuwe scholen heeft gebouwd.

Financiële vaste activa

De gemeente heeft aandelen in zijn bezit. Verder geeft de gemeente ook langlopende leningen aan bedrijven of burgers.

Vlottende activa

Dit zijn de bezittingen van de gemeente met een korte looptijd zijn. Dat kunnen vorderingen zijn, omdat de gemeente nog geld tegoed heeft. Maar hier ook het banksaldo van de gemeente valt hieronder. En de grondvoorraad die de gemeente weer wil verkopen. Dit is de te verkopen grond voor woningen, bedrijven, kantoren en voorzieningen. De grondvoorraad daalt, doordat we steeds verder komen met het afbouwen van Almere Poort en Nobelhorst. In de paragraaf grondbeleid vertellen we u meer over de grondverkopen.

Passiva: eigen vermogen

Het eigen vermogen is het 'spaargeld' van de gemeente. Dit valt in 3 onderdelen uiteen:

- buffer, voor onbekende risico's;
- risicoreserves, voor bekende risico's;
- bestemde reserves.

In 2021 is er ook nog:

- de winst op grondverkopen;
- resultaat uit de jaarrekening 2021.

Per 31 december 2021 zit er € 404 miljoen in onze reserves. Het grootste deel hiervan is gereserveerd voor risico's of specifieke bestemmingen. De buffer toont de 'vrije ruimte' binnen het eigen vermogen, en dient als dekking voor onverwachte risico's.

De jaarrekening laat zien dat er eind 2021 in totaal € 69 miljoen in de buffer zit. Hier komt het resultaat over 2021 en de winstafdracht van het grondbedrijf nog bij. In de eerste kwartaalrapportage 2022 laten we zien hoe we denken dat de buffer zich de komende jaren zal ontwikkelen.

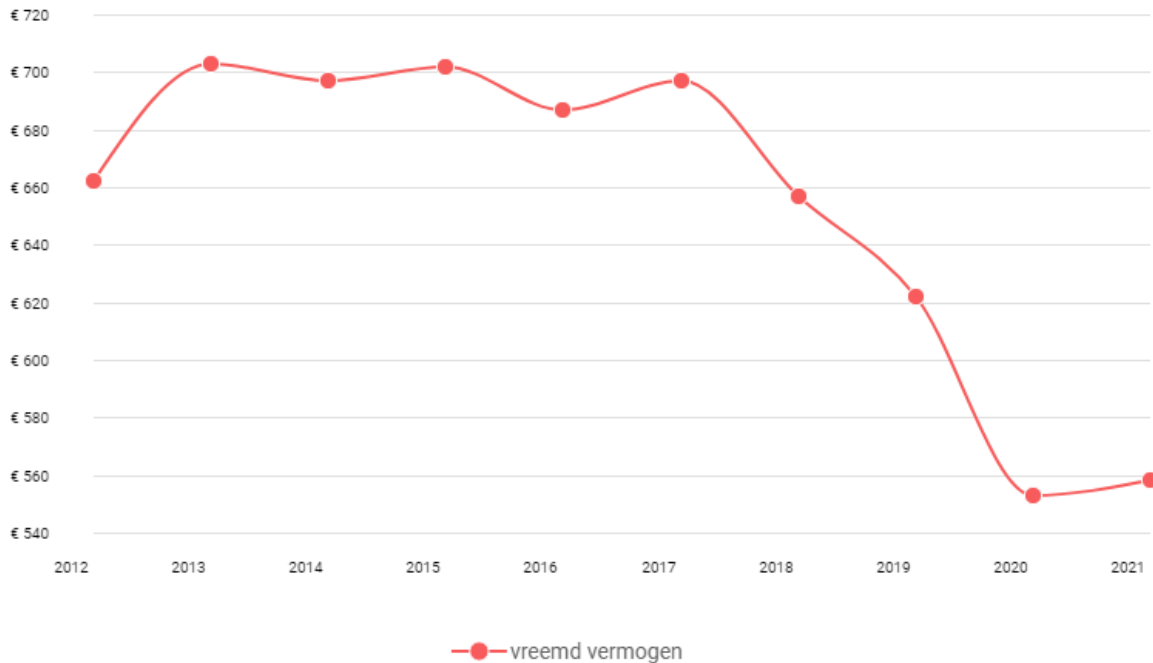
Overige passiva

Vreemd vermogen

De geldleningen en andere schulden van de gemeente noemen we ook wel het 'vreemd vermogen'. Voor een gemeente is het belangrijk dat de schulden kunnen worden afbetaald. In de grafiek hieronder laten we zien hoe onze schulden zich de afgelopen tijd hebben ontwikkeld.

schulden

bedragen x € 1 miljoen

We zien dat onze schulden in de crisisjaren flink zijn gestegen. Maar vanaf 2017 dalen onze schulden weer. Dit komt door twee oorzaken. In de eerste plaats is de grondverkoop weer goed op gang gekomen. Met de opbrengst van de grond kunnen we leningen aflossen. Verder krijgen we veel geld van het rijk voor het Fonds Verstedelijking Almere. Dit geld kunnen we niet zo snel weer besteden. Daardoor kunnen we dit geld tijdelijk gebruiken om leningen af te lossen.

Verstreckte borgstellingen en garantstellingen

De gemeente geeft garanties aan banken voor geldleningen van woningbouwverenigingen. Als een woningbouwvereniging zijn schulden niet kan aflossen, kan de bank (uiteindelijk) de gemeente aanspreken. We noemen dat 'borgstellingen en garantstellingen'. De gemeente is 'tertiaire achtervang'. Dat wil zeggen dat de bank eerst aanklopt bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw. Maar als het waarborgfonds ook niet kan betalen, dan komt de bank bij de gemeente.

De gemeente heeft ook garanties gegeven voor de leningen van de afvalverwerker HVC. De gemeente staat garant naar rato van het aandelenbelang.

Tenslotte hebben we ook nog garanties afgegeven voor leningen van onderwijs-, sport- en cultuurinstellingen. Soms delen we het risico met een waarborgfonds en soms staat de gemeente alleen garant.

Een uitgebreid overzicht hiervan is opgenomen in de [bijlagen](#).

1.3 Opgaven

Floriade

Na jaren van voorbereiding is het zover. Vanaf 14 april 2022 is Almere een half jaar lang hét podium voor de wereldtuinbouwtentoonstelling Floriade Expo 2022. Deze zevende editie van de Floriade staat in het teken van Growing Green Cities. De Nederlandse tuinbouw presenteert, samen met nationale en internationale partners, innovaties en oplossingen om steden veilig, groen, gezond, aantrekkelijk en veerkrachtig te maken en te houden.

In 2021 zijn veel voorbereidende werkzaamheden aan het terrein uitgevoerd. De gronden zijn inmiddels bijna allemaal door Weerwater CV overgedragen aan Floriade BV. De permanente gebouwen, die allemaal een functie hebben bij de Expo, zijn opgeleverd. De circulaire bruggen zijn klaar en vormen het visitekaartje van de Bruggencampus tijdens het evenement. Gemeente Almere neemt deel met de inzending Amsterdam-Almere in combinatie met het programma WeMakeTheCity.Green, het schooltuinenproject, het kunstpaviljoen en het Save plastic huis.

De voortdurende pandemie maakt het heel lastig om sponsors aan het evenement te verbinden. Eind 2021 werd daarnaast duidelijk dat als gevolg van de coronacrisis bij sommige partners, deelnemers en leveranciers de onzekerheid groeide over noodzakelijke investeringen en hogere kosten (door de toenemende krapte op de arbeidsmarkt en hogere brandstof- en materiaalkosten) die samenhangen met hun bijdrage aan Floriade. Wij hebben de gesprekken met rijk en provincie over mogelijke financiële steun geïntensiveerd.

De aanvraag van vergunningen voor nationale en internationale inzendingen kwam laat op gang, deels door onzekerheden over de gevolgen van de coronamaatregelen. Wij hebben naar aanleiding hiervan maatregelen getroffen om de vergunningentoets zo veel als mogelijk te versnellen. Zo is het toetsprotocol voor kleine bouwwerken aangepast, is er extra capaciteit ingezet en wordt er gewerkt met korte lijnen tussen aanvrager en vergunningverleners.

Onder deze moeilijke en snel veranderende omstandigheden werkt iedereen er hard aan om van de Floriade een succes te maken voor onze stad en onze regio. Wij hebben er onverminderd vertrouwen in dat Floriade Expo 2022, als voorjaars- en zomerevenement met een thema dat nog nooit zo actueel is geweest als op dit moment, een succes zal worden.

De rijkdom aan nationale en internationale inzendingen gaat in combinatie met het aantrekkelijke cultuur- en horecaprogramma, de pracht van het arboretum en alles wat er nog meer te zien en te doen is zorgen voor het groenste dagje uit in 2022. Wanneer de Floriade op 9 oktober sluit, is dat geen einde maar een volgende stap. Gemeente Almere en provincie Flevoland werken met partners aan een investeringsagenda en financieringsstrategie op de thema's van de Floriade, zodat de vruchten blijvend geplukt worden.

Duurzaamheidsagenda

Het uitvoeren van de plannen uit de Duurzaamheidsagenda verloopt goed. Met de in 2020 vastgestelde Duurzaamheidsagenda willen wij onze ambities op het gebied van duurzaamheid verder realiseren. We doen wat we kunnen met de middelen die we hebben en behalen daarbij resultaten waar we trots op kunnen zijn. In het nieuwe regeerakkoord is er veel geld bijgekomen voor duurzaamheid. We verwachten dat een deel hiervan bestemd is voor gemeenten. We hopen hier gebruik van te kunnen maken om in de toekomst nog harder te werken aan het realiseren van onze ambities op het gebied van duurzaamheid.

In 2021 hebben we op meerdere manieren gewerkt aan duurzaamheid in de organisatie en in de stad. Zo zijn in 2021 zes dakboswachters aangesteld om meer buurtgenoten aan te moedigen hun dak ook te vergroenen. Ook is de eerste groene plastic afval recyclefabriek van Nederland officieel in gebruik genomen. Andere zichtbare resultaten in de stad waren onder andere de deelname aan het NK Tegelwippen. Hierbij werden inwoners gestimuleerd om tegels uit hun tuin te halen en om er wat groens

voor in de plaats terug te planten. Dit helpt om ervoor te zorgen dat het in de zomer minder warm aanvoelt. Het helpt ok om bij extreme regenval het water sneller in de grond te laten lopen. Verder hebben we met Eettuintjes x vierkante meter tuin vergroend tot eetgroen. We delen hiervoor samen met andere organisaties plantenpakketten uit. Inwoners creëren zo zelf een stukje eetbaar groen in hun eigen tuin. Met dit project hebben we ook een aantal inwoners bereikt die minder te besteden hebben en hiermee gemakkelijker toegang tot gezond eten hebben.

Daarnaast zijn er met Almere City FC afspraken gemaakt om meer mensen met de bus in plaats van met de auto naar het stadion te vervoeren. Vanwege corona gingen in 2021 veel wedstrijden niet door. We gaan in 2022 daarom verder met de uitvoering van deze afspraak. Ook hebben we in het afgelopen jaar jongeren proberen te stimuleren om duurzaam met kleding om te gaan. Dit hebben we onder andere gedaan door middel van het organiseren van workshops op scholen.

In de gemeentelijke organisatie zijn op meerdere vlakken stappen gezet voor een meer duurzame werkwijze. Zo is er in 2021 gewerkt aan de leidraad duurzame gebiedsontwikkeling. Dit is een tool om de toekomstige gebiedsontwikkelingen te verduurzamen. Bij de recente ontwikkelingen in het Cascadepark is hier op onderdelen al mee geëxperimenteerd. Dit gaan we verder uitbreiden. Ook werken we aan een duurzaam tenderboard om het gemakkelijker te maken om duurzaam in te kopen. Met de Visie Openbare Ruimte heeft ook duurzaamheid in het beheer en onderhoud van onze stad een vaste plek gekregen. Dit betekent concreet onder andere dat bij toekomstig groot onderhoud er meer duurzaamheidsmaatregelen worden uitgevoerd. Verder heeft u in 2021 ook de Voedselstrategie, de Regionale Energie Strategie 1.0 en de Visie Ecologie vastgesteld. Stuk voor stuk nieuwe kaders die ons helpen duurzaamheid nog meer in te bedden in de manier hoe wij werken.

Realiseren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven

In 2021 is de economie van Almere ondanks de corona-beperkende maatregelen fors gegroeid tot boven het niveau van eind 2019. In 2021 zijn er ruim 1000 banen in Almere bijgekomen. Dit vond vooral plaats in de gezondheidszorg, detailhandel en onderwijs. In de ICT-Tech (ICT en industrie) en logistiek (transport en groothandel) zijn de banen en vestigingen stabiel gebleven. In de sector toerisme en recreatie is het aantal banen in 2021 afgenomen. Dit komt grotendeels door de beperkende corona-maatregelen.

We hebben in 2021 ook gewerkt aan de verbinding tussen onderwijs en arbeidsmarkt en omscholing. Zo zijn we in 2021 het MBO ICT Field Lab gestart. Dit is een project dat zich richt op MBO afgestudeerden voor wie de arbeidsmarkt weinig perspectief biedt. Ook zijn er voorbereidingen getroffen voor een opleidingsprogramma in de logistieke sector. Dit doen we samen met het Logistiek Cluster Flevoland. Dit moet helpen meer mensen geschikt te maken voor een duurzaam arbeidsverband.

Er is grote belangstelling voor kavels op nieuwe bedrijventerreinen en ook de vraag naar bestaande bedrijfsruimte in Almere was in 2021 van onverminderd hoog niveau. Tegelijkertijd daalde het aanbod van bestaande bedrijfsruimte sterk, waardoor er een krappe marktsituatie is ontstaan.

We merken dat het vestigingsklimaat van Almere behoorlijk in trek is bij bedrijven. Zo heeft een serie van paginagrote interviews in een landelijk dagblad grote bekendheid van Almere opgeleverd. Tevens faciliteert en stimuleert de gemeente samen met stakeholders de innovatie en groei van start-ups en scale-ups. Hieronder noemen een aantal mooie voorbeelden uit 2021:

- Voor start-ups en scale-ups zorgt het programma UpAlmere! voor een vitaal ecosysteem.
- Er is ook een digitaal versneld begeleidingstraject voor Almeerse ondernemers (Almere Squared) in gebruik genomen.
- Met de KvK Business Challenge hebben 11 Almeerse scale-ups hun innovatievraag uitgezet.
- Er is een financieringsevent voor 5 Almeerse start-ups gehouden.
- Een delegatie van Almeerse ICT-Tech-bedrijven heeft deelgenomen aan een handelsmissie in Barcelona.
- Er zijn 5 Almeerse bedrijven in de KvK Innovatie Top 100 opgenomen.

De afgelopen periode is extra inspanning geleverd in de ondersteuning van de sector toerisme en recreatie gedurende de coronacrisis. Daarnaast is geïnvesteerd in de toeristisch recreatieve netwerken: er is een fietsknooppuntennetwerk gerealiseerd en een vaarknooppuntennetwerk. Professionele aanbieders maar ook gebruikers kunnen fiets- en vaarroutes ontwikkelen die bijdragen aan de promotie van Almere. Samen met Almere City Marketing is een arrangementenplatform ontwikkeld op de website visitalmere.nl. Op dit platform kunnen inwoners en bezoekers activiteiten en arrangementen boeken in Almere. Op deze manier verleiden we de bezoekers aan de Floriade om ook Almere te bezoeken en te ontdekken.

Stadsvernieuwing binnenring Almere Haven en Buiten-centrum

Aan het begin van deze raadsperiode zijn we gestart met stedelijke vernieuwing in de binnenring van Almere Haven, het centrum van Almere Buiten en de revitalisering van een aantal bedrijventerreinen. We hebben extra geïnvesteerd om deze gebieden weer toekomstbestendig te maken. Inmiddels plukken we de eerste vruchten van deze aanpak.

Almere Haven

In Almere Haven is de aanpak van de Havenkom zo goed als afgerond, en met succes! Ook is het centrummanagement doorgezet. Met het Havenverbond hebben we een Uitvoeringsagenda vastgesteld die loopt tot en met 2024. In 2021 zijn de voorbereidingen getroffen voor de herontwikkeling van Bivak 1 en de Meergronden. Ook werken we aan meer woningen en een mix van meer functies. Hiervoor zijn in 2021 de voorbereidingen getroffen. We verwachten dat deze voorbereidingen in 2022 zullen leiden tot een projectopdracht. Daarnaast is er ook een Havenfonds waar Havenaren met initiatieven om hun straat en buurt te verbeteren gebruik van kunnen maken.

Almere Buiten

In Almere Buiten hebben we het Cultuurhuis aangekocht en werken we nu aan de ontwikkeling hiervan. We hebben verder de inrichting van het Baltimoreplein afgerond en er een nieuw kunstwerk geplaatst. De herinrichting van het Baltimoreplein komt de omgeving erg ten goede. Ook hebben de ondernemers en vastgoedeigenaren het initiatief genomen voor een bedrijfsinvesteringszone (BIZ). Gezamenlijk hebben zij een ontwikkelagenda opgesteld. Hierin komt veel terug van de stedelijke ontwikkelagenda. We zijn hier erg blij mee omdat de partners nu zelf het voortouw nemen voor verdere ontwikkeling van dit gebied. In 2021 hebben we in Almere Buiten Centrum samen met partners een ontwikkelkader opgesteld wat inmiddels ook met enthousiasme door de raad is vastgesteld. Het ontwikkelkader biedt ruimte aan initiatiefnemers voor transformatie van leegstaande winkelruimten en kantoorpanden naar woningen. Het ontwikkelkader biedt ruimte voor toevoeging van ca. 1500 woningen direct in het centrum van Buiten. Met deze toevoeging wordt het economisch draagvlak versterkt en wordt zo een belangrijke impuls gegeven aan de toekomstbestendigheid van het hele gebied.

Bedrijventerreinen

Voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen voeren we meerdere activiteiten uit die zich over meerdere jaren uitstrekken. Voor de informele werkmilieus in Almere Centrum is er een stimuleringsfonds opgericht. Dit bedroeg in 2021 € 0,2 miljoen. De bedoeling van dit fonds is om broedplaatsen in het centrum mogelijk te maken. In januari 2021 zijn we begonnen met de voorbereiding van broedplaatsen op het Belfort. Deze zijn ook in 2021 afgerond en vervolgens in gebruik genomen. Inmiddels werken we aan een tweede broedplaats op de Markerkant in de brandweerkazerne. Op Steiger-Noord wachten we op meer duidelijkheid rondom de gebiedsvisie. Dit is bepalend voor hoe panden verduurzaamd zullen worden. Dit is het afgelopen jaar nog niet zo van de grond gekomen zoals we hadden gehoopt. Voorbereidingen zijn getroffen voor de verduurzaming op de Vaart 1-3. In november 2021 was er een grote bijeenkomst gepland maar deze kon vanwege corona niet doorgaan. Toch zijn er al individuele adviesgesprekken met ondernemers op de Vaart over de mogelijkheden van verduurzaming gestart.

In het kader van het oplossen van verkeersknelpunten zijn we aan de gang met de verkeerskruising bij de Randstad. Hier heeft een participatietraject plaatsgevonden met verkeersstellingen en interviews van verkeersgebruikers. Hier zal binnenkort meer opvolging aan gegeven worden.

Een gepland project is vrijgefallen. Ondernemers op de Binderij hebben bij nader inzien toch geen behoefte aan extra parkeervakken. Dit komt door de veranderende situatie op het terrein zelf.

Gezond in Almere

Het doel van de opgave Gezond in Almere is dat Almere een gezonde en duurzame stad is voor iedereen. We richten ons daarbij op alle Almeeders, maar hebben speciale aandacht voor de jeugd. We richten ons daarbij op gezond gewicht, gezonde scholen, een rookvrije generatie en mentale gezondheid. Het afgelopen jaar zijn we daarvoor op meerdere vlakken actief geweest. Zo hebben we input geleverd rondom de leefomgeving voor de visie openbare ruimte en namen we deel aan het project Gezonde voedselomgeving van scholen van Aeres Hogeschool

Een belangrijke mijlpaal in 2021 was de ondertekening van het Almeers Preventieakkoord. Met het akkoord werken we samen aan gemakkelijker en gezondere keuzes van Almeeders voor bewegen en voeding. Ook is het doel om mensen met mentale problemen sneller te signaleren en de juiste hulp te geven.

Gezond Gewicht

Voor gezinnen met kinderen met overgewicht is er ondersteuning door de centrale zorgverlener. De centrale zorgverleners zijn jeugdverpleegkundigen die gezinnen in de buurt helpen om gezond te leven. Ze geven makkelijke tips en zorgen vooral dat de omgeving van het kind goed samenwerkt om de gezondheid van het kind te verbeteren. De afgelopen jaren zijn ruim honderd kinderen geholpen. Daarnaast is er op de basisscholen in Almere Buiten en Stedenwijk met de Aanpak Gezond Gewicht Almere (AGGA) en de Groen Gezonde Verbinding (GGV) veel aandacht besteed aan gezonde voeding, bewegen en water drinken. Op deze manier bereiken we veel jongeren en sporen we hen aan te bewegen en gezond te eten.

Gezonde scholen

Een Gezonde School werkt met de leerlingen aan een gezonde leefstijl in een gezonde leefomgeving. Het vignet Gezonde School is een kwaliteitskeurmerk voor scholen die hieraan werken. Scholen kunnen op meerdere thema's een vignet behalen. Elke Almeerse school kan hier hulp bij krijgen, bijvoorbeeld door een adviseur van de GGD. In Almere waren er eind 2021 23 gezonde scholen met in totaal 38 themacertificaten.

Rookvrije generatie

We werken eraan om zoveel mogelijk inwoners en met name jongeren ervan te weerhouden om te roken. We creëren hier bewustzijn over, onder andere door op schoolpleinen, speeltuinen en sportterreinen rookvrij te verklaren, filmpjes te maken over stoppen met roken en de campagne Stoptober te ondersteunen. In 2021 zijn stoeptegels geplaatst waarbij bepaalde zones rookvrij verklaard zijn. Dit is onder andere de hoofdingang van het stadhuis, alle achttien gezondheidscentra en huisartsenparktijken. Daarnaast worden voorbereidingen getroffen om de bushaltes rookvrij te maken. Dit doen we samen met Keolis.

Mentale gezondheid

Over je mentale problemen praten, kan helpen bij het voorkomen en verergeren ervan. We stimuleren jongeren daarom om hierover te praten. Dit doen we samen met onder andere ALLYLIFE, stichting Scherp, jongerenplatform JAMES en Open Mind. Daarnaast proberen we de sleutelpersonen in het leven van jongeren te leren om signalen van mentale problemen te herkennen. Dit doen we door de omstanders en professionals op weg te helpen met hulp en advies

Sluitende aanpak personen met verward gedrag

Wij hebben aandacht voor de mensen in onze stad die verward gedrag vertonen. We zetten daarom in op een betere samenwerking tussen sociaal domein, zorg en veiligheid om te voorkomen dat deze groep mensen tussen wal en schip valt. Deze opgave is deel van een bredere opgave. Deze opgave is daarom betrokken bij de opgave Wonen met zorg. Hier leest u meer over de resultaten die in 2021 behaald zijn.

Goud in Almere: het verzilveren van de vergrijzing

Het doel van de opgave Goud in Almere is om ervoor te zorgen dat ouderen gezond, waardig en prettig oud kunnen worden in Almere. Dit doen we niet alleen maar in een netwerk met Almeerse organisaties, woningcorporaties, bedrijven en de ouderen zelf. Dit betekent onder andere dat we samen met hen verantwoordelijkheid dragen en gezamenlijk onze koers bepalen. Onze visie en doelen hebben we afgelopen jaar opgeschreven in het meerjarenperspectief. Deze is door de gemeenteraad in 2021 vastgesteld. Het meerjarenperspectief is tot stand gekomen op basis van verschillende onderzoeken en door input vanuit het netwerk. Zo hebben we in 2021 meerdere netwerkbijeenkomsten georganiseerd. Vanwege corona verliepen deze bijeenkomsten digitaal. In deze bijeenkomsten is input opgehaald die we onder meer gebruikt hebben voor de plannen voor de komende jaren. Bij deze bijeenkomsten waren veel Almeerse senioren aanwezig. Elke vier jaar updaten we het meerjarenperspectief en stellen we nieuwe doelen die passend zijn bij dat moment. Naast het meerjarenperspectief werken we voor de uitvoering van de acties met een uitvoeringsagenda. Hierin staan de concrete activiteiten per jaar beschreven om de visie en doelen uit het meerjarenperspectief te realiseren.

Waar de afgelopen jaren veel voorbereidend werk heeft plaatsgevonden, is 2021 het jaar geweest van de uitvoering. Om enkele voorbeelden te noemen: we zijn onderdeel van meerdere netwerken, zoals Dementie in Flevoland en Kleurrijk Almere waar we als gemeente actief aan bijdragen. Zo maakten we in 2021 o.a. de stadsconferentie Kleurrijk Almere mogelijk. Verder zijn er afspraken gemaakt met Movisie om iedere twee jaar een onderzoek uit te voeren onder ouderen. In 2020 en 2021 is dit al gebeurd en zijn meerdere ouderen in Almere geïnterviewd. De resultaten van dit onderzoek zijn gebruikt voor het meerjarenperspectief en de uitvoeringsagenda.

In 2021 is een Almeers preventieakkoord ontwikkeld. Hierin is ook aandacht voor de gezondheid van ouderen. Er zijn hierover afspraken gemaakt en er is een budget beschikbaar gesteld om initiatieven te ondersteunen om de gezondheid onder ouderen te bevorderen. Daarnaast is in 2021 Kleurrijk Grijs van start gegaan in Almere Haven. Hier komen wekelijks rond de tien ouderen langs voor informele dagbesteding. Het doel is om eenzame, kwetsbare en beginnend dementerende ouderen met een migratieachtergrond te bereiken en hen een goede dagbesteding aan te bieden.

Verder zijn we samen met de GGD bezig met de ontwikkeling van de sociale kaart voor ouderen. In 2021 is input opgehaald om de sociale kaart verder te ontwikkelen. Hieraan gekoppeld is een onderzoek naar hoe wij ook minder digivaardige ouderen kunnen bereiken met de informatie om goed oud te worden in Almere. We verwachten dat de nieuwe sociale kaart in 2022 wordt gelanceerd. Door een aantal partners (VMCA, De Schoor en Zorggroep Almere) is hard gewerkt aan de voorbereiding van het Odensehuis in Almere Haven. Het Odensehuis is er voor licht dementerende ouderen en hun partner. De start verwachten wij in de eerste helft van 2022.

Wonen

Het jaar 2021 stond in het teken van uitvoering geven aan de Woonvisie. In de Woonvisie staat hoe wij nu en in de toekomst in Almere willen wonen. We vertalen de uitgangspunten van de Woonvisie in de praktijk. Een belangrijke mijlpaal uit 2021 is het Stedelijk Woningbouwprogramma 2021-2024. In het stedelijk woningbouwprogramma schrijven we op waar, wanneer, welke en voor wie er woningen gebouwd worden. Het is onze doelstelling om voor de periode 2020-2030 24.500 woningen te bouwen. Om dit te halen moeten we meer woningen per jaar gaan bouwen dan we de afgelopen jaren hebben gedaan.

Verder hebben we in 2021 productieafspraken gemaakt met woningcorporaties. Deze afspraken volgen uit het Stedelijk Woningbouwprogramma 2021-2024. We hebben afgesproken dat voor de periode 2021-2024 ruim 3.000 gereguleerde huurwoningen gerealiseerd worden. Deze woningen worden door de corporaties Goede Stede, De Alliantie, Ymere en Dudok Wonen gebouwd. Daarnaast worden ongeveer 700 gereguleerde huurwoningen door marktpartijen gebouwd. Dit geeft vooral voor mensen met de laagste inkomens meer zekerheid dat de komende jaren een fors aantal woningen bijgebouwd zal worden.

Wonen met zorg

Met de opgave Wonen en Zorg werken we aan vijf doelen:

- Het vergroten van het aanbod van huisvesting
- Het vergroten van de uitstroom uit een 24-uurs instelling
- Het bieden van passende ondersteuning
- Het vergroten dan wel behouden van de draagkracht en draagvlak in wijken
- Verbeteren van de integrale samenwerking bij complexe casuïstiek

De afgelopen twee jaar is veel voorbereidend werk gedaan waarvan we sinds eind vorig jaar steeds meer de stukjes in elkaar zien vallen. In 2021 is o.a. gewerkt aan de woonzorgprogrammering, het afwegingskader voor woon-zorg initiatieven en het invoeren van een quotum voor uitstromers. Dit zijn belangrijke onderdelen die ertoe moeten leiden dat we in de toekomst meer passende woonruimte beschikbaar kunnen stellen aan de uitstroom van instellingen. Ook zijn er afspraken gemaakt met zorgpartijen over het bieden van passende zorg en ondersteuning.

Wonen en ontwikkelen

In de door de gemeenteraad vastgestelde Woonvisie is ook de verbinding met de opgave Wonen en zorg gemaakt. Hierin is onder meer beschreven dat zoveel mogelijk mensen die klaar zijn om uit te stromen uit een instelling kunnen gaan wonen in de wijk. De woonzorgprogrammering is hierbij een instrument om te bepalen hoeveel, waar en wat voor woningen er voor deze doelgroep nodig zijn. De bouw van tijdelijke woningen in het Annapark, waar u onlangs mee instemde, is hier een zichtbaar resultaat van. In dit project worden meerdere woningen beschikbaar gesteld voor deze doelgroep. Naast de woonzorgprogrammering is er ook een afwegingskader ontwikkeld. Dit kader moet helpen bij het zoeken naar passende locaties voor initiatieven wonen en zorg binnen Almere. De verplaatsing van de Domus is hier een goed voorbeeld.

Zorg, begeleiding en ondersteuning

Verder werken we op het terrein van zorg, begeleiding en ondersteuning aan de transformatieopgave van beschermd wonen en maatschappelijk opvang, en aan de zorg voor mensen met een psychische kwetsbaarheid algemeen. Zo hebben we lokaal in het project 'Thuis in de Wijk' een bestuurlijk convenant opgesteld. Hierin staan afspraken met betrokken partijen over uitstroom uit een instelling, instroom in een eigen woning, passende ondersteuning in de eerste periode van zelfstandig wonen én draagvlak in de buurt te organiseren. In dit kader zijn ook de ondersteuningsarrangementen Wmo doelgroepen aangepast. Dit moet helpen om de zwaardere doelgroepen op de juiste momenten van de juiste ondersteuning te voorzien.

Draagvlak en draagkracht

We hebben aandacht voor draagkracht in de wijken. We snappen namelijk dat het ook iets van burens en de buurt vraagt. Overlast is immers niet altijd vermijdbaar. Om begrip te kweken voor mensen met een psychische kwetsbaarheid hebben we daarom een communicatiecampagne opgestart. Ook in de set van afspraken voor de pilot 'Thuis in de Wijk' is kennismaken met burens een onderdeel. Met inwoners zijn afspraken gemaakt over het melden van woonoverlast. Op deze manier willen hiermee stigmatisering tegengaan en de overlast proberen te beperken. In de woonzorgprogrammering is een hoofdstuk opgenomen waarin de draagkracht van alle wijken inzichtelijk zijn gemaakt.

2 Programmaverantwoording

2.1 Bestuur, inwoners en economie

Ambitie

We willen midden in de samenleving staan

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Het jaar 2021 was opnieuw een jaar waarin we te maken hadden met de coronamaatregelen. Dit betekende dat we ons opnieuw moesten aanpassen. Zo hadden we het afgelopen jaar opnieuw digitaal Politieke Markt, is een deel van de dienstverlening digitaal gegaan maar hebben we ook veel contact gehad met Almeerse ondernemers. We hebben door ons aan te passen er samen voor gezorgd dat inwoners en ondernemers zoveel mogelijk door konden gaan.

Wat hadden we gepland (begroting)

Almere maken we samen. De gemeente staat hierin niet centraal maar is een onderdeel van de samenleving. We willen de kennis in en van de stad beter inzetten om Almere nog mooier te maken. Dit hebben we bijvoorbeeld gedaan in Almere Haven. Met partners, inwoners en gemeente hebben we in het Havenverbond een visie voor de toekomst opgesteld. Zo werken we samen aan een Almere van en voor Almeerders.

We werken aan het verder toekomstbestendig maken van de gemeenteraad

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Ook de gemeenteraad moest zich vanwege corona aanpassen. Fysieke ontmoeting was in 2021 niet altijd mogelijk. Dit had ook gevolgen voor het maatschappelijk verantwoorden en het ontvangen van inwoners op de Politieke Markt. Het vergaderwerk en de besluitvorming kon digitaal doorgaan. Ter ondersteuning van het digitaal vergaderen is een nieuw Reglement van Orde gemaakt. Ook is de verordening over fractieondersteuning geactualiseerd.

In 2021 is de website van de raad vernieuwd. De informatie over het werk van de raad is daarbij nog toegankelijker gemaakt. Tijdens een studiedag heeft de raad zich laten 'inspireren' over hoe de controlerende rol nog beter vorm gegeven kan worden. Een van de instrumenten hierbij is de rekenkamer, die in 2021 een onderzoek presenteerde naar de kwaliteit van jeugdhulp. Verder deden studenten van de Universiteit Utrecht aanbevelingen voor een dashboard financiële positie en deed de raad onderzoek naar een toekomstbestendig afvalinzamelingsysteem. Ook zijn de voorbereidingen getroffen voor de gemeenteraadsverkiezingen waaronder activiteiten in het kader van opkomstbevordering. In 2021 heeft er een wisseling plaatsgevonden van de griffier.

Wat hadden we gepland (begroting)

In 2021 gaan we verder op de ingeslagen weg. We zetten daarbij nog steeds in op meer contact met en in de stad, het verder verbeteren van de informatievoorziening, het doorontwikkelen van de Politieke Markt en het verder professionaliseren van de raad. Sinds 2015 werken we hieraan en zijn al veel stappen gezet. Daarnaast zal de controlefunctie van de raad door de rekenkamer en het maatschappelijk verantwoorden een groei door gaan maken. Verder zal het jaar 2021 in het teken staan van de voorbereiding op de gemeenteraadsverkiezingen in het voorjaar van 2022. En dit alles met de restrictie van de effecten van corona voor het werk van de raad.

We willen duidelijk communiceren en toegankelijk zijn

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

We hebben in 2021 een grote slag gemaakt in het toegankelijk maken van onze online communicatie. Zowel in techniek als in taal zijn grote verbeteringen doorgevoerd. We hebben een vernieuwde huisstijl. Dit moet

onze communicatie toegankelijker maken. Verder hebben we met het project 'Digitaliseringsstrategie' de digitale dienstverlening verbeterd. Hiermee werken we de aanbeveling uit de Jaarrapportage Dienstverlening uit. Hieruit bleek namelijk dat het niveau van digitale dienstverlening onder de maat is.

In 2021 is de centrale aanbesteding GT-Connect (gemeentelijke telecommunicatie) stopgezet. Deze aanbesteding vanuit de VNG is stopgezet vanwege het niet tijdig kunnen leveren van de leverancier. Wij moeten daardoor - net als andere gemeenten - een andere koers bepalen. We hebben ervoor gekozen om met de huidige leverancier de gewenste ontwikkeling in te zetten naar een omnichannel aanpak die zoveel mogelijk gebruik maakt van de huidige technische mogelijkheden. Een Almeerse centrale aanbesteding voor telefonie (Contact Center en kantooromgeving) is in voorbereiding en zal in 2025 worden uitgezet.

Wat hadden we gepland (begroting)

Almeerse inwoners moeten erop kunnen vertrouwen dat ze bij ons terecht kunnen met hun vragen. Vanwege de maatregelen rondom corona hebben wij in de afgelopen periode meer producten en diensten online beschikbaar gemaakt. We hebben de ambitie om in hetzelfde tempo ook andere producten en diensten online beschikbaar te maken. Inwoners mogen verwachten dat ze op onze site 24/7 zaken kunnen doen.

Op het gebied van vernieuwing sluiten wij aan bij het project GT-connect. Hier verstaan we de gemeentelijke telecommunicatie onder. Het biedt nieuwe mogelijkheden om de dienstverlening verder te verbeteren. Daarnaast hebben we in 2020 de gemeentelijke website geüpgraded en is de toegankelijkheid verbeterd. In 2021 gaan we hier mee verder. Ook de achterkant van digitalisering heeft onze aandacht. We willen namelijk goed omgaan met de privacy van onze inwoners.

We zetten ons in voor de Almeerse belangen

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Op het gebied van externe betrekkingen en lobby was 2021 een niet gangbaar jaar door de coronamaatregelen en beperkende politieke omstandigheden. Door het aftreden van het Kabinet in januari gevolgd door een formatie tot in december, was het op regeringsniveau een grotendeels beleidsarm jaar. Bovendien is de coronacrisis van invloed geweest op de wijze waarop het college kon acteren op de landelijke en regionale podia. Er waren korte periodes waarin werkbezoeken, netwerkbijeenkomsten en fysieke ontmoetingen mogelijk waren. Desalniettemin heeft Almere activiteiten ontplooid op het gebied van lobby.

Naast de reguliere activiteiten via de VNG, G40 en MRA noemen we er hier enkele:

- Samen met het rijk en de regio is het handelingsperspectief voor de groei van de stad ontwikkeld: "Almere Stad met Toekomst". Hiervoor is veelvuldig contact geweest met departementen, Kamerleden en bewindspersonen. Het MIRT-onderzoek bevestigt de IJmeerverbinding als belangrijke randvoorwaarde voor groei in Almere en Flevoland (rijksgrond) en als belangrijke corridor voor Nederland.
- Op het gebied van cultuur is gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw Kunstmuseum/Kunstpaviljoen, de regionale positionering van cultuur van Almere en Flevoland in Den Haag en extra investeringen in de sector om de covid-periode door te komen.
- In alliantie met de vier grootste steden heeft Almere het voor elkaar gekregen dat het aanpakken van het lerarentekort hoog op de nationale agenda is gebleven. Het thema is opgenomen in het regeerakkoord;
- Almere heeft de negatieve beleidseffecten van de Wet kwaliteitsborging (treedt in werking met de Omgevingswet) in politiek Den Haag samen met de VNG op de agenda gezet. Almere was onder andere als expert uitgenodigd om in de Eerste Kamer een toelichting te komen geven van de financiële implicaties voor bouwgemeenten;

Regionale ontwikkelingen en landelijke netwerken:

- De raad van Almere heeft de samenwerkingsafspraken voor de Metropoolregio Amsterdam op 9 december vastgesteld en op 10 december 2021 is tijdens de State of the Region het startsein gegeven voor de nieuwe samenwerking in de MRA;

- Met de andere Flevolandse besturen is gewerkt aan de versterking van de samenwerking onderling en met Den Haag via het Traject Samen Maken We Flevoland. In september 2021 is een netwerkevent in Den Haag gehouden met Kamerleden en er is gewerkt aan de voorbereidingen van een rijksregio-agenda.
- Het college van Almere heeft allerlei activiteiten ondernomen binnen het G40-Stedennetwerk. Doel is het behartigen van de gemeentebelangen (herijking gemeentefonds, tekorten in het sociaal domein, Omgevingswet).

Wat hadden we gepland (begroting)

De Tweede Kamerverkiezingen in het voorjaar van 2021 maken aankomend jaar een belangrijk lobbymoment. We zijn in 2021 binnen onze netwerken zoals de VNG en G40 actief op verschillende belangrijke dossiers. Voorbeelden hiervan zijn: de tekorten in het sociaal domein, de effecten van de coronacrisis, de uitwerking van het klimaatakkoord, de implementatie van de Omgevingswet en de Wet inburgering. Maar ook op het gebied van cultuur zetten we ons in. Wanneer nodig kan er eigenstandige lobby worden ingezet in Den Haag als opgaven specifiek zijn, zoals op het vlak van de groeiopgave van Almere. Ook zijn we actief rondom het Fonds Podiumkunsten en de regioprofielen voor het behoud van de Almeerse cultuursector.

In 2021 werken we ook verder aan de uitvoering van de nieuwe MRA Agenda. De bestuurlijke opdrachten in deze periode zijn:

- We versterken van de samenwerking in de metropoolregio Amsterdam (MRA).
- We maken werk van een veerkrachtige, inclusieve en schone MRA-economie.
- We bouwen voor de woningbehoefte.
- We maken vaart met het metropolitane mobiliteitssysteem.

Als MRA-deelregio Almere-Lelystad betrekken wij de MRA actief bij de programmering van de Floriade.

We willen voorop lopen als het gaat om het gebruik van een digitale identiteit door onze inwoners

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

De Wet Digitale Overheid, waar de digitale identiteit een onderdeel van is, is door de Eerste Kamer nog niet ingevoerd. Hierdoor ligt het project binnen Almere voorlopig ook even stil. Het is nog niet bekend wanneer en in welke vorm de Wet Digitale Overheid ingevoerd zal worden. We weten daarom ook nog niet hoe we in Almere vorm kunnen geven aan de digitale identiteit.

Wat hadden we gepland (begroting)

Het werk aan de balies verandert in hoog tempo. Dit vraagt om nieuwe manieren van werken. Samen met de VNG en andere grote gemeenten werken we samen om een digitale identiteit goed te ontsluiten voor onze diensten.

We starten met omscholingstrajecten om Almeerders zoveel mogelijk aan het werk te houden

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 is het MBO ICT Field Lab gestart. Dit is een project dat zich richt op MBO-afgestudeerden voor wie de arbeidsmarkt weinig perspectief biedt. Met dit project laten wij hen kennis maken met uiteenlopende mogelijkheden van werken en leren in de ICT. In 2021 zijn 30 mensen omgeschoold en naar werk begeleid. Naast het ICT Fieldlab wordt ook een Duurzaamheid Fieldlab opgezet.

Daarnaast zijn we ook gestart met de campagne "Tekkie-woorden". Deze campagne stimuleert vroegtijdig schoolverlaters in Almere om zich te oriënteren op een opleiding in de ICT-sector. Enkele Almeerse ICT-opleiders doen hier aan mee. Een lokaal radiostation gaf zogenoemde Almere Tech Talks die door zo'n 800 mensen werden gevolgd. Verder zijn er voorbereidingen getroffen voor een opleidingsprogramma in de logistieke sector samen met Logistiek Cluster Flevoland.

Wat hadden we gepland (begroting)

De omscholing is erop gericht om meer mensen geschikt te maken om te werken in bijvoorbeeld de logistiek, ICT-Tech sector en de circulaire economie. We gaan in 2021 onze dienstverlening meer online aanbieden. Dit doen we op het Ondernemersplein bijvoorbeeld met webinars voor en door ondernemers. We willen ondernemers helpen en denken met hen mee in deze lastige tijd. Waar het kan willen we samen optrekken zodat we meer slagkracht hebben.

Bestuurlijke speerpunten

Democratische vernieuwing

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

De nota Burgerparticipatie 2021 is in 2021 door de raad vastgesteld. Ook hebben er talloze participatie-initiatieven plaatsgevonden. Al deze initiatieven zijn in het Jaarverslag 2021 aan de raad voorgedragen. Een mooi voorbeeld van een innovatief participatieproject is de woontoren in het Cascadepark. De omwonenden mochten uit de verschillende inzendingen hun voorkeur opgeven van het mooiste ontwerp.

We hebben met De Dag van Almere jongeren en ouderen bezocht om hun verhalen te horen over de realiteit van twee jaar corona.

We zijn in het kader van 'ons laten uitdagen' een uitdaging aangegaan met de jongerenstichting JAMES - Jongeren in Almere met een stem. Deze jongeren gaan een enquête houden onder de groep jongeren over hun woon- en leefwensen op de lange termijn binnen Almere.

In 2021 is er een beheersovereenkomst voorbereid met het collectief Stedenwijk-zuid groen waarbij bewoners allerlei beheertaken op zich nemen in het Spanningsveldbos.

Wat hadden we gepland (begroting)

We willen de kwaliteit van de participatie verder verbeteren. Eind 2020 willen we hier graag met de gemeenteraad over spreken, om er in 2021 verder uitvoering aan te geven. We willen bewoners meer mogelijkheden bieden om zelf invloed uit te oefenen en om initiatieven te nemen, bijvoorbeeld door te experimenteren bewoners en organisaties ons te laten uitdagen zelf beleid voor ons op te stellen of locaties in de stad te beheren. We willen de kennis uit de stad zo goed mogelijk benutten. We blijven daarom in gesprek met de stad. We willen inwoners, ondernemers, deskundigen en instellingen intensiever bij onze trajecten betrekken. Net als de Ochtend en de Middag voor Almere in de afgelopen jaren, organiseren we komend jaar een Avond voor Almere waar we met onze maatschappelijke partners stilstaan bij de urgente uitdagingen van het moment en die in de toekomst op ons afkomen. Dit willen we doen op een manier die toegankelijk en passend is. Hierbij hebben we extra aandacht voor groepen die we niet zo vaak spreken. Op deze manier willen we de verbinding tussen gemeente, inwoners en partners verbeteren. Want Almere maken we samen.

Economische agenda

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 is de economie van Almere ondanks de coronabeperkende maatregelen fors gegroeid tot boven het niveau van eind 2019. In 2021 zijn er ruim 1000 banen in Almere bijgekomen. Dit vond vooral plaats in de gezondheidszorg, detailhandel en onderwijs. In de ICT-Tech (ICT en industrie) en logistiek (transport en groothandel) zijn de banen en vestigingen stabiel gebleven. Alleen toerisme en recreatie is in banen afgenomen vanwege de beperkende coronamaatregelen.

Er is grote belangstelling voor kavels op nieuwe bedrijventerreinen en ook de vraag naar bestaande bedrijfsruimte in Almere was in 2021 van onverminderd hoog niveau. Tegelijkertijd daalde het aanbod van bestaande bedrijfsruimte sterk, waardoor er een krappe marktsituatie is ontstaan.

We merken dat het vestigingsklimaat van Almere behoorlijk in trek is bij bedrijven. Zo heeft een serie van paginagrote interviews in een landelijk dagblad grote bekendheid van Almere opgeleverd. Tevens faciliteert

en stimuleert de gemeente samen met stakeholders de innovatie en groei van start-ups en scale-ups. Hieronder noemen een aantal mooie voorbeelden uit 2021:

- Voor start-ups en scale-ups zorgt het programma UpAlmere! voor een vitaal ecosysteem.
- Er is ook een digitaal versneld begeleidingstraject voor Almeerse ondernemers (Almere Squared) in gebruik genomen.
- Met de KvK Business Challenge hebben 11 Almeerse scale-ups hun innovatievraag uitgezet.
- Er is een financieringsavond voor 5 Almeerse start-ups gehouden.
- Een delegatie van Almeerse ICT-Tech-bedrijven heeft deelgenomen aan een handelsmissie in Barcelona.
- Er zijn 5 Almeerse bedrijven in de KvK Innovatie Top 100 opgenomen.

De afgelopen periode is extra inspanning geleverd in de ondersteuning van de sector toerisme en recreatie gedurende de coronacrisis. Daarnaast is geïnvesteerd in de toeristisch recreatieve netwerken: er is een fietsknooppuntennetwerk gerealiseerd en een vaarknooppuntennetwerk. Professionele aanbieders maar ook gebruikers kunnen fiets- en vaarroutes ontwikkelen die bijdragen aan de promotie van Almere. Samen met Almere City Marketing is een arrangementenplatform ontwikkeld op de website visitalmere.nl. Op dit platform kunnen inwoners en bezoekers activiteiten en arrangementen boeken in Almere. Op deze manier verleiden we de bezoekers aan de Floriade om ook Almere te bezoeken en te ontdekken.

Tenslotte zijn er 2 circulaire bruggen op de Floriade geopend en die tot stand zijn gekomen via de Bruggencampus Floriade-Flevoland. Dit heeft internationaal aanzien gekregen met vermelding in de Washington Post.

Wat hadden we gepland (begroting)

Wij hebben maken met financieel zwaar weer waardoor we moeten bezuinigen. Een deel van de bezuiniging is op economische zaken. Dit betekent dat mogelijk niet alle ambities uit de Economische Agenda volledig gerealiseerd kunnen worden. Bij de Perspectiefnota informeren wij u over de taken die wij geen of minder aandacht geven.

Wij willen ervoor blijven zorgen dat Almeeders kans hebben op goed werk in en om Almere. Ook in slechte tijden. Dit willen we bereiken door een aantrekkelijk vestigingsklimaat te ontwikkelen voor een gezonde en toekomstbestendige economie.

Waar we ons voor blijven inzetten is voor werkgelegenheid en bedrijfsleven in Almere. Juist nu, in tijden van corona, hebben we hier extra aandacht voor. Nog altijd aan de hand van de Economische Agenda blijven wij ons richten op vijf verschillende sectoren. Dit zijn de ICT, logistiek, circulaire economie, start- en scale-ups en toerisme en recreatie. Daarnaast geloven wij dat ook de Floriade kansen blijft bieden voor de economische ontwikkeling van Almere.

We gaan versneld omscholingstrajecten aanbieden om Almeeders zoveel mogelijk aan het werk te houden. De omscholing is gericht om meer mensen geschikt te maken om te werken in bijvoorbeeld de logistiek, ICT-Tech sector en de circulaire economie. Voor start ups en scale ups blijven we bouwen aan een ecosysteem van talent, financiering, kennis en netwerken. Wij gaan in 2021 onze dienstverlening meer online aanbieden. Dit doen op het Ondernemersplein bijvoorbeeld met webinars voor en door ondernemers. In de Metropoolregio Amsterdam komt een ontwikkel- en financieringsorganisatie Invest-MRA, dat zich richt op innovatieve bedrijven in deze transitie-markten. Gezien de huidige financiële situatie, zullen wij hier nu nog niet aan deelnemen.

Voor toerisme en recreatie zijn wij met marketing en promotie bezig meer bekendheid te geven aan Almere. We gaan extra inzet plegen om de kansen van de Floriade voor ondernemend Almere te benutten. We willen ondernemers helpen en denken met hen mee in deze lastige tijd. Waar het kan willen we samen optrekken zodat we meer slagkracht hebben.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

	begroot	werkelijk	resultaat
lasten	25,2	25,4	-0,2
baten	2,6	5,8	3,2
<i>totaal voor reservemutaties</i>	<i>22,6</i>	<i>19,6</i>	<i>3,0</i>
stortingen	0,7	0,7	0,0
onttrekkingen	1,9	1,3	-0,6
totaal	21,5	19,0	2,4

Uit de pensioenvoorziening wethouders valt € 2,0 miljoen vrij

Dit heeft twee oorzaken. De eerste oorzaak is dat de rekenrente is gestegen. Een hogere rekenrente zorgt ervoor dat we in de toekomst een hoger rendement hebben op het geld in de voorziening. We hebben daardoor nu € 1,3 miljoen minder in de voorziening nodig om aan onze toekomstige verplichtingen te voldoen. Daarnaast zijn twee oud-wethouders overleden. Hierdoor komt de pensioenverplichting te vervallen en hoeven wij € 0,7 miljoen minder in de voorziening op te nemen.

Door projectvertraging houden we € 0,3 miljoen over

Werkzaamheden voor de digitale infrastructuur, camera's en slimme lichtmasten op het Floriade-terrein zijn vertraagd. Dit komt omdat het Floriade-terrein in 2021 later door de projectontwikkelaar is opgeleverd. Ook is de uitvoering van de growing green cities legacy vertraagd. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 0,3 miljoen. We hebben dit in de eerste kwartaalrapportage bij de projectvertragingen gemeld.

We hebben meer reisdocumenten en naturalisatieverzoeken behandeld

We hebben € 1,0 miljoen hogere lasten en € 0,9 miljoen hogere inkomsten bij burgerzaken dan begroot. Dit komt doordat er vanaf de zomer in 2021 een forse toename is geweest in het aanvragen van reisdocumenten en naturalisatieverzoeken. Hier staan inkomsten (burgerleges) tegenover. De lasten zijn hoger omdat we bijvoorbeeld per paspoort ook een bedrag moeten afdragen aan het Rijk. Ook hebben we meer personeel moeten inzetten om alle verzoeken te kunnen behandelen. Per saldo resteert er nu een nadeel van € 0,1 miljoen. Dit komt voornamelijk doordat we extra hebben moeten inhuren.

2.2 Duurzaam, leefbaar en bereikbaar

Ambitie

Bewaken van de balans tussen goed en betaalbaar onderhoud van de openbare ruimte

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Met de Visie openbare ruimte en het Beleidskader grootschalig onderhoud woonwijken en bedrijventerreinen zijn in 2021 twee belangrijke documenten vastgesteld. In deze documenten is vastgelegd wat de kerntaken van onze beheerorganisatie zijn. En ook welke extra uitdagingen we zien op ruimtelijk vlak en op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid in het verlengde van deze kerntaken. Hoeveel dit de komende jaren gaat kosten, wordt duidelijk in het Strategisch assetmanagementplan (SAMP), dat begin 2022 aan de raad wordt aangeboden. Het is aan de gemeenteraad om hier na de verkiezingen verder invulling aan te geven.

Het SAMP maakt in ieder geval duidelijk dat meer geld nodig is om de openbare ruimte schoon, heel en veilig te houden. In onze ouder wordende stad is steeds meer groot onderhoud en vervanging nodig. In het afgelopen jaar was het vanwege de financiële positie noodzakelijk om projecten uit te stellen. Dat kon nog net zonder dat dit teveel ten koste ging van de veiligheid van de openbare ruimte. Met het extra geld dat bij de Programmabegroting 2022 is vrijgemaakt, kan een deel van de opgelopen achterstand weer worden ingelopen. Maar zonder extra structureel geld wordt de achterstand straks weer snel groter, met een minder veilige, functionele en aantrekkelijke openbare ruimte tot gevolg.

Wat hadden we gepland (begroting)

De openbare ruimte, met onze straten, parken, oppervlaktewater en pleinen, vervult haar functie normaal gesproken bijna als vanzelfsprekend. De afgelopen periode hebben we met zijn allen bewuster ervaren dat het een belangrijk deel van onze leefomgeving is. Een leefomgeving die zich in Almere kenmerkt door het vele groen, rijk is aan oppervlaktewater en vele recreatieve (fiets)paden kent. Met het beheer van deze leefomgeving zorgen we ervoor dat we de openbare ruimte optimaal kunnen gebruiken. De doelen die we in het beheer nastreven leggen we vast in de vernieuwde Visie Openbare Ruimte en in de beleidskaders die we ontwikkelen en hebben ontwikkeld.

Dit neemt niet weg dat de staat van onze gemeentefinanciën ons steeds weer voor de uitdaging stelt om kritisch te kijken naar de betaalbaarheid van het beheer van onze stad. Dit mag niet ten koste gaan van de veiligheid van bijvoorbeeld onze bruggen, steigers en wegen. Tegelijkertijd nemen onze ambities met betrekking tot het onderhouden van de stad steeds verder toe. We willen dit zo duurzaam, klimaatbestendig en inclusief mogelijk doen, waarbij we zo goed mogelijk luisteren naar onze bewoners. Dit vraagt ons om voortdurend te balanceren tussen al deze belangen.

De financiële positie van de gemeente maakt het noodzakelijk om geld te besparen. We besparen daarom op onderhoud. Dit doen we door vervangingsinvesteringen 1 jaar uit te stellen en groot onderhoudsprojecten in de Hoven en de Marken 2 jaar uit te stellen. We blijven wel doen wat noodzakelijk is om de veiligheid te waarborgen. Ook houden wij ons aan de contractuele afspraken die al zijn gemaakt. Dat betekent bijvoorbeeld dat wij ervoor kiezen niet het hele wegdek van een dreef te vervangen, maar alleen de scheuren te repareren. Het uitstellen van projecten vraagt meer correctief onderhoud om veiligheidsrisico's te voorkomen. Daarnaast zien we de achterstand met betrekking tot het beheer en onderhoud van de openbare ruimte verder oplopen. Bij financiële meevallers wordt er in de eerste plaats gekeken hoe we deze achterstand kunnen inlopen.

We gaan verder met het professionaliseren van de keten rondom dierenwelzijn in Almere

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

We zijn het afgelopen jaar continu in gesprek gebleven met het Dierenasiel Almere en de wildopvangorganisaties in de regio. Zo hebben we onze bijdrage geleverd om hen door deze moeilijke coronaperiode te helpen. Waar nodig hebben we een extra financiële bijdrage geleverd. Ook hebben we met hen geconcludeerd dat we tevreden zijn over de onderlinge samenwerking en de regierol van de gemeente.

Hetzelfde geldt voor de stappen die zijn gezet in onze communicatie richting bewoners en in de samenwerking met andere gemeenten. De verbeterpunten uit de evaluatie zijn meegenomen in het nieuwe beleidskader, dat in februari van 2022 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Wat hadden we gepland (begroting)

In 2021 gaan we verder met het professionaliseren van de Almeerse keten voor dierenhulpverlening. Hierbij gaan we uit van het dierenwelzijnsbeleid dat op dit moment geëvalueerd en geactualiseerd wordt. Een belangrijk aandachtspunt is het verbeteren van onze communicatie. Hiervoor ontwikkelen we een online platform waarop bewoners en organisaties terecht kunnen voor al hun vragen over dierenwelzijn en ecologie. Verder blijven we alert op de positie van het dierenasiel, die als gevolg van de coronacrisis opnieuw onder druk is komen te staan. Een bijkomend aandachtspunt is dat mede door corona de bereidheid af lijkt te nemen om vrijwilligerswerk te doen bij dierenopvangorganisaties. Waar mogelijk denken we met hen mee om te voorkomen dat niet meer voldaan kan worden aan de wettelijke taak om dieren op te vangen.

We houden de stad schoon

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Met het vaststellen van de Visie openbare ruimte is ook vastgelegd hoe wij de stad de komende jaren schoonhouden. We hebben opgeschreven dat we willen werken met heldere communicatie en eenduidige regels. Dit helpt bewoners te weten wat er van hen verwacht wordt. We willen verder dat onze faciliteiten op orde zijn. Dit betekent bijvoorbeeld dat voorzieningen zoals afvalbakken op logische plekken staan en dat storingen zo snel mogelijk worden verholpen. Een verzorgd uiterlijk van een inzamelvoorziening draagt bij aan het juiste afvalgedrag. En als onze dienstverlening op dit gebied goed op orde is en blijft, en inwoners daarmee tevreden zijn zal dit ook een stimulans zijn voor inwoners om de stad schoon te houden.

Wat hadden we gepland (begroting)

Wij maken de stad elke dag schoon. In de Visie Schoon schrijven wij op hoe we de stad in de komende jaren schoon willen maken en houden. Wij schrijven deze visie niet alleen. Dit doen we samen met inwoners. Dit vinden wij belangrijk omdat zij elke dag te maken hebben met het schoon onderhoud. We spreken over hun ervaringen en wensen, en leren van hen. Dit moet ons helpen ons werk nog beter te doen.

We vinden duurzaamheid belangrijk

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Het uitvoeren van de plannen uit de Duurzaamheidsagenda verloopt goed. In 2021 hebben we op meerdere manieren gewerkt aan duurzaamheid in de organisatie en in de stad. Met de in 2020 vastgestelde Duurzaamheidsagenda willen wij onze ambities op het gebied van duurzaamheid verder realiseren. We doen wat we kunnen met de middelen die we hebben en behalen daarbij resultaten waar we trots op kunnen zijn. In het nieuwe regeerakkoord is er veel geld bijgekomen voor duurzaamheid. We verwachten dat een deel hiervan bestemd is voor gemeenten. We hopen hier gebruik van te kunnen maken om in de toekomst nog harder te werken aan het realiseren van onze ambities op het gebied van duurzaamheid.

Wat hadden we gepland (begroting)

Daarom hebben we een Duurzaamheidsagenda opgesteld. Hierin staan acties die ons helpen om te voldoen aan de nationale (klimaat)doelstellingen. De doelstelling is om in 2030 de CO₂-uitstoot met 49% te verminderen en in 2050 met 95%. Dit doen we op verschillende manieren. We gaan op sommige terreinen verder op de ingeslagen weg en waar nodig starten we nieuwe projecten en initiatieven op. We willen ervoor zorgen dat duurzaamheid nog meer onderdeel wordt van hoe we als organisatie werken.

In 2021 werken we samen met onze partners zoals de provincie en het Rijk aan een circulaire economie en hernieuwbare energie. We willen meer afgedankte producten uit de lokale en regionale reststromen opnieuw gebruiken. Hiervoor werken we aan een circulair Ambachtcentrum en een sorteerhub op De Vaart. Daarnaast toetsen we aanvragen van bewoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen voor

financiering van nieuwe hernieuwbare energieprojecten. Meer informatie over deze en andere duurzame projecten kunt u vinden in de [paragraaf Fonds Verstedelijking Almere](#).

We werken aan de introductie van een nieuw afvalinzamelsysteem

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Het onderwerp afval en een nieuw afvalinzamelsysteem is een veelbesproken onderwerp in zowel de stad als in de gemeenteraad. Wij hebben in 2021 een voorstel gedaan om de manier van afval inzamelen aan te passen. Door inwoners van de Filmwijk en de Sieradenbuurt is er een burgerinitiatief ingediend, en verder is er in 2021 ook nog een onafhankelijk onderzoek gedaan naar de afvalinzameling.

We hebben afgesproken dat we overstappen op nascheiden als machines het afval goed kunnen scheiden. Nascheiden betekent dat het afval niet thuis in aparte containers gescheiden hoeft te worden maar achteraf door een machine gesorteerd wordt. In Almere scheiden inwoners zelf hun afval nu vaak nog goed. Maar machines worden hier steeds beter in. Voor de overstap op nascheiding moeten we nog een plan maken en op zoek naar afvalverwerkers die voor ons het restafval en pmd scheiden. Ook zal op den duur de duo-container verdwijnen. Dit komt omdat vuilniswagens met duobak niet meer leverbaar zijn en wij onze wagens moeten vervangen.

Wat hadden we gepland (begroting)

We willen onze scheidingsresultaten verder verbeteren en de kosten voor afvalinzameling en -verwerking verlagen. We hebben daarom begin 2020 een voorstel voor een nieuw afvalinzamelsysteem aan u voorgelegd. Zodra u daar een besluit over heeft genomen gaan wij aan de slag met de implementatie daarvan. Zo vervangen we bijvoorbeeld vuilniswagens die niet langer meer mee kunnen. We gaan ook aan de gang met het plaatsen van meer ondergrondse en bovengrondse containers in de hoogbouw. Dit moet inwoners helpen in het beter scheiden van afval zodat meer grondstoffen hergebruikt kunnen worden. Dit moet leiden tot een kostenbesparing, ook door een efficiëntere werkwijze.

We gaan in 2021 een meerjarig uitvoeringsprogramma opstellen rondom de Mobiliteitsvisie

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

We hebben in 2021 te maken gehad met flinke tegenvallers bij het verbeteren het Spoorbaanpad. Het Spoorbaanpad is één van de belangrijkste en drukste fietsroute van Almere. Enkele jaren geleden hebben we het eerste deel van de route verbeterd. In 2021 stond het tweede deel op de planning, waaronder het aanpakken van de bruggen over de Hoge Vaart en over de Lage Vaart. De prijzen voor o.a. staal zijn flink gestegen. Het wel aanpakken van de bruggen zou betekenen dat wij meer zouden uitgeven dan we oorspronkelijk begroot hadden. We hebben daarom het MIPA Werkplan 2021-2022 herzien en projecten uitgesteld en opgeknipt. We hebben hier ook met de gemeenteraad over gesproken. Inmiddels is de aanbesteding van de bruggen in voorbereiding en gaan we in de tweede helft van 2022 starten met de realisatie.

Door de gestegen kosten is de stalen overkapping op 't Oor in 2021 niet geplaatst. We hebben er voor gekozen dit project uit te stellen tot na 2022. We willen namelijk niet dat de bezoekers van de Floriade als eerste een bouwput te zien krijgen. We hopen dat de prijs van staal tegen die tijd ook lager is dan nu.

Wat hadden we gepland (begroting)

Een goede infrastructuur (voet- en fietspaden, wegen en busbanen) is belangrijk. Almere heeft dat in haar bestaan goed voor elkaar gekregen met haar grotendeels gescheiden vervoerssysteem. De Mobiliteitsvisie Almere 2020-2030 vertelt hoe we het vervoerssysteem nog beter willen laten werken en hoe we het systeem willen verduurzamen. Het is een verhaal over betere wandel- en fietsverbindingen, over snel openbaar vervoer en over autovervoer dat minder gebruik maakt van fossiele brandstoffen en meer van bijvoorbeeld elektriciteit of waterstof. De Almeerse Mobiliteitsvisie kijkt niet alleen naar vervoer binnen Almere. We willen versterken wat we al hebben.

Daarnaast gaan we in 2021 ook twee grotere projecten realiseren:

- De snelfietsroute Spoorbaanpad

- De overkapping van busstation 't Oor

Zoals in de nieuwe visie staat verschuift de toekomstige MIPA opgave naar een bredere mobiliteitsopgave. Hier gaan we in 2021 mee beginnen en we nemen daarin ook de voorgestelde maatregelen uit het Uitvoeringsprogramma Mobiliteit mee.

Bestuurlijke speerpunten

Invulling eerdere bezuiniging op beheer en onderhoud

Structurele bezuiniging van € 1 miljoen

Het lukt steeds beter om bij gebiedsontwikkelingen in kaart te brengen wat de gevolgen van de inrichtingskeuzes voor het latere beheer zijn. Toch blijkt het erg lastig om hierdoor ook tot een inrichting te komen die het toekomstige beheer betaalbaarder maakt. Sterker nog, uit het Strategisch assetmanagement plan dat begin 2022 aan de raad wordt aangeboden, blijkt dat nieuwe gebieden nog altijd duurder in beheer zijn dan het extra beheerbudget dat per woning beschikbaar komt. Dit maakt het onwaarschijnlijk dat de structurele bezuiniging van € 1 miljoen uit de Programmabegroting 2020 in de toekomst kan worden gerealiseerd. Het invullen van de bezuiniging kan alleen door onderhoudsprojecten uit te stellen.

Incidentele bezuiniging van € 10 miljoen

Afgelopen jaar kwam hier de eenmalige bezuiniging van € 10 miljoen op het budget voor groot onderhoud en vervangingen nog eens bovenop. Hierdoor moest ongeveer de helft van de voorgenomen projecten worden uitgesteld. Door gerichte maatregelen uit de hiervoor beschikbaar gestelde € 0,5 miljoen, is het gelukt om de gevolgen voor de veiligheid van onze openbare ruimte te beperken. Uiteindelijk is het niet gelukt om de gehele bezuinigingsopdracht in te vullen. Door stijging van prijzen en doordat projecten soms iets moesten worden uitgebreid ten opzichte van wat gepland stond, is uiteindelijk € 1 miljoen meer uitgegeven dan begroot.

bezuiniging beheer

bedragen x € 1 miljoen

Mobiliteit en de meerjarige infrastructuurplanning

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

We hebben in 2021 een Mobiliteits- en infrastructuur Programma Almere (MIPA) opgesteld. In het MIPA staan de projecten die we gaan uitvoeren en die helpen onze infrastructuur te verbeteren. De manier waarop en wat we precies uitvoeren is gebaseerd op de kaders uit de Mobiliteitsvisie. In het MIPA is langs verschillende lijnen o.a. aandacht voor projecten voor de fiets, auto, verkeersveiligheid, openbaar vervoer en knooppuntontwikkeling.

We hebben in 2021 te maken gehad met flinke tegenvallers bij het verbeteren het Spoorbaanpad. Het Spoorbaanpad is één van de belangrijkste en drukste fietsroute van Almere. Enkele jaren geleden hebben we het eerste deel van de route verbeterd. In 2021 stond het tweede deel op de planning, waaronder het aanpakken van de bruggen over de Hoge Vaart en over de Lage Vaart. De prijzen voor o.a. staal zijn flink gestegen. Het wel aanpakken van de bruggen zou betekenen dat wij meer zouden uitgeven dan we oorspronkelijk begroot hadden. We hebben daarom het MIPA Werkplan 2021-2022 herzien en projecten uitgesteld en opgeknipt. We hebben hier ook met de gemeenteraad over gesproken. Inmiddels is de aanbesteding van de bruggen in voorbereiding en gaan we in de tweede helft van 2022 starten met de realisatie.

Door de gestegen kosten is de stalen overkapping op 't Oor in 2021 niet geplaatst. We hebben er voor gekozen dit project uit te stellen tot na 2022. We willen namelijk niet dat de bezoekers van de Floriade als eerste een bouwput te zien krijgen. We hopen dat de prijs van staal tegen die tijd ook lager is dan nu.

Het station Almere Centrum en het omliggende gebied is volop in ontwikkeling. De verbouwing van het station en de omgeving is nodig om het tot een aangename plek te maken. Zo was er onder andere sprake van achterstallig onderhoud en was het station te klein en te krap. Met deze ontwikkeling is het station Almere Centrum straks weer voor de komende jaren goed bruikbaar. In de aanpak van het station hebben we ook het Spoorbaanpad meegenomen.

Wat hadden we gepland (begroting)

In 2021 worden twee omvangrijke projecten gerealiseerd: De snelfietsroute Spoorbaanpad en de overkapping van busstation 't Oor. De snelfietsroute zal drie lange fietsbruggen krijgen over de Hoge Vaart, Lage Vaart en Koppeldreef.

In 2021 wordt een meerjarig uitvoeringsprogramma opgesteld rondom de Mobiliteitsvisie. Met de nieuwe Mobiliteitsvisie geven we een kader mee voor duurzame mobiliteit in Almere voor de komende 10 jaar. De visie gaat in op vragen over de groei van de stad, de technologische en sociaal-economische ontwikkelingen waarmee Almere te maken heeft en de invloed die dat heeft op mobiliteit. Met het uitvoeringsprogramma willen we ervoor zorgen dat we op een duurzame, gezonde, veilige en intelligente manier verder werken aan een kwalitatief sterk verkeersnetwerk.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

	begroot	werkelijk	resultaat
lasten	174,9	221,2	-46,3
baten	102,5	102,3	-0,2
<i>totaal voor reservemutaties</i>	<i>72,4</i>	<i>118,9</i>	<i>-46,5</i>
stortingen	28,2	28,9	-0,7
onttrekkingen	35,8	27,6	-8,2
Totaal	64,8	120,2	-55,4

We houden € 1 miljoen over bij het beheer en onderhoud, doordat personeel anders ingezet is

Vanuit de beheerorganisatie zetten we ook personeel in voor de woningbouwopgave en de voorbereidingen voor de Floriade. Deze inzet was groter dan gedacht, waardoor er meer kosten zijn doorbelast. Normaal

gesproken zou deze extra inzet ten koste gaan van de inzet voor beheerprojecten. Maar doordat in 2021 vanwege bezuinigingen minder projecten voor groot onderhoud en vervangingen konden worden uitgevoerd, was hier dit jaar geen sprake van. Hierdoor is er een positief resultaat van totaal € 1,0 miljoen.

We hebben de voorzieningen voor het evenement Floriade met € 54,7 miljoen moeten verhogen, hiervan betalen we € 14,2 miljoen uit de saldireserve

Het gaat om de risico's en tekorten uit het raadsvoorstel 'voortgangspresentatie Floriade (RV-20/2022)' van € 7,3 miljoen en de raadsbrief 'Aanpassing businesscase en risicoreserve Floriade naar aanleiding van bezoekersaantallen' van bijna € 36 miljoen. Hierbij komt nog de aanpassing van de bezoekersaantallen naar 680.000 als gevolg van het amendement 'Bijstellen bezoekersaantal Floriade (RG-181/2022). Door deze tekorten hebben we de lening aan de Floriade geheel moeten voorzien en een extra voorziening moeten treffen voor aanvullende tekorten. Voor een deel hadden we hier al rekening mee gehouden in de risicoreservering. Daarom onttrekken we € 14,2 miljoen uit de saldireserve (voordeel). Dit voordeel staat op het programma Financiën.

Het tekort op de grondexploitatie Floriade (Hortus) is met € 1,3 miljoen toegenomen

Wij hebben de winstverwachting van de grondexploitatie van de toekomstige woonwijk op het Floriadeterrein (Hortus) opnieuw bepaald. Hieruit blijkt dat er een extra verlies wordt verwacht van € 1,3 miljoen. We hebben de verliesvoorziening daarom met € 1,3 miljoen moeten verhogen. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de paragraaf Floriade.

De overige verschillen tellen op tot een nadeel van € 0,4 miljoen

Een toelichting op de afwijkingen per begrotingsactiviteit is opgenomen in de [Totaalrekening](#).

2.3 Ruimte en wonen

Ambitie

Wij zijn trots op Almere als stad waar het prettig wonen, werken en recreëren is. Een stad gebouwd op idealen. Een groen-blaauwe woonstad met ruime, betaalbare woningen met stedelijke voorzieningen in de nabijheid. Wij moeten helaas ook constateren dat een betaalbare woning in Almere niet voor iedereen vanzelfsprekend is. Dat komt omdat prijzen zijn gestegen, maar ook omdat onze bevolking en daarmee de woningbehoefte verandert. We gaan meer sturen op de woningvoorraad. Wij zetten ons in om onze wijken leefbaar en in balans te houden. Dit hebben wij ook opgeschreven in onze nieuwe Woonvisie: we willen dat Almere een stad is voor iedereen, een stad van kwaliteit, gericht op de toekomst.

Verantwoording

Het jaar 2021 stond in het teken van uitvoering geven aan de Woonvisie. In de Woonvisie staat hoe wij nu en in de toekomst in Almere willen wonen. We vertalen de uitgangspunten van de Woonvisie in de praktijk. Een belangrijke mijlpaal uit 2021 is het Stedelijk Woningbouwprogramma 2021-2024. In het stedelijk woningbouwprogramma schrijven we op waar, wanneer, welke en voor wie er woningen gebouwd worden. In 2021 hebben ook marktpartijen en woningcorporaties zich achter onze Woonvisie geschaard. Het laat zien dat ook deze partijen graag willen bijdragen aan het bouwen van veel nieuwe woningen in Almere. Gezamenlijk is er een Stadsakkoord opgesteld wat bestaat uit tien actiepunten. Hierbij staat de bouw van voldoende woningen centraal.

We bouwen voor de behoefte die in de stad nodig is

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Met het Stedelijk Woningbouwprogramma sturen we actief op woningen in Almere. Het helpt ons om te bepalen wanneer we in welk gebied bouwen, wat voor woningen we er bouwen en voor wie er woningen worden gebouwd. De Woonvisie vormt hierbij het overkoepelend kader. We treden hier niet alleen in op. In samenspraak met andere partijen in de stad, zoals woningcorporaties en bouwers, geven we hier vorm aan. Wat voor een groot gedeelte nieuw is, is dat het bouwen van woningen en voorzieningen niet alleen maar over de uitbreiding van de stad gaat. Inmiddels hebben we ook plannen gemaakt over hoe de bestaande stad eruit moet zien. Op verschillende plekken in de stad zien we dit al, bijvoorbeeld rond station Almere Centrum en in Almere Haven als onderdeel van stedelijke vernieuwing.

In 2021 hebben marktpartijen en woningcorporaties zich achter onze Woonvisie geschaard. Het laat zien dat ook deze partijen graag willen bijdragen aan het bouwen van veel nieuwe woningen in Almere. Gezamenlijk is er een Stadsakkoord opgesteld wat bestaat uit tien actiepunten. Hierbij staat de bouw van voldoende woningen centraal.

Wat hadden we gepland (begroting)

We willen zorgen voor een woningmarkt die in balans is met de groei van en vraag uit de stad. We bouwen daarvoor niet alleen extra woningen in nieuwe gebieden. We zullen ook woningen bouwen in gebieden waar nu al woningen staan. Dit noemen we inbreiding. We bereiden ons hier op voor bij de belangrijke knooppunten in de stad. Bijvoorbeeld in de centra van Almere Stad en Almere Poort. Hier willen we vooral appartementen toevoegen. Dit moet ervoor zorgen dat ook studenten en ouderen gemakkelijker in Almere kunnen blijven wonen.

Het bouwen van betaalbare woningen vraagt om de inzet van nieuwe instrumenten en om innovatie. Het aantal woningen dat betaalbaar is voor huishoudens met een laag- en middeninkomen moet immers omhoog. Om dat voor elkaar te krijgen is meer sturing nodig dan alleen het aanbieden van bouwlocaties. We gaan samen met de markt proberen te innoveren zodat voor lage- en middeninkomens betaalbare gezinswoningen worden gebouwd. Verder werken we aan nieuwe manieren om deze woningen betaalbaar te houden.

Samen met wijkbewoners gaan we na aan welke woningtypen in de wijk behoefte is. Verder gaan we met

bewoners na of de woningen, via kleinschalige inbreiding, toegevoegd kunnen worden. Zo kunnen bijvoorbeeld levensloopbestendige appartementen worden gebouwd die het mogelijk maken dat senioren doorstromen vanuit hun eengezinswoningen.

We maken de woningvoorraad toekomstbestendig en duurzaam

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Energie

In 2021 hebben we gewerkt aan en later met de gemeenteraad gesproken over de Transitievisie Warmte. De Transitievisie Warmte gaat over de warmtevoorziening in de gebouwde omgeving in Almere. De Transitievisie Warmte geeft een eerste richting in de oplossingen – met de kennis van nu - voor het duurzaam verwarmen van woningen, aardgasvrij te koken en warm tapwater te maken. Gemeenten hebben een regierol als het gaat om de warmtetransitie. We spraken en spreken nog steeds met bewoners over dit onderwerp. Met de lessen uit deze buurten leren we samen met bewoners en andere partijen in de stad de Wijkuitvoeringsplannen op te stellen. Daarin maken we samen met de bewoners een keuze voor de nieuwe manier van verwarmen. We starten eerst met verkenningsbuurten en doen zonder de inzet geen grootschalige ingrepen.

Wonen

Om de bestaande woningvoorraad bereikbaar te houden hebben we gewerkt aan een Actieplan Betaalbaarheid. Dit actieplan is bedoeld om koopwoningen voor mensen met lage en middeninkomens meer betaalbaar te krijgen en om huurwoningen in het middensegment betaalbaar te houden. Met de gemeenteraad hebben we afgesproken dat we starten met pilots waarbij we drie maatregelen gaan inzetten. Dit gaat allereerst om de maatregel kleine kavels uitgeven, voor kleine woningen. Dit betekent dat er kleiner gebouwd wordt, op kleinere kavel, waardoor ook de prijs van de woning lager is. De tweede maatregel is korting op de grondprijs, onder voorwaarden. Dit is een korting ten opzichte van de marktwaarde van de grond. Deze maatregel is effectief als die gecombineerd wordt met andere maatregelen. De derde maatregel is de maatregel tussen koop en huur. Dit is een maatregel voor huishoudens met een inkomen vanaf € 42.000.

In 2021 is een nieuw woonconcept gerealiseerd. Met dit woonconcept krijgen woningzoekenden tijdelijk (voor maximaal twee jaar) een woning. Vanuit deze woning kunnen ze dan op zoek naar een woning waar permanent kunnen blijven. De eerste 23 'in between places' woningen zijn opgeleverd door Dudok Wonen in Almere Poort. Aan het eind van 2022 wordt dit woonconcept geëvalueerd.

Wat hadden we gepland (begroting)

Dit doen we ook omdat we als stad ouder worden en meer te maken krijgen met vergrijzing. De bestaande voorraad moet ook helpen op andere terreinen. Bijvoorbeeld op het gebied van het tegengaan van hittestress, het verwerken van extreme regenval en om op termijn geen gebruik meer te maken van gas. We experimenteren met het oplossen van deze uitdagingen. Hiervoor maken we onder andere gebruik van het geplande groot onderhoud in de stad wat hierbij kan dienen als vliegwiel. Uiteindelijk zullen er per stadsdeel of wijk voorstellen komen over welke bronnen van duurzame warmte de juiste keuze zijn. We houden daarbij rekening met de betaalbaarheid en woonlasten voor bewoners op de korte en lange termijn.

We hebben met woningcorporaties voor meerdere jaren afspraken gemaakt over verduurzaming. Wij gaan deze afspraken de komende jaren uitvoeren. Op deze manier worden ook huurwoningen verder verduurzaamd.

We zetten ons in voor aantrekkelijke wijken

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Het afgelopen jaar is het voorbereidend werk wat we voor de opgave Wonen en Zorg gedaan hebben zichtbaar geworden. In 2021 is o.a. gewerkt aan de woonzorgprogrammering, het afwegingskader voor woon-zorg initiatieven en het invoeren van een quotum voor uitstromers. Dit zijn belangrijke onderdelen die ertoe moeten leiden dat we in de toekomst meer passende woonruimte beschikbaar kunnen stellen aan de uitstroom van instellingen. Ook zijn er afspraken gemaakt met zorgpartijen over het bieden van passende zorg en ondersteuning.

Een nieuwe pilot die we in 2021 gestart zijn is Bouwen door de buurt. Hiermee zijn we begonnen in Kruidenwijk. Wijkbewoners mogen zelf bouwplekken in hun eigen wijk aanwijzen. Hier kunnen ze voor zichzelf, hun familie of hun vrienden een huis (laten) bouwen. Het is dan ook aan de initiatiefnemers om het draagvlak van de buurt te organiseren. In de pilot is ruimte voor maximaal vijftien initiatieven. Dat maximum is op dit moment bereikt. De initiatiefnemers zijn met name starters op de woningmarkt en doorstromers die op een gemeentelijk perceel hun woonidee willen realiseren.

Wat hadden we gepland (begroting)

Bewoners hebben soms hulp nodig om thuis te kunnen blijven wonen. Dit is onderdeel van de opgave Wonen met zorg. We willen deze hulp zoveel mogelijk organiseren in de eigen omgeving. Die eigen omgeving is vertrouwd en daar gedijen Almeerders het best. In de wijk is vaak ook het eigen netwerk van vrienden, familie en burens het beste beschikbaar. We streven naar een wijk en samenleving waarin iedereen zelfstandig zijn of haar plek vindt en mee kan doen. Een eigen woonplek met zorg op maat in de wijk. Dit vormt de basis voor goed herstel en deelname aan de samenleving. Sommigen hebben ondersteuning nodig, ook vanuit het woonbeleid. Daarbij is 'gewoon wonen' de doelstelling. Net zo gewoon wonen als zij die zonder ondersteuning hun plek hebben in de samenleving. Daar zijn maatwerkoplossingen voor nodig.

We geven ruimte aan de ontwikkeling van Oosterwold

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Met het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), de gemeente Zeewolde, de provincie Flevoland en waterschap Zuiderzeeland werkt de gemeente Almere samen aan Oosterwold. In 2021 zijn 103 anterieure overeenkomsten getekend en 161 aanvragen voor een omgevingsvergunning in behandeling genomen. Sinds de start van Oosterwold zijn er kavels verkocht voor in totaal 1.519 woningen. Het merendeel van de woningen staat op standaard woonkavels, daarnaast staan er enkele woningen op een landbouw-, landschaps-, of bedrijfskavel. Er is ook circa 9 ha aan voorzieningskavels verkocht. In april 2021 is een nieuwe inschrijfronde voor de uitgifte van de laatste beschikbare standaard woonkavels in deelgebied 1A van start gegaan. De belangstelling overtrof ruimschoots de beschikbare ruimte. De enorme toeloop onderstreept nog maar eens het unieke karakter van Oosterwold. In 2021 is besloten om door te gaan met de ontwikkeling van Oosterwold. Hierbij betrekken we wat we de afgelopen jaren geleerd hebben. In dit licht is er onder andere besloten om niet langer met individuele of collectieve zuiveringen te werken maar over te stappen op riool.

Verder hebben in het afgelopen jaar zowel de gemeenteraad van Almere als die van Zeewolde ingestemd om de ontwikkeling van Oosterwold voort te zetten. Deelgebied 2 van Oosterwold, aan de noordoostkant van de A27, zal daarmee ook ontwikkeld worden. Hiervoor zullen we lessen trekken uit de evaluatie van de eerste fase. In het najaar van 2021 zijn de condities en belemmeringen van deelgebied 2 in kaart gebracht. Er is toen besloten dat er meer tijd nodig is voor een zorgvuldige besluitvorming. De gebiedsorganisatie verwacht in de zomer van 2022 een voorstel voor de ontwikkelstrategie deelgebied 2 (fase 2) Oosterwold voor te kunnen leggen aan het Bestuurlijk Overleg Oosterwold. Daarna volgt besluitvorming in de gemeenteraden van Almere en Zeewolde.

Wat hadden we gepland (begroting)

Het jaar 2021 wordt een belangrijk jaar in de verdere ontwikkeling van Oosterwold. Dan volgt namelijk de raadgevaluatie van de eerste fase van Oosterwold en een eventueel besluit over de start van de tweede fase. Met dit besluit wordt het gehele gebied volgens de ambities en filosofie ontwikkeld. Dit betekent een nieuw organisch groeiend intergemeentelijk stadsdeel dat plek biedt aan ongeveer 15.000 woningen. Uiteraard met de bijbehorende voorzieningen en bedrijvigheid.

We voegen nieuwe recreatieplekken toe aan de stad

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 hebben wij het visiedocument 'Almere, stad met toekomst. Een actueel perspectief op Almere nu en later' vastgesteld. Hierin staan de lange termijn ambitie voor de ontwikkeling van Almere, tot circa 2050. Hierin hebben we ook heel bewust een plek gegeven voor toerisme & recreatie. We willen meer voorzieningen realiseren, bijvoorbeeld bij de kustlijn Almere Poort. Maar ook andere locaties hebben veel potentie. Het Nationaal Park Nieuw Land heeft alles in zich om een belangrijke bestemming voor natuurrecreatie te worden. Daarnaast biedt de kust van Almere watersporters en recreanten een scala aan activiteiten.

Door onze inspanningen in het centrum en rondom het Weerwater zullen steeds meer mensen de unieke aantrekkingskracht van Centraal Almere gaan ontdekken. De komst van een nieuw museum draagt hier nog extra aan bij.

Wat hadden we gepland (begroting)

Almere groeit verder als een aantrekkelijke, groene stad waar het naast wonen ook goed recreëren is. We zorgen voor plekken waar gerecreëerd kan worden. Dit zijn plekken waar iets te doen is en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. We werken aan verblijfsplekken waarmee we bezoekers van binnen en buiten de stad nieuwsgierig maken en willen verrassen. Bijvoorbeeld op en rondom de kustlijn van Almere Poort. Een unieke plek in Almere die alles in zich heeft om uit te groeien tot een populair recreatiegebied.

Bestuurlijke speerpunten

Bestuursopdracht lange termijn verstedelijking

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 is het MIRT-onderzoek Amsterdam Bay Area afgerond. Dit onderzoek gaat onder andere over de IJmeerverbinding. Het MIRT-onderzoek gaat over de bereikbaarheid van de metropoolregio Amsterdam. In het onderzoek zijn verschillende varianten in verstedelijking en bereikbaarheid onderzocht voor de oostflank van de MRA als geheel en Almere Pampus. Over dit onderzoek is eind 2021 en begin 2022 gesproken met de gemeenteraad. Inmiddels is met diverse betrokken partijen aanvullend onderzoek gestart o.a. op het vlak van wegnelpunten, bekostiging van de IJmeerverbinding, aansluiting op het metrostelsel in Amsterdam, mogelijk te nemen (no regret) maatregelen op vele vlakken voorafgaand aan definitieve keuzes voor een IJmeerverbinding.

Verder is in het kader van de MRA Verstedelijkingstrategie in 2021 het Verstedelijkingconcept opgeleverd. Dit is de lange termijn visie op de ontwikkeling van de regio, waarin de MRA en het rijk samenwerken. Belangrijke onderdelen van deze visie zijn de inzet op het versterken van de economie in Almere, onder andere met uitbreiding van het onderwijsaanbod en voorzieningen. Ook neemt de verdere ontwikkeling van Almere Centrum en van Pampus hier een belangrijke plek in. Dit is begin 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Momenteel wordt als vervolg hierop gewerkt aan vraagstukken op het vlak van fasering en programmering die als basis dienen voor verdere afspraken tussen rijk en regio.

Wat hadden we gepland (begroting)

Almere is in ruim veertig jaar tijd gegroeid naar een stad van meer dan 200.000 inwoners. En de stad groeit nog steeds. Het gaat echter niet om groei alleen. Maar om gezonde groei. De groei moet worden ingezet om

de stad nog aantrekkelijker te maken. Dan gaat het over zaken als cultuur, werkgelegenheid en een goede bereikbaarheid. Samen met het Rijk en de provincie Flevoland wordt daar al langer aan gewerkt in het programma Almere 2.0. In 2013 is deze ambitie opgenomen in de Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer. In hetzelfde jaar is ook de Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 ondertekend door Rijk, provincie en gemeente. Deze Uitvoeringsovereenkomst is vastgesteld door de Gemeenteraad.

In 2020 is de in 2013 opgestelde regionale visie geactualiseerd in het document Perspectief Oostflank. In dit document zijn de actuele Almeerse beleidsvisies verwerkt (onder meer de centrumvisie, woonvisie en economische agenda). De Almeerse doelen en ambities worden daarmee ook op regionaal niveau geborgd. Daarnaast is door Almere deelgenomen aan het onderzoek Amsterdam Bay Area waarbij is onderzocht wat nodig is rondom de ontwikkeling van Almere Pampus, de IJmeerverbinding en de ecologie in het Markermeer/IJmeer. Dit heeft plaatsgevonden in het kader van het Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte & Transport (MIRT). Vanuit het MIRT worden de grote investeringen in de bereikbaarheid, water en ecologie in Nederland geprogrammeerd. Tot slot is een eerste concept van de actualisatie van de Almeerse visie opgeleverd: Het Perspectief Almere.

In 2021 worden het Perspectief Oostflank en de resultaten van het MIRT Onderzoek gebruikt als basis om nieuwe besluiten te nemen op het vlak van verstedelijking, ecologie en infrastructuur. Bijvoorbeeld bij het vaststellen van de MRA Verstedelijkingsstrategie. En bij vervolgbesluiten rondom Almere Pampus en een IJmeerverbinding. Daarnaast wordt het Perspectief Almere verder uitgewerkt zodat – net als in 2013 - afspraken kunnen worden gemaakt hoe de samenwerkende overheden bijdragen aan een gezond groeiend Almere. Dit Perspectief Almere wordt in 2021 ook nader met de raad en met de stad besproken. Uiteindelijk vormt dit document de basis voor een nieuwe Uitvoeringsagenda voor de komende 10 jaar. Dit wordt medio 2021 ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad.

Omgevingswet

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

We hebben er in 2021 aan gewerkt om Almere Omgevingswet-proof te maken. Dit betekent dat we een aangepast vergunningsverleningsproces hebben; de verordeningen zijn aangepast en dat we klaar zijn voor de aansluiting op het landelijke Digitaal Stelsel Omgevingswet.

De benodigde besluiten hiervoor zijn in 2021 door de gemeenteraad genomen. Op dit moment liggen we voor 80% op koers. Door uitstel bij het Rijk moeten we de laatste 20% van de wettelijke vereisten in 2022 afronden. Daarbij hoort ook de besluitvorming van de gemeenteraad, waaronder de legesverordening 2022.

Daarnaast oefenen we met de Omgevingswet door op onderdelen te werken in de geest van de wet. Het is onze ambitie dat Almere de jaren tot 2030 optimaal benut om de mogelijkheden van de wet voor de stad te implementeren. Dit doen we door stap voor stap te leren, door de doelen in projecten terug te laten komen, door andere manieren van samenwerken en participatie te stimuleren en meer ruimte te geven voor initiatief. We willen dat ook in de komende jaren samen met de stad en de gemeenteraad verder oppakken.

Wat hadden we gepland (begroting)

De invoering van de Omgevingswet is door het Kabinet uitgesteld. Dit heeft onder andere te maken met een goede invoering van het Digitaal Stelsel Omgevingswet en de coronacrisis. Dit zorgt er echter niet voor dat we nu stil gaan zitten. We zijn al meerdere jaren bezig met de voorbereiding en zetten dit door. Dit doen we aan de hand van het vastgestelde Koersdocument. We willen ervoor zorgen dat we bij de invoering van de Omgevingswet in 2022 de basis op orde hebben om te werken met de Omgevingswet. Tegelijkertijd willen we ook de kansen benutten die de Omgevingswet ons gaat bieden. De Omgevingswet geeft namelijk nieuwe kansen om samen met bewoners en bedrijven invulling te geven aan onze stad.

Taskforce Oosterwold

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Samen met het Rijksvastgoedbedrijf (RVB), de gemeente Zeewolde, de provincie Flevoland en waterschap Zuiderzeeland werken we samen aan Oosterwold. In 2021 zijn 103 anterieure overeenkomsten getekend en 161 aanvragen voor een omgevingsvergunning in behandeling genomen. Sinds de start van Oosterwold zijn er kavels verkocht voor in totaal 1.517 woningen.

In april 2021 is een nieuwe inschrijfronde voor de uitgifte van de laatste beschikbare vierkante meters in deelgebied 1A van start gegaan. De belangstelling overtrof ruimschoots de beschikbare ruimte. De enorme toeloop onderstreept nog maar eens het unieke karakter van Oosterwold.

In 2021 is besloten om door te gaan met de ontwikkeling deelgebied 1. Hierbij betrekken we wat we de afgelopen jaren geleerd hebben. In dit licht is er onder andere besloten om niet langer met individuele of collectieve zuiveringen te werken maar over te stappen op riool.

Verder hebben in het afgelopen jaar zowel de gemeenteraad van Almere als die van Zeewolde ingestemd om de ontwikkeling van deelgebied 2 voort te zetten. Deelgebied 2 van Oosterwold, aan de noordoostkant van de A27, zal daarmee ook ontwikkeld worden. Hiervoor zullen we lessen trekken uit de evaluatie van de eerste fase. In het najaar van 2021 zijn de condities en belemmeringen van deelgebied 2 in kaart gebracht. Er is toen besloten dat er meer tijd nodig is voor een zorgvuldige besluitvorming. De gebiedsorganisatie verwacht in de zomer van 2022 een voorstel voor de ontwikkelstrategie deelgebied 2 (fase 2) Oosterwold voor te kunnen leggen aan het Bestuurlijk Overleg Oosterwold. Daarna volgt besluitvorming in de gemeenteraden van Almere en Zeewolde.

Wat hadden we gepland (begroting)

Oosterwold is een bijzonder gebied dat op bijzondere wijze wordt ontwikkeld. Samenwerken, participatie en ruimte voor initiatief zijn de bouwstenen voor dit gebied. Initiatiefnemers bouwen in Oosterwold niet alleen een eigen huis, maar geven ook vorm aan hun leefomgeving. Dit vraagt van ons een andere manier van werken. Het is een zoektocht naar wat mensen zelf doen en wat de overheid doet. We kijken samen met bewoners en nieuwe initiatiefnemers over hoe we ervoor zorgen dat het in Oosterwold goed en veilig leven is. Het betekent niet dat we als gemeente alles loslaten. De taskforce Oosterwold blijft zich bezig houden met lastige zaken zoals hoe we omgaan met het afvalwater, het beheer van de kavelwegen en de komst van voorzieningen. Met de ontwikkeling en groei van Oosterwold zal dit laatste thema de komende periode steeds meer aandacht krijgen.

Ambtelijke inzet MRA

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Binnen de MRA zijn we op veel terreinen actief. De meest zichtbare voor en in de stad zijn mobiliteit en bouwen en wonen. We werken op deze terreinen samen met een veel partijen, zoals het Rijk en alle deelnemende partijen binnen de MRA. Als deelregio binnen de MRA speelt ook de samenwerking met de provincie Flevoland en de gemeente Lelystad.

Met het Rijk, de MRA en provincie Flevoland zijn in 2021 afspraken gemaakt voor het programma Smart Mobility Corridor Schiphol-Flevoland. Het doel van deze afspraken is om gezamenlijk slimmere en duurzamere oplossingen voor mobiliteit te organiseren. Dit kan bijvoorbeeld door in te zetten op deelmobiliteit, werkgevers te stimuleren in te zetten op duurzame mobiliteitsoplossingen en een dataplatform om mobiliteit beter te kunnen sturen.

We verwachten voor de Woonvisie nieuwe afspraken te maken met het nieuwe kabinet afspraken. Met de Woonvisie hebben we duidelijk gemaakt dat wij de woningbouw in onze gemeente willen versnellen. Zo is voor de versnelling van woningbouw in Almere Centrum een integraal gebiedsplan opgesteld met een uitgewerkte investeringsbehoefte. Ook met de provincie Flevoland en andere Flevolandse gemeenten

wordt gewerkt aan een gezamenlijke strategische agenda op basis waarvan ook in provinciaal verband het gesprek met het Rijk kan worden gevoerd. Op deze manier versterken we ook de samenwerking in de MRA.

Ook de introductie van de nieuwe governance-structuur heeft in 2021 om aandacht gevraagd. Op verschillende wijze heeft dit effecten gehad op hoe we binnen de MRA samenwerken. In deelregionaal verband (met de provincie Flevoland en Lelystad) is de samenwerking versterkt. Door personele wijzigingen is de waarnemende burgemeester van Almere vicevoorzitter geworden van de algemene vergadering (AV). De zogenaamde raadtafel heeft een sterkere adviserende rol gekregen vanuit de raden en Staten. Verder komt er een sterkere sturing op kaderstellende documenten. Dit gaat bijvoorbeeld over de termijnplanning en de verantwoording richting de gemeenteraden en Provinciale Staten. Dit is een opmaat tot een versterking van het gesprek tussen college en raad.

Wat hadden we gepland (begroting)

De Metropoolregio Amsterdam (MRA) is een aantrekkelijke regio. Een regio met veel werkgelegenheid, natuur, voorzieningen en een goede infrastructuur. De groei van deze regio brengt opgaven met zich mee. Met de partners in de MRA denken we na over hoe we deze groei in goede banen leiden. We zetten ons hierbij in voor een goede samenwerking en een goede positionering van Almere. Dit gebeurt ook vanuit het besef dat Almere als tweede stad van de metropoolregio Amsterdam, veel te betekenen heeft in het oplossen van de diverse opgaven. Bijvoorbeeld op het gebied van wonen.

In 2021 werken we verder aan de in 2020 vastgestelde MRA-agenda 'Werken aan een internationale topregio met hoge leefkwaliteit'. In MRA-verband zijn afspraken met het Rijk gemaakt die tot versnelling van de woningbouw moeten leiden. Om de effectiviteit van onze inzet in de metropoolregio te vergroten gaan wij ook steviger samenwerken met de provincie Flevoland en de gemeente Lelystad. We willen de vruchten plukken van gemaakte afspraken tussen Rijk en de regio in het kader van de Rijks-regioprogramma's 'MRA-verstedelijkingsstrategie' en Samen Bouwen aan Bereikbaarheid. Dit moet leiden tot een verbeterde verbinding en voorzieningen passend bij een stad als Almere.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

	begroot	werkelijk	resultaat
lasten	226,3	114,3	112,1
baten	225,9	119,1	-106,9
<i>totaal voor reservemutaties</i>	<i>0,4</i>	<i>-4,8</i>	<i>5,2</i>
stortingen	41,0	39,6	1,5
onttrekkingen	32,7	29,9	-2,8
totaal	8,8	4,9	3,9

Door een lagere taxatiewaarde hebben we € 0,9 miljoen moeten afboeken op het Alnovum

De verkoop van het Alnovum is definitief niet doorgegaan. We proberen het gebouw nu opnieuw te verkopen. Vanwege de verslaggevingsregels (BBV) hebben wij het gebouw opnieuw laten taxeren. Hieruit is gebleken dat de marktwaarde van het gebouw € 0,9 miljoen lager is dan waarvoor wij het in onze boekhouding hadden staan. We hebben de boekwaarde daardoor met € 0,9 miljoen naar beneden moeten bijstellen.

Door een uitspraak van de rechter kan de voorziening voor een juridisch risico van € 1,6 miljoen vrijvallen

In 2021 hebben wij het hoger beroep gewonnen tegen de vastgoedeigenaar van een supermarkt. Zij hadden een rechtszaak tegen ons aangespannen omdat zij van mening zijn dat zij omzetverlies hebben doordat een wijk minder snel is gegroeid dan oorspronkelijk gedacht. In eerste instantie zijn zij in het gelijk gesteld door de rechtbank. Door deze uitspraak hebben wij de tenderbijdrage van € 2,4 miljoen toen moeten terugbetalen. Daarnaast hebben wij een voorziening moeten treffen van € 1,6 miljoen voor een mogelijke schadevergoeding.

Wij zijn tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. In dit hoger beroep heeft de rechtbank de gemeente in het gelijk gesteld. Om deze reden valt de voorziening van € 1,6 miljoen vrij. Daarnaast moet de

vastgoedeigenaar ook de tenderbijdrage van € 2,4 miljoen en rente aan ons overmaken. Deze terugbetalingsverplichting is verwerkt als een voordeel in het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Dit komt tot uiting in de winstafdracht over 2021 vanuit het grondbedrijf.

We hebben € 0,2 miljoen minder uitgegeven aan participatie

Bij de programmabegroting hadden we de verwachting dat de participatietrajecten zouden toenemen. Dit is uiteindelijk niet gebeurd. Tegelijkertijd moeten we meer kosten maken voor onderwerpen in het kader van beleids- en beheerstukken die niet direct ten laste van projecten of grondexploitaties kunnen worden gebracht. Voorbeelden hiervan zijn de centrumontwikkeling in Stad, Haven en Buiten.

Er is een voordeel op de omgevingsvergunningen van totaal € 2,7 miljoen

Op de legesinkomsten omgevingsvergunningen is er een voordeel van € 0,6 miljoen. Er zijn eind 2020 nog een aantal (zeer) grote bouwaanvragen ontvangen, waarvan de leges in 2021 zijn gefactureerd. Daarnaast hebben we ook € 1,5 miljoen lagere uitvoeringskosten voor de omgevingsvergunningen. Dit komt vooral doordat het incidenteel beschikbare geld voor de vergunningverlening Floriade en Oosterwold niet allemaal nodig was (€ 1,2 miljoen). We hebben namelijk minder aanvragen ontvangen dan verwacht. En de aanvragen die we wel hebben ontvangen waren minder ingewikkeld dan verwacht. Tot slot houden we € 0,5 miljoen over op het budget voor de implementatie van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging. Hiervoor is incidenteel geld beschikbaar gesteld. De invoeringsdatum van deze wetten is al een aantal keer uitgesteld. Het kabinet heeft recent aangegeven dat de wetten op 1 januari 2023 in werking treden. Omdat de implementatie nog niet is afgerond hebben we het geld dat in 2021 over is gebleven in 2022 alsnog nodig.

De overige verschillen tellen op tot een nadeel van € 0,3 miljoen

Een toelichting op de afwijkingen per begrotingsactiviteit is opgenomen in de [Totaalrekening](#).

2.4 Zorg en welzijn

Ambitie

De coronacrisis maakt van 2021 voor het sociaal domein een jaar vol onzekerheden. De coronacrisis leidt tot uitstel van zorgvragen. Daarnaast is er een effect op langere termijn op de vraag naar hulp en ondersteuning als meer mensen in een kwetsbare positie komen als gevolg van de crisis. Hoe langer dit aanhoudt, hoe meer die onzekerheid zal worden gevoeld. Voor ons maakt dit de urgentie van de opdracht voor het sociaal domein alleen maar groter. Die opdracht zorgt voor een passende inrichting van het Almeerse aanbod van hulp en ondersteuning. Een aanbod waarbij zorg en welzijn samenhangen, dat dichtbij is en flexibel inspeelt op wat de inwoner ervaart en nodig heeft. En waar de nieuwe opgave Wonen met zorg een belangrijke plek inneemt. Ons uitgangspunt is dat iedereen die dat nodig heeft goede ondersteuning kan krijgen in de eigen omgeving.

We nemen in 2021 maatregelen die zowel op korte als lange termijn effect op de verwachte uitgaven hebben. Daarbij zoeken we de balans tussen de kwaliteit van de zorg, de maatschappelijke effecten die we met de hulp en ondersteuning willen bereiken en de lange termijn betaalbaarheid van het Almeerse sociaal domein. We zetten een mix van instrumenten in en monitoren de ontwikkelingen nauwlettend.

Verantwoording

De lockdown en de schoolsluitingen hebben gevolgen gehad voor de inzet van jeugdhulp. Over de hele linie zagen we in 2021 een toename van de complexiteit van de zorgvragen. Dit zien we onder meer terug in de duur en intensiteit van de trajecten. Hulpverleners hebben zorgen over het effect dat de sluiting van scholen heeft op de mentale gezondheid van kinderen. De vraag naar specialistische of intensieve GGZ behandelingen nam toe en er ontstonden wachtlijsten. De sluiting van de scholen betekende ook dat er meer druk op gezinnen kwam. Dit leidde tot meer meldingen bij Veilig Thuis. Omdat een melding kindermishandeling vaak ook leidt tot jeugdhulp nam ook het aantal meldingen bij jeugdbescherming toe. Tegelijkertijd is het aantal jeugdhulpcliënten minder gestegen dan verwacht. Wat hier ook een grote rol bij speelde is de beperkte beschikbaarheid van personeel door de krappe arbeidsmarkt en door uitval vanwege corona. We kunnen daarom niet concluderen dat het zonder meer beter gaat met de mentale gezondheid van jeugdigen sinds de scholen weer open zijn. De lange termijn effecten van de lockdown en de schoolsluiting blijven onzeker.

Om te voorkomen dat veel kinderen problemen gaan ervaren, is mentale gezondheid van jeugdigen een opgave waar we prioriteit aan blijven geven. De in 2021 beschikbaar gekomen coronaherstelgelden zijn hier ook voor gebruikt. Met de coronaherstelgelden zijn extra activiteiten van de Schoor, Humanitas en andere partners voor jongeren mogelijk gemaakt. Deze activiteiten waren erop gericht om naast de reguliere activiteiten extra ondersteuning te bieden aan kwetsbare jongeren.

We willen Almeeders ondersteuning geven die noodzakelijk, nuttig en goed is

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Afgelopen jaar is het nieuwe welzijnskader 'WELzijn in Almere' door de gemeenteraad vastgesteld. Dit document bevat onze visie voor het welzijnswerk voor de lange termijn en concrete keuzes voor de nabije toekomst. Dit doen we langs twee sporen. We bouwen aan een sterk sociaal fundament. Dit doen we door inwoners de ruimte te geven voor eigen initiatieven en door vrijwilligers en mantelzorgers passende ondersteuning te bieden. Daarnaast werken we aan laagdrempelig aanbod voor Almeeders die lichte ondersteuning nodig hebben. We willen ervoor zorgen dat deze ondersteuning dicht bij huis is. Op deze manier hoeven Almeeders minder snel of minder lang een beroep te doen op zwaardere vormen van ondersteuning.

We hebben in 2021 een pakket van maatregelen voor de klassieke Wmo met de gemeenteraad besproken. Dit pakket van maatregelen is nodig omdat meer Almeeders een beroep doen op de Wmo en we te maken hebben met prijsstijgingen. Voorbeelden van deze maatregelen zijn dat we Almeeders vaker gebruik laten

maken van leenhulpmiddelen, evaluatiemomenten invoeren om te bespreken of hulpmiddelen en voorzieningen nog passen bij de situatie en door werkprocessen binnen de gemeente verder verbeteren. Met deze maatregelen willen we ervoor zorgen dat het geld dat we hebben zo goed mogelijk ingezet wordt zodat Almeerders die het hardst ondersteuning nodig hebben dit ook krijgen.

In overleg en samenwerking met de zorgaanbieders van ondersteuningsarrangementen zijn we verder gegaan met de nieuwe werkwijze bij ondersteuningsarrangementen. Hierover hebben we ook diverse keren met de gemeenteraad gesproken. Het uitgangspunt is om de doorstroom te bevorderen. Dit doen we door in de nieuwe werkwijze meer te werken met casusregie en door het informele aanbod te versterken. Daarnaast hebben we in 2021 ingezet op meer en beter monitoren van onze resultaten. We hebben daarvoor dashboards ontwikkeld die ons helpen ontwikkelen eerder en beter in te zien.

Wat hadden we gepland (begroting)

Soms heeft iemand ondersteuning nodig om problemen op te lossen. Vaak kunnen gezins- en familieleden, vrienden en burens helpen. Of er zijn plekken in de wijk waar mensen kunnen aankloppen voor advies of praktische hulp. Maar er zijn grenzen aan wat mensen zelf en met hun eigen omgeving kunnen oplossen. Daarom moeten Almeerders kunnen rekenen op de gemeente voor goede ondersteuning. Steeds meer Almeerders vragen de gemeente om ondersteuning. Als de gemeente niets doet, is er elk jaar te weinig geld. Het risico is dat de gemeente niet iedereen goed kan blijven helpen. Dit is vooral het geval bij de huishoudelijke hulp en jeugdhulp.

In 2021 en daarna werken we aan beter passende huishoudelijke hulp, individuele begeleiding en dagbesteding. We noemen dit ook wel de ondersteuningsarrangementen Wmo. We kijken verder naar manieren om minder kosten te maken. Heel veel gemeenten in Nederland proberen hetzelfde te doen. We kijken wat we van hen kunnen leren en zij leren van ons. Tegelijkertijd weten we dat het lastig is om op een andere manier te gaan werken. Je verandert niet zomaar dingen die je al heel lang op een vaste manier doet. Toch is dit nodig en gaan we er alles aan doen om dit voor elkaar te krijgen.

We willen Almeerders ondersteuning geven die noodzakelijk, nuttig en goed is. De ondersteuning moet zorgen dat mensen zo veel mogelijk zelf kunnen. Zo verdelen we het geld dat er is zo effectief mogelijk. Goed partnerschap is daarbij essentieel.

We willen goed samenwerken met andere organisaties, zoals zorgaanbieders en de zorgverzekeraar. Zij zijn nodig om tot succes te komen. De gemeente vraagt de organisaties om actief mee te doen. We gaan contracten en subsidies anders opstellen en willen strakker vasthouden aan bestaande contracten.

In 2021 doen we ook deze dingen:

- We verbeteren de manier van werken bij de huishoudelijke hulp. We bepalen ook op een nieuwe manier welke hulp Almeerders nodig hebben. Dit doen we op basis van het Almeers protocol.
- We meten wat de resultaten zijn van de ondersteuning.
- We stimuleren zorgaanbieders om Almeerders te helpen om zo veel mogelijk zelf te doen.
- We onderzoeken hoe we ondersteuning anders en dichterbij Almeerders kunnen organiseren. We zoeken daarbij naar slimme combinaties met welzijn en (vrijwilligers)werk.

We werken aan de verbetering van de jeugdhulp

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Er is in 2021 veel (voorbereidend) werk gedaan voor de maatregelen kostenbeperking jeugdhulp. Deze maatregelen zijn bedoeld om de sterke groei van de uitgaven jeugdhulp in te dammen en de transformatie te versnellen. De maatregelen vinden naast elkaar plaats maar hebben ook effect op elkaar. Zo helpt het versterken van het contractmanagement en het investeren in regie op hulpverlening allebei om het aantal verlengingen van jeugdhulptrajecten te verminderen. Dit draagt bij aan het terugdringen van de kosten.

In het kader van actief contractmanagement zijn bij een aantal aanbieders contracten doorgelicht en een aantal verbeterpunten opgesteld. Bijvoorbeeld over correct en tijdig declareren. Ook controleren we vaker of de aanvragen aansluiten bij de doorverwijzingen. Daarnaast is meer aandacht hebben voor de bedrijfsvoering van de aanbieders. Een ander voorbeeld is een nieuw normenkader voor inzet jeugdhulp op

school. Hiermee is het veel duidelijker onder welke voorwaarden er jeugdhulp tijdens schooltijd ingezet kan worden.

We versterken het preventieve aanbod en bieden hulp bij de eerste duizend dagen in het leven van een kind. Dit doen we zodat een de kans op een toekomstige vraag naar jeugdhulp in de toekomst hiermee afneemt. Onder de noemer 'Kansrijke start' zorgt JGZ met partners dat kwetsbare gezinnen vanuit het consultatiebureau worden ondersteund. Verder helpt de website over relatie en echtscheidingen ouders in echtscheiding om zonder schade voor hun kinderen uit elkaar te gaan. Verder is Sterk in de Wijk in 2021 op alle Almeerse basisscholen beschikbaar. Sterk in de Wijk is de inzet van een jeugdverpleegkundige op basisscholen. Zij adviseren ouders op een laagdrempelige manier over opvoeding.

Werken aan de veranderopgave

Het uitvoeren van de Jeugdwet betekent een reorganisatie van het huidige zorglandschap. Het houdt in dat de jeugdhulp dichtbij het gezin en in samenhang met andere ondersteuning aan het gezin beschikbaar is. In Almere zijn in de stadsdelen Haven en Poort teams gezinsbegeleiding ingericht als pilot. In 2021 zijn zeventig gezinnen begeleid. De pilot is geëvalueerd. Hieruit blijkt dat de aanpak leidt tot kwaliteitsverbetering van de hulp die geboden wordt. Maar de evaluatie laat ook zien dat het nog te vroeg is om een effect op de kosten te zien.

Wat hadden we gepland (begroting)

Het is nodig de groei in de kosten voor de jeugdhulp naar beneden te brengen, dit willen we doen door de groei van het aantal aanvragen anders op te gaan pakken. We willen kortere jeugdhulptrajecten en meer gebruik maken van algemene voorzieningen en de problematiek vroegtijdiger oppakken. In 2021 voeren we acties uit om voor elkaar te krijgen dat we € 1 miljoen minder uitgeven aan de verwachte jeugdhulp ten opzichte van de Perspectiefnota 2021. Uiterlijk in 2024 willen we dat de kosten voor jeugdhulp niet elk jaar meer extra stijgen. Dit doen we door actiever contractmanagement te voeren dat de focus legt op aanbieders of producten waar normen uit de contracten vaak overschreden worden. Ook gaan we zorgen dat de regie op de hulpverlening verbeterd zodat de hulp vaker tot duurzame resultaten leidt en onnodige verlengingen teruggebracht kunnen worden. Daarnaast nemen we maatregelen gericht op de ontwikkeling van alternatieven voor jeugdhulp en worden de criteria voor de inzet van jeugdhulp aangescherpt. In 2021 doen we ook een nog een aantal andere dingen.

- Starten met teams gezinsbegeleiding: we willen betere hulp voor gezinnen in de wijken. De hulp moet net zo goed zijn als jeugdhulp op beschikking. Dit is hulp waar toestemming voor nodig is van een (huis)arts of een andere specialist. In de teams gezinsbegeleiding werken professionals met verschillende kennis. Zij kunnen gezinnen samen helpen bij hun problemen. Dit is de uitvoering van de ambitie '1 gezin, 1 plan'.
- Anders organiseren van de jeugdveiligheid: samen met de andere gemeenten in Flevoland organiseren we de jeugdveiligheid beter. We willen van keten naar netwerk toewerken om de jongeren en het gezin heen, zodat kinderen niet als een pakketje van de ene naar de andere organisatie worden doorgeschoven. We willen dat organisaties vanaf het begin samen bedenken wat jongeren nodig hebben. De acties die nodig zijn, moeten ze daarna ook snel kunnen uitvoeren.
- Anders organiseren van jeugdhulp in het speciaal onderwijs: we geven de jeugdhulp in het speciaal onderwijs alleen nog tijdens schooluren.

Bestuurlijke speerpunten

Verhogen van de slagkracht van de wijkteams

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 hebben we de clustering van de wijkteams afgerond. Dit houdt in dat er in Almere nu negen geclusterde wijkteams zijn. We hebben dit gedaan om de slagkracht van de wijkteams te verhogen. De wijkteams zijn een laagdrempelig aanspreekpunt voor alle inwoners met een zorgvraag. In de wijkteams werken professionals met verschillende achtergronden en expertise. Dit moet helpen om elke zorgvraag

snel op te kunnen pakken en waar nodig door te verwijzen naar de juiste instanties. De wijkteams werken op deze manier efficiënt, doeltreffend en multidisciplinair. Hiermee hebben we uitvoering gegeven aan waar we een aantal jaar geleden mee begonnen zijn. De doorontwikkeling van de wijkteams zoals we deze voor ogen hadden is hiermee afgerond.

Wat hadden we gepland (begroting)

Wij draaien de eerder voorgenomen bezuiniging op de wijkteams terug. Hierdoor kunnen de wijkteams zich blijven verbeteren. Het doel is dat zij hun werk goed kunnen blijven doen, ook als situaties veranderen. Er moet een goed evenwicht zijn tussen verbeteren en letten op de kosten. De wijkteams doen dit door zo goed mogelijk te kijken wat mensen in wijken nodig hebben. Ze werken anders in wijken waar veel problemen zijn dan in wijken waar het beter gaat.

De wijkteams gaan van zestien naar negen teams in de stad, naast een alternatief aanbod voor de recent ontwikkelde wijken. Vanaf 2021 sluit de manier van werken beter aan bij wat er nodig is in de verschillende wijken. Almeeders kunnen daardoor gemakkelijk aankloppen bij de wijkteams met hun vragen. Er is verder veel samenwerking met andere organisaties. Bijvoorbeeld om inwoners samen beter te kunnen ondersteunen. En om samen nieuwe activiteiten of praktische hulp te organiseren in de wijken. De komende jaren willen we dat inwoners vaker goede activiteiten en hulp kunnen vinden in hun eigen wijk. Dit zorgt ervoor dat minder mensen ondersteuning via een zorgaanbieder nodig hebben.

Het is belangrijk dat we problemen van inwoners van alle kanten bekijken. We willen voorkomen dat professionals langs elkaar heen werken. Ook willen we dat inwoners hun verhaal niet steeds opnieuw hoeven te vertellen. Daarom werken de wijkteams samen met organisaties voor jeugd, werk en inkomen, en schulden. Ze werken met elkaar aan het oplossen én het voorkomen van problemen. Zijn ze er op tijd bij, dan voorkomt dit dat de situatie van mensen erger wordt.

De medewerkers in de wijkteams hebben allemaal hun eigen kennis en expertise. Meer dan eerder komt er ruimte om te doen waar ze zelf het beste in zijn. Wel blijven ze samenwerken om Almeeders goed te helpen. Daarbij moet een aantal zaken goed geregeld zijn voor de medewerkers. Bijvoorbeeld de gebouwen waar ze werken en de systemen die ze gebruiken. Daarnaast is er aandacht voor de samenwerking in de teams en met andere organisaties. Het is belangrijk dat de medewerkers zich een team voelen. Ze moeten hun wijken goed kennen. En ze moeten samen met andere professionals de ondersteuning kunnen geven die nodig is.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

	begroot	werkelijk	resultaat
lasten	226,4	224,2	2,2
baten	71,3	73,4	2,1
<i>totaal voor reservemutaties</i>	<i>155,1</i>	<i>150,8</i>	<i>4,3</i>
stortingen	4,1	7,6	-3,6
onttrekkingen	4,6	6,7	2,2
totaal	154,6	151,6	2,9

Op de jeugdhulp zonder verblijf is een voordeel van € 2,2 miljoen

De kosten zijn in 2021 met 15% gestegen ten opzichte van 2020. In de begroting hielden we rekening met een kostenstijging van 24%. Deze kostenstijging zagen we ook in de 1e helft van 2021. In de 2e helft van 2021 is de kostengroei afgevlakt naar ongeveer 6%. Daarom houden we geld over ten opzichte van de begroting.

We hebben een voordeel van € 0,7 miljoen, vooral door vertraging van activiteiten

Het gaat hierbij voor € 0,5 miljoen om activiteiten die vertraagd zijn. Dit geld is in 2022 nodig om de activiteiten alsnog uit te kunnen voeren. Het gaat om het lokaal transformatiefonds en het vervangen van de ICT-systemen van het sociaal domein. Ook hebben we € 0,2 miljoen minder uitgegeven aan apparaatskosten voor de regionale Wmo.

De regio Flevoland houdt € 3,6 miljoen over op de regionale Wmo, dit storten we in de reserve

Het gaat hier om de taken beschermd wonen, maatschappelijke opvang en vrouwenopvang. Deze taken voeren we voor de hele provincie uit. Door vertraging in activiteiten geven we € 1,7 miljoen minder uit aan bijvoorbeeld de pilot 'housing first' bij de maatschappelijke opvang en het uitvoeren van het regionaal transformatiefonds. Ook hebben we € 1,9 miljoen van het Rijk gekregen voor hogere kosten door corona. De hogere kosten waren al begroot, de inkomsten van het Rijk niet. Het geld dat over is storten we in de reserve regionale Wmo. De regiogemeenten bepalen gezamenlijk hoeveel van het overgebleven geld nodig is voor kosten in 2022 en verder, en hoeveel geld er kan vrijvallen.

We verwachten € 2,2 miljoen hogere kosten Jeugdhulp met verblijf

De jeugdhulp met verblijf is regionaal ingekocht met de gemeenten in Flevoland. Een samenwerkingsverband van drie jeugdhulpaanbieders krijgt een vast bedrag per jaar waarmee ze de jeugdhulp met verblijf moeten betalen. De kosten voor de regio zijn volgens het samenwerkingsverband € 4,7 miljoen hoger dan waarin het contract voorziet. Het aandeel van Almere hierin is iets minder dan de helft, dus € 2,2 miljoen. Er zijn diverse oorzaken voor de hogere kosten volgens het samenwerkingsverband. Het gaat vooral om een toename van zware zorg, zoals de landelijke ingekochte LTA en jeugdzorg +, maar ook bijvoorbeeld om hogere kostenstijgingen door indexatie /CAO. De extra kosten zijn nog niet hard, omdat er nog geen claim is ingediend door het samenwerkingsverband. We nemen de extra kosten wel in 2021 omdat dit de beste inschatting is van dit moment. Maar we gaan hiermee nog geen betalingsverplichting aan. Dit gebeurt pas na controle van de kosten.

Voor deze hogere kosten hebben we een 100% risicoreservering opgenomen bij de eerste kwartaalrapportage. Dit was een vertrouwelijk risico. De risicoreserve valt daarom ook vrij met een bedrag van € 2,2 miljoen.

2.5 Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit

Ambitie

We helpen kwetsbare groepen

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

We hebben veel tijd en aandacht besteed aan kwetsbare inwoners met mogelijk beginnende schulden. Wij zetten met onze aanpak in op preventie. We doen dit om ervoor te zorgen dat geldproblemen niet erger worden. Dit betekent dat wij deze mensen zoveel mogelijk proberen te helpen voordat grote problemen ontstaan. Vanwege de coronamaatregelen is het aantal persoonlijke contacten in 2021 jaar afgenomen.

Zo konden, vanwege de sluiting van de scholen als gevolg van de coronacrisis, de gastlessen "financiële educatie" nauwelijks doorgaan. Ook bijeenkomsten door partners om inwoners te informeren over het vergroten van hun financiële vaardigheden stonden op een laag pitje.

Daarom is er onder andere extra ingezet op het Life Event 18 jaar worden. Het programma "18 in Almere" is in de Week van het Geld gelanceerd. Het programma bestaat uit een vernieuwde felicitatiekaart (voor jongeren die 18 worden) aangevuld met een activatie tool waarmee de jongere direct op de juiste website informatie kan vinden en een (online) lesprogramma. Daarnaast is een eerste aanzet gedaan om voorlichting met betrekking tot het Life Event Echtscheiding te ontwikkelen met o.a. een Geldspecial "Scheiden".

Voor zover we nu kunnen overzien heeft dit niet direct tot een minder resultaat geleid. De verwachting bij de programmabegroting 2021 dat het aantal inwoners met schulden met 25% zou toenemen, heeft zich niet voorgedaan in de officiële cijfers. We zijn ons er hierbij wel van bewust dat we niet alles kunnen overzien. We weten bijvoorbeeld niet wat er zich achter de voordeur afspeelt. Het lijkt nu rustig omdat weinig mensen met schulden zich melden, maar dit kan een vertekend beeld zijn. Het is goed mogelijk dat bijvoorbeeld ondernemers de afgelopen jaren hun spaargeld en pensioen gebruikt hebben om het hoofd boven water te houden. Hierdoor hebben ze bij eventuele nieuwe tegenslagen geen buffer meer. Hier zijn we ons bewust van en alert op.

Het afgelopen jaar hebben we ook een pilot uitgevoerd voor jongeren die schulden hebben. Dit is de pilot Jongeren Perspectief Fonds. Dit is bedoeld voor jongeren die schulden hebben maar niet terecht kunnen in de reguliere schuldhulpverlening. Eind 2021 waren er achttien jongeren die hier gebruik van maakten. Zij worden individueel geholpen. Dit betekent dat de aanpak afgestemd is op hun situatie. Deze aanpak gaat verder dan alleen de aanpak van geldproblemen. We proberen zoveel mogelijk gebieden aan te pakken, bijvoorbeeld door ook onderwijswijs aan te bieden zodat jongeren een diploma kunnen halen. Dit moet ervoor zorgen dat deze jongeren hun leven weer op de rit krijgen en voor de lange termijn geholpen zijn. Uit een tussenevaluatie blijkt dat 70% van de trajecten goed loopt of is afgerond. Er zijn bijna op alle leefgebieden positieve ontwikkelingen zichtbaar.

Met een andere pilot, het Financieel Huis, helpen we inwoners die vragen hebben over geld. Hierbij werken we met zeven organisaties samen in een financieel team. Ook hier hebben we aandacht voor meer dan alleen geld en financiën. Dit houdt in dat we naar meer leefgebieden kijken, kwetsbaarheden identificeren en op die manier proberen inwoners zo veel als mogelijk te ondersteunen of door te verwijzen. We werken hierbij met de methodiek Stress Sensitieve Dienstverlening.

Wat hadden we gepland (begroting)

In 2021 is er meer aandacht voor kwetsbare jongvolwassenen, inwoners met schulden en kinderen in armoede. Kwetsbare jongvolwassenen zijn onder andere voortijdige schoolverlaters en jongeren, met kinderen, die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. We werken aan een brede aanpak van hun problematiek. Op die manier willen we verslechtering voorkomen. Dit doen we samen met werkgevers,

onderwijsinstellingen en partners in de regio.

We verwachten een toename van 25% in het aantal inwoners met schulden. We gaan deze groep ondersteunen door meer schuldhulpverlening in te zetten. We breiden ook de 'vroeg erop af aanpak' uit. Dit moet helpen om inwoners met problemen snel in beeld te krijgen. Daarnaast gaan we verder met de ontwikkeling van het jongeren perspectief fonds en het financieel huis.

Ten slotte zien we dat de kansongelijkheid voor kinderen in armoede toeneemt. In 2021 gaan we hier meer tegen doen. We gaan intensiever samenwerken met onderwijs, partners en onderwijsinstellingen. We willen armoede en schulden voorkomen. Daarom doen we veel aan preventie. Dit doen we door op scholen en daarbuiten te informeren over hoe ze verstandig om kunnen gaan met geld.

We willen ervoor zorgen dat werken loont

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Om ervoor te zorgen dat werken loont hebben we het afgelopen jaar meer aandacht besteed aan de wisselingen in inkomen die kunnen ontstaan zodra iemand vanuit de bijstand een baan vindt. We noemen dit de warme overdracht. We kijken dan bijvoorbeeld of iemand nog toeslagen ontvangt. De warme overdracht moet helpen om de schommelingen in inkomen van de inwoners te voorkomen. Schommelingen kunnen bijvoorbeeld optreden als iemand toeslagen moet terugbetalen. We zien dat schommelingen leiden tot onzekerheid. Hier bieden we begeleiding voor aan. Het moet voorkomen dat mensen door de onzekerheid en stress toch weer terugvallen.

Wat hadden we gepland (begroting)

We zien steeds vaker dat een baan niet altijd een garantie is voor voldoende inkomsten. Dit komt bijvoorbeeld voor bij zelfstandigen zonder personeel en deeltijdwerkers, maar ook mensen met meerdere banen. We willen voorkomen dat deze groep in de problemen raakt en in staat is tegenslagen op te kunnen vangen. In samenwerking met onze partners zullen we hier nieuwe instrumenten voor ontwikkelen en inzetten.

We ondersteunen en begeleiden werkzoekenden en werkgevers

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 zijn 730 inwoners uitgestroomd naar een opleiding, werk of zelfstandigheid. In het kader van Baangericht werken we nauw samen met werkgevers en werkzoekenden om een passende en duurzame match te bieden. Daarnaast blijven we ons inzetten om ook voor de mensen die moeilijk aan het werk komen, ons extra in te spannen.

Wat hadden we gepland (begroting)

Dit doen we om personen die niet gemakkelijk aan werk komen perspectief te bieden op een passende match. We proberen de gevolgen van de coronacrisis zoveel mogelijk te beperken. We werken hiervoor intensief samen met werkgevers om de kansen op de arbeidsmarkt te benutten. We willen ervoor zorgen dat werkzoekenden duurzaam instromen. Dit betekent dat zij werk vinden waar ze voor lange tijd aan de slag kunnen en zich kunnen ontwikkelen. De kans dat zij opnieuw gebruik moeten maken van bijstand neemt hierdoor af.

We zetten ons in om ervoor te zorgen dat iedereen mee kan doen

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 hebben we uitvoering gegeven aan het actieprogramma 'Almere voor iedereen door iedereen'. Het doel van dit actieprogramma is om ervoor te zorgen dat Almere ook daadwerkelijk een stad voor en door iedereen is. Het actieprogramma beschrijft de thema's waarop wij actief zijn en verschil willen maken. We hebben in 2021 met name ingezet op zichtbaarheid, bewustwording, ontmoeting en gesprek. Vanwege de coronamaatregelen konden lang niet alle geplande activiteiten doorgaan. Een deel hiervan is uitgesteld, een ander deel vond online plaats.

Als gemeente hebben we in 2021 de intentieverklaring Inclusiviteit ondertekend. We geven daarmee aan dat we dit belangrijk vinden en dat we werken aan het creëren van een inclusieve bedrijfscultuur

Wat hadden we gepland (begroting)

Almere streeft ernaar de stad te zijn voor iedereen en door iedereen. We willen dat alle Almeerders mee (kunnen) doen. Daarop anticiperen wij met onze bouw, onze voorzieningen en onze systemen.

Met ons actieprogramma "Almere voor iedereen, door iedereen" starten we in het najaar 2021 met verschillende activiteiten op uiteenlopende thema's die een inclusieve stad als doel hebben. We gaan uitsluiting tegen en willen belemmeringen op ieder vlak tegengaan.

Dit doen we door vraagstukken te agenderen, de dialoog te faciliteren, stelling te nemen wanneer uitsluiting aan de orde is, zelf het goede voorbeeld te geven en de inclusieve staat van de stad te monitoren. Zodat we daar waar nodig is kunnen inspringen.

Omdat gelijkwaardigheid en inclusie nog niet op alle terreinen vanzelfsprekend zijn werken we in 2021 aan de verdere acceptatie en emancipatie van LHBTI-inwoners (lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersekse inwoners). Dit is onderdeel van de Regenboogagenda.

Bestuurlijke speerpunten

Een inclusieve en diverse stad

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 hebben we uitvoering gegeven aan het actieprogramma 'Almere voor iedereen door iedereen'. Het doel van dit actieprogramma is om ervoor te zorgen dat Almere ook daadwerkelijk een stad voor en door iedereen is. Het actieprogramma beschrijft de thema's waarop wij actief zijn en verschil willen maken. Deze thema's zijn:

- Onbelemmerde deelname voor iedereen. Dit gaat over het tegengaan van systemische uitsluiting en institutioneel racisme'
- De overheid aan je zijde. Hiermee willen we de aangifte- en meldingsbereidheid van discriminatie verhogen.
- Arbeidsmarkt voor iedereen. Door middel van preventie willen we discriminatie op de arbeidsmarkt tegengaan en diversiteit in arbeidsorganisaties bevorderen.
- Uitgaan voor iedereen
- Gelijke woningmarkt voor iedereen
- Vrouwenemancipatie en -empowerment
- Gedeeld verleden, gedeelde toekomst

We hebben in 2021 met name ingezet op zichtbaarheid, bewustwording, ontmoeting en gesprek. Vanwege de coronamaatregelen konden lang niet alle geplande activiteiten doorgaan. Een deel hiervan is uitgesteld, een ander deel vond online plaats. Bijvoorbeeld de Female Poets Marathon op de internationale vrouwendag en het Diversiteitscafé over interculturele (mantel)zorg. In 2021 is er verder veel tijd en energie gestoken in het opbouwen van deskundigheid rondom diversiteit en inclusie. Daarvoor zijn organisaties en personen benaderd en zijn (nieuwe) contacten gelegd. Zo is een netwerk ontstaan dat helpt om de plannen bij te stellen, dat signalen geeft over wat er speelt in de maatschappij en dat de deskundigheid bevordert. Ook is getracht organisaties die zich bezig houden met dezelfde thema's en doelgroepen met elkaar te verbinden, zoals het LHBTI netwerk en het overleg Racisme en Discriminatie

Als gemeente hebben we in 2021 de intentieverklaring Inclusiviteit ondertekend. We geven daarmee aan dat we dit belangrijk vinden en dat we werken aan het creëren van een inclusieve bedrijfscultuur. Dit betekent onder andere dat we ieders unieke talent en kwaliteit benutten, ongeacht etnische achtergrond, cultuur, religie, seksuele en genderidentiteit, leeftijd, arbeidsbeperking en politieke gezindheid. We nemen hiermee verantwoordelijkheid en hopen een voorbeeldrol te vervullen voor andere werkgevers in de stad.

In het kader van de uitvoering van de Lokale Inclusie Agenda zijn ondanks de omstandigheden in 2021 veel activiteiten verricht. Zo hebben we de balies in het stadhuis toegankelijk gemaakt voor doven en slechthorenden. Dit hebben we gedaan door het plaatsen van hulpmiddelen waarmee gecommuniceerd kan worden. Verder hebben we gewerkt aan bewustwording binnen de gemeente, o.a. als het gaat over de toegankelijkheid van de openbare ruimte en met de oprichting van een Inclusienetwerk. Ook hebben we in 2021 voorbereidingen getroffen voor het mogelijk maken van toegankelijke stemlocaties.

Wat hadden we gepland (begroting)

Omdat gelijkwaardigheid en inclusie nog niet op alle terreinen vanzelfsprekend zijn werken we in 2021 aan de verdere acceptatie en emancipatie van LHBTI-inwoners (lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersekse inwoners). Dit is onderdeel van de Regenboogagenda.

Almere streeft ernaar de stad te zijn voor iedereen en door iedereen. We willen dat alle Almeerders mee (kunnen) doen. Daarop anticiperen wij door als stad met onze bouw, onze voorzieningen en onze systemen. Met ons actieprogramma "Almere voor iedereen, door iedereen" starten we in het najaar 2021 met verschillende activiteiten op uiteenlopende thema's die een inclusieve stad als doel hebben. We gaan uitsluiting tegen en willen belemmeringen op ieder vlak tegengaan.

Dit doen we door vraagstukken te agenderen, dialoog te faciliteren, stelling te nemen wanneer uitsluiting aan de orde is, zelf het goede voorbeeld geven en de inclusieve staat van de stad te monitoren. Zodat we daar waar nodig is kunnen inspringen.

Vluchtelingenplan

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Op 1 januari 2022 is de Wet inburgering 2021 (Wi2021) ingevoerd. Het doel van de Wi2021 is dat alle inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk en volwaardig meedoen aan de Nederlandse samenleving, het liefst via betaald werk. In de nieuwe wet hebben wij als gemeente een regierol. Dit betekent dat wij verantwoordelijk zijn voor de hele traject van begeleiding en ondersteuning van inburgeringsplichtigen.

De Wi2021 is later ingevoerd dan in eerste instantie was gepland. Dit gaf ons in 2021 de tijd om de inkoop van de inburgeringsonderdelen waaronder de leerroutes goed af te ronden, maar ook om alvast te oefenen. De gemeente heeft binnen de nieuwe wet een belangrijke regierol.

Vanaf 1 september 2021 is op een aantal onderdelen in de geest van de wet ervaringen opgedaan, te weten:

- Creëren van een doorlopende lijn Er is een doorlopende lijn van het asielzoekerscentrum tot aan huisvesting opgezet. Dit betekent concreet dat inburgeringsplichtige begeleidt worden vanaf het moment dat zij een verblijfsstatus krijgen en gekoppeld zijn voor huisvesting aan de gemeente Almere totdat zij daadwerkelijk in Almere in een eigen huis wonen. Tijdens meerdere gesprekken bereiden we hen hierop voor.
- Brede intake en afnemen vragenlijst Bij de start van het traject wordt er een brede intake afgenomen dat leidt tot een Persoonlijk plan Inburgering en Participatie. Dit doen we aan de hand van een brede vragenlijst die onder andere gaat over (omgaan met) financiën en gezondheid. Op basis van het gesprek leveren we maatwerk als het gaat om ondersteuning en de daadwerkelijke inburgeringsroute.
- Ontzorgen en vergroten van de financiële zelfredzaamheid van inburgeringsplichtigen met een uitkering. De ervaringen vanuit het 'proef draaien' zijn verwerkt in de definitieve werkwijze en de werkprocessen.

Wat hadden we gepland (begroting)

De afgelopen jaren is er een goede basis gelegd voor de nieuwe wet Inburgering. Deze wet gaat in op 1 juli 2021. Met de komst krijgen gemeenten de regie over de inburgering. Nu is dit nog de verantwoordelijkheid van de inburgeraar. Onze ambitie is om een inburgeringsstelsel te maken dat echt werkt. Dit betekent dat inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk de taal leren en volwaardig aan de Nederlandse samenleving

deelnemen, het liefst via betaald werk. De gemeente zal met alle nieuwe inburgeraars een persoonlijk plan maken dat hierop gericht is. Dit moet helpen nieuwkomers te laten inburgeren én participeren. Wij begeleiden hen daar actief bij.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

	begroot	werkelijk	resultaat
lasten	165,2	162,0	3,1
baten	125,4	129,7	4,4
<i>totaal voor reservemutaties</i>	<i>39,8</i>	<i>32,3</i>	<i>7,5</i>
stortingen	0,4	0,4	0,0
onttrekkingen	1,4	1,1	-0,3
totaal	38,8	31,6	7,2

We verwachten een nadeel op de TOZO-uitkeringen 2020 van € 1,5 miljoen

Dit hebben we ook al gemeld in de 4e kwartaalrapportage 2021. Bij de accountantscontrole van de TOZO 2020 kon voor € 1,5 miljoen van de TOZO-uitkeringen niet vastgesteld worden of deze juist waren verstrekt. Inmiddels heeft het Zelfstandigenloket Flevoland (ZLF), die de regeling voor ons uitvoert, hun accountant gevraagd om verder onderzoek te doen. Hieruit blijkt dat de fouten en onzekerheden in 2020 veel kleiner waren. Het ministerie heeft aangegeven dat wij geen nieuwe verantwoording mogen aanleveren. Hierover zijn we nog wel in gesprek. Als we er met het ministerie niet uitkomen gaan we bezwaar aantekenen. We weten niet of dat bezwaar succesvol is. Daarom nemen wij nu, in overleg met onze accountant, het hele bedrag als terugbetalingsverplichting op.

We hebben € 1,4 miljoen meer uitgegeven aan bijstandsverlening dan begroot

We hebben in 2021 een voordeel van € 2 miljoen begroot op de bijstand. We houden in werkelijkheid € 0,5 miljoen over op de bijstand. Er is dus een nadeel ten opzichte van de begroting van € 1,4 miljoen, dit komt door:

- € 0,8 miljoen lagere inkomsten uit terugvordering en verhaal doordat er door corona minder huisbezoeken zijn gedaan
- € 1,2 miljoen hogere uitgaven loonkostensubsidie. De helft komt doordat er meer mensen via loonkostensubsidie aan het werk zijn. De andere helft komt door een wijziging en de manier van afrekenen. Dit is een eenmalig effect
- € 0,5 miljoen voordeel door lagere bijstandskosten en lagere kosten voor levensonderhoud zelfstandigen en doordat we meer geld van het Rijk krijgen voor de bijstand

We krijgen € 1,7 miljoen voor het kwijtschelden van vorderingen aan KOT gedupeerden

Het Rijk heeft besloten dat gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire (KOT) openstaande terugvorderingen voor bijvoorbeeld de bijstand niet hoeven terug te betalen. Het moet gaan om vorderingen die voor 1-1-2021 al open stonden. Wij hebben deze terugvorderingen kwijtgescholden. Wij hadden hier al een voorziening voor getroffen, waaruit we de kwijtschelding nu kunnen betalen. Het geld dat we nu alsnog van het Rijk krijgen levert daarom een voordeel op.

We geven € 0,9 miljoen minder uit aan schuldhelpverlening

We hadden verwacht dat door de coronacrisis het beroep op de schuldhelpverlening fors zou toenemen. Dit doet zich niet voor doordat:

- Woningcorporaties, nutsbedrijven en andere instanties in coronatijd coulant zijn geweest met huisuitzettingen en afsluiting van gas, water en elektra. Hierdoor is de noodzaak voor een beroep op schuldhelpverlening veel lager geweest.
- Er minder schulden ontstonden doordat inwoners hun geld niet konden uitgeven aan bijvoorbeeld vakanties en uitgaan en daardoor beter hun vaste lasten betaalden.
- Door de steunmaatregelen voor corona er een lager beroep is gedaan op de schuldhelpverlening door zelfstandigen.

We hebben € 1,7 miljoen gekregen voor crisisdienstverlening, dit staat begroot op het programma financiën

Hierdoor is er een voordeel op dit programma en een nadeel op het programma financiën. In totaal is dit neutraal.

We houden € 1,1 miljoen over op diverse andere activiteiten

Het gaat bijvoorbeeld om € 0,4 miljoen lager gebruik van het sport/cultuurfonds, € 0,2 miljoen lagere kosten voor beschermingsbewind en € 0,5 miljoen aan andere kleine voordelen. Voor een toelichting per activiteit verwijzen we naar de [Totaalrekening](#).

We houden € 4,7 miljoen over op werkzaamheden die doorlopen in 2022

Het gaat om € 2,1 miljoen lagere uitgaven voor regionale re-integratieprogramma's. Ook houden we € 2,5 miljoen over op de begeleiding van gedupeerden van de kinderopvangtoeslag affaire. Deze hulp zetten we de komende jaren voort. Het geld dat overblijft is via de 4de kwartaalrapportage 2021 en de 1e kwartaalrapportage 2022 toegevoegd aan de begroting 2022.

2.6 Onderwijs, sport en cultuur

Ambitie

We willen de basisvaardigheden lezen en schrijven verbeteren

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 zijn veel kinderen op de voorschool gestimuleerd in hun taalontwikkeling. Dit gaat over kinderen tussen de 2,5 en 4 jaar. Zij kunnen voor 16 uur per week terecht op voorschoolse locaties. Op een speelse manier werken aan taalontwikkeling staat daarbij centraal. In 2021 deden we dit op ruim veertig locaties verspreid door de stad en bereikten hier ongeveer 1.000 kinderen mee.

We willen als Almere voorop lopen als het gaat over voorschoolse educatie en taalontwikkeling. We willen de kwaliteit van ons voorschoolse aanbod continu verbeteren. Op zeven plekken in de stad hebben we in 2021 daarom pilots uitgevoerd. We investeren daarbij in leiders en leidsters, in hun vaardigheden en betrekken ouders meer bij de ontwikkeling van hun kind. Ook blijvend contact en samenwerking met de basisschool is onderdeel van onze aanpak.

Bij taalontwikkeling zijn veel partijen betrokken. We hebben het afgelopen jaar de mogelijkheden voor een stedelijke taalaanpak onderzocht. In november van 2021 is in dit kader een taalsymposium georganiseerd voor Almeerse professionals in het onderwijs. Dit hebben we georganiseerd om de bewustzijn rondom dit thema te vergroten.

Taalachterstanden zijn soms ook een belemmering om een hoger schoolniveau aan te kunnen. Vorig jaar is daarom een tweede kopklas en een vmbo-kansklas gestart. Dit is een tussenjaar tussen de basisschool en middelbare school waarin extra aan taalontwikkeling gewerkt wordt. Veel kinderen kunnen daarna instromen op een hoger onderwijsniveau.

Wat hadden we gepland (begroting)

We willen dat iedereen mee kan doen in Almere. Goed kunnen lezen en schrijven helpt daarbij. Maar het kunnen bedienen van een tablet of een mobiele telefoon is tegenwoordig ook nodig. De coronacrisis maakte duidelijk hoe belangrijk dat is. Je kunt dan contact houden met familie, vrienden of wijkverpleging. We zien laaggeletterdheid dus niet alleen als een tekort aan taalkennis. Het gaat om basisvaardigheden die nodig zijn om prettig te leven in de buurt, wijk en stad.

We doen wat we kunnen om te voorkomen dat kinderen te weinig basisvaardigheden opdoen. We sluiten aan bij de stedelijke taalaanpak. Jonge ouders ondersteunen we om de taalontwikkeling van hun kinderen te verbeteren. Zo voorkomen we problemen op latere leeftijd.

Om goed aan te sluiten bij andere leerwensen van onze inwoners luisteren we goed naar geluiden uit de stad. We werken samen met het sociaal domein op overkoepelende thema's.

We stemmen het aanbod zoveel mogelijk af op de vraag. Voorbeelden van leerwensen zijn:

- het leren gebruiken van het ouderportal van een schoolbestuur,
- het leren begrijpen van een etiket in de supermarkt,
- het leren maken van een dag- en weekstructuur voor je kinderen.

We willen het makkelijk maken voor Almeerders om mee te doen aan cursussen. Ieder op het eigen niveau.

We doen dit vooral door intensief samen te werken met onze partners in de stad, zoals de schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en welzijn. Dit op de thema's zoals opgenomen in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA), die deel uitmaken van het overkoepelend thema Kansengelijkheid. Deze thema's zullen ook onderwerp van gesprek zijn met de raad.

We gaan nieuwe scholen bouwen of vernieuwen oude scholen

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Een groot deel van 2021 hebben we aan het Integraal Huisvestingsplan gewerkt. In het Integraal Huisvestingsplan is de vraag naar huisvesting voor het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs tot 2050 in beeld gebracht. Begin 2022 heeft de gemeenteraad dit plan vastgesteld. Door dit document weten we samen met de schoolbesturen beter waar in de toekomst nieuwe scholen nodig zijn en welke scholen toe zijn aan vervanging. Ook zijn de kosten hiervan in beeld gebracht. Als we voor de vernieuwing van het bestaande onderwijsgebouwen uitgaan van volledige renovatie, dan zijn de totale investeringen tot 2050 € 480 miljoen. Als we uitgaan van volledige vervangende nieuwbouw dan bedragen de totale investeringen tot 2050 € 770 miljoen.

We zijn in 2021 gestart met herstructurering van de schoolgebouwen in Stedenwijk. Zo zijn er onder andere kinderopvangpartners geselecteerd. We zien veel kansen voor een brede school maar toch gaat dit niet zo snel. Met name inhoudelijk is het een uitdaging. Het gaat niet alleen om het neerzetten van een nieuw schoolgebouw, maar ook om het toevoegen van andere maatschappelijke functies. Dit zorgt ervoor dat we nog niet zo ver zijn als gehoopt.

We werken aan het vernieuwen van de basisscholen in de Molenbuurt, Almere Haven en Almere Stad. Voor de Molenbuurt hebben we in 2021 met de basisscholen afgesproken dat zij eerst een inhoudelijk plan maken. Hier gaan zij in 2022 aan werken. Voor Almere Haven en Almere Stad moeten toekomst plannen gemaakt worden. Op verzoek van de gemeenteraad gaan we opnieuw kijken naar de prioritering van de vernieuwing van de basisscholen tot 2035. Daarnaast wordt voor de vervangende nieuwbouw van de Meergronden gewerkt aan een programma van eisen. De realisatie van de nieuwbouw van deze school is complex omdat die onderdeel is van de herstructurering van de binnenring van Almere Haven.

Om de groei van het aantal leerlingen in Almere Poort over een aantal jaar op te vangen hebben we een schoolgebouw gekocht. Dit gaat om de Internationale School. In Almere Poort komt in Europakwartier Oost 1 ook een nieuwe school. De kavel van deze school blijkt lastig te ontwikkelen. We doen er daardoor langer over dit gereed te krijgen. In 2021 is ook het schoolgebouw De Verwondering in Nobelhorst opgeleverd.

Wat hadden we gepland (begroting)

We werken samen met de schoolbesturen aan de herstructurering van de schoolgebouwen in Stedenwijk. Daar komen twee nieuwe brede buurtscholen. Daarnaast gaan we de basisscholen in de Molenbuurt, Almere-Haven en in Almere-Stad vernieuwen. Dit duurt tot 2034. Daarna wordt begonnen met de vernieuwing van scholen die dan veertig jaar oud zijn. Naast het vervangen van schoolgebouwen, gaan we ook nieuwe scholen bouwen. In 2021 leveren we het schoolgebouw voor De Verwondering in Nobelhorst op. In Almere-Poort gaan we ook een nieuw schoolgebouw opleveren. En we gaan in 2021 aan de slag met het realiseren van het eerste schoolgebouw in Oosterwold. Volgens de planning vindt de oplevering hiervan in de zomer van 2023 plaats. We hebben voor de komende jaren nog een aantal nieuwe schoolgebouwen in de planning staan. De nieuwbouw van De Meergronden vormt een belangrijk vliegwiel voor stedelijke vernieuwing in Haven. De school staat in de binnenring van Almere Haven. De nieuwbouw en locatie De Meergronden zijn met de raad besproken en goedgekeurd bij de bespreking van de op 19 mei 2020 vastgestelde Gemeentelijke Feedback Concept-Visie 2040 en Aanpak 2020-2024 voor Almere Haven. De financiële verwerking hiervan zit in de begroting.

We komen in 2021 met een nieuwe Sportvisie

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 hebben wij gewerkt aan de nieuwe sportvisie: Almere Sportstad Vol Betekenis. Deze is inmiddels door de raad vastgesteld. Met de Sportvisie werken we aan sport in Almere, op de korte en lange termijn. We hebben daarbij twee grote ambities.

De eerste ambitie is om van Almere een grote sport- en beweegaccommodatie te maken.

We willen namelijk dat elke Almeerder dicht bij huis kan sporten en bewegen. Hiervoor zullen we bijvoorbeeld in nieuwe gebieden de inrichting van de openbare ruimte zo inrichten dat het uitnodigt om te bewegen. Hiervoor heeft de raad ook een amendement aangenomen.

Daarnaast vinden we het belangrijk dat sportaccommodaties goed verspreid zijn over de stad zodat zoveel mogelijk inwoners kunnen sporten in verenigingsverband of gebruik kunnen maken van de accommodaties. Verder werken we aan een netwerk van beweegtracks door de hele stad. Dit zijn recreatieve routes, zoals het Rondje Weerwater. Het is onze ambitie deze door de hele stad te ontwikkelen en met elkaar te verbinden.

De tweede ambitie is dat in Almere iedereen die dat wil kan sporten en bewegen.

We willen ervoor zorgen, onafhankelijk van hoeveel geld je hebt of hoe fit je bent, iedereen kan sporten en bewegen. Dit vraagt om een divers sportaanbod en een openbare ruimte waar je kan bewegen. Voor deze ambitie zetten we de buurtsportcoaches in. Dat zijn onze beweegmakelaars die vraag en aanbod met elkaar verbinden en aanbod verzorgen waar nodig. Ook is voor deze ambitie nodig dat sportverenigingen vitaal en flexibel zijn. Dit betekent onder andere dat zij naast het aanbieden van sport ook een maatschappelijke functie vervullen.

Sportverenigingen hebben het ook in 2021 moeilijk gehad door corona. Door de coronamaatregelen zijn er bij sommige sportverenigingen leden afgehaakt en nam ook de inzet van vrijwilligers af. Voor de meeste amateursportverenigingen hebben we het afgelopen jaar gebruik kunnen maken van de landelijke compensatieregeling voor de tegemoetkoming in de huurkosten van sportaccommodaties. Hierdoor is een aantal maanden huur (deels) kwijtgescholden.

Wat hadden we gepland (begroting)

Deze Sportvisie gaat over hoe Almere in de toekomst sport en beweegt. In het aangepaste uitvoeringsbeleid geven wij een beeld hoe wij de toekomst zien. Daarnaast heeft de gemeente van het Rijk extra geld gekregen voor het Nationaal Sportakkoord. In 2021 gaan we dit geld inzetten via het Lokaal Sportakkoord Almere. Met als doel het voortbestaan en het professionaliseren van de sportverenigingen. Maar ook dat deze toegankelijk zijn zodat nog meer Almeeders kunnen sporten en bewegen. Op een manier die het best bij hen past. Sporten en bewegen dragen bij aan onze gezondheid en ons welzijn. Buurtsportcoaches en combinatiefunctionarissen spelen hierin een belangrijke rol. Met het Almere Kenniscentrum Talent (AKT) verbeteren we de beweegvaardigheid van de Almeerse kinderen. Een leven lang sporten en bewegen is het doel. Verder hebben we aandacht voor het verbeteren van sporten en bewegen in de openbare ruimte.

We bouwen aan een sterke cultuursector

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

We hebben extra budget ontvangen van het Rijk om Almeerse cultuurinstellingen te ondersteunen. Wij hebben het ontvangen coronabudget van het Rijk voor de Almeerse cultuursector via een subsidieregeling ter beschikking gesteld aan culturele makers en organisaties. Het coronapakket Cultuur Almere is onderverdeeld in drie categorieën: overleven, overbruggen en transformeren. Met een bijdrage uit dit pakket konden wij Almeerse cultuurinstellingen noodsteun bieden zodat zij konden overleven. Daarnaast hebben wij hen gestimuleerd vooruit te kijken en nieuwe concepten te ontwikkelen voor de periode na de coronasituatie.

Naast ondersteuning via financiële bijdragen hebben we in 2021 cultuurinstellingen met raad en daad ondersteund, bijvoorbeeld door hen te informeren over de coronamaatregelen en de verschillende compensatieregelingen. Op verschillende manieren (telefonisch, per e-mail en via de nieuwsbrief) hebben wij de sector geïnformeerd over (de interpretatie van) de regels, vragen beantwoord en actief meegewerkt aan het oplossen van knelpunten. Wij hebben ons bijvoorbeeld ingezet om vervangende werkruimten te vinden, zodat activiteiten (lessen, repetities) konden doorgaan. Door het veelvuldige contact en de ondersteuning die wij hebben kunnen bieden, zijn de banden met de cultuursector verstevigd.

Om te kunnen voldoen aan de restricties van de coronamaatregelen is de opzet van activiteiten aangepast. De maatregelen om de verspreiding van corona tegen te gaan zorgden in de cultuursector voor nieuwe vormen van productie en presentatie, en voor andersoortige activiteiten, met name online. Sommige organisaties, zoals dansscholen, hebben hun activiteiten tijdelijk in de openlucht uitgevoerd. Voorstellingen zijn in plaats van in een theater uitgevoerd op een buitenlocatie. Ook werd regelmatig uitgeweken naar live streaming en online activiteiten, bijvoorbeeld door Poppodium De Meester en KLEURinCULTUUR. Zij hebben hun publieksbereik hierdoor behoorlijk weten te vergroten. De Nieuwe Bibliotheek boekte succes met de BiebDrive, die bewoners de kans bood online boeken te bestellen en deze af te halen aan een loket. Helaas moesten cultuurinstellingen in bepaalde perioden wekenlang de deuren sluiten, voorstellingen annuleren of omboeken naar een latere datum. Naast een substantieel verlies aan inkomsten leidde dit voor cultuureducatieve organisaties en amateurverenigingen tot een verlies van leerlingen, leden en vrijwilligers. De veerkracht en het improvisatievermogen van de cultuurinstellingen was opmerkelijk groot, maar de extra inspanningen hebben een zware wissel getrokken op de medewerkers van de organisaties.

De verhuizing van Windesheim naar nieuwbouwlocatie bij de Esplanade betekent dat de Voetnoot voorlopig beschikbaar blijft voor de huidige huurders. Wel is er nog veel onduidelijk over hoe het nu verder moet de huurders die er op dit moment nog gebruik van maken. De uitvoering van het amendement RG-221/2021 'Kom met ontwikkelvisie andere locaties die door de gemeenteraad is aangenomen bij de bespreking van het raadsvoorstel Campuslocatie in de binnenstad moet hier meer uitsluitel over gaan geven.

Wat hadden we gepland (begroting)

De cultuursector wordt hard getroffen door de gevolgen van de coronacrisis en verkeert op dit moment in zwaar weer. Wij spannen ons in om onze Almeerse instellingen door deze moeilijke tijd te loodsen. Wij worden daarbij gesteund door de noodmaatregelen van het Rijk voor de landelijke en lokale culturele infrastructuur. Juist in deze tijd van onzekerheid door corona is het goed dat wij starten met meerjarige subsidiëring van onze Almeerse culturele basis. De zekerheid die wij onze cultuurpartners daarmee bieden hebben zij nodig om in te spelen op de veranderde omstandigheden. We nemen ook het Cultuurfonds Almere op in onze basisinfrastructuur. Daarmee maken we ruimte voor groei, vernieuwing en verbreding van ons cultuuraanbod.

Er bestaat een mogelijkheid dat Windesheim in de toekomst verhuist naar de huidige locatie van de Voetnoot. Wij onderzoeken daarom alternatieve huisvesting voor Suburbia en BonteHond. Wij ondersteunen hierbij de ambitie van Suburbia, BonteHond en Kunstlinie. Zij willen een sterk cultuurcluster aan de vernieuwde Esplanade ontwikkelen. De mogelijke consequenties van de huisvesting van beide gezelschappen en Kunstlinie worden in kaart gebracht.

Bestuurlijke speerpunten

Onderwijsachterstandenbeleid

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Kwalitatief goed onderwijs in de stad blijft een belangrijk aandachtspunt. Het onderwerp heeft daarom ook een plek gekregen in het document 'Almere, stad met toekomst'. Hierin staan de lange termijn ambities voor de ontwikkeling van Almere tot 2050. Ons uitgangspunt om alle Almeerse jongeren dezelfde kansen te geven op een vervolgstudie en goed werk. In 2021 is gestart met het uitwerken van ideeën om deze ambitie te realiseren. Daarvoor is een visie in ontwikkeling, waarbij de schoolbesturen een leidende rol pakken. Belangrijke thema's zijn onderwijsinnovatie, lerarentekort, gelijke kansen en inclusief onderwijs.

Met schoolbesturen en het Rijk hebben we veel gedaan om het lerarentekort aan te pakken. De uitvoer van het plan van aanpak toont goede resultaten gezien de beperkingen door coronaperioden. Samen met de schoolbesturen en het Rijk hebben we vijf maatregelen ingezet. We hebben extra ondersteuning geregeld op de scholen. Dit moet helpen om leraren te ontzorgen. Dit betekent dat zij minder werkdruk ervaren en zich meer op het lesgeven kunnen richten. Ook werken we aan het professionaliseren van onderwijsondersteunend personeel. Dit betekent dat wij onderwijsassistenten helpen te ontwikkelen tot leraarondersteuner of leerkracht. Dit doen we

samen met hogeschool Windesheim. Hier zijn inmiddels 36 onderwijsassistenten gestart. Daarnaast zetten we vakspecialisten in om bijvoorbeeld lessen techniek, handvaardigheid, of andere vakken te verzorgen. Dit ontziet leraren en verdiept het onderwijs in die vakken. Ook zijn we succesvol in het aantrekken van zijinstromers. Dit zijn mensen met een afgeronde HBO- of WO-opleiding die zich in 24 maanden kunnen laten omscholen tot leerkracht. Daar waar eerder sprake was van enkele zij-instromers per jaar zijn inmiddels 37 gestart. Daarnaast zijn 15 kandidaten op dit moment bezig met het geschiktheidsonderzoek. De successen betekenen niet dat het lerarentekort hiermee verholpen is. De uitstroom van leerkrachten die de pensioengerechtigde leeftijd bereiken i.c.m. de groei van de stad betekent dat er steeds meer leerkrachten nodig zijn. We blijven daarom in overleg met de besturen en het Rijk inzetten op de maatregelen. Het begeleidingsprogramma voor startende leerkrachten waarmee startende leraren kunnen elkaar hier ontmoeten en van elkaar leren kan dit jaar ongehinderd van start en de inzet van vakspecialisten krijgt een extra impuls.

Wat hadden we gepland (begroting)

Goed onderwijs is van groot maatschappelijk belang. Het is de springplank voor Almeerse kinderen en jongeren naar een goede plek in de (Almeerse) samenleving. Maar in de praktijk zijn onderwijskansen ongelijk verdeeld. Sommige kinderen hebben beperkte kansen door een taalachterstand in de Nederlandse taal. Dit komt door een weinig talig of anderstalig thuissituatie. We investeren daarom in taalontwikkeling van kinderen in de voorschoolse- en basisschoolleeftijd. Ook gaan we door met de gesprekken met schoolbesturen over de onderwijskwaliteit in de stad. Het doel is de kwaliteit duurzaam te borgen. Een belangrijke factor bij het op peil houden van de onderwijskwaliteit is de beschikbaarheid van voldoende bevoegde leraren. Door het toenemende lerarentekort staat de onderwijskwaliteit onder druk. Om dit tekort tegen te gaan is voor Almere extra (Rijks)geld beschikbaar gekomen. We hebben een noodplan opgesteld met de schoolbesturen en het ministerie. In 2021 voeren we de maatregelen van het noodplan lerarentekort uit.

Cultuurplan

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Hoewel 2021 opnieuw een lastig jaar was voor cultuur, is er ook goed nieuws te melden. Een toenemend aantal cultuurinstellingen ontvangt meerjarige subsidie van het Rijk of van landelijke cultuurfondsen. Wij zien dit als waardering voor onze inspanningen van de afgelopen jaren om de kwaliteit en de omvang van de culturele infrastructuur van Almere te versterken, conform de ambities die staan verwoord in het Cultuurplan 2019-2024. De definitieve plek voor Vis à Vis in Almere Poort is een van de positieve ontwikkelingen die bijdragen aan een levendige en bruisende stad.

Meerjarige subsidie voor het publieksprogramma van het Kunstmuseum en FlevoLAB. Ter voorbereiding op het toekomstige kunstmuseum M. is in 2021 gewerkt aan de ontwikkeling van een kunstpaviljoen op de Floriade en aan de programmering van publieksactiviteiten. Als gevolg van de coronamaatregelen is de uitvoering van het publieksprogramma uitgesteld tot 2022. Ook FlevoLAB heeft vanwege de coronamaatregelen minder kunnen doen in 2021 dan gepland, maar de eerste tour door de provincie in de zomer van 2021 was een succesvol evenement waaraan veel organisaties hebben deelgenomen.

In 2021 is onderzoek gedaan naar de mogelijkheden en wensen voor het Cultuurhuis Almere Buiten. Het onderzoek van kwartiermaker Fringe is in 2021 afgerond. Ook is een begin gemaakt met de programmering van culturele activiteiten en is de website gelanceerd. Per 1 januari 2022 is een projectleider gestart die werkt aan de verdere ontwikkeling van het Cultuurhuis Almere Buiten. Deze gaat ook nieuwe partners en huurders werven, die in samenwerking met onder andere het Erfgoedhuis en De Nieuwe Bibliotheek het Cultuurhuis gaan exploiteren. In de zomer van 2022 start de verbouwing, zodat het gebouw straks optimaal ingezet kan worden voor cultuur.

We zijn in 2021 begonnen met de voorbereidingen voor het herplanten van de Groene Kathedraal. Herplanting van De Groene Kathedraal is nodig, omdat een deel van de bomen na twintig jaar aan het einde van hun levensduur is gekomen. De Provincie Flevoland betaalt mee aan de bekostiging hiervan in het kader van het Masterplan Land Art.

Wat hadden we gepland (begroting)

Cultuur versterkt een levendige en bruisende stad. De nabijheid van culturele voorzieningen is van doorslaggevend belang voor de vestiging van nieuwe bewoners en bedrijven. De culturele ambitie die wij in mei 2019 vastlegden in het Cultuurplan 2019-2024 is onverminderd.

De culturele sector wordt hard geraakt door corona. Voorstellingen kunnen niet doorgaan of worden uitgesteld. Grote evenementen worden afgelast en culturele instellingen zijn beperkt toegankelijk. We hebben vanuit het Rijk geld ontvangen om de cultuursector te ondersteunen in deze lastige tijden. Dit gaat om een bedrag van € 1,4 miljoen. Dit is opgenomen in de begroting.

Cultuur is voor Almeerders dichtbij

Deze eerste ambitie brengt cultuur dichtbij de bewoners van Almere. Van jong tot oud, voor alle lagen van de samenleving. Dichtbij de culturele en sociale gemeenschappen in de verschillende stadsdelen. De verbinding tussen vraag en aanbod, programmering en inzetbaarheid van bestaande faciliteiten staan centraal. Het doel is om voor iedereen een breed en divers cultuuraanbod beschikbaar én toegankelijk te maken.

In Almere Buiten werken we aan de transformatie van gebouw Extravert naar een Cultuurhuis voor het stadsdeel. Dit als onderdeel van de stedelijke vernieuwingsopgave. Op dit moment onderzoeken wij de wensen voor Almere Poort. Onderdelen van het onderzoek zijn onder meer een participatietraject binnen Poort, de verbinding met Kunstzone Poort, Vis a Vis en StrandLAB en de opzet van een exploitatieplan voor de voorziening in Stadstuinen. Dit resulteert in 2021 in een gedragen visie op culturele voorzieningen in Almere Poort.

Cultuur krijgt de ruimte om te groeien

De culturele infrastructuur in Almere is klein en compact. In tegenstelling tot grote en oude steden kent Almere geen historisch gegroeide culturele infrastructuur. Dit betekent dat er ruimte voor de culturele sector is om zich verder te ontwikkelen, uit te breiden en te groeien. Belangrijk aspecten hierbij zijn Cultuurfonds Almere als structureel instrument om dit te ondersteunen, en de mogelijkheid voor de vele talenten uit de stad om zich hier verder te ontplooiën. Het doel is om de cultuursector de gelegenheid te bieden om zich tot een krachtige culturele infrastructuur te ontwikkelen

Met het Flevoprofiel hebben Almere en provincie Flevoland een duidelijke ambitie uitgesproken om zelf te investeren in groei van de cultuursector. De cultuurplannen van Almere 2019-2024 en van de provincie Flevoland 2021-2024 onderstrepen die ambitie: er wordt meer geïnvesteerd in cultuur zowel door de provincie als door de stad Almere.

Wij investeren in het verstevigen en ontwikkelen van de culturele infrastructuur door:

- de totstandkoming van de definitieve plek voor Vis a Vis
- meerjarige afspraken met de organisaties in lijn met de subsidieperiode van rijk en rijksfondsen en samen met de provincie
- De ontwikkeling van Kunstmuseum Flevoland
- een ontwikkelinstelling Flevolab. Dit is een samenwerkingsverband van 2Turvenhoog, Vis a Vis, BonteHond, Suburbia en StrandLAB. Deze is gericht op talent- en publieksonwikkeling en de ontwikkeling van de culturele infrastructuur van Almere en Flevoland.

Cultuur geeft vorm aan de identiteit van Almere

Een uniek kenmerk van Almere is de ruimte die de stad biedt. Er is fysieke ruimte voor grootschalige kunst en unieke Land Art. Daarnaast is er ruimte om te experimenteren buiten de gebaande paden. In Almere is pionieren vaker de norm dan de uitzondering. Cultuur geeft daarmee vorm aan de identiteit van Almere.

In 2021-2024 draagt het Rijk bij aan de versterking en ontwikkeling van de culturele infrastructuur, door opname in BIS van BonteHond en de programmering van het Kunstmuseum Flevoland (in oprichting). Ook Suburbia, Vis à Vis (na een sterke gezamenlijke lobby) en het festival 2turvenhoog worden meerjarig gefinancierd door het Fonds Podiumkunsten. Ook voor uitbreiding van onze podiumkunsten voor nieuwe aanvragers. Denk aan Gouden Haas en Black Pencil; nieuwe Almeerse gezelschappen. Flevoland is één van de 6 regio's die vanaf 2021 een extra rijksimpuls krijgt voor de ontwikkeling van de culturele infrastructuur.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

	begroot	werkelijk	resultaat
lasten	98,4	93,7	4,7
batens	34,6	35,8	1,1
<i>totaal voor reservemutaties</i>	<i>63,8</i>	<i>57,9</i>	<i>5,8</i>
stortingen	5,5	5,0	0,5
onttrekkingen	11,9	10,0	-1,9
totaal	57,3	52,9	4,4

We houden € 1,2 miljoen over bij onderwijshuisvesting

Dit komt door diverse (kleine) verschillen. We houden bijvoorbeeld € 0,3 miljoen over doordat een aantal nieuwe scholen later zijn opgeleverd. Hierdoor zijn bijvoorbeeld de sloopkosten, exploitatiekosten en eigenaarslasten in 2021 lager dan begroot. Bij de tijdelijke schoolgebouwen is er ook een voordeel van € 0,3 miljoen door lagere exploitatiekosten en hogere huuropbrengsten. De overige € 0,6 miljoen bestaat uit meerdere kleine verschillen. We hebben bijvoorbeeld meer werk uitgevoerd voor de schoolbesturen. Hiervoor ontvangen wij ook een vergoeding. Een toelichting per activiteit is opgenomen in de [Totaalrekening](#).

We hebben een voordeel van € 1,0 miljoen bij sportgebouwen en -velden

Door de coronacrisis is een groot aantal sportaccommodaties tijdelijk/deels gesloten geweest. Als gevolg hiervan zijn de gebruikskosten (dagelijkse onderhoud, materialen en energielasten) € 0,6 miljoen lager. Van het Rijk ontvangen we een hogere tegemoetkoming voor misgelopen huurinkomsten door corona dan eerder gedacht. Dit levert een voordeel op van € 0,4 miljoen.

We houden dit jaar € 1,9 miljoen over op de coronasteun voor kunst & cultuur, in 2022 zetten we dit alsnog in

Van het Rijk hebben we geld ontvangen om de lokale cultuursector te ondersteunen. Hiermee worden de gevolgen van corona zoveel als mogelijk beperkt. Omdat we dit verstandig willen doen nemen we daar voldoende tijd voor. We hebben daarom nog niet al het geld in 2021 uitgeven. Op dit programma houden we € 1,9 miljoen over. Ook op het programma Financiën houden we € 0,5 miljoen over. Dit is het extra geld dat wij in december van het Rijk hebben gekregen. In de 4de kwartaalrapportage hebben we het totaal van € 2,5 miljoen al doorgeschoven naar 2022. In 2022 zal het alsnog volledig voor dit doel worden ingezet.

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 0,3 miljoen

Een toelichting op de afwijkingen per begrotingsactiviteit is opgenomen in de [Totaalrekening](#).

2.7 Veiligheid

Ambitie

Als achtste gemeente van Nederland worden wij steeds meer geconfronteerd met grootstedelijke vraagstukken op sociaal, fysiek en economisch vlak. Dit brengt een uitdaging mee op het gebied van veiligheid.

Grote steden in Nederland hebben meer dan gemiddeld te maken met zogenaamde high impact crimes (overvallen, straatroven, woninginbraken en geweld), jeugdoverlast en -criminaliteit, mogelijke radicalisering en overlast van personen die verward gedrag vertonen. In Almere is het veiligheidsbeeld nog altijd positiever dan de gemiddelde cijfers van de grote steden. Het is onze ambitie om deze positie ten opzichte van de grote steden te behouden en bij voorkeur de veiligheid en de veiligheidsbeleving in Almere te verbeteren. Daar werken we aan via de vier beleidsthema's zoals vastgelegd in het actieplan Veiligheid 2019-2022: veilige wijken, ondermijning & georganiseerde criminaliteit, zorg & veiligheid en rampenbestrijding & crisisbeheersing.

De coronacrisis heeft de onvoorspelbaarheid van de realiteit duidelijk voor het voetlicht gebracht. De grote inzet die de bestrijding van de pandemie van ons als lokale overheid, voor de stad en de regio was niet te voorzien. Het verdere verloop van de crisis en daarmee onze vergrote inzet op crisisbeheersing is onduidelijk. De vraag naar interventies en beleid op het gebied van veiligheid blijft onverminderd groot en wij houden forse ambities. Het is hierbij een grote uitdaging om de beschikbare capaciteit zo efficiënt mogelijk in te zetten om zo de ambities waar te maken. Dit geldt eveneens voor onze belangrijke partners politie en Openbaar Ministerie.

Verantwoording

Het coronavirus en vooral de maatregelen om verspreiding tegen te gaan hebben ook op 2021 een flinke stempel gedrukt. Dit heeft veel gevraagd van veiligheid aan inzet op rampenbestrijding en crisisbeheersing. Tegelijkertijd had deze situatie ook een grote invloed op bijna alle thema's binnen het veiligheidsdomein. Dat geldt zowel voor de mate als aard van de criminaliteit en overlast, als op de inhoud van het werk en de werkprocessen van de gemeente en ketenpartners. Inmiddels is een situatie van gewenning ontstaan. Alternatieve (digitale) manieren van werken en samenwerken zijn steeds meer ingeburgerd. Desondanks was het onvermijdelijk dat sommige bijeenkomsten, huisbezoeken of controles in 2021 niet konden doorgaan en dat hierdoor op bepaalde aspecten vertraging werd opgelopen. Op een aantal onderwerpen hebben wij coronasteunmiddelen van het Rijk kunnen inzetten.

In het eerste halfjaar lag het totaal aantal geregistreerde delicten laag, als gevolg van onder andere de sluiting van winkels en horeca en het instellen van de avondklok. Echter in de tweede helft van het jaar lag het aantal geregistreerde misdrijven, ondanks de versoepelingen vanaf juni, nog lager. Veel traditionele vormen van criminaliteit zoals woninginbraken, bedrijfsinbraken, winkeldiefstal, verkeersmisdrijven en vernielingen namen af in 2021. Cybercriminaliteit liet een verdere stijging zien in de eerste helft van 2021 maar daarentegen een sterke daling in de tweede helft van het jaar. Daarnaast nam het aantal auto-inbraken in de tweede helft van 2021 aanzienlijk af ten opzichte van de eerste helft. Afgezet tegen het aantal inwoners ligt de geregistreerde criminaliteit in Almere al jaren lager dan gemiddeld in de grote steden. Waar de daling van de criminaliteit zich in Almere voortzette in de tweede helft van 2021, nam deze in andere grote steden weer toe.

Veilige wijken

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Het aantal woninginbraken in Almere laat al enige tijd een daling zien en ook in de eerste helft van 2021 zette deze daling door. In de tweede helft van 2021 is het aantal woninginbraken weer gestegen. De toename van het aantal woninginbraken begon in juni na versoepeling van de coronamaatregelen. In het eerste halfjaar van 2021 werden minder straatroven gepleegd in Almere dan in alle halfjaarperiodes sinds peiljaar 2017. De avondklok die in een groot deel van de eerste halfjaar van kracht was speelt hierin

waarschijnlijk een belangrijke rol. In het tweede halfjaar is het aantal straatroven weer toegenomen. Het betreft veelal jeugdigen die andere jeugdigen beroven van hun mobiele telefoon, draadloze oortjes en andere waardevolle spullen. De leeftijd van de daders ligt meestal tussen de 14 en de 18 jaar.

In andere grote steden is dezelfde trend waar te nemen van een toename in het aantal straatroven na een historisch laag aantal in de eerste helft van 2021. In het tweede halfjaar kwamen naar verhouding in Almere meer straatroven voor dan in de grote steden gemiddeld.

Gedurende de coronacrisis in 2020 was een stijging van het aantal gevallen van cybercriminaliteit waarneembaar. In de eerste helft van 2021 zette dit beeld zich voort, maar in de tweede helft van het jaar daalde het aantal delicten met horizontale fraude. Onder horizontale fraude wordt onder andere fraude met online handel, vriend-in-noodfraude, fraude met betaalproducten en identiteitsfraude verstaan. Wat betreft het aantal delicten in de categorie cybercrime (vorm van criminaliteit waarbij cyber niet alleen de vorm is, maar ook het doel) laten de afgelopen jaren een sterke stijging zien, die zich ook in 2021 heeft doorgezet. Waar in andere steden het aantal delicten gemiddeld gedaald is in de tweede helft van 2021, is in Almere sprake van een verdere stijging. In de tweede helft van het jaar komt in gemiddeld Almere meer cybercrime voor dan in de andere grote steden. Via online en offline campagnes is gewerkt aan het vergroten van de weerbaarheid van inwoners en ondernemers.

In de eerste maanden van 2021 gold in Nederland wederom een gedeeltelijke lockdown. Er bevonden zich minder mensen op straat in het centrum, wat mogelijk een effect had op de overlastcijfers. Het is moeilijk om onderscheid te maken tussen de effecten van de maatregelen die zijn ingezet in het centrum en de effecten van de coronacrisis. De toename van de overlast in de tweede helft van het jaar lijkt mede het gevolg te zijn van de versoepelingen.

In het najaar van 2021 is in opdracht van de centrumbrede beheergroep een belevingsonderzoek uitgevoerd onder bewoners, ondernemers en bezoekers van het centrum.

Wat hadden we gepland (begroting)

Als dicht bij huis of op het werk criminaliteit en/of overlast plaatsvindt, raakt dat mensen direct. De impact is vaak groot en kan dat leiden tot een gevoel van onveiligheid. Een overheid die op dit soort momenten passend handelt en persoonlijk en duidelijk communiceert, wekt vertrouwen. Dit levert een bijdrage aan het vergroten van het veiligheidsgevoel. Daarom heeft de aanpak van de high impact crimes blijvende prioriteit. Bijvoorbeeld woninginbraken overvallen en straatroven. Via een informatiegestuurde aanpak richten wij ons met name op preventie, repressie en nazorg. In 2021 blijft het voorkomen van straatroven onze specifieke aandacht houden. Gezien de vaak jeugdige leeftijd van daders en slachtoffers bundelen wij onze krachten en kennis met die van onze partners op het gebied van high impact crimes, zorg & veiligheid en schoolveiligheid. De uitvoering van de aanpak uit de notitie 'trends en ontwikkelingen jeugdcriminaliteit in Almere' is hierbij onze leidraad. Daarnaast zetten wij in op voorlichting aan ondernemers, inwoners en bezoekers. De voorlichting richt zich op het voorkomen om slachtoffer te worden. We doen een beroep op burgers om verdachte situaties (sneller) te melden. Zo worden bewustwording en weerbaarheid gestimuleerd.

De coronacrisis heeft ook duidelijk gemaakt dat criminaliteit mee verandert met de omstandigheden. Zo daalde het aantal woninginbraken in het voorjaar enorm, maar stegen de gemelde gevallen van cybercrime fors. Steeds meer mensen worden slachtoffer van een vorm van digitale criminaliteit. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om fraude met onlinehandel, betaalfraude zoals phishing, skimming of bank spoofing. Dit is een gevolg van de steeds verdergaande digitalisering. Deze biedt veel voordelen, maar er wordt in het algemeen nog onvoldoende nagedacht over de risico's en zwakheden en het nemen van beschermende maatregelen. Waar het fysieke huis doorgaans goed wordt beveiligd, blijven ramen en deuren in het digitale huis nog te vaak openstaan. Het vergroten van de weerbaarheid van burgers op dit gebied, om te voorkomen dat zij slachtoffer worden van digitale criminaliteit, is daarom een belangrijk speerpunt. Een daling van de jeugd-, drugs- en drankoverlast op straat is een doel waaraan wij werken. We zetten gemeentelijk toezicht en handhaving en de politie in. De maatregelen van het jeugdinterventieteam en de samenwerking met zorgpartners voor personen met verward gedrag zijn ook belangrijke schakels. Ook hier

zien wij effecten van corona; het vaker en langer thuiszitten leidt gemiddeld genomen tot meer ervaren overlast.

Ondermijning en georganiseerde criminaliteit

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Er zijn geen aanwijzingen dat het coronavirus en de maatregelen daartegen hebben geleid tot grote veranderingen in de ondermijnende criminaliteit. De vraag naar drugs bleef hoog en de (internationale) drugshandel en drugsproductie zijn nauwelijks geraakt. De drugs prijzen en de beschikbaarheid van drugs bleven vrijwel gelijk.

In 2021 is het initiatiefvoorstel van de VVD uitgewerkt waarin werd opgeroepen zichtbaar te maken op welke wijze georganiseerde criminaliteit wordt aangepakt. Het resultaat, het verdiepingsplan ondermijning, laat zien wat er op de verschillende thema's al gedaan wordt en op welke thema's een verdiepte aanpak mogelijk is binnen de huidige capaciteit en middelen. Zo is sinds 1 november 2021 de gemeente Almere aangesloten op Meld Misdaad Anoniem. Vanaf dat moment komen alle signalen binnen die gemeente betreffen en waaraan mogelijk binnen de bestuurlijke aanpak opvolging kan worden geven. Dit draagt bij aan een effectieve informatiegestuurde integrale aanpak van (ondermijnende) criminaliteit. Om gezamenlijk en op slagvaardige wijze barrières op te werpen tegen ondermijning is door de Flevolandse gemeenten en de provincie de Flevolandse Norm op ondermijning opgesteld. Uitgangspunt van deze norm is dat criminelen in alle gemeenten binnen Flevoland dezelfde behandeling krijgen en dat een waterbedeffect wordt voorkomen. Gemeenten die minder grote barrières opwerpen zijn namelijk vatbaarder voor georganiseerde criminaliteit. In 2021 zijn bij de City Deal Zicht op Ondermijning weer diverse nieuwe analyses uitgevoerd door het analistenteam. Dit team combineert de vele databronnen die beschikbaar zijn bij het CBS en beantwoordt onderzoeksvragen vanuit de deelnemende gemeenten, waaronder Almere

Wat hadden we gepland (begroting)

Er is een verschuiving gaande van zichtbare criminaliteit naar onzichtbare en ondermijnende criminaliteit. Het gaat hierbij om criminele netwerken, zoals illegale henneptelers of mensenhandelaren, die misbruik maken van bestaande, maatschappelijke structuren. Door bijvoorbeeld drugsgeld wit te wassen, te frauderen met vergunningen, of buurtbewoners onder druk te zetten om criminele activiteiten te ondersteunen. Hierdoor neemt de criminaliteit toe en verliest men ook vertrouwen in de overheid. Bij de bestrijding van dergelijke vormen van criminaliteit speelt de gemeente een hele belangrijke rol. Zij beschikt over veel informatie en kan alle betrokken partners bij elkaar brengen. Denk aan politie, Openbare Ministerie en Belastingdienst. Wij werken met hen aan de bewustwording van ondermijning en het signaleren van diverse verschijningsvormen. Ook burgerparticipatie en maatschappelijke coalities zijn belangrijk om de weerbaarheid te vergroten tegen ondermijning. Communicatie is hierbij een belangrijk instrument. We zetten de deelname aan de City Deal Zicht op Ondermijning in 2021 voort. Hiermee investeren wij ook in analysemogelijkheden en het slim combineren van databronnen. Daardoor krijgen wij meer inzicht in de vormen van ondermijning. Daarmee kunnen wij de preventieve aanpak verbeteren. Al met al proberen wij de grote ambities op deze problematiek te bereiken met een lage capaciteit.

Experiment gesloten coffeeshopketen

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

De voorbereidingen om echt te kunnen starten met het experiment vergen meer tijd dan vooraf gedacht. Er zijn de nodige zaken waar rekening mee moet worden gehouden, zoals de tijd die nodig is om lokale vergunningen te krijgen en om de teeltlocatie klaar te maken. De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de minister van Justitie en Veiligheid streven er naar om in de loop van de tweede helft van 2022 te starten met de overgangsfase.

In de overgangsfase mogen coffeeshops in de deelnemende gemeenten, naast de gedoogde verkoop, starten met de verkoop van hennep en hasjiesj afkomstig van aangewezen telers. Vanaf het moment van start van de experimenteerfase is uitsluitend verkoop van de hennep en hasjiesj van aangewezen

telers toegestaan. Na een aanmeldings- en lotingsprocedure hebben gesprekken tussen het Rijk, de ingelote telers met een locatie in Almere en de gemeente Almere plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot de aanwijzing door het Rijk van één teler die zich zal vestigen in Almere. Voor de vestiging van een teeltbedrijf zijn nog lokale vergunningen nodig voordat de overgangsfase kan starten.

Wat hadden we gepland (begroting)

Met het besluit van de raad op 2 juli 2020 werd de deelname van Almere aan het landelijke experiment gesloten coffeeshopketen definitief. De voorbereidingsfase voor het experiment is gestart en loopt door tot aan de experimenteerfase. De voorbereiding staat onder andere in het teken van het gezamenlijk verder uitwerken van de noodzakelijke beleidsvoorbereiding. Ook stemmen we werkzaamheden tussen de toezichthouders, gemeenten en ministeries af, en training we toezichthouders. Daarnaast zullen tijdens de voorbereidingsfase van het experiment de telers worden aangewezen door het Rijk. Wanneer een aspirant teler zich wil vestigen in Almere zal de voorbereiding plaatsvinden in 2021. Onderdeel hiervan is het in kaart brengen van de gevolgen van een teeltlocatie voor de openbare orde en veiligheid in Almere. Naar verwachting start de experimenteerfase in augustus 2021.

Zorg en veiligheid

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

De omvang van de totale jeugdcriminaliteit liet in 2021 een verdere daling zien in Almere. Ondanks de daling in het totaal aantal jeugdige verdachten en in het aantal straatroven (eerste halfjaar) en overvallen, blijven er zorgen bestaan over de ernst van een deel van de delicten die gepleegd worden door minderjarigen. Dat dit aandacht blijft verdienen, wordt bevestigd door de stijging van het aantal straatroven in de tweede helft 2021. In 2021 is vervolg gegeven aan de maatwerkgerichte aanpak op jeugdcriminaliteit. De persoonsgerichte aanpak 18min is, naast aangehouden verdachten van straatroven, ook ingezet op aangehouden minderjarige verdachten van overvallen. Als onderdeel van de campagne #AlmereOntwapent heeft in oktober 2021 een wapeninleveractie plaatsgevonden. Door de inzet van zowel jongerenwerk, stadstoezicht en politie is er een groot aantal inwoners, waaronder jongeren, bereikt. Daarnaast is deelname gestart aan een pilot waarin het herijkte 7-stappenmodel voor de aanpak van jeugdnetwerken opnieuw zal worden geïmplementeerd binnen de jeugdinterventieteams. Tevens is er een besloten technische sessie voor de raad georganiseerd over het onderwerp drillrap en hoe zich dit manifesteert in Almere.

In het afgelopen coronajaar nam in Nederland de onvrede over de coronamaatregelen toe. Momenteel uit het verzet tegen de maatregelen zich voornamelijk in openbare ordeverstoringen. Net als in de rest van Nederland was dit in 2021 ook zichtbaar in Almere. Dit uitte zich in een toename van het aantal (kleine) demonstraties en betogingen.

Het groeiende maatschappelijke ongenoegen kan processen van radicalisering en polarisatie versnellen. Vanwege het ontbreken van een gedegen beeld vanuit de huidige informatiepositie is opdracht gegeven tot het uitvoeren van een onderzoek naar de aanwezigheid van extremisme in Almere in de breedste zin van het woord. Het betreft links-, rechts-, islamitisch, dieren-, milieu- en overige vormen van extremisme. Het onderzoek is na een publicatie in het NRC over dit type onderzoek in andere gemeenten direct voorlopig stopgezet. Nadat is gebleken dat er onvoldoende draagvlak is in de Almeerse samenleving om dit onderzoek voort te zetten, is besloten definitief te stoppen met dit onderzoek.

In de eerste helft van 2021 zette de stijging van het aantal casussen van ernstige woonoverlast door. In de tweede helft bleef het aantal casussen hoog. Net als in 2020 is dit grotendeels een gevolg van de coronacrisis. In de eerste helft van 2021 betrof meer dan de helft van de casussen personen met een zorgvraag. Dit loopt uiteen van psychiatrische problematiek tot gedragsproblematiek tot verslaving of een combinatie daarvan. Om de wachtlijst voor buurtbemiddeling die tijdens de coronacrisis is ontstaan terug te dringen is er in 2021 een extra subsidie vanuit de coronasteunmiddelen verstrekt.

Het aantal meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling per 1.000 inwoners dat binnenkomt bij Veilig Thuis is in Almere al langere tijd aanzienlijk hoger dan gemiddeld in de grote steden. In 2021 is sprake van een daling van het totaal aantal meldingen, maar is de complexiteit van de meldingen huiselijk geweld sterk toegenomen net als de problemen die hierdoor ontstaan. Dit is terug te zien in het aantal onderzoeken door Veilig Thuis, dat wel sterk is gestegen in 2021. Een deel van de coronasteunmiddelen is ingezet bij Veilig Thuis om onder andere een doorbraakmanager aan te stellen. Deze doorbraakmanager kan besluiten nemen in complexe casuïstiek en doet onderzoek naar mogelijke verbeteringen in de keten.

Wat hadden we gepland (begroting)

Een goede verbinding tussen zorg en veiligheid is van belang. Hiermee voorkom je onder andere jeugdcriminaliteit, radicalisering, (woon)overlast, en huiselijk geweld en kindermishandeling, of maakt het minder erg. Het is onze ambitie om met het verder ontwikkelen van de gebiedsgerichte, groepsgerichte en persoonsgerichte aanpak, de jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit te verminderen. Dit in lijn met onder meer de notitie 'trends en ontwikkelingen jeugdcriminaliteit in Almere'.

Wij zoeken hierbij actief het onderwijs op. Het onderwijs heeft een steeds belangrijker rol bij het tijdig signaleren van maatschappelijke trends en ontwikkelingen op het gebied van zorg en veiligheid. Daarom zetten wij in op het versterken van bestaande netwerken met onze partners. Kennis en structuren om elkaar snel te vinden zijn hierdoor beschikbaar. Ook bieden wij trainingen aan om de deskundigheid op het gebied van radicalisering bij onderwijspartners verder te bevorderen. Hierdoor zijn zij dan in staat radicalisering te herkennen en hebben handvatten voor het omgaan met polarisatie. Dit met als doel het vergroten van de weerbaarheid bij jongeren en hun omgeving tegen invloeden van het radicaal gedachtegoed.

Het voorkomen dat woonoverlast ontstaat of verergert staat hoog op de agenda. Ook het integraal en effectief ingrijpen bij meldingen van woonoverlast staat hoog op de agenda. Om dit te bereiken zetten wij buurtbemiddeling en burgerparticipatie in. Bijvoorbeeld in de vorm van de pilot met buurtambassadeurs. Daarnaast zetten wij de integrale aanpak van woonoverlast in de volle breedte door; van overlast van personen met verward gedrag tot ernstige burencollicten.

De aanpak van huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld is een gezamenlijke opgave van het sociaal domein en veiligheid. De ambitie is om geweld te stoppen en de gezinssituaties veilig te maken. Gezinnen die dat nodig hebben, krijgen hulp. Slachtoffers worden snel en blijvend in veiligheid gebracht. Plegers worden aangepakt. Om herhaling te voorkomen, maar ook als signaal naar het slachtoffer. Waar nodig en mogelijk wordt naast straf ook deelname aan een hulpverleningstraject als voorwaarde gesteld.

Rampenbestrijding en crisisbeheersing

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

De afgelopen twee jaar is hard gewerkt aan de bestrijding van het coronavirus. Tot de zomer van 2021 (landelijke afschaling crisisstructuren) is de gemeenteraad via raadsinformatiebrieven op de hoogte gehouden over de ontwikkelingen in de coronabestrijding in onze regio.

Vanaf medio juni 2021 startte een lokale vaccinatiecampagne met het WTC-gebouw als vaccinatiegraadmeter. Het betrof een samenwerking tussen de GGD Flevoland, gemeente Almere, Ondernemersvereniging Stadscentrum Almere (OVSA), Easy FM en verschillende andere partners in de stad. De lokale campagne had als doel de inwoners van Almere zo goed mogelijk te informeren, zo mogelijk in hun eigen taal, over vaccinatie en de vraagstukken die bij hen leven.

Ondertussen werd ook gewerkt aan de ontwikkeling van de Veiligheidsregio Flevoland.

In de ontwerpprogrammabegroting 2022 is de nieuwe kostenverdeelssystematiek voor de bijdragen aan de Veiligheidsregio Flevoland toegepast. Na bezwaar van een van de gemeenten is besloten dat de nieuwe verdeelsleutel van kracht blijft, alleen het ingroeipad wordt verlengd. De gemeente Almere gaat met de invoering van deze nieuwe kostenverdeelssystematiek relatief minder betalen. De wijziging in het ingroeipad heeft voor Almere geen (financieel) effect.

De positieve besluitvorming over het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling steunt de doelstelling om de veiligheidsregio toekomstbestendig te maken met een gezonde financiële basis. Op deze manier kan de veiligheidsregio haar belangrijke taken voor onze gemeente en de regio op niveau blijven uitvoeren.

Verder is de landelijke discussie over de taakdifferentiatie brandweervrijwilligers en beroepsbrandweer nauwlettend gevolgd omdat deze ontwikkeling grote organisatorische, juridische en financiële gevolgen voor het brandweerstelsel heeft. De definitieve besluitvorming hierover heeft nog niet plaatsgevonden.

In mei 2021 is gestart met de bouw van de nieuwe brandweerkazerne in Almere Poort. Deze kazerne aan de Argonweg komt in plaats van de huidige brandweerkazerne aan de Markerkant. Met de nieuwe locatie wordt gezorgd voor een betere spreiding van de kazernes in Almere om zo de opkomsttijden van de brandweer te verbeteren. Met de nieuwe kazerne kan zowel de dekking in Poort als in Stad op een goede manier worden ingevuld.

Vanwege de maatregelen om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan zijn zeer weinig evenementen doorgegaan in 2021. Wel is er capaciteit en deskundigheid ingezet om te adviseren over het veilige verloop van (een groeiend aantal) manifestaties binnen de restricties van de coronamaatregelen.

In 2021 is in het kader van de adviesrol vanuit veiligheid op veiligheidsrisico's bij evenementen veel aandacht besteed aan de advisering en toetsing van het veiligheidsplan voor de Floriade. Dit vanwege de uitzonderlijke kenmerken van het evenement zoals de duur, de vele internationale bezoekers, bezoek van hoogwaardigheidsbekleders en mogelijke extra (avond)evenementen.

Wat hadden we gepland (begroting)

De gemeente heeft een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om de veiligheid van haar inwoners. Ook op het gebied van brandweertzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing. De 6 gemeenten in de regio Flevoland hebben een gemeenschappelijke regeling "Veiligheidsregio Flevoland". Hiermee zijn de gemeenten gezamenlijk opdrachtgever voor deze veiligheidsregio. Daarnaast zijn we partner als het gaat om brandpreventie advies, het uitvoeren van de gemeentelijke taken bij een ramp of crisis en eigenaar van de brandweerkazernes.

In 2020 heeft de bestrijding van het coronavirus veel van de veiligheidsregio en de gemeente Almere gevraagd. De onzekerheid van het verdere verloop van de crisis maakt het lastig om te voorspellen hoe lang en hoeveel dit nog van ons zal vragen in 2021.

Tegelijkertijd staat de ontwikkeling van de Veiligheidsregio Flevoland niet stil. De aanbevelingen uit de kwaliteitsmeting en benchmark worden verder geïmplementeerd. Dit om de paraatheid en slagkracht binnen de veiligheidsregio in de toekomst te garanderen. Hiervoor wordt geïnvesteerd in paraatheid en slagkracht. Worden nieuwe eisen op het gebied van vakbekwaamheid en arbeidshygiëne doorgevoerd. We moeten ons aanpassen aan een groter verloop onder vrijwilligers en investeren in nodige ICT-systemen. Naast het op orde brengen van de eigen veiligheidsregio wordt de samenwerking met de veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek en de GGD organisaties in 2021 verder uitgewerkt. Zo wordt het gezamenlijke regionale beleidsplan 2021-2024 opgeleverd.

In aanloop naar de Floriade in 2022 wordt door de Floriade BV in 2021 een veiligheidsplan gemaakt. Het veiligheidsplan maakt een belangrijk onderdeel uit van (aanvraag voor) de evenementenvergunning. De Floriade is een bijzonder evenement dat vraagt om een goede voorbereiding en afstemming met alle partners. Zo waarborgen we om veiligheid van de vele internationale bezoekers, bezoek van hoogwaardigheidsbekleders en de extra (avond)evenementen. Met Floriade BV en hulpdiensten wordt voorafgaand aan en tijdens de Floriade samengewerkt en afgestemd. Als gemeente toetsen wij het veiligheidsplan bij de vergunningverlening. De toetsing wordt ook gebaseerd op advies vanuit de hulpdiensten.

Bestuurlijke speerpunten

Niet van toepassing op dit programma.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

	begroot	werkelijk	resultaat
lasten	22,0	21,0	1,0
baten	1,3	1,6	0,4
<i>totaal voor reservemutaties</i>	<i>20,8</i>	<i>19,4</i>	<i>1,4</i>
stortingen			
onttrekkingen			
totaal	20,8	19,4	1,4

De Veiligheidsregio Flevoland stort € 0,9 miljoen terug aan Almere

De Veiligheidsregio Flevoland (VRF) houdt in 2021 € 1,9 miljoen over. Dit bedrag betaalt de VRF terug aan de deelnemende gemeenten. Voor Almere gaat dit om een bedrag van € 0,9 miljoen. Door corona is er moeite met het besteden van alle oefenbudgetten. Ook is er vacaturruimte die lastig in te vullen is. Daarnaast is een nieuwe meldkamer verdraagd, waarvoor de veiligheidsregio wordt gecompenseerd door de politie.

Een uitgebreidere toelichting kunt u vinden in de paragraaf Verbonden Partijen.

We ontvangen € 0,4 miljoen van het Rijk voor specifieke doelen

Bij de decembercirculaire hebben we € 0,3 miljoen ontvangen voor de dienstverlening met verward gedrag. Het geld is onderdeel van het verbeterplan dienstverlening. Het geld is voor heel Flevoland toegekend aan het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland en wordt daarom toegevoegd aan de begroting van het Zorg- en Veiligheidshuis Flevoland, waarvoor gemeente Almere beheerorganisatie is. Daarnaast hebben de bijdrage van het Rijk voor deelname aan het experiment voor 2022 ontvangen. Dit gaat om € 0,1 miljoen. Bij de 4e kwartaalrapportage hebben we hiervoor reeds een voorstel tot resultaatbestemming opgenomen.

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van € 0,1 miljoen

Een toelichting op de afwijkingen per begrotingsactiviteit is opgenomen in de [Totaalrekening](#).

2.8 Bedrijfsvoering

Ambitie

We zetten creatieve en nieuwe manieren in om nieuw personeel te werven

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

De arbeidsmarkt is krap. Dit betekent dat er weinig geschikt personeel is. Toch lukt het ons om vacatures ingevuld te krijgen. Wij passen onze manier van personeel werven zoveel mogelijk aan op het type functie. Dit doen we bijvoorbeeld door laagdrempelig kennis te maken met kandidaten. Op die manier kunnen kandidaten ook alvast kennis maken met ons en de organisatie. Deze manier van laagdrempelig werven, werkt goed. Wij werken de laatste jaren zo min mogelijk met grote selectiecommissies. Tot slot kijken we nu vaker of kandidaten ook beschikken over vaardigheden die voor de toekomst belangrijk zijn. Op deze manier werken we aan het toekomstbestendig maken van de organisatie. Werkervaring met het werken in andere overheidsorganisatie vinden we minder van belang.

Wat hadden we gepland (begroting)

De krapte op de arbeidsmarkt maakt het namelijk moeilijk om goede mensen aan te trekken. Dit is vooral zo bij ICT, financiën en in het ruimtelijk domein. Ook het aantrekken van goede managers en vrouwen voor topposities blijft lastig. We proberen daarom dingen anders te doen om ons te onderscheiden. We gaan bijvoorbeeld met kandidaten de stad in, naar het Floriadeterrein of organiseren korte koffiegesprekken. Dit doen we om mensen enthousiast te maken over Almere.

We willen in 2021 dat medewerkers nog meer betrokken zijn bij hun werk

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Er zijn maatregelen genomen om de werkdruk te verlagen. Wij informeren medewerkers en hun leidinggevenden bijvoorbeeld over wat je er zelf aan kan doen. Ook bieden wij cursussen aan over diverse onderwerpen, die invloed hebben op werkdruk. Tot slot geven wij medewerkers meer ruimte om zelf te bepalen hoe en waar zij hun werk uitvoeren.

De samenwerking tussen afdelingen blijft een aandachtspunt. Daarom besteden we hier in onze opleidingen extra aandacht aan. Uit opleidingsevaluaties blijkt dat dit helpt. Medewerkers van verschillende afdelingen leren elkaar beter kennen. We blijven hier aandacht voor houden.

Wat hadden we gepland (begroting)

De waardering voor de gemeente als werkgever is hoog. We hebben twee werkbelevingsonderzoeken in 2020 uitgevoerd waaruit dit blijkt. Uit het onderzoek blijkt dat er veel waardering is voor de leidinggevenden en een hoge sociale veiligheid. De onderwerpen waar we aandacht voor hebben zijn de hoge werkdruk en de samenwerking tussen afdelingen.

Wij willen gelijke kansen voor iedereen

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

We willen dat iedereen in Almere dezelfde kansen heeft om mee te doen. Hierbij helpt het ook als onze eigen medewerkers het belang daarvan inzien. Om deze bewustwording op de werkvloer te vergroten hebben wij in 2021 bijeenkomsten georganiseerd over onderwerpen zoals discriminatie, etniciteit, gender en werken met een lichamelijke beperking.

De resultaten van het medewerker onderzoek uit 2021 zijn positief: medewerkers geven aan dat zij binnen de organisatie een cultuur van gelijke kansen ervaren. Medewerkers weten bij wie ze terecht kunnen bij vragen hierover, zoals de werkgroep "Diversiteit werkt".

In onze vacatureteksten benadrukken wij dat we iedereen gelijke kansen bieden om bij de gemeente Almere in dienst te treden. Het aandeel vrouwen in de leidinggevende top neemt toe. Voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking worden zogenoemde garantiebanen gecreëerd. Door invoering van een centrale budgettering wordt de realisatie van nieuwe garantiebanen verder aangejaagd.

Wat hadden we gepland (begroting)

We hebben in 2020 het Charter Diversiteit getekend. Hiermee zetten we ons nog duidelijker in voor gelijke kansen voor iedereen. Het mag niet uitmaken wat je achtergrond, seksuele geaardheid of politieke voorkeur is. Wij geloven dat een divers personeelsbestand leidt tot de beste resultaten. Maar ook dat het zorgt voor goede verbinding met onze stad.

Ook in 2021 blijven we werken aan het versterken van de informele aanpak

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Door corona heeft het project met betrekking tot de informele aanpak bij de start wat vertraging opgelopen. In december 2021 is dit project met een bijeenkomst succesvol afgerond. Het resultaat is dat de afdelingen met de meeste klantcontact meer en eerder het contact zoeken. Het doel is om samen met de inwoners te zoeken naar de mogelijkheden binnen de regelgeving. Het kan ook betekenen dat we de inwoner, op empathische wijze in gesprek te gaan voor een afwijzing wordt verzonden. In 2022 krijgt dit project een vervolg in het ruimtelijk domein.

Wat hadden we gepland (begroting)

In Almere werken we al een aantal jaar met de informele aanpak. Dit komt erop neer dat we op een informele manier contact met onze inwoners hebben. Als er een probleem is sturen we geen brief, maar pakken we de telefoon. We blijven medewerkers hierin trainen en opleiden. De gesprekken monitoren en evalueren we. Dit doen we zodat we leren van wat we misschien nog fout doen om het in de toekomst nog beter te doen.

We kijken of we echt het juiste besluit hebben genomen

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

De aanpak is dat de beslisser die het besluit op een bezwaar heeft genomen, het beste in staat is om het besluit toe te lichten. In 2020 en 2021 hebben we ingezet om deze beslissers op te leiden en te begeleiden in de bezwaarprocedures en zijn we gestart met deze andere rollen. In 2022 gaan we hiermee verder mee waarbij de focus ligt het op het verder verbeteren van de kwaliteit van primair besluiten.

Wat hadden we gepland (begroting)

De behandeling of afwijzing van een bezwaar zetten we niet in als middel om ons gelijk te halen. Het gaat ons om het nemen van de juiste besluiten. We toetsen besluiten daarom meerdere malen. De persoon die de beslissing heeft genomen is hierbij in de lead. De jurist kan ondersteunen wanneer dit nodig is. Deze aanpak draagt bij aan een betere en informele afhandeling van bezwaren. Daarnaast leidt dit tot een betere kwaliteit van besluiten.

Wij passen onze software en de apparatuur aan

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

De mogelijkheden van Microsoft Teams zijn uitgebreid met het delen van informatie die eerst alleen via mail of aparte projectschijven verliep. Daarnaast is het digitaal vergaderen uitgebreid met voorzieningen in het stadhuis. Hiermee is de mogelijkheid ontstaan om zowel thuis als op het werk te vergaderen zonder verstoringen. Daarnaast zijn we het project "Vervanging van alle applicaties in het domein Zorg & Welzijn, op schema. De aanbestedingen zijn in 2021 opgestart. De implementatie van het pakket is gepland in het vierde kwartaal van 2022. De verwachting is dat het pakket in het eerste kwartaal van 2023 in gebruik kan worden genomen. Het gezamenlijk gebruik maken van gegevens van alle processen binnen de gemeente

oftewel het data-gedreven werken is nu al merkbaar voor inwoners. De afdelingen halen nu al vanuit een centraal platform gegevens rondom burgerzaken, belastingen en werk & inkomen. Inwoners merken dit, doordat er bij aanvragen steeds minder informatie gevraagd wordt. Het is de bedoeling om in 2022 dit nog verder te professionaliseren.

Wat hadden we gepland (begroting)

Het coronavirus heeft een enorme invloed. Niet alleen op de samenleving maar ook hoe wij ons werk uitvoeren. Wij breiden in 2021 de mogelijkheden van Microsoft Teams daarom verder uit. Dit is een grote opgave die nodig is omdat het gebruik door het thuiswerken toeneemt. Thuiswerken zal voor de ambtenaren steeds normaler worden.

Een andere grote en risicovolle opdracht is de vervanging van alle applicaties in het domein Zorg & Welzijn. We willen op tijd klaar zijn voor de invoering in 2022. In 2021 gaan we hiermee aan de slag.

Tot slot wil de organisatie stappen maken op het gebied van datagedreven werken. Hiervoor zijn we gestart met het programma "Gegevensmanagement". Met daarin een team van Business Intelligence-specialisten die dit gaan uitwerken.

We brengen ons archief op orde

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

De uitvoering van het programma "verbetering informatiebeheer en archivering" ligt op koers. De papieren achterstanden zijn ingelopen. De gemeentebrede voorlichting en opleidingen rondom digitaal werken zijn gestart. In 2022 zijn we met dit programma klaar. We zorgen dat het informatiebeheer binnen de organisatie verder wordt opgepakt en daarmee is het informatiebeheer geborgd.

Wat hadden we gepland (begroting)

In 2021 gaan we verder waar we in 2020 mee zijn begonnen. Dat is de uitvoering van het opgestelde "plan van aanpak verbetering informatiebeheer en archivering". Het plan beschrijft hoe wij de informatiebeheer en de archivering op orde willen brengen. We geven concreet aan hoe wij als organisatie digitaal gaan werken. We hebben continu aandacht voor verbetering op het gebied van informatiebeheer en archivering.

We gaan zorgvuldig om met de informatie van onze inwoners

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

Binnen de gemeente is in 2021 een start gemaakt om de specifieke privacy-onderdelen per afdeling op te nemen in een afdeling-privacyplan. Hiervoor zijn er extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering.

Wat hadden we gepland (begroting)

We bezitten veel gegevens over de inwoners van Almere. Wij gaan daar voorzichtig mee om. Daarom hebben we als gemeentelijke overheid een grote verantwoordelijkheid op gebied van informatieveiligheid en privacy. De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) geeft aan hoe we om moeten gaan met persoonsgegevens zowel intern als extern. Het vraagt van ons voortdurende inspanning om aan de gestelde eisen te blijven voldoen. Zo hebben we bewustwordingscampagnes gehouden onder de medewerkers. We denken na over onze volgende stap op de lange termijn. Met als doel dat iedere medewerker zich bewust is van het feit hoe om te gaan met informatie.

Bestuurlijke speerpunten

Organisatieverandering

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In onze opleidingen en trainingen besteden wij aandacht aan het versterken van de samenwerking tussen afdelingen en de verbinding met partners en inwoners uit de stad. Daarbij zetten wij in op het werken vanuit de bedoeling en de leefwereld van de inwoners van Almere.

Een voorbeeld is de opleiding "Begrijpelijke taal". Deze heeft bijgedragen aan een beter onderling begrip tussen ambtenaren en college- en raadsleden.

Er wordt voortgang geboekt in het versterken van de samenwerking. De afdelingen werken nu meer als één organisatie en er is een sterkere wil tot samenwerking. In de komende jaren wordt hier op doorgebouwd

Wat hadden we gepland (begroting)

In 2021 gaan we verder met het verbeteren van de organisatie. Wij zijn van plan om vooral op afdelings- en teamniveau de kwaliteit van onze organisatie te verbeteren. Dit doen we door korte acties in het proces door te voeren en met interventies. Wij vragen van de gemeentelijke organisatie meer samenhang en slagvaardigheid. Op deze manier kunnen we de samenleving en het bestuur zo goed mogelijk helpen. In 2018 zijn wij hiermee begonnen. We hebben toen de top van de organisatie en de bedrijfsvoering anders georganiseerd. Ook in de afgelopen jaren hebben we hier steeds verder aan gewerkt. We zien in verschillende indicatoren dat dit ons steeds beter lukt. Voorbeelden is de afname van bezwaren, de hoge waardering voor onze leidinggevenden en grote betrokkenheid van medewerkers. Tegelijk merken we dat verbinding met partners en inwoners uit de stad niet altijd goed gaat. En dat we op de interne samenwerking nog altijd kunnen winnen.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

	begroot	werkelijk	resultaat
lasten	74,7	75,7	-1,0
baten	1,4	2,0	0,6
<i>totaal voor reservemutaties</i>	<i>73,3</i>	<i>73,7</i>	<i>-0,4</i>
stortingen	0,5	0,5	0,0
onttrekkingen	2,0	2,1	0,0
totaal	71,7	72,1	-0,4

We hebben diverse verschillen die optellen tot een nadeel van € 0,4 miljoen

De verschillen worden toegelicht in de totaalrekening. Hieronder noemen we de grootste posten:

- Op de buffer bedrijfsvoering blijft € 0,8 miljoen over. Dit geld is bedoeld om knelpunten binnen de bedrijfsvoering op te kunnen lossen. Hier staan nadelen op de andere posten tegenover.
- Op de apparaatskosten zien we hogere inhuurkosten vanwege diverse oorzaken. Bijvoorbeeld door ziekte en vacatureruimte. Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt hebben we daarvoor moeten inhuren. Hier staat de buffer bedrijfsvoering tegenover. Per saldo resteert het nadeel van € 0,2 miljoen.
- Verschillende ICT projecten zijn vertraagd (€ 0,9 miljoen). Dit geld is bij de 4e kwartaalrapportage bestemd voor 2022.
- Binnen de werkkostenregeling bestaat een vrije ruimte om medewerkers vergoedingen belastingvrij te betalen. Vanwege het betalen van de thuiswerkvergoeding is de vrije ruimte overschreden waardoor we alsnog belasting moeten betalen. Dat leidt tot een nadeel van € 0,3 miljoen. Vanaf 2022 hoeft de thuiswerkvergoeding niet meer uit de vrije ruimte te worden betaald.

2.9 Financiën

Ambitie

De laatste jaren ging het goed met de economie. Toch hebben we elk jaar moeten bezuinigen. Dat kwam in de eerste plaats door bezuinigingen van het Rijk. Daarnaast hadden we veel extra uitgaven in het sociaal domein. Uit de Perspectiefnota blijkt dat we hiervoor de komende jaren ook veel extra geld nodig hebben. Voor volgend jaar komen daar de gevolgen van de pandemie van het coronavirus nog bij. De economie heeft een flinke klap gehad. We weten nog niet wat hiervan de gevolgen voor Almere zijn. We zien nu dat de werkloosheid groeit. Het kan niet anders, dan dat dit volgend jaar ook gevolgen heeft voor onze inwoners. Dat betekent ook voor ons meer uitgaven voor bijstand. Verder moeten we afwachten hoe het Rijk de extra uitgaven voor de pandemie gaat betalen. Als het Rijk gaat bezuinigen dan moeten gemeenten ook bezuinigen.

Verantwoording

Het afgelopen jaar stond opnieuw in het teken van corona. Dit bracht veel onzekerheid, ook voor onze financiën. We wisten van te voren niet hoeveel inkomsten we zouden mislopen en welke gevolgen het zou hebben in de stad. Nu we kunnen terugkijken lijken de financiële gevolgen van corona voor de gemeente mee te vallen. Dit komt ook door de compensatie die we van het Rijk hebben ontvangen. Ook de verkoop van grond heeft niet teveel te lijden gehad onder de coronapandemie. Hierdoor nemen onze buffers verder toe. Dit is wenselijk omdat er met de inval van Rusland in Oekraïne, begin 2022, opnieuw veel onzekerheid ontstaat. In combinatie met een hogere inflatie is het afwachten hoe de economie zich de komende jaren ontwikkeld.

We willen beter zicht op onze risico's en buffers

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

De buffer komt eind 2022 boven de € 60 miljoen uit. Hierbij hebben we nog geen rekening gehouden met de verwachte winstafdracht 2021 van het grondbedrijf van € 15 miljoen, zoals genoemd in de begroting 2022.

Inmiddels is in 2021 het project "inzicht in de begroting afgerond" die ook te vinden is op het portal van de gemeente Almere. Hierbij is ook de slag gemaakt om per begrotingspost te labelen aan wel of niet beïnvloedbaar.

Wat hadden we gepland (begroting)

We moeten genoeg buffers hebben om onze risico's te kunnen opvangen. En daarom gaan we alle risico's in kaart brengen. Het doel is dat we onze buffers moeten versterken. Verder willen we de totaalbegroting scherper in kaart brengen. Bij elke begrotingspost willen we weten of deze begrotingspost wel of niet beïnvloedbaar is.

We gaan betere inschattingen maken in het sociaal domein

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

De bestuursopdracht Grip op het sociaal domein moest helpen om meer grip te krijgen op de uitgaven in het sociaal domein. We zijn hier bij de Programmabegroting 2020 mee begonnen. Bij de programmabegroting 2022 is aan de raad gemeld dat de bestuursopdracht is afgerond. De afgelopen twee jaar is er hard gewerkt aan de uitvoering van deze bestuursopdracht. De bestuursopdracht is in de afgelopen jaren langs drie lijnen uitgewerkt:

- Ontwikkelen van dashboards en rapportages
- Versterken van de samenwerking binnen de organisatie (bv. multidisciplinair)
- Het ontwikkelen van een Inkoopkader voor het sociaal domein

In het eerste kwartaal van 2022 zal er een evaluatie plaatsvinden om vast te stellen of de maatregelen vanuit de bestuursopdracht succesvol zijn doorgevoerd binnen de organisatie. Ook zijn we begonnen met het nieuwe beleidskader sociaal domein. Dit gaat vanaf 2023 gelden.

Wat hadden we gepland (begroting)

Er is een bestuursopdracht om de prognosekracht van het sociaal domein te verbeteren. Hierbij gaat het om het verbeteren van onze informatie en het professioneler maken van de organisatie. Het doel is dat er samenhang is in beleid, sturing en het lerend vermogen van de organisatie. In 2020 hebben we hierin al een aantal stappen gezet. We hebben gekeken naar de rapportagevormen wij gebruiken binnen de organisatie en het bestuur. En ook naar de manier waarop wij de overlegstructuren met onze externe partners hebben. Daarnaast naar de wijze waarop wij de jaarlijkse tarieven bepalen. We zijn begonnen met het uitwerken en aanscherpen van de beleidscyclus. Denk aan de inkoopstrategie, monitoring en sturingsprincipes, beleidsevaluatie en de koppeling met de budgetcyclus. Dit alles met het oog op de komende aanbestedingen in het sociaal domein. We denken dat we dit in 2021 gaan afronden. Verder heeft de organisatie bestuursopdrachten ontvangen voor jeugd en Wmo. Om de groei voor de volgende jaren terug te dringen moet er een set aan maatregelen komen. Bij de begroting 2021 neemt het college hierover een besluit. Een groot deel van de maatregelen gaan we in 2021 invoeren.

We willen dat de begroting makkelijk leesbaar is voor de gemeenteraad

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 is zowel de programmabegroting 2022 en het financieel document “inzicht in de begroting” digitaal beschikbaar voor iedereen. Er is speciaal aandacht gegeven aan leesbare en begrijpelijke taal. We hebben bij alle begrotingsposten een beschrijving van de activiteiten gegeven en of deze wel of niet beïnvloedbaar zijn.

Wat hadden we gepland (begroting)

In 2021 gaan we verder met het toegankelijker maken van financiële documenten. We zorgen dat alle onderdelen in de begroting goed leesbaar zijn. Iedereen moet de tekst goed kunnen begrijpen en kunnen volgen. Dit geldt niet alleen voor de begroting maar voor alle documenten in de budgetcyclus. We willen ook dat er meer detailinformatie beschikbaar is in de digitale begroting. Bijvoorbeeld de verandering van de budgetten en een beschrijving van de activiteiten. De gemeenteraad weet dan waar het college geld aan uitgeeft.

Opbrengst toeristenbelasting onzeker door COVID-19

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

In 2021 is de bezettingsgraad nog niet op het niveau waar we in de begroting mee rekening hebben gehouden. In de begroting hielden we rekening met een bezettingsgraad van 70%. De werkelijke bezettingsgraad zat net boven de 50%. De oorzaak van deze afwijking zijn de aangescherpte maatregelen door Covid-19.

Wat hadden we gepland (begroting)

De toeristenbelasting is 1 mei 2020 ingevoerd. Het is nu erg onzeker wat de opbrengsten zullen zijn. Dit komt doordat de toeristensector erg zwaar getroffen wordt door de coronacrisis.

Bestuurlijke speerpunten

Reserve opbouw weerstandsvermogen

Wat hebben we gerealiseerd (verantwoording)

We hebben de afgelopen jaren onze reserves aangevuld. Dit deden we door de helft van de afdracht uit het grondbedrijf in de buffer te stoppen. We verwachten over 2021 € 17 miljoen toe te voegen aan de buffer. Dit komt

zowel door de toegenomen vraag naar woningen maar ook door de sterke toename van de vraag naar kavels op bedrijventerreinen. Met deze toevoeging komt de buffer eind 2022 ruim boven de € 60 miljoen uit.

Wat hadden we gepland (begroting)

Hoewel consumenten erg onzeker zijn, gaat de grondverkoop nog steeds goed. Maar ook hier weten we niet hoe dit de komende jaren zal gaan. Het is belangrijk voor de stad dat dit goed gaat. In de eerste plaats omdat er dan meer huizen komen voor onze inwoners. In de tweede plaats voor onze financiën. We verdienen geld met de verkoop van grond. Hiermee kunnen we onze buffer groter maken. We hebben van de gemeenteraad een opdracht gekregen. We moeten ten minste de helft van de winstafdracht van het grondbedrijf sparen, met een minimum van € 10 miljoen. We kunnen de buffer goed gebruiken in deze onzekere tijden. We willen aan het eind van deze raadsperiode € 60 miljoen vrije ruimte hebben in onze algemene reserve.

Financiën

bedragen x € 1 miljoen

	begroot	werkelijk	resultaat
lasten	5,1	4,0	1,1
baten	428,0	427,5	-0,6
<i>totaal voor reservemutaties</i>	<i>-422,9</i>	<i>-423,5</i>	<i>0,5</i>
stortingen	66,6	66,1	0,5
onttrekkingen	72,2	85,4	13,2
totaal	-428,6	-442,7	14,2

We hebben diverse kleine voordelen die per saldo neutraal zijn

- We hebben in 2021 geen vennootschapsbelasting hoeven te betalen. In de begroting stond nog een kostenpost van € 0,3 miljoen. Daardoor is er een voordeel van € 0,3 miljoen.
- Onze belastinginkomsten zijn € 0,2 miljoen hoger dan begroot. We hebben € 0,3 miljoen meer onroerende zaakbelasting ontvangen en € 0,1 miljoen minder aan toeristenbelasting ontvangen.
- We hebben € 0,2 miljoen gekregen voor hulp aan gedupeerden van de kinderopvangtoeslagaffaire. Dit geld geven we pas in 2022 uit.
- De rentekosten zijn € 0,1 miljoen hoger dan begroot.
- We hebben de voorziening voor oninbare belastingdebiteuren met € 0,5 miljoen moeten verhogen. We hadden geen voorziening opgenomen voor de vorderingen op de gedupeerden van de kinderopvangtoeslag affaire, omdat die in 2022 kwijt worden gescholden. Volgens de boekhoudregels moet hier in 2021 toch een voorziening voor worden gevormd.
- Binnen het gemeentefonds zijn ook diverse voor en nadelen die in totaal ongeveer neutraal zijn. Deze zijn toegelicht in de totaalrekening.

Er is € 14,2 miljoen uit de saldireserve onttrokken om tekorten bij de Floriade te dekken

Het gaat om de risico's en tekorten uit het raadsvoorstel 'voortgangspresentatie Floriade (RV-20/2022)', de raadsbrief 'Aanpassing businesscase en risicoreserve Floriade naar aanleiding van bezoekersaantallen' en het amendement 'Bijstellen bezoekersaantal Floriade (RG-181/2022)'. Door deze tekorten hebben we de lening aan de Floriade geheel moeten voorzien en een extra voorziening moeten treffen voor aanvullende tekorten. Voor een deel hadden we hier al rekening mee gehouden in de risicoreservering. Daarom onttrekken we € 14,2 miljoen uit de saldireserve (voordeel). De nadelen staan op het programma Duurzaam, leefbaar en bereikbaar.

3 Paragrafen

3.1 Risicoparagraaf

In deze paragraaf geven we inzicht in de risico's. Dit zijn de risico's die financiële gevolgen kunnen hebben voor de gemeente. Voor deze risico's hebben we geld apart gezet in reserves. Op deze manier kunnen we het risico opvangen als het zich voordoet.

We onderscheiden twee soorten risico's: risico's met een eenmalig karakter en risico's met een mogelijk structurele impact. Dit betekent dat er aan de ene kant risico's zijn die zich een keer voordoen en dan voorbij zijn. Daarnaast zijn er ook risico's die, als ze zich voordoen, ons langere tijd geld kosten. Of die zich meerdere keren kunnen voordoen. We maken dit onderscheid omdat we moeten weten hoeveel geld we apart moeten houden om de risico's op te vangen.

Doorontwikkeling risicomanagement en buffers

In het coalitieakkoord 'Een frisse start' hebben we afgesproken dat we het risicomanagement en de financiële buffers verder gaan ontwikkelen. We hebben op 8 maart 2022 de raadsbrief "Reserves en buffers 2022" gestuurd. Daarin hebben we nieuwe kaders geschreven voor het vormen van reserves. Ook hebben we de definitie van risico's opgeschreven. Daarnaast hebben we een voorstel opgenomen hoe we om kunnen gaan met het vormen van een structurele buffer voor onze structurele risico's. In 2022 willen we dit verder uitwerken en over doorpraten.

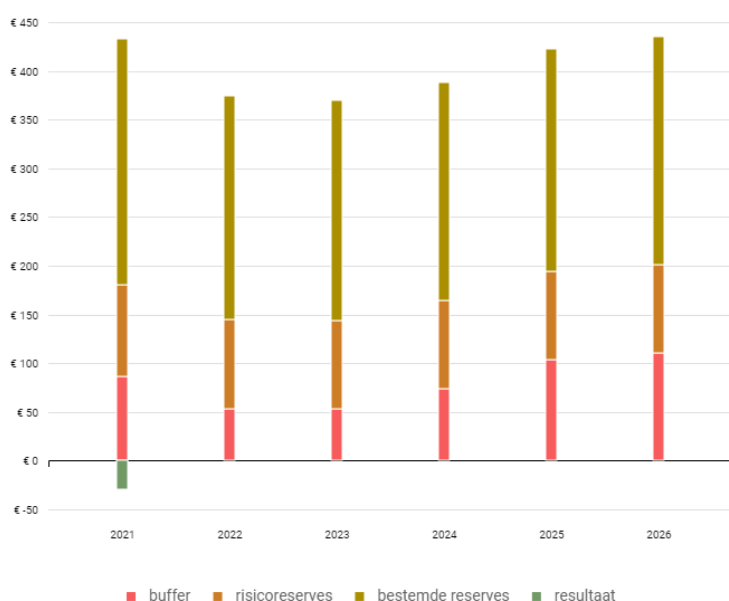
Gevormde reserves

De gemeente had eind 2021 € 404 miljoen aan reserves. Dat is inclusief het resultaat van 2021. Onze reserves nemen de komende jaren af. Dat komt doordat we gespaard geld de komende jaren gaan uitgeven, bijvoorbeeld voor het Fonds Verstedelijking Almere. Vanaf 2024 nemen onze reserves weer toe. Dat komt omdat we incidenteel geld van het Rijk krijgen. We hebben dit inzichtelijk gemaakt in de eerste kwartaalrapportage van 2022. Dit geld hebben we nu opgeteld bij de buffer. In de praktijk zal dit geld natuurlijk de komende jaren worden uitgegeven. Hoe dat precies gaat is afhankelijk van de wensen van u als raad.

In de grafiek hieronder is de opbouw van onze reserves per einde van ieder jaar opgenomen.

Reserves

bedragen x € 1 miljoen

Reserves kunnen worden ingedeeld in 'bestemde reserves', 'risico reserves' en de 'buffer'. Het resultaat van 2021 is opgenomen in het groen. De buffer en de risicoreserves vormen samen onze algemene reserves. De risicoreserves zijn bedoeld om de verwachte verliezen af te dekken. Als de omvang van de risicoreserves kleiner is dan de verwachte verliezen, hebben we mogelijk niet genoeg geld om verliezen in de toekomst op te vangen. De buffer is er om onverwachte verliezen op te vangen.

De buffer voor het resultaat is gegroeid naar € 86 miljoen. Als we rekening houden met het resultaat van € -29 miljoen blijft er € 57 miljoen

over in de buffer. Dit komt voornamelijk door de winst van het grondbedrijf over 2021 van € 17 miljoen en de

aanpassing van de Floriade businesscase. Onze bestemmingsreserves nemen af doordat we beleid betalen uit deze reserves. In de laatste jaren is een stijging zichtbaar, omdat dan de investeringen uit bijvoorbeeld het Fond Verstedelijking Almere afnemen en de stortingen in de reserve investeringen openbare ruimte toenemen. Dit houdt in dat projecten worden afgerond, waar we het jaar erna op gaan afschrijven. Deze kosten dekken we uit deze reserve.

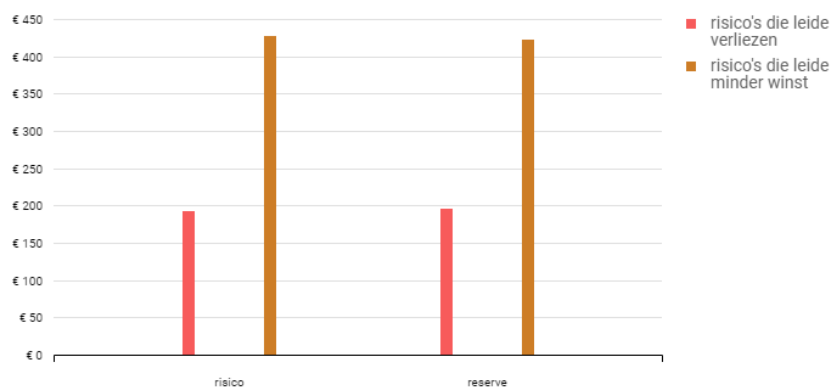
Eind 2021 heeft het grootste deel van de reserves een bestemming. Dit gaat om € 347 miljoen. Deze reserves kunnen we niet zomaar gebruiken. Er zitten namelijk voorwaarden aan. Zo hebben we € 120 miljoen gereserveerd voor afschrijvingskosten van investeringen uit het verleden. Daarnaast zit er bijvoorbeeld € 67 miljoen in de reserve van het Fonds Verstedelijking Almere en € 12,6 miljoen in de reserve sociaal domein. Hierover hebben wij afspraken gemaakt met andere partijen, dit mogen we dus alleen voor deze doelen gebruiken.

Hoe gezond zijn onze gemeentefinanciën?

Het totale geldgevolg (maximale risico na het nemen van beheersmaatregelen) van alle geïnventariseerde risico's is ingeschat op € 612 miljoen. Deze risico's kunnen we in drie categorieën indelen:

- € 130 miljoen aan risico's binnen de begroting en die een mogelijk beslag leggen op de algemene middelen. Deze risico's voorzien wij in de saldireserve.
- € 55 miljoen aan risico's bij de negatieve grondexploitaties. Deze risico's leiden tot extra verlies in het grondbedrijf. Deze risico's voorzien wij in de reserve weerstandsvermogen van het grondbedrijf.
- € 427 miljoen aan risico's bij de positieve grondexploitaties. Bij het voordoen van deze risico's wordt er minder winst afgedragen. Omdat we de winst niet vooruit begroten leidt dit niet tot nadelen in de begroting. Hiervoor is dus geen reserve nodig.

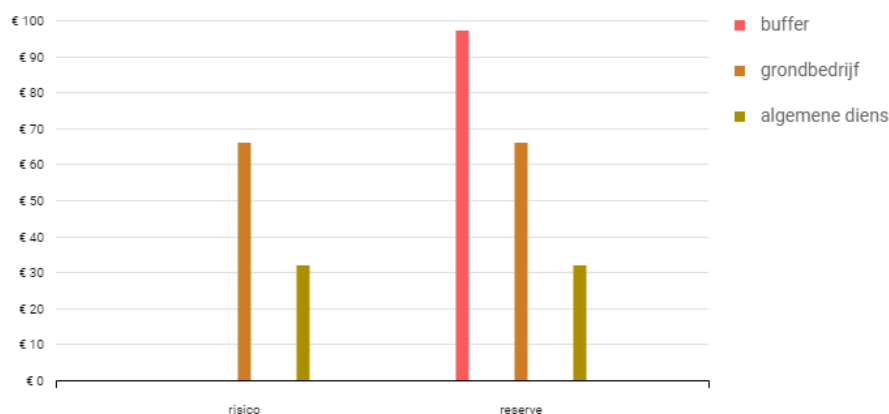
In onderstaande grafiek hebben we de bedragen inzichtelijk gemaakt. De risico's die leiden tot verliezen zijn de risico's binnen de begroting (€ 130 miljoen) en de risico's van de negatieve grondexploitaties (€ 55 miljoen). Hier tegenover staan reserves van € 150 miljoen. Deze wordt in de volgende grafiek

uitgesplitst. De risico's die leiden tot minder winst is de risico's van de positieve grondexploitaties (€ 427 miljoen). De reserves en de risico's worden verder toegelicht in het MPG 2022.

Omdat nooit alle risico's zich gelijktijdig voordoen, wordt ook een inschatting gemaakt van de kans dat een risico optreedt. Het geldgevolg en de kans worden met elkaar vermenigvuldigd. Dit leidt tot het risicobedrag. In onderstaande grafiek staat wat we reserveren voor de risico's. Te zien is we per 1 januari 2022 een buffer van € 57 miljoen hebben voor onbekende risico's. Daarnaast reserveren we € 66 miljoen voor risico's binnen het grondbedrijf. In de saldireserve reserveren we € 27 miljoen voor verwachte risico's.

bedragen x € 1 miljoen

In het vervolg van deze paragraaf lichten we de risico's op de algemene dienst en het grondbedrijf op hoofdlijnen toe. De risico's van het grondbedrijf zijn toegelicht in het MPGA. De toelichting op de risico's van de algemene dienst staan in de eerste kwartaalrapportage 2022 per programma.

Structurele risico's in de begroting

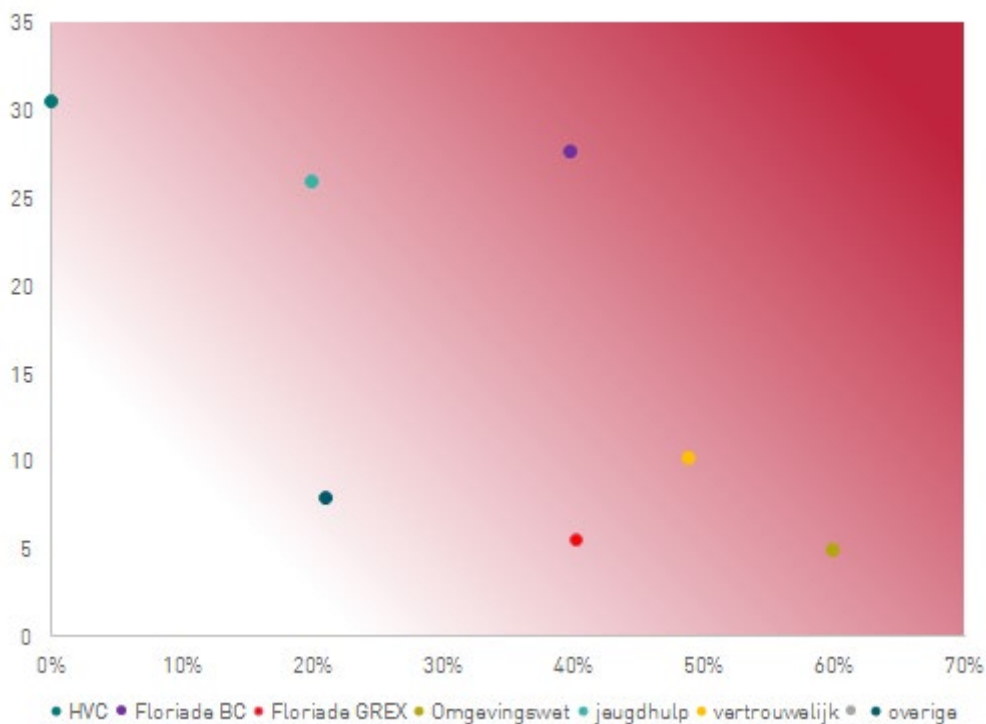
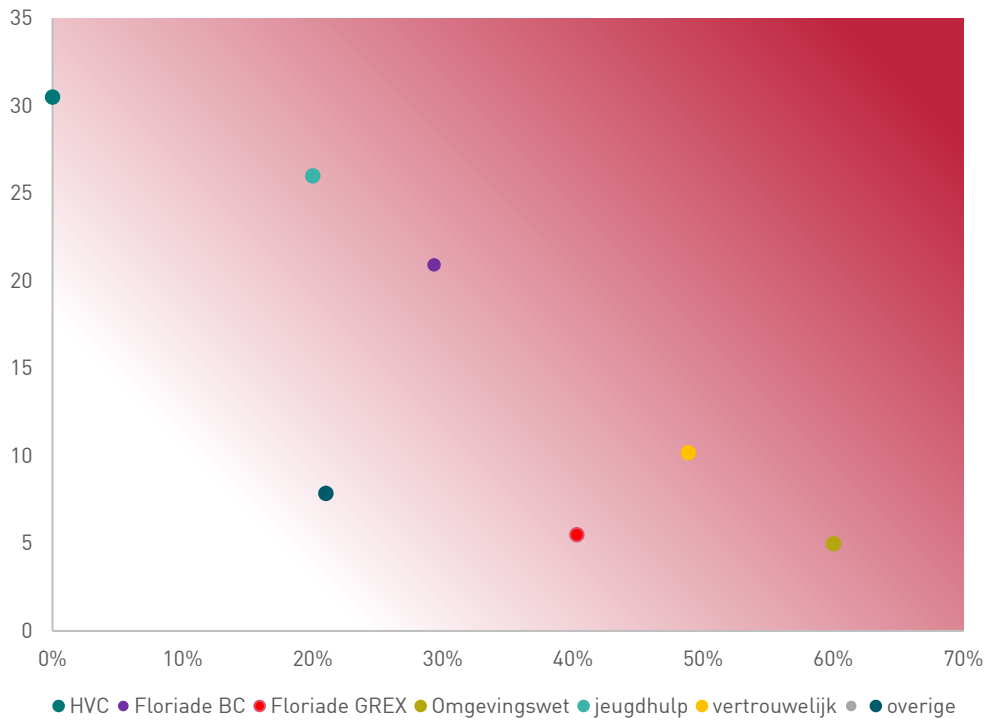
We hebben nog geen regels of vaste afspraken hoe we omgaan met structurele risico's. Op dit moment moeten we bezuinigen als er zich een structureel risico voordoet, tenzij we er extra geld voor krijgen uit het gemeentefonds.

Eerder in deze paragraaf hebben we opgeschreven dat we een voorstel hebben opgenomen voor een structurele buffer bij de raadsbrief van 8 maart 2022. Omdat we hier eerst nog over willen discussiëren en nadenken hanteren we nog geen nieuwe systematiek voor de structurele buffer. We nemen nu onze belangrijkste structurele risico's incidenteel op. Het gaat om de volgende risico's:

- Volumegroei bij de jeugdhulp en het doorvoeren van de gemeentelijke bezuinigingen en Rijksbezuinigingen
- Extra kosten van de Omgevingswet en de wet Kwaliteitsborging, boven op wat al in de begroting is verwerkt.
- Een vertrouwelijk risico die structureel is, is opgenomen in de raadsbrief vertrouwelijke risico's.

Enmalige risico's binnen de algemene dienst

Met de risico's binnen de algemene dienst bedoelen we de risico's die te maken hebben met het uitvoeren van de normale gemeentelijke taken. Onderstaande risicokaart geeft een overzicht van de belangrijkste gemeentelijke risico's. Wij hebben de grootste risico's toegelicht. Een toelichting op alle risico's staat in de eerste kwartaalrapportage 2022, per programma. Het risico van de Floriade wordt uitgebreid toegelicht in de paragraaf Floriade van deze programmarekening.

Floriade

Dit risico wordt uitgebreid toegelicht in de paragraaf Floriade.

Huisvuilcentrale

De Huisvuilcentrale (HVC) is qua bedrag het grootste risico. We staan als gemeente voor € 30,4 miljoen garant. De kans dat deze garantstelling wordt aangesproken beschouwen wij als zeer klein. Daarom is er geen risicobedrag voor opgenomen.

Jeugdhulp met verblijf

In de begroting gaan we er vanuit dat de volumegroei structureel 1,5% is voor de jeugdhulp met verblijf en de jeugdhulp zonder verblijf. Dit is gelijk aan de groei van het aantal jongeren door de groei van de stad. De kosten per jeugdige mogen dus niet stijgen. Hierin zit een groot risico, omdat de kosten de afgelopen jaren met 15% of meer zijn gestegen. We zien voor het eerst wel een daling naar een kostenstijging van 6% in de 2e helft van 2022 ten opzichte van de 2e helft 2021. We moeten de volumegroei beperken, maar de bezuinigingsmaatregelen zijn niet hard. De bezuiniging staat daarom ook op rood in de bezuinigingsmonitor. Het is dus noodzakelijk om deze maatregelen op tijd in te voeren. Als de volumegroei jaarlijks 6% blijft dan nemen de kosten toe met structureel € 10 miljoen in 2026. In totaal nemen de kosten in de jaren 2023-2026 met € 26 miljoen toe.

Enmalige risico's binnen het grondbedrijf

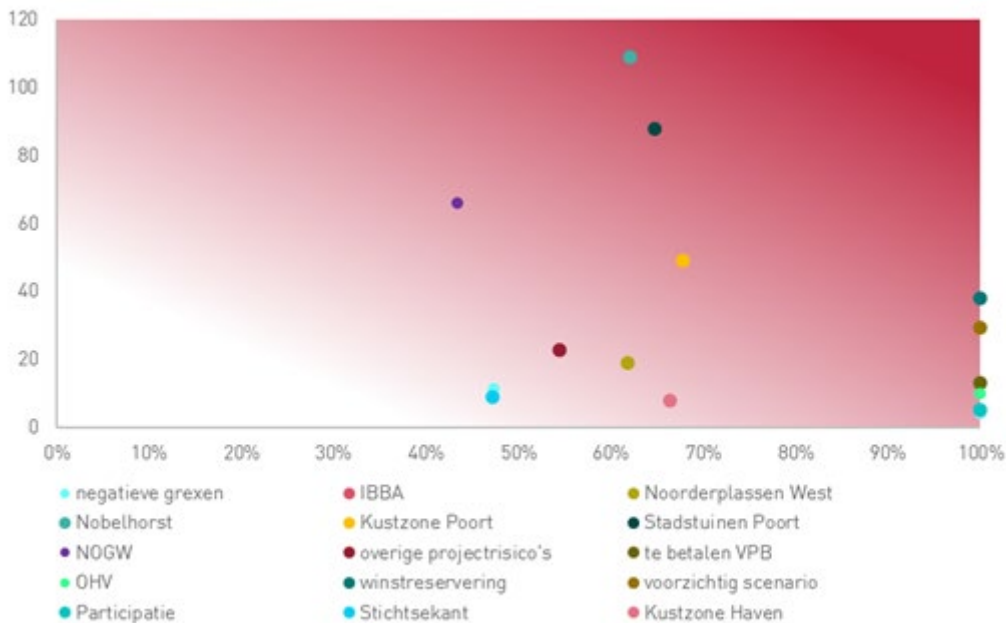
De gemeente Almere heeft een groot grondbedrijf. We hebben ruim € 192 miljoen aan kosten gemaakt die we nog moeten terugverdienen. Dit noemen we de boekwaarde. Daarnaast moeten we de komende jaren nog ruim € 600 miljoen investeren. We verwachten in totaal nog een opbrengst te realiseren van circa € 1,2 miljard. Deze omzet is van groot belang, want hiermee moeten we niet alleen de nog te maken kosten terugverdienen, maar ook de kosten die we reeds gemaakt hebben. Daarbij hebben we te maken met de economische omstandigheden. Dit betekent dat inkomsten niet vanzelfsprekend zijn en ook kunnen tegenvallen.

We hebben in het verleden al vele miljoenen moeten afwaarderen op de grondvoorwaarden. Dit speelde toen het economische niet goed gaat. Het is daarom belangrijk om de risico's binnen het grondbedrijf goed in beeld te hebben.

In onderstaande risicokaart geven we een beeld van deze risico's. De risico's zijn onder te verdelen in drie categorieën:

- Algemene risico's. Dit zijn risico's die voor 100% binnen de reserve van het grondbedrijf worden afgedekt (harde buffer, deze staan helemaal rechts in de grafiek)
- Risico's van negatieve grondexploitaties. Deze risico's dekken we voor 100% af binnen de reserve van het grondbedrijf (harde buffer);
- Risico's van positieve grondexploitaties. Deze risico's dekken we niet af binnen de reserve van het grondbedrijf. We brengen deze in mindering op de toekomstige winst (zachte buffer)

We beschrijven de risico's elk jaar uitgebreid in het MPG. In de [paragraaf Grondbeleid](#) gaan we in op de omvang van het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Er is daar ook een toelichting op de risico's opgenomen. Hieronder is een totaaloverzicht van het geheel van de risico's opgenomen. De belangrijkste risico's worden op hoofdlijnen toegelicht.

De netto schuldquote laat zien hoeveel schulden we hebben ten opzichte van ons jaarinkomen. Als je schulden minder dan 100% van je inkomen is, dan ziet het er gezond uit. Als de schulden hoger zijn dan 130% is het ongezond. Zoals uit de grafiek blijkt zijn onze schulden de laatste jaren flink gedaald. De komende jaren verwachten we een lichte stijging van onze schulden. We blijven ruim onder de grens van een gezonde schuldquote. Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting.

Dit is het percentage van ons spaargeld (reserves) ten opzichte van ons bezit (balanstotaal). Als je te weinig spaargeld hebt kun je in financiële problemen komen. We moeten in elk geval 20% van ons bezit met eigen spaargeld betaald hebben. Als je meer dan 50% je bezit met eigen geld hebt betaald ben je kerngezond.

Wij zitten hier tussenin. Kortom zo op het eerste gezicht is spaarpot behoorlijk goed gevuld. Maar hierbij moeten we wel opmerken dat veel van ons spaargeld al een bestemming heeft. Denk bijvoorbeeld aan het fonds verstedelijking Almere. Daarom vinden we het beter om naar de buffer te kijken. Dat is onze 'vrije' reserve die we bij tegenvallers kunnen aanspreken.

Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting. De grondratio geeft aan hoeveel grond we in ons bezit hebben, ten opzichte van ons jaarinkomen. Dit is belangrijk, want als je teveel grond in je bezit hebt dan kun je in de financiële problemen komen. Als je meer dan 35% grond hebt, wordt de provincie bezorgd.

Uit de grafiek blijkt dat we in 2011 tot 2015 veel te veel grond hadden. We hebben toen veel grond moeten afwaarderen. Vanaf 2015 is de grondverkoop weer gaan lopen. Inmiddels hebben we een gezond grondbedrijf.

Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting. Met dit kengetal kun je zien of onze begroting ook op lange termijn sluitend is. Voor het financieel toezicht is dit kengetal van belang en daarom opgenomen.

Het saldo van onze elk jaar terugkerende uitgaven en inkomsten moet op zijn minst nul zijn. Uit de grafiek blijkt dat we voor 2022 een negatief saldo hebben. We verwachten dan een begrotingstekort. Ook uit de jaarrekeningen van 2017 t/m 2021 blijkt dat we elk jaar structureel geld tekort komen.

Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting.

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen zeggen iets over de financiële gezondheid van een gemeente. Het voordeel van kengetallen is dat ze overzicht geven en makkelijk te vergelijken zijn met andere gemeenten. Nadeel is dat ze geen rekening houden met specifieke kenmerken van een gemeente. De volgende kengetallen zijn opgenomen:

- de netto schuldquote;
- de solvabiliteit;
- de grondratio;
- de structurele exploitatieruimte;

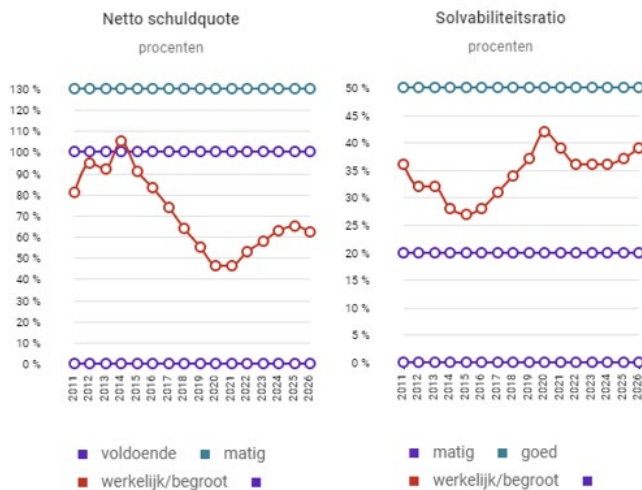
De kengetallen zijn voorgeschreven in een ministeriële regeling.

Meerjarige balans

De tabel hieronder geeft de meerjarige balans weer:

bedragen x € 1 miljoen

meerjarige balans	2021	2022	2023	2024	2025	2026
materiële vaste activa						
economisch nut	804	838	873	912	998	1.059
waardecorrectie	-116	-118	-118	-118	-118	-118
financiële vaste activa	42	32	30	30	30	30
vlottende activa						
bouwgronden in exploitatie	292	256	230	260	200	180
waardecorrectie gronden	-60	-63	-60	-60	-60	-60
overige vlottende activa	108	128	108	108	108	108
totaal activa	1.071	1.074	1.064	1.132	1.159	1.199
vaste passiva						
eigen vermogen	448	404	425	442	459	489
voorzieningen	71	105	63	60	56	54
langlopende leningen	399	360	386	440	454	466
vlottende passiva						
kortlopende leningen	44	143	133	133	133	134
overlopende passiva	108	62	57	57	57	57
totaal passiva	1.071	1.074	1.064	1.132	1.159	1.199

Netto schuldquote

De netto schuldquote laat zien hoeveel schulden we hebben ten opzichte van ons jaarinkomen. Als je schulden minder dan 100% van je inkomen is, dan ziet het er gezond uit. Als de schulden hoger zijn dan 130% is het ongezond. Zoals uit de grafiek blijkt zijn onze schulden de laatste jaren flink gedaald. De komende jaren verwachten we een lichte stijging van onze schulden. We blijven ruim onder de grens van een gezonde schuldquote. Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting.

Solvabiliteitsratio

Dit is het percentage van ons spaargeld (reserves) ten opzichte van ons bezit (balanstotaal). Als je te weinig spaargeld hebt kun je in financiële problemen komen. We moeten in elk geval 20% van ons bezit met eigen spaargeld betaald hebben. Als je meer dan 50% je bezit met eigen geld hebt betaald ben je kerngezond.

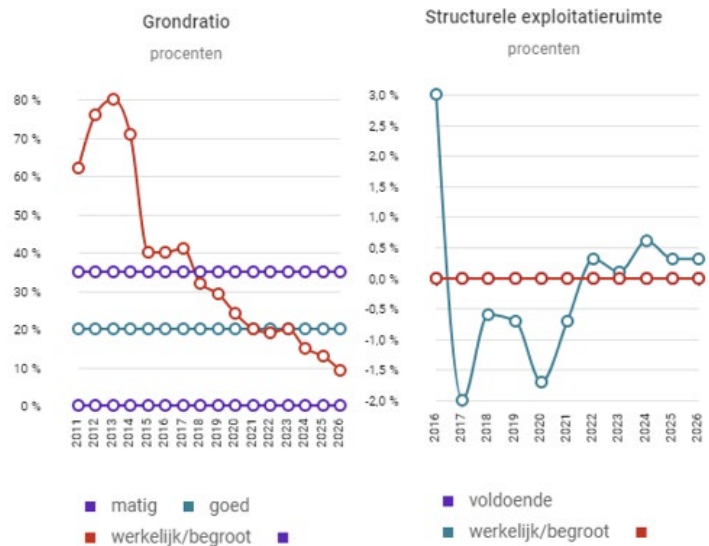
Wij zitten hier tussenin. Kortom zo op het eerste gezicht is spaarpot behoorlijk goed gevuld. Maar hierbij moeten we wel opmerken dat veel van ons spaargeld al een bestemming heeft. Denk bijvoorbeeld aan het fonds verstedelijking Almere. Daarom vinden we het beter om naar de buffer te kijken. Dat is onze 'vrije' reserve die we bij tegenvallers kunnen aanspreken.

Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting.

Grondratio

De grondratio geeft aan hoeveel grond we in ons bezit hebben, ten opzichte van ons jaarinkomen. Dit is belangrijk, want als je teveel grond in je bezit hebt dan kun je in de financiële problemen komen. Als je meer dan 35% grond hebt, wordt de provincie bezorgd.

Uit de grafiek blijkt dat we in 2011 tot 2015 veel te veel grond hadden. We hebben toen veel grond moeten afwaarderen. Vanaf 2015 is de grondverkoop weer gaan lopen. Inmiddels hebben we een gezond grondbedrijf. Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting.

Structurele exploitatieruimte

Met dit kengetal kun je zien of onze begroting ook op lange termijn sluitend is. Voor het financieel toezicht is dit kengetal van belang en daarom opgenomen.

Het saldo van onze elk jaar terugkerende uitgaven en inkomsten moet op zijn minst nul zijn. Uit de grafiek blijkt dat we voor 2022 een negatief saldo hebben. We verwachten dan een begrotingstekort. Ook uit de jaarrekeningen van 2017 t/m 2021 blijkt dat we elk jaar structureel geld tekort komen.

Tot 2021 laten we de werkelijke cijfers uit de jaarrekening zien, vanaf 2022 de verwachting uit de begroting.

3.2 Lokale heffingen

Inleiding

Jaarlijks bij de begroting worden de lokale heffingen door uw raad vastgesteld. In deze paragraaf schetsen wij een beeld van de ontvangsten: wat hebben we begroot en wat hebben we uiteindelijk aan belastingen en heffingen ontvangen. We lichten in deze paragraaf de uitgaven niet toe. Die treft u aan op de diverse programma's.

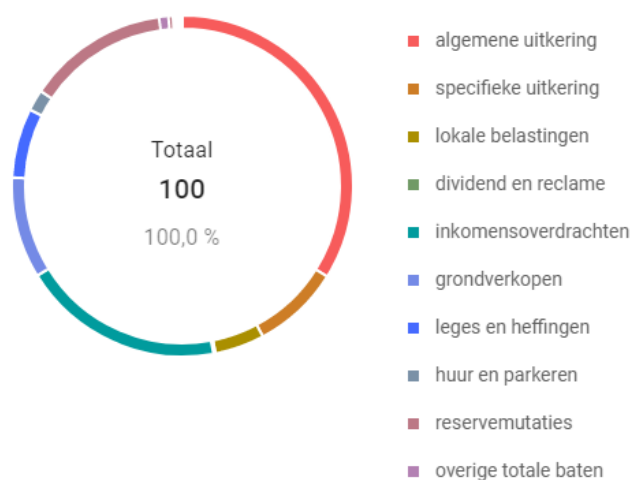
De gemeentelijke belastingen en heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van de gemeente. Deze vormen iets minder dan 12% van de totale geraamde baten (circa € 1.053 miljoen) van de gemeente, zoals uit onderstaande grafiek is af te lezen. Daarbij gaat het enerzijds om heffingen met een bestemming en anderzijds om belastingopbrengsten zoals de ozb, toeristenbelasting en buitenreclame.

Inkomsten van de gemeente

Onderstaande grafiek geeft aan hoe de inkomsten van de gemeente zijn opgebouwd.

Inkomsten van de gemeente

bedragen x € 1 miljoen

Belastinginkomsten

Zoals uit de grafiek blijkt is het belastinggebied van de gemeente zeer beperkt. Ongeveer 5% van onze inkomsten komen uit lokale belastingen. Het gaat om belastingopbrengsten zoals de OZB, buitenreclame, toeristenbelasting en precariobelasting.

Heffingen met een bestemming

Hieruit komt 7% van onze inkomsten. Dat zijn heffingen die door onze bewoners worden betaald, voor diensten die de gemeente voor hun verricht. Bij de heffingen is er dus een direct verband tussen de inkomsten en het werk dat de gemeente er voor doet.

Er is per saldo sprake van een voordeel van € 0,5 miljoen ten opzichte van de bijgestelde begroting

In het vervolg van deze paragraaf worden beide inkomsten nader toegelicht. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, vallen de belastingopbrengsten circa € 0,3 miljoen voordeliger uit dan begroot en de baten uit de bestemmingsheffingen € 0,2 miljoen hoger.

Maar eigenlijk is er sprake van een nadeel van € 3,6 miljoen

Dat komt doordat we onze ramingen tussentijds hebben verlaagd met € 4,1 miljoen, vanwege corona. In onze tabellen hebben we in beeld gebracht bij welke belastingen en/of heffingen we de ramingen al tussentijds bijgesteld hebben.

bedragen x € 1 miljoen

product	aandeel in %	begroting	corona	bijgesteld	rekening	verschil
belastingopbrengsten	4,67%	-50,6	1,4	-49,1	-49,4	-0,3
bestemmingsheffingen	6,89%	-75,2	2,6	-72,5	-72,8	-0,2
resultaat	11,56%	-125,8	4,1	-121,7	-122,2	-0,5

Belastingopbrengsten

Tussentijds hebben we belastingopbrengsten in de begroting al met € 1,4 miljoen verlaagd als gevolg van de coronamaatregelen. Zoals uit onderstaande tabel blijkt, vallen de belastingopbrengsten circa € 0,3 miljoen hoger uit dan de bijgestelde begroting.

bedragen x € 1 miljoen

product	aandeel in %	begroting	corona	bijgesteld	rekening	verschil
ozb woningen en niet-woningen	4,54%	-47,8	0,1	-47,8	-48,1	-0,3
buitenreclame	0,06%	-1,6	0,9	-0,7	-0,7	-0,1
toeristenbelasting	0,06%	-1,1	0,5	-0,6	-0,6	0,1
precariorechten	0,01%	-0,1	0,0	-0,1	0,0	0,0
subtotaal	4,67%	-50,6	1,4	-49,1	-49,4	-0,3

Onroerende zaakbelasting

We hebben per saldo € 0,3 meer inkomsten uit de onroerendzaakbelasting ontvangen dan begroot. Dat komt onder andere doordat de WOZ-waarde van woningen in aanbouw én de WOZ-waarde van de bouwgronden (voor woningbouw) hoger zijn uitgevallen dan geraamd. Omdat onze belastingcapaciteit daardoor hoger uitvalt, krijgen we minder geld uit de gemeentefondsuitkering. Daardoor vallen voor- en nadelen tegen elkaar weg. Daarnaast is ook de WOZ-waarde van niet-woningen in aanbouw hoger uitgevallen dan geraamd. Omdat we ook een forser leegstandsverlies hebben bij winkels, kantoren en bedrijven levert dit per saldo geen voordeel op.

Buitenreclame

Door corona is de markt voor reclame in de openbare ruimte flink onder druk komen te staan. We hebben onze ramingen hierop tussentijds al met € 0,9 miljoen verlaagd. Omdat we € 0,1 miljoen meer hebben ontvangen dan geraamd, komt ons verlies uit op € 0,8 miljoen. Onze verwachting is dat we hiervoor via het steunpakket van het rijk worden gecompenseerd.

Toeristenbelasting

Ook bij de toeristenbelasting hadden we onze ramingen tussentijds verlaagd. Door de lockdown in december hebben er nog minder toeristen Almere bezocht. Hierdoor is het resultaat € 65.000 nadeliger uitgevallen. En hebben we een verlies geleden van ruim € 0,5 miljoen. Onze verwachting is dat we ook hiervoor worden gecompenseerd

Precariobelasting

Als gevolg van de coronamaatregelen hebben we maar € 32.000 aan precariobelasting ontvangen. Dat is € 46.000 minder dan begroot.

Heffingen met bestemming

Wat in onderstaande tabel opvalt, is dat de opbrengsten uit de bouwleges en de leges burgerzaken hoger zijn uitgevallen dan geraamd. En dat er op betaald parkeren sprake is van € 3,2 miljoen aan inkomstenderving. Onze verwachting is dat we ook hiervoor via het steunpakket van het rijk worden

gecompenseerd. Per saldo is er dan geen sprake van een nadeel. Ook de andere heffingen zijn veelal lager uitgevallen, als gevolg van de maatregelen voor de coronapandemie.

bedragen x € 1 miljoen

product	aandeel in %	begroting	corona	bijgesteld	rekening	verschil
afvalstoffenheffing (excl. bedrijfsafval)	3,08%	-32,4	0,0	-32,4	-32,5	-0,1
rioolheffing	1,48%	-15,6	0,0	-15,6	-15,6	0,0
Bouwleges	1,01%	-10,6	0,0	-10,6	-11,3	-0,6
leges burgerzaken (excl. rijksleges)	0,14%	-1,5	0,1	-1,5	-1,8	-0,4
Leges APV, kinderopvang en evenementen	0,03%	-0,4	0,1	-0,3	-0,2	0,1
parkeertarieven (privaat- en publiekrechtelijk)	1,11%	-14,2	2,5	-11,7	-11,1	0,7
marktgeld	0,03%	-0,3	0,0	-0,3	-0,2	0,0
haven en sluisgeld	0,01%	-0,1	0,0	-0,1	-0,1	0,0
subtotaal	6,89%	-75,2	2,7	-72,6	-72,8	-0,2

Inzameling van huishoudelijk afval

Een eigenaar/bewoner is afvalstoffenheffing verschuldigd vanaf het moment dat gebruik wordt gemaakt van de (nieuwe) woning. In 2021 zijn er 141 woningen minder opgeleverd dan geraamd. Hierdoor is de opbrengst afvalstoffenheffing € 20.000 lager uitgevallen. Doordat eigenaren/bewoners eerder gebruik hebben gemaakt van hun (nieuwe) woning, is de opbrengst € 66.000 hoger uitgevallen dan geraamd. En tenslotte hebben we ook nog € 52.000 afvalstoffenheffing kunnen opleggen over oude jaren. Per saldo is hierdoor sprake van een voordeel van € 98.000 op de heffing.

Rioolheffing

Bij de rioolheffing leggen we een aanslag op zodra een woning is aangesloten op het riool. Daardoor is ook bij deze heffing het woningbouwprogramma van invloed op de opbrengst. In 2021 zijn er minder woningen opgeleverd. Hierdoor is de opbrengst € 37.000 lager uitgevallen. Omdat we onze opbrengsten over oude jaren met € 12.000 moesten verlagen, is er in totaal sprake van een nadeel van € 49.000.

Bouwleges

Vergunningstrajecten van grote projecten lopen vaak over meerdere jaren. De legesopbrengsten worden daarom naar rato toegerekend aan de jaren waarin de werkzaamheden plaatsvinden. Zo was eind 2020 nog een aantal (zeer) grote bouwaanvragen ontvangen, waarvan de leges in 2021 zijn gefactureerd. De opbrengsten waren voor deze aanvragen hoger dan de kosten. Omdat we de begroting hierop niet hadden bijgesteld, levert dit een voordelig resultaat op.

Leges burgerzaken

Op de afgifte van documenten hadden we tussentijds een nadeel van € 0,1 miljoen verwerkt in de begroting vanwege corona. Vanaf de zomer in 2021 is een forse toename geweest in het aantal aanvragen van reisdocumenten en naturalisatieverzoeken. Daardoor hebben we € 0,4 miljoen meer leges ontvangen.

Leges APV en kinderopvang

Bij de Programmabegroting 2021 hadden wij de ramingen al met € 80.000 verlaagd, vanwege inkomstenderving door corona. Uiteindelijk is de inkomstenderving bij evenementen € 62.000 nadeliger uitgevallen én komt ons verlies op evenementen uit op € 142.000. Onze verwachting is dat we hiervoor via het steunpakket van het rijk worden gecompenseerd. Daarnaast hebben we € 49.000 minder leges ontvangen voor kinderopvang en € 11.000 minder voor handhaving van de APV. Dus in totaal een nadeel van € 60.000; dat niet door het rijk wordt gecompenseerd.

Parkeertarieven

Als gevolg van de Covid-19 pandemie hadden we - op basis van de gerealiseerde cijfers t/m juli, - de bij de programmabegroting verwachte parkeeropbrengsten met € 2,5 miljoen verlaagd. Op dat moment hielden we er rekening mee dat de parkeeropbrengsten zich zouden stabiliseren. In het najaar werden de Covid-19 maatregelen aangescherpt met als consequentie dat de opbrengsten opnieuw afnamen. Als gevolg van een totale lockdownmaatregel vanaf december (onze drukste maand van het jaar) is het tekort opgelopen naar € 3,2 miljoen. Onze verwachting is dat we hiervoor worden gecompenseerd.

3.3 Grondbeleid

In deze paragraaf wordt ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen in de gebiedsontwikkelingen en daarmee de waardering van de grondposities van de gemeente en de risico's die daar bij horen. Deze paragraaf grondbeleid kent de volgende opbouw:

- Marktsituatie en gebiedsontwikkeling in Almere
- Algeheel beeld grondbedrijf
- Realisatie 2021
- Actualisatie grondexploitaties (MPGA 2022) en relevante ontwikkelingen
- De effecten op het weerstandsvermogen

Marktsituatie en gebiedsontwikkeling in Almere

Woningmarkt blijft gespannen, woningproductie neemt langzaam toe

Na de opvallende prijsstijgingen op de woningmarkt in de afgelopen jaren, is ook in 2021 een prijsstijging gerapporteerd van meer dan 20% (CBS 2022). De lange periode van prijsstijgingen (2013-2022) kan volgens het CBS worden verklaard "door onder meer de daling van de (hypotheek)rente, de stijging van de inkomens, de opkomst van de particuliere verhuur, ouderen die minder en later naar verzorgingshuizen gaan en een sterke toename van het aantal 25- tot 35-jarigen" (CBS, Achtergrond bij de huizenprijsstijging vanaf 2013). De gemiddelde koopsom van de verkochte woningen in het vierde kwartaal 2021 was ruim € 386.500 (<https://almere.incijfers.nl/dashboard/wonen/>). Dit is hoger dan ooit voor Almere.

De aanhoudende vraag naar woningen in combinatie met een achterblijvend aanbod zorgt voor een prijsopdrijvend effect. In de woonvisie hebben we opgenomen dat we binnen Almere betaalbare woningen mogelijk willen maken. Koopwoningen onder € 200.000 zijn in de bestaande voorraad nauwelijks nog te vinden. Dit merken we ook in de nieuwbouw. Vanwege de stijging van de bouwkosten, onder andere door de BENG-eisen (Bijna Energieneutrale Gebouwen) die van kracht zijn, en de hogere marktprijzen is het wel lastig om invulling te geven aan de kwalitatieve behoefte. Het is nagenoeg onmogelijk om nieuwe koopwoningen onder €200.000 te bouwen, zonder hierbij in te boeten op oppervlak, kwaliteit en aantrekkelijkheid van de leefomgeving. Daarnaast zien we dat nieuwe grondgebonden koopwoningen onder €300.000 nauwelijks nog op de markt komen. Er zal dus goed gekeken moeten worden hoe we ervoor kunnen zorgen dat de woningen in het middensegment ook daar blijven zitten en niet doorschuiven naar het dure segment. Wel zal een deel van de huishoudens in een ander type woning of op een andere locatie terecht komen, dan waar de voorkeur naar uitgaat. Vooral bij de huishoudens die goedkoop willen of moeten kopen, zal de voorkeur voor grondgebonden woningen lastig in te vullen zijn. Deze huishoudens zijn dan aangewezen op (middenhuur) appartementen. Dit is iets wat we zullen moeten accepteren. Pas als het huishoudeninkomen flink is gegroeid, het vermogen is vergroot (al dan niet door overwaarde), de druk op de woningmarkt afneemt of zelfs sprake is van daling van de huizenprijzen, ontstaan er mogelijkheden om deze huishoudens te laten doorstromen naar een woning die wel de voorkeur geniet.

Naast de wens om de druk op de Almeerse woningmarkt te verlichten, zal de komende jaren ook rekening gehouden moeten worden met een toename van het aantal huishoudens. Dit aantal neemt toe door wijzigingen in de huishoudensamenstelling (geboorte, sterfte, kinderen die het ouderlijk huis verlaten, etc.) en het (positieve) migratiesaldo. In de Woonvisie Almere 2020 wordt dan ook niet alleen ingezet op het bieden van huisvesting aan de 18.200 huishoudens die er tot 2030 bij gaan komen, maar ook op het verlichten van de druk op de woningmarkt en het bieden van ruimte voor de kwalitatieve woningbehoefte. Door in te zetten op het bouwen van 24.500 woningen is de verwachting dat het extra aanbod de druk op de woningmarkt in grote mate enigszins zal verlichten en er meer flexibiliteit bestaat in de mogelijkheden om door te stromen. Voorwaarde hierbij is natuurlijk wel dat er voldoende woningen in de voorraad zitten die aansluiten bij de vraag. Daarom zal niet alleen gekeken worden hoe we woningen in de gewenste prijssegmenten weten te houden, maar gaan we ook kijken of de vraag ondertussen is gewijzigd.

In het stedelijk woningbouwprogramma (SWPA) geven we aan waar we de komende jaren aan gaan werken in de stad, om dit aantal woningen te kunnen realiseren. Om rekening te kunnen houden met uitval van

projecten, hebben we voor 130% van het wenselijke aantal woningen plannen in de pijplijn zitten. Deze 130% betekent een totale plancapaciteit van bijna 32.000 woningen in de komende tien jaar. Een deel van deze plancapaciteit zit in de lopende grondexploitaties van het MPGA, een deel in nog te openen grondexploitaties, en een groeiend aandeel komt van particuliere projecten zonder grondexploitatie. In totaal zijn 16.000 woningen opgenomen in de lopende grondexploitaties, projecten van derden en Oosterwold tot en met 2031. Vanuit nieuwe transformaties en nieuwe grondexploitaties kunnen daar nog 16.000 aan toegevoegd worden.

De gronden die nu in het MPGA voor woningbouw zijn opgenomen, zijn gelet op de verwachte vraag naar woningen daarmee afzetbaar en voorzien in de marktbehoefte. Voor de periode na 2024 geldt dat er nog voldoende mogelijkheden zijn om de woningproductie op peil te houden. Denk bijvoorbeeld aan het verder verdichten van het centrum van Almere en het ontwikkelen van Pampushout. Ieder jaar wordt aan de hand van de nieuwbouwmonitor in de gaten gehouden of de woningproductie nog op peil is en iedere twee jaar wordt middels een actualisatie van het SWPA gekeken welke projecten bijgestuurd, afgestoten of opgepakt moeten worden om de gewenste woningaantallen in 2030 te kunnen behalen. Ook zal ieder jaar de woningbehoefteprognose worden geactualiseerd. Op deze manier houdt Almere grip op de woningmarkt en kan er tweejaarlijks bijgestuurd worden, indien nodig.

Bedrijfsterreinen: veel vraag naar logistiek, nadenken over nieuwe bedrijventerreinen

Ten opzichte van 2021 is het aanbod bedrijfsruimtes verder afgenomen tot 53.500 m². De krapte op de bedrijfsruimtemarkt is daarmee alleen maar toegenomen.

De bedrijvenmarkt kent een grillig patroon. Tot een aantal jaren geleden was er sprake van een beperkte afname van gronden op bedrijventerreinen. In de jaren tot 2002 lag de uitgifte rond 20 hectare per jaar en zakte toen terug naar gemiddeld 3 hectare per jaar. In 2018 was sprake van 5 hectare uitgifte en in 2019 van circa 10 hectare. Deze groei heeft zich doorgezet naar bijna 23 hectare in 2020. Deze hoge uitgifte in 2020 is te verklaren door de verkoop van grond aan grote logistieke bedrijven. In 2021 hebben niet zulke uitgiftes plaats gevonden, maar is wel voor ruim 6 hectare grond verkocht aan diverse bedrijven, waarbij de uitgiftes 1 hectare of kleiner waren. Op basis van de planning in het MPGA en de feitelijke lopende onderhandelingen, mag aangenomen worden dat in 2022 weer sprake zal zijn van een stijging; zo'n 16 hectare grond zal naar verwachting in 2022 worden verkocht.

Momenteel wordt de behoefte aan bedrijventerrein nader onderzocht. Als de uitgifte met deze snelheid door blijft gaan, mag verwacht worden dat binnen nu en 4 jaar alle gronden van bedrijventerreinen zijn verkocht. Aangezien niet iedere lopende onderhandeling zal leiden tot uitgifte, is deze termijn in de praktijk wel langer. De eerste resultaten van het onderzoek laten zien dat op basis van 5 verschillende behoefteramingen een additionele vraag (bovenop de harde en zachte plancapaciteit) te verwachten valt van 35-60 hectare voor de komende 10 jaar. Als het onderzoek is afgerond, zal bekeken worden waar in Almere nieuwe bedrijventerreinen kunnen komen en voor welk type bedrijf deze terreinen bestemd dienen te worden.

Voor de korte termijn zien we vooral een toename in de behoefte aan grote kavels voor logistiek, groothandel en datacentra. Vooralsnog is er voldoende grond opgenomen in het MPGA om in die behoefte te kunnen voorzien (netto 52 hectare op Stichtsekanal). Mocht de uitgifte van de gronden sneller gaan dan nu voorzien op basis van concrete interesse en leads, dan zal via een separaat besluit gronden uit de materiële activa worden gehaald en in de grondexploitatie worden opgenomen.

Kantoren: onveranderd beeld

In Almere is de behoefte aan kantoorruimte al enkele jaren zeer laag te noemen. De verdringing van kantoren vanuit Amsterdam, als gevolg van grootschalige transformatie van kantoorgebouwen, heeft nog niet geleid tot een grotere marktbehoefte aan kantoren in Almere. Dit betekent dat de kantorenmarkt in Almere zeer lokaal is en vooral voor de eigen lokale behoefte in aanbod voorzien hoeft te worden.

In de lopende grondexploitaties is slechts 34.000 m² BVO kantoorruimte opgenomen, waarvan 30.000 m² in plangebied Duin. Hiervoor zijn harde leveringsafspraken met Amvest afgemaakt. Het afzetrisico van de kantoren in het MPGA is dan ook vrijwel nul.

Voorzieningen volgen bevolkingsontwikkeling

Het pakket basisvoorzieningen in Poort en Nobelhorst zal stap voor stap uitgebreid worden met onder andere basisscholen. De verwachte behoefte aan scholen in deze gebieden ligt op basis van de leerlingprognoses een stuk hoger dan bij het opstellen van de ontwikkelplannen was voorzien. Hiervoor is in het zachte weerstandsvermogen een reservering gedaan.

In Olympiakwartier en de Voortuin wordt het cluster van sportieve en educatieve functies verder versterkt met de realisatie van (school-)sportvelden, en een sportief ingerichte openbare ruimte. In Twentsekant zullen een sporthal en een playground worden gerealiseerd.

Detailhandel

In het MPGA is een beperkt volume detailhandel en horeca opgenomen, dat gedurende 2021 niet is veranderd. Dit programma is vooral te vinden in Stadstuinen/stadsdeelcentrum Poort, Kustzone Poort/Duin, Nobelhorst en Centrum Buiten. Eerder is mede op basis van marktonderzoek het programma in Stadstuinen en Centrum Buiten naar beneden bijgesteld. Ook is besloten de ruimte voor detailhandel in Homeruskwartier en de Kustzone Poort te beperken om zo voldoende marktruimte te behouden voor detailhandel in het toekomstige stadsdeelcentrum Poort.

De in 2020 vastgestelde detailhandelsvisie vormt het kader waaraan plannen voor detailhandel en horeca worden getoetst.

Algeheel beeld grondbedrijf

Het jaar 2021 stond nog steeds in het teken van de coronacrisis, maar uiteindelijk heeft dit geen merkbare invloed gehad op de marktvraag naar kavels voor met name woningbouw en bedrijfshuisvesting. In het stikstof-dossier waren geen nieuwe ontwikkelingen die gevolgen hadden voor de gebiedsontwikkelingen. Wat wel een merkbare invloed heeft gehad op de voortgang van de projecten in 2021 is de schaarste aan arbeidskrachten in de hele ontwikkelingsketen. Daardoor is de levering van bouwrijpe gronden voor met name woningbouw achtergebleven bij de verwachting. Een toenemend probleem is de schaarste aan grondstoffen en de stijgende energieprijzen, waardoor onze investeringen duurder uitvallen.

Ondanks deze uitdagende omgeving heeft het grondbedrijf een goed productiejaar achter de rug. In 2021 werden kavels voor 1.600 woningen en circa 6 hectare bedrijventerrein verkocht, alsmede een bescheiden omvang bouw kavels voor overige bestemmingen. Het financieel resultaat van het grondbedrijf over het jaar 2021 bedraagt € 17,0 miljoen. Dit is de som van diverse componenten: de winstneming van het gedurende 2021 gerealiseerde resultaat bij grondexploitaties, de afsluiting van enkele grondexploitaties, en de vrijval van een aantal reserveringen binnen het grondbedrijf.

In de grondexploitaties wordt rekening gehouden met specifieke risico's die voor ieder plan anders zijn. Daarnaast beschikt het grondbedrijf over een algemene reserve voor marktrisico's. Op dit moment is de markt voor met name woningbouw en bedrijfshuisvesting erg goed. Dat vertaalt zich in een hoge marktvraag en stijgende grondprijzen voor met name woningbouw. De bouwkosten stijgen wel hard, maar in het afgelopen jaar liepen de verkoopprijzen van woningen nog meer op. In de residuele berekening zijn de grondprijzen voor markt woningen daarom nu veel hoger. Op papier laten de grondexploitaties dan ook een aanzienlijk hoger potentieel resultaat zien dan een jaar geleden.

Dat rooskleurige beeld kan echter ook weer snel omslaan. Door de oorlog in Oekraïne is sprake van grote geopolitieke onzekerheid, wat zich onder andere vertaalt in zeer hoge energieprijzen met als gevolg een hoog inflatiepeil. Tegelijkertijd zien we dat de rente behoorlijk oploopt. Het gevolg zou kunnen zijn dat de bouwkosten blijven stijgen, terwijl de verkoopprijzen van woningen niet verder stijgen of zelfs gaan dalen.

Dan zouden de residuele grondprijzen heel snel kunnen gaan zakken, zelfs als de economie goed blijft draaien.

Of en op welk moment een economische crisis optreedt, en wat vervolgens de effecten op de vastgoedmarkten en daarmee op de resultaten van het grondbedrijf zullen zijn, is altijd lastig te voorspellen. Daarom wordt door middel van scenario's inzichtelijk gemaakt wat het mogelijke financiële effect van een economische crisis is, en in welke mate die effecten binnen het weerstandsvermogen van het grondbedrijf kunnen worden opgevangen.

Ontwikkeling van de boekwaarde gedurende 2021

De boekwaarde van het grondbedrijf bestaat uit de kosten van onder andere verwerving, bouwrijp maken en planontwikkelingskosten die in het verleden zijn gemaakt. Deze kosten moeten, naast de nog te maken kosten, de komende jaren worden terugverdiend met de gronduitgifte. Een positieve boekwaarde betekent dat in de lopende grondexploitaties tot nu toe per saldo meer geld is uitgegeven dan is verdiend. Dat is op zich een logisch beeld bij gebiedsontwikkelingen: de kost gaat voor de baat uit. Maar het geld moet wel worden terugverdiend, en om die reden is de ontwikkeling van de boekwaarde van belang. In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de boekwaarde gedurende 2021 weergegeven.

bedragen x € 1 miljoen

	bouwgrond in exploitatie (GREX)	gronden niet in exploitatie (MVA)	totaal grondpositie
bruto boekwaarde ultimo 2020	292	191	483
gerealiseerde opbrengsten 2021	-106		-106
gerealiseerde kosten 2021	63		63
<i>subtotaal bruto boekwaarde ultimo 2021</i>	<i>249</i>	<i>191</i>	<i>440</i>
mutaties MVA gronden 2021	-2	2	0
winstneming & afsluitingen 2021	9		9
<i>bruto boekwaarde ultimo 2021</i>	<i>256</i>	<i>193</i>	<i>449</i>
Verliesvoorzieningen (inclusief Floriade)	-63	-113	-176
netto boekwaarde ultimo 2021	193	80	273

In 2021 is voor € 106 miljoen aan opbrengsten gerealiseerd en zijn voor € 63 miljoen kosten gemaakt. Hierdoor is de totale bruto boekwaarde met € 43 miljoen gedaald van € 483 miljoen naar een bedrag van € 440 miljoen.

Een deel van de MVA gronden ter waarde van € 2 miljoen is in 2021 uit exploitatie genomen, waardoor de boekwaarde verschuift van grondexploitatie naar MVA. Voor de totale boekwaarde heeft dit geen effect.

De gerealiseerde winst en afsluitingen over het jaar 2021 van € 9 miljoen wordt boekhoudkundig als kosten toegevoegd aan de boekwaarde, waardoor deze weer toeneemt tot € 449 miljoen. De totale voorzieningen voor negatieve grondexploitaties en MVA-gronden bedragen € 176 miljoen (eind 2020: € 171 miljoen), waardoor de netto boekwaarde van het grondbedrijf ultimo 2021 € 273 miljoen bedraagt. Dit was ultimo 2020 nog € 313 miljoen. We zijn onder de streep in 2021 dus in staat geweest een substantieel deel van de boekwaarde terug te verdienen.

Ontwikkeling bruto boekwaarde gronden in exploitatie 2016 - 2031

In onderstaande grafiek is de ontwikkeling van de bruto boekwaarde van de grondexploitaties in de afgelopen jaren weergegeven in de groene balken. De blauwe balken laten de ontwikkeling voor de komende jaren zien op basis van het MPG 2022.

De afgelopen zes jaar zijn de gerealiseerde opbrengsten steeds hoger geweest dan de gemaakte kosten. Hierdoor is de totale boekwaarde van de lopende grondexploitaties afgenomen van € 383 miljoen in 2016

naar € 256 miljoen in 2021. De afname van de boekwaarde betekent over het algemeen minder financiële risico, omdat de in het verleden gemaakte investeringen voor een steeds groter deel zijn terugverdiend.

Op basis van de verwachte fasering van kosten en opbrengsten in het MPGA zullen begin 2025 alle investeringen zijn terugverdiend. Daarna gaat het saldo omlaag en uiteindelijk komen we op een eindsaldo van € 382 miljoen. Wanneer in 2031 alle lopende grondexploitaties zijn afgerond, verwachten we dus dat bedrag als totale winst te hebben gemaakt. Boekhoudkundig werkt het iets anders, omdat we gedurende de looptijd van grondexploitaties al winst nemen, en die wordt dan bijgeschreven bij de boekwaarde. En wanneer we nieuwe grondexploitaties openen – zo wordt gewerkt aan onder andere Pampushout, Twentsekant en diverse binnenstedelijke ontwikkelingen – zal de boekwaarde weer toenemen.

Realisatie 2021

In deze paragraaf worden de verschillen tussen de begrote cijfers van de jaarschijf 2021 uit het MPGA 2020 en de werkelijk gerealiseerde cijfers weergegeven en toegelicht.

Programmatisch resultaat 2021

De begrote en werkelijke gerealiseerde cijfers voor diverse programma's worden in onderstaande tabel weergegeven.

	MPGA 2021 ambitie	realisatie 2021	verschil realisatie-ambitie
woningen (aantal)	1.809	1.629	-180
bedrijventerreinen (hectare)	15,8	5,9	-9,9
kantoor (m ² bvo)	10.000	0	-10.000
voorzieningen (m ²)	33.639	27.953	-5.686

In 2021 zijn vanuit actieve grondexploitaties van de Gemeente Almere voor 1.629 woningen grond verkocht. Dit ligt 180 woningen onder de verwachting voor 2021 uit het MPGA 2021. De belangrijkste oorzaak hiervan is het niet tijdig kunnen leveren van bouwrijpe gronden door schaarste aan personele capaciteit in de ontwikkelingsketen. De vertragingen bedragen veelal enkele maanden, maar in sommige gevallen valt een gronduitgifte daardoor net over de jaarrand heen. Dat gold in 2021 bijvoorbeeld voor de grondexploitaties Kustzone Poort (108 woningen) en Nobelhorst (152 woningen). In historisch perspectief is de gerealiseerde uitgifte hoger dan we in vele jaren hiervoor hebben gerealiseerd. In MPGA 2021 was al sprake van een zeer ambitieuze doelstelling ten aanzien van woningbouw, die we in het afgelopen jaar voor 90% hebben gerealiseerd.

Voor bedrijventerreinen is in 2021 5,9 hectare grond verkocht. Dit is circa 10 hectare onder de begroting zoals in het MPGA 2021 was opgenomen. Dit komt door het niet doorgaan van de gronduitgifte op Stichtsekant. Daar is sprake van zeer grote kavels, en wanneer dan één transactie niet doorgaat, is het effect op de aantallen ook zeer groot. Zoals uit de marktanalyse bleek, is de vraag naar bedrijfskavels op Stichtsekant en de andere bedrijventerreinen wel zeer sterk en er zijn veel uitgiftes in voorbereiding.

De gronduitgifte voor kantoren en voorzieningen ligt iets lager dan verwacht. Voor kantoren heeft dat te maken met het niet tijdig bouwrijp kunnen leveren van een kavel in Kustzone Poort.

Financieel resultaat bouwgrond in exploitatie 2021

In de onderstaande tabel zijn het financiële resultaat van 2021 en de belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de begroting voor 2021 weergegeven. Door verschuivingen tussen de actieve grondexploitaties en de MVA-gronden bij Overgooi en de Voortuin, zijn de begrote cijfers (MPGA 2021) en gerealiseerde cijfers niet direct te vergelijken. Daarom zijn in onderstaande tabel de in exploitatie genomen MVA-gronden nog apart vermeld.

bedragen x € 1 miljoen

kosten	begroot	realisatie	MVA	opbrengsten	begroot	realisatie	MVA
	jaarschijf 2021	jaarschijf 2021 excl. MVA			jaarschijf 2021	jaarschijf 2021 excl. MVA	
verwerving	0	0	1	grondverkopen	156	99	0,7
investeringen	76	35		overige opbrengsten	6	7	0,1
plankosten	19	19	0,2				
overige kosten	5	4	0,7				
rente	4	4	0,7				
<i>subtotaal</i>	<i>106</i>	<i>62</i>	<i>2,6</i>		<i>162</i>	<i>106</i>	<i>0,8</i>
winstneming		6					
afsluitingen		3					
totale kosten	106	71	2,6	totale opbrengsten	162	106	0,8

Verwerving

In 2021 is geen grondverwerving geweest. De mutatie bij MVA van € 1,0 miljoen heeft betrekking op het uit exploitatie nemen van een perceel grond in Overgooi. Deze grond was in het verleden toegevoegd aan de grondexploitatie voor de realisatie van een manege, maar dat ging niet door. Sindsdien is er geen concrete belangstelling geweest voor de realisatie van een manege of voor vergelijkbare activiteiten in Overgooi. We hebben dus niet de verwachting die recreatieve kavel binnen de looptijd van de grondexploitatie te kunnen verkopen. Daarom wordt de kavel weer overgebracht naar de MVA. Wanneer er een concreet initiatief komt, kunnen de gronden administratief weer in exploitatie worden genomen.

Investeringen

De totale investeringen in 2021 voor bouw- en woonrijp maken zijn uitgekomen op € 35 miljoen. De investeringen liggen € 41 miljoen lager dan begroot. Dat komt voornamelijk doordat onze investeringsplanning te optimistisch was. Voor circa 20 miljoen aan investeringen is in 2021 wel voorbereid en verplicht, maar nog niet gerealiseerd en doorgeschoven naar 2022. We zien dat door de jaren heen het investeringsvolume is gegroeid. Dat is ook nodig, want de planning voor met name woningbouw en bedrijventerreinen gaat uit van flinke groei van de gronduitgifte. Als we de grond niet tijdig bouwrijp kunnen maken, kunnen we die grond ook niet verkopen en behalen we onze doelstellingen niet. De krapte op de arbeidsmarkt maakt het daarbij steeds lastiger onze ambitieuze investeringsramingen te halen. We moeten onze eigen personele capaciteit daarvoor substantieel opschroeven.

Plankosten

Deze post bestaat uit planontwikkelingskosten (POK) en kosten voor voorbereiding, toezicht en uitvoering (VTU). Op totaalniveau zijn de gerealiseerde plankosten conform de begroting gerealiseerd.

Overige kosten en niet compensabele btw

De overige kosten zijn circa € 1,0 miljoen lager dan begroot. Dat heeft er mee te maken dat door het lagere gerealiseerde investeringsvolume ook de component compensabele BTW lager uitvalt.

Rentekosten

De rentekosten bedroegen in 2021 € 4,0 miljoen en dit is conform de begroting. Het begrote rentepercentage was 1,50% en de werkelijke rente kwam uit op 1,57%. Het bedrag aan hogere werkelijke rente wordt gecompenseerd door ontvangen boeterente bij een aantal koopovereenkomsten.

Winstneming en afsluitingen

Over 2021 kan uit de lopende grondexploitaties voor afgerond € 6 miljoen winst genomen worden. Verder zijn er in 2021 twee grondexploitaties en diverse projecten in de openbare gebieden afgesloten. Per saldo

levert de afsluiting een positief saldo op van € 3 miljoen. Winstneming en afsluitingen worden als kosten aan de grondexploitatie (en daarmee ook de boekwaarde) bijgeschreven.

Grondverkopen

De totale grondverkoopopbrengsten zijn in 2021 € 57 miljoen lager dan de begroot. In de tabel hieronder zijn de cijfers per bestemming weergegeven.

bedragen x € 1 miljoen

grondverkopen	MPGA 2021	realisatie	verschillen
	jaarschijf 2021	jaarschijf 2021	
Woningbouw	117	86	-31
Bedrijventerreinen	31	10	-21
Kantoren	2	0	-2
Voorzieningen	6	3	-3
totaal	156	99	-57

Bij woningbouw zijn de grondverkopen € 31 miljoen lager dan begroot. In de tabel hieronder zijn de grondverkopen per stadsdeel uiteengezet.

bedragen x € 1 miljoen

grondverkopen woningbouw	MPGA 2021	realisatie	verschillen
	jaarschijf 2021	jaarschijf 2021	
Haven	2	3	1
Stad	27	14	-13
Buiten	1	1	0
Hout	40	21	-19
Poort	47	47	0
totaal	117	86	-31

De minderopbrengst van stadsdeel Stad is toe te schrijven aan de vertraging bij Floriade en Noorderplassen. Bij Floriade is door een inmiddels opgeloste discussie over het contract een grondafname-tranche naar 2022 verschoven. Bij de Noorderplassen is door een tekort aan personele capaciteit de geplande tender vertraagd. De minderopbrengst bij stadsdeel Hout zit voornamelijk bij Nobelhorst en is veroorzaakt door het niet tijdig kunnen leveren van de bouwgrond in verband met lange planningstermijn van de nutsbedrijven.

Bij de bedrijventerreinen ligt de grondverkoop circa € 21 miljoen lager dan begroot. Dit is veroorzaakt door het niet doorgaan van de gronduitgifte van een datacenter bij Stichtsekan. De gesprekken met bedrijven en grondreserveringen verlopen nog steeds goed, waardoor de verwachtingen voor 2022 en daarna positief zijn.

In 2021 zijn geen gronden voor kantoren uitgegeven. Dit komt door het niet tijdig kunnen leveren van bouwrijpe gronden. De minderopbrengsten bij de voorzieningen zit bij Floriade (zie boven) en komt door verschuiving van een uitgifte tranche naar 2022.

Overige opbrengsten

De gerealiseerde overige opbrengsten zijn € 1 miljoen hoger dan begroot. De belangrijkste opbrengstsoorten betreft ontvangen bijdragen uit afkoop parkeren in de openbaar gebieden, ontvangen reserveringsvergoedingen, ontvangen bijdragen uit huisaansluitingen en nabetalingen van projectontwikkelaars door hogere gerealiseerde VON-prijzen.

Bepaling waardes grondexploitaties (MPGA 2022) en relevante ontwikkelingen

Actualisatie grondexploitaties

De grondexploitaties zijn geactualiseerd met prijspeil 01-01-2022. Hierbij zijn de boekwaarde verwerkt tot en met 31-12-2021. Bij de actualisatie zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Grondopbrengsten

De raming van de grondopbrengsten worden marktconform in de grondexploitatie opgenomen. De marktconforme prijzen zijn afgeleid van de meeste recente transacties en residueel berekend. In 2021 was sprake van sterk oplopende vrij op naam-prijzen in de woningmarkt. Voor 2022 zijn de verwachtingen over het verder stijgen van de vrij op naam-prijzen maar ook de stijging van de bouwkosten onzeker. Landelijke verwachting geven een beeld dat de prijsstijgingen nog doorzetten. Hoewel de bouwkosten ook oplopen kan dit nog leiden tot verder stijgende grondwaardes. Afwijkend ten opzicht van het MPGA 2021 en in overleg met de accountant wordt er geen onderscheiding meer gemaakt tussen structurele prijsontwikkeling en conjuncturele prijsontwikkeling. Het risico dat het huidige hoge prijsniveau gaat dalen, wordt niet meer tot uitdrukking gebracht in de opbrengstraming door deze naar beneden bij te stellen, maar apart in beeld te brengen bij de risicoparagraaf al projectmarktrisico van elke grondexploitatie. De actualisatie van de grondopbrengst leidt tot een nominale toename van circa € 344 miljoen ten opzicht van MPGA 2021.

Projectmarktrisico

In Almere bestaat het totaal risicoprofiel van de grondexploitaties uit twee delen. Enerzijds zijn er project-specifieke risico's. Deze zijn voor ieder project anders en worden daarom in de risicoparagraaf van iedere grondexploitatie verwerkt. Anderzijds zijn er marktrisico's c.q. macro-economische risico's. Het kenmerk daarvan is dat ze invloed hebben op alle grondexploitaties. Daarom worden deze risico's op totaalniveau in beeld gebracht via de scenario's. Vanaf MPGA 2022 is er een nieuwe categorie risico bijgekomen: het projectmarktrisico. Dit is een combinatie van risico's die ontstaat door de marktontwikkeling, maar niet effect heeft op alle grondexploitaties en voor iedere grondexploitatie anders uitpakt. Dit risico is ontstaan door de bijgestelde ramingsmethodiek van de grondopbrengsten. In de grondexploitatie worden de grondopbrengsten marktconform geraamd voor de volledige looptijd, op basis van de actuele grondprijzen. In het vorige MPGA werd op de marktconforme grondwaardes binnen de grondexploitatie-raming een afslag toegepast om eventuele prijsdalingen op te vangen. Dit is nu vervangen door het toepassen van een projectmarktrisico welke onderdeel uitmaakt van het risicoprofiel van de grondexploitatie.

Op dit moment bevindt de markt zich op een conjuncturele piek en zijn de grondprijzen zeer hoog, met name voor markt woningen. Het is niet reëel om dit huidige prijsniveau langjarig te verwachten. Het risico is reëel dat ergens in de komende tien jaar de grondprijzen gaan dalen. Dat hoeft niet eens te betekenen dat er een grote crisis aankomt. Bij stijgende bouwkosten en gelijkblijvende of zeer licht dalende verkoopprijzen van woningen zullen de residueel berekende grondprijzen flink omlaag gaan. Dat risico is berekend voor het segment markt woningen en treedt op bij de volgende grondexploitaties: Kustzone Haven, Noorderplassen, Nobelhorst, Duin en Stadstuinen. Het risicobedrag is nominaal € 121 miljoen. Dat is inclusief de voorziene investeringen in de nieuwe toegevoegde grondexploitaties.

Investerings

De raming van de civiele investeringen worden gebaseerd op de recente aanbestedingen in de markt. Het grootste deel van de ramingen is onderbouwd door de kostenramingen die zijn opgesteld door het gemeentelijk ingenieursbureau. Voor investeringen die verder weg liggen in de tijd wordt gewerkt met kengetallen. Door de schaarste zijn de prijzen in de Grond- Weg- en Waterbouw (GWW) sector in 2021 flink gestegen. De recente aanbestedingen vallen tegen en er is sprake van budgetoverschrijdingen. Daarom zijn de ramingen voor civiele investeringen geactualiseerd. Daarbovenop is een aanpassing in de ramingsmethodiek doorgevoerd. Sinds 2017 werd de civiele kostenramingen van de grondexploitaties steeds naar beneden bijgesteld met 15% - 20% omdat de kostenraming te ruim was ten opzicht van de markt. Met deze huidige markt is deze correctie in de kostenraming niet meer relevant en wordt daarom

niet meer toegepast. De actualisatie van de civiele kostenraming en het weglaten van de neerwaartse bijstelling leidt tot een nominale toename van € 113 miljoen ten opzicht van het MPGA 2021.

Plankosten

Almere hanteert sinds lange tijd de plankosten-scan (afgeleid van de landelijke methodiek) om de ramingen van de plankosten voor grondexploitaties te maken. De plankostenscan is ontwikkeld voor “doorsnee” exploitatieplannen van 15 hectare groot. Bij grotere of kleinere plannen is er een grotere onzekerheidsmarge. Bij kleinere grondexploitaties wisten we dat al en daar werden de ramingen steeds opgehoogd. Voor grote grondexploitaties hebben we in de afgelopen jaren gemerkt dat de plankosten meestal tegenvielen. Dat komt doordat de moeilijkheidsgraad, de verschillen in stedenbouwkundige identiteit en programmatische opzet binnen de plannen en de complexiteit van het werk groot is. Met deze factoren wordt in de plankosten-scan niet goed rekening gehouden.

Bovendien houdt het model ook geen rekening met de specifieke problematiek van de gebieden. Bijvoorbeeld bij de Kustzone Poort wordt gebouwd tegen het dijklichaam aan, wat bijzonder is en niet dagelijks voorkomt. Dat leidt tot veel overleg gevoerd met externe partijen wat hoge plankosten betekent. Nu we voor dit soort grote grondexploitaties – andere voorbeelden zijn Stadstuinen en Nobelhorst – grofweg halverwege de realisatie zijn, hebben we een beter beeld van de complexiteit en de daarvoor benodigde capaciteit. De raming van de plankosten is nu volledig geactualiseerd, onder andere door te werken met specifieke bouwteams voor de grote grondexploitaties. Dit leidt tot een toename van de begrote plankosten van circa € 23 miljoen. Dat is inclusief de plankosten van de nieuw toegevoegde grondexploitaties.

Nieuwe grondexploitatie

In 2021 is de nieuwe grondexploitatie voor de Campus - Windesheim vastgesteld. Deze vastgestelde grondexploitatie is nu in het MPGA 2022 opgenomen. De grondexploitatie heeft een positieve eindwaarde van € 16,3 miljoen. Bij dit project geldt de afspraak dat het positieve resultaat van de grondexploitatie wordt aangewend voor het negatieve resultaat van de parkeerexploitatie.

Verwerking financiële mutaties aangekondigd bij PB 2022

Bij de programmabegroting 2022 zijn diverse mutaties aangekondigd. Hiervan is in het MPGA 2022 verwerkt het in exploitatie nemen van 6.700 m² MVA gronden bij de Voortuin in de actieve grondexploitatie voor de herhuisvesting van Tennisvereniging Het Nieuwe Land. Het in exploitatie nemen van deze gronden leidt tot een vrijval van de voorziening van € 140.000. Dit geld is gebruik om een voorziening te vormen ter dekking van het negatief saldo van de grondexploitatie. De overige in de programmabegroting aangekondigde mutaties hebben niet tijdig tot besluitvorming geleid en zijn daarom in het MPGA 2022 niet verwerkt.

Relevante ontwikkelingen

Vennootschapsbelasting

De gemeente heeft met de Belastingdienst inmiddels vaststellingsovereenkomsten (VSO's) afgesloten voor de methodiek van bepaling van de vennootschapsbelasting van het grondbedrijf en het parkeerbedrijf. Op basis van deze VSO's zijn de verwachte financiële effecten voor het grondbedrijf inzichtelijk te maken. De verwachting is dat de belastingdruk op het grondbedrijf vanaf 2016 tot en met circa 2023 nihil is. Daarom is op dit moment geen harde financiële buffer nodig. Verwacht wordt dat vanaf 2024 wel sprake zal zijn van te betalen vennootschapsbelasting, ook gezien de stijgende grondopbrengsten. Hiervoor zijn de middelen reeds eerder in het zacht vermogen geraamd. Bij de programmabegroting 2023 wordt dit bedrag herijkt met nieuwe inzichten van het MPGA 2022. De VSO geldt niet voor drie parkeerterreinen in het stadscentrum waar op termijn gebiedsontwikkeling kan plaatsvinden, te weten Blok 5.2, Festivalterrein en Hennepveld. Hiervoor wordt nu een taxatie van de gebieden voorbereid voor de afronding van de onderhandelingen met de fiscus.

Stikstofproblematiek

De ontwikkelingen in het stikstof-dossier zijn nog gaande en het definitieve effect op het gebiedsontwikkeling is nog steeds onduidelijk. Op landelijk niveau speelt nog steeds de discussie over de rekenmethode voor stikstof. Het is duidelijk dat de huidige methode niet houdbaar is, maar een nieuwe rekenmethodiek is nog niet vastgesteld. Op dit moment kunnen de lopende projecten doorgang vinden door vrijstelling van stikstofdepositie-berekeningen in de bouwfase. Voor Almere geeft dit lucht voor veel projecten. Deze vrijstelling ligt echter onder vuur en het is nog niet duidelijk hoe dit afloopt bij de rechter. Verwacht wordt dat in de loop van 2022 de invloed van stikstof op gebiedsontwikkeling duidelijk zal zijn.

Uitspraak Hoge Raad gronduitgifte procedure

De Hoge Raad heeft op 26 november 2021 een uitspraak gedaan (het zogenaamde Didam-arrest) die grote invloed heeft op het speelveld waarin de gemeente zich begeeft bij de uitgifte van bouwgrond. De kern van deze uitspraak is dat de gemeente bij het proces van gronduitgifte gelijkheidsbeginsel in acht moet nemen, waarmee één-op-één gronduitgiftes in beginsel uitgesloten zijn. Dat sluit aan bij de lijn die is vastgesteld in de Kadernota Grondbeleid, waarbij we bouwgrond als regel via tenders op de markt brengen. Voor veel lopende gronduitgiftes heeft de uitspraak evenwel geleid tot enige vertraging en in uitzonderingsgevallen hebben we zelfs moeten besluiten om lopende één-op-één trajecten stop te zetten.

Riolering onder A6

Almere groeit snel. Naast de uitleggebieden komen er ook woningen bij in de bestaande stad. Onderzoek heeft uitgewezen dat de riolering ten zuiden van de A6 onvoldoende capaciteit heeft om voor alle woningen die nu in de plannen zitten (denk aan Nobelhorst, Oosterwold, Vogelhorst, Overgooi en de stedelijke vernieuwing in Haven) te kunnen voorzien. Dit betekent dat er een uitbreiding van het rioolstelsel moet komen. Op dit moment worden de financiële consequenties in beeld gebracht in overleg met het Waterschap. Het beeld is nog niet scherp en het gaat om grote bedragen. Bij de programmabegroting zal het financieel beeld duidelijker worden; vooralsnog is geen specifiek bedrag opgenomen in het weerstandsvermogen.

Omgevingswet

De nieuwe omgevingswet is reeds lange tijd in voorbereiding en wordt naar verwachting per 1 januari 2023 ingevoerd. Een belangrijk onderdeel van de wet is het participatieproces. Dit betekent dat de kosten van participatie waarschijnlijk een onderdeel gaan uitmaken van de kostensoortenlijst die van toepassing is op de grondexploitatie. Het is nog onduidelijk hoe hoog deze kosten zal uitvallen. Op basis van ervaring in het verleden zal dit circa € 0,5 miljoen per jaar zijn. Dit bedrag is nu ook opgenomen als reservering in het zachte weerstandsvermogen.

Programmering MPGA 2021

In onderstaande tabel is de verwachte grondverkoop binnen de bestaande grondexploitaties van het MPGA weergegeven. Tevens is dat voor de eerste vijf jaar uitgesplitst.

	MPGA 2022						MPGA 2021	
	totaal	2022	2023	2024	2025	2026	totaal eerste vijf jaar	totaal eerste vijf jaar
woningen (aantallen)	9.517	1.546	1.616	1.504	1.056	1.595	7.317	7.135
bedrijven (ha)	85	16	17	22	19	8	82	69
kantoren (m ² bvo)	33.693	20.000	10.000	2.226	1.467		33.693	33.693
voorzieningen (m ²)	320.017	42.590	89.365	60.672	46.007	46.667	285.301	297.573

In totaal is in de lopende grondexploitaties nog ruimte voor uitgifte van bijna 9.500 kavels woningbouw, 85 hectare bedrijventerrein, alsmede een beperkt volume kantoren en de nodige voorzieningen. De lopende grondexploitaties hebben een resterende looptijd die varieert van enkele jaren tot maximaal tien jaar.

We zien dat het leeuwendeel van de verwachte afzet in de komende vijf jaar plaatsvindt. Wanneer we periode 2022 tot en met 2026 vergelijken met wat in het MPGA 2021 stond, zien we dat de verwachte afzet op vergelijkbaar hoog niveau blijft. De afzet van woningbouwkavels voor de komende drie jaren is redelijk stabiel op circa 1.500 tot 1.600 stuks. Dat sluit aan bij het vastgestelde SWPA. Deze aantallen betreffen alléén de grondexploitaties; de particuliere projecten en Oosterwold komen daar nog bij. De huidige hoge vraag naar woningen zorgt er voor dat geprobeerd wordt, waar mogelijk, projecten verder te versnellen.

Vanaf 2027 begint het aantal woningen te dalen, doordat de voorraad in de lopende grondexploitaties opraakt. Het is dus van belang om de komende jaren nieuw gebieden in exploitatie te nemen om de productiecapaciteit op peil te houden. Hiervoor zijn plannen in voorbereiding (denk aan Pampushout en Twentsekant) waarover nadere besluitvorming zal plaatsvinden.

Ook bij de bedrijventerreinen wordt de komende jaren een mooie jaarlijks afzet van gemiddeld 16 ha verwacht. Een groot aandeel zit vooral op Stichtsekant, maar de verwachte uitgifte vindt plaats op alle bedrijventerreinen. Gedurende 2022 zullen plannen voor het activeren van MVA gronden Stichtsekant en De Vaart ter besluitvorming worden voorgelegd.

De fasering is ambitieus, gezien het feit dat op veel plekken in het bouw- en ontwikkelproces sprake is van capaciteitsproblemen. Naast de hoge verwachte afzet in de grondexploitaties is immers sprake van een toenemend aantal projecten op particuliere gronden, die ook vragen om ambtelijke inzet. Om de hoge afzet te kunnen realiseren, is het nodig dat voldoende bouwrijpe grond voorhanden is. Dat betekent dat we voor de komende jaren ook een hoog niveau van investeringen in bouwrijp en woonrijp maken ramen. Ook hiervoor geldt de krappe ambtelijke capaciteit, waarbij ook de capaciteitsgebrek bij nutsbedrijven een rol speelt.

Gehanteerde parameters

De nog te realiseren kosten en opbrengsten in de herziene grondexploitaties zijn geactualiseerd, rekening houdend met de kostprijs- en opbrengstontwikkeling zoals die in 2021 zijn gerealiseerd. Voor de structurele prijs- en renteontwikkeling gedurende de resterende looptijd van de grondexploitaties zijn onderstaande parameters gehanteerd. Deze waren ook in de Programmabegroting 2022 opgenomen. De rente- en disconteringsvoet zijn conform BBV-regelgeving bepaald.

	2022 – 2031	vanaf 2032
kostenstijging	2%	2%
opbrengstenontwikkeling	1,5%	0%
rente	1,5%	1,5%
disconteringsvoet	2%	2%

Scenarioanalyses marktrisico's

Het voeren van actief grondbeleid met grondexploitaties brengt financiële risico's met zich mee. In het weerstandsvermogen van het grondbedrijf worden reserves getroffen voor deze risico's. In elke grondexploitatie wordt rekening gehouden met specifieke projectrisico's. Daarnaast worden marktrisico's en macro-economische risico's in beeld gebracht om de mogelijke financiële consequenties van tegenvallende marktontwikkelingen op de hele portefeuille aan grondexploitaties op te kunnen vangen.

In totaal zijn drie scenario's berekend te weten: Voorzichtig, Crisis-licht, en Crisis-zwaar. De belangrijkste parameters zijn lagere afzet, lagere grondprijzen en hogere rente. Deze parameters zijn per grondexploitatie doorgerekend. In onderstaande tabel zijn de uitgangspunten en de financiële effecten per scenario weergegeven en afgezet tegen het referentiescenario uit MPGA 2022.

componenten scenario	MPGA 2022	voorzichtig scenario	crisis licht	crisis zwaar
Gemiddelde afzet woningen per jaar 2022 – 2026	1.500	850	2022: 850 2023: 500 Vanaf 2024: 850	2022: 850 2023-2026: 500 Vanaf 2027: 850
Gemiddelde afzet bedrijven per jaar 2022 – 2026	16 ha	7 ha	2022: 7 ha 2023 – 2024: 1 ha Vanaf 2025: 7 ha	2022: 7 ha 2023 – 2026: 1 ha Vanaf 2027: 7 ha
Rente percentage (langjarig gemiddelde)	1,5%	2,0%	2,0%	2,0%
Opbrengststijgingspercentage	1,5%	1,0%	2022: -3% 2023: -5% 2024: 0% 2025: 2% 2026: 4% Vanaf 2027: 1,5%	2022: -5% 2023: -5% 2024: -3% 2025: 0% 2026: 3% Vanaf 2027: 1,5%
Kostenstijgingspercentage	2,0%	2,0%	2,0%	2,0%
Financieel effect				
Benodigde voorziening negatieve grexen en risico's	€ 50 mln.	€ 55 mln.	€ 66 mln.	€ 75 mln.
Beschikbare voorziening in grondbedrijf	€ 46 mln.	€ 46 mln.	€ 46 mln.	€ 46 mln.
Beschikbare harde reserves (winstreservering + risico + marktrisico)	€ 49 mln.	€ 49 mln.	€ 49 mln.	€ 49 mln.
Niet afgedekt binnen grondbedrijf				

In het *voorzichtige scenario* liggen de afzet van woningbouw kavels en structureel lager op ongeveer de helft van het referentiescenario. De opbrengststijging ligt met 1,0% lager dan in het referentiescenario, terwijl de rente met 2,0% juist hoger ligt. Op basis van deze parameters hebben de negatieve grondexploitaties en risico's een saldo van € 55 miljoen, wat € 5 miljoen hoger is dan in het referentiescenario. Dit bedrag is reeds opgenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

In de scenario's *crisis-licht* en *crisis-zwaar* daalt de afzet van woningbouw naar 500 woningen voor één tot enkele jaren. Bij bedrijventerreinen zakt de afzet naar een niveau van slechts 1 hectare voor enkele jaren. De grondprijzen gaan deze eerst flink dalen en na enkele jaren vindt herstel plaats. Bij het scenario *crisis-licht* leidt dit tot een benodigde voorziening voor negatieve grondexploitaties van € 66 miljoen. In dit bedrag zijn ook extra plankosten opgenomen, omdat er van wordt vanuit uit gegaan dat de afbouw van personeel minder snel gaat waardoor extra plankosten zullen ontstaan. De benodigde voorziening kan worden opgevangen met de reeds eerder getroffen voorzieningen voor de verlieslatende grondexploitaties (€ 46 miljoen) en de harde reserves binnen het weerstandsvermogen van het grondbedrijf (€ 49 miljoen).

Bij het scenario *crisis-zwaar* bedraagt de benodigde voorzieningen € 75 miljoen. Gezien de huidige marktverwachtingen wordt dit scenario onwaarschijnlijk geacht. Het grondbedrijf heeft bij dit scenario voldoende reserve om het te kunnen opvangen.

De effecten op het weerstandsvermogen

Door de eerder genoemde bijstellingen in de grondexploitaties is het weerstandsvermogen gewijzigd. In het MPGA 2022 worden de effecten en analyses op grondexploitatie niveau en per gebied gepresenteerd en ter vaststelling aan uw raad voorgelegd. In de voorliggende paragraaf Grondbeleid van de Programmarekening 2021 wordt de hoofdlijn weergegeven. Onderstaande tabel laat de ontwikkeling van het beschikbaar vermogen van het grondbedrijf per 31 december 2021 zien.

bedragen x € 1 miljoen

	grondexploitaties	
	PB22	PR21
Reeds gerealiseerd vermogen/harde reserve	15,4	17,0
Op termijn beschikbaar vermogen/zachte reserve	99,7	167,6
totaal beschikbaar vermogen (Hard + Zacht)	115,1	184,6

Op basis van de huidige uitgangspunten en verwachtingen komt het saldo van het harde vermogen (de vrij beschikbare reserve) uit op € 17,0 miljoen en het zachte vermogen (de potentiële winst in de komende jaren) op € 167,6 miljoen. De genoemde saldi zijn na aftrek van risico's en toekomstige bestemmingen en betreffen dus de vrije ruimte binnen het weerstandsvermogen van het grondbedrijf.

De financiële effecten op het weerstandsvermogen van het grondbedrijf zijn exclusief de mutaties in het resultaat en de risico's van de grondexploitatie Floriade Stadswijk. Deze worden in de paragraaf Floriade van de jaarrekening verantwoord.

Gerealiseerd vermogen / harde reserve

In de onderstaande tabel is de stand van de reserve weerstandsvermogen weergegeven, inclusief de benodigde reserveringen en bestemmingen. Daarbij zijn de resultaten (Programmarekening 2021) afgezet tegen de eerder afgegeven prognoses (Programmabegroting 2022).

bedragen x € 1 miljoen

	PB 22	PR 21
stand 31-12-2020	109,8	109,8
Afdracht programmarekening 2020	-29,4	-29,4
Tussentijdse winstneming 2021	10,4	5,9
Mutaties voorzieningen negatieve grondexploitaties		-1,9
Mutaties voorziening MVA-gronden		-1,5
Diverse verrekeningen	0,3	2,2
Afsluiting grondexploitatie		3,3
<i>subtotaal stand reserve 31-12-2020</i>	<i>91,1</i>	<i>88,4</i>
Eerder vastgestelde bestemmingen	-68,0	-59,9
Reservering voor marktrisico's en macro economische risico's	-5,4	-5,9
Reservering voor specifieke risico's negatieve grondexploitaties	-2,3	-5,3
Nieuwe reservering en dotaties	0,0	-0,3
Vrij beschikbaar en af te dragen aan concern	15,4	17,0

De belangrijkste mutaties worden hieronder toegelicht.

Afdracht programmarekening 2020

Bij de Programmabegroting 2022 is besloten tot een afdracht van € 29,4 miljoen aan het meerjarenperspectief van de gemeente. Dit betreft de positieve stand van het harde vermogen bij de programmarekening 2020.

Tussentijdse winstneming 2021

De winstneming voor het jaar 2021 vindt plaats conform de door de BBV vastgestelde systematiek. Over 2021 kan er uit een aantal grondexploitaties voor circa € 5,9 miljoen winst genomen worden. De winst is circa € 4,5 lager dan was berekend bij de programmabegroting 2022. Dat komt doordat de verwachte opbrengsten van de resterende gronduitgiftes, de verwachte kosten en het risicoprofiel sterk oplopen. Daardoor is het "percentage of completion" flink gedaald en dat betekent dat we minder van de reeds gemaakte winst mogen uitkeren dan vorig jaar. We verwachten daar dus wel een beter resultaat, maar boekhoudkundig moeten we nu reeds uitgekeerde winst terugboeken.

Mutaties voorzieningen negatieve grondexploitaties

De totale voorziening van de negatieve grondexploitaties is ten opzichte van de programmarekening 2020 gestegen met € 1,9 miljoen.

- De grondexploitaties van Almere Buiten Centrum, Europakwartier West, Cascadepark West en Hogekant zijn verbeterd door hogere verwachte grondopbrengsten.
- Bij Lage kant is het grondexploitatieresultaat verslechterd door onder meer naar boven bijstelling van de bijdrage aan NOGW.
- Bij de Vaart IV/VI is het grondexploitatieresultaat verslechterd door het opnemen van de kosten voor de realisatie van een fietspad in het natuurgebied. Deze kosten worden gecompenseerd door het Fonds Verstedelijking Almere en lopen via het weerstandsvermogen.
- Ten slotte zijn 7 nieuwe deelexploitaties binnen de Openbaar gebieden en Verspreide percelen opgenomen met negatieve saldo.

In onderstaande tabel worden de ontwikkelingen per voorziening (op eindwaarde) weergegeven.

bedragen x € 1 miljoen

grondexploitaties	PR 2020	PR 2021
Almere Buiten Centrum	2,1	2,0
Europa kwartier West	11,0	10,6
Cascadepark West	8,8	8,7
Hogekant	11,9	11,8
Lagekant	5,5	5,8
De Vaart IV/VI	1,7	2,3
Verspreide percelen / Openbaar gebieden	3,0	4,7
totaal	44,0	45,9

Mutaties voorziening MVA gronden

De verliesvoorziening voor MVA gronden is ten opzicht van programmarekening 2020 verslechterd met € 1,5 miljoen. De belangrijkste mutatie betreft het uit exploitatie nemen van circa 5 ha gronden in Overgooi. Deze gronden worden afgewaardeerd naar landbouw waarde waardoor een voorziening is benodigd van 1,6 miljoen. Een overzicht van de voorziening is hieronder weergegeven.

bedragen x € 1 miljoen

voorzieningen MVA gronden landbouwwaarde	PR 2020	PR 2021
Overgooi	43,0	44,6
Stichtsekant	9,1	9,1
Twentsekant	35,4	35,4
De Vaart IV/VI	6,1	6,1
Nobelhorst	1,3	1,3
Voortuin	8,0	7,8
Pampushout II	8,5	8,5
OG Hout (Ecuadorp)	0,0	0,1
totaal	111,4	112,9

Diverse verrekeningen

Positieve mutaties betreffen het terug ontvangen van een eerder betaald grondwaarde van een supermarkt door het winnen van de rechtszaak, de bijdrage vanuit het fonds Verstedelijking Almere voor de realisatie van een fietspad bij de Vaart IV/VI. De negatieve mutaties zijn de bijdrage aan de businesscase van Sluisgarage in Almere Haven en het afboeken van de gemaakte plankosten voor de planvorming van de Campus/Voetnoot. Deze mutaties vormen samen per saldo een ontvangst van € 2,2 miljoen.

Afsluiting grondexploitatie

Bij deze jaarrekening worden twee grondexploitaties De Rederij en Columbuskwartier afgesloten. Dit levert een positief saldo op van € 4,0 miljoen. Daarnaast zijn er binnen de grondexploitatie Openbaar Gebieden

een aantal deexploitatie te weten: Camping Schateiland, 2V/Videostraat en de plankosten van het Havenhoofd afgesloten. Deze afsluiting leidt tot een negatief resultaat van € 0,5 miljoen. Tenslotte is een administratieve correctie tussen de grondexploitatie Verspreide Percelen en het weerstandsvermogen voor de kosten van zwerfvuil van € 0,2 miljoen. Per saldo blijft er bedrag van € 3,3 miljoen over.

Eerder vastgestelde bestemmingen

In het weerstandsvermogen staan bestemmingen voor verplichtingen van het grondbedrijf die niet in de grondexploitatie kunnen worden verwerkt. De specificatie van deze € 62,9 miljoen is als volgt:

bedragen x € 1 miljoen

eerder vastgestelde bestemmingen	PB 2022	PR 2021
Reservering gerealiseerde winst ten behoeve van verschil raads kader winstneming en BBV	-43,2	-38,1
Reservering voor risico bedrijventerreinen in exploitatie (Stichtsekant)	-3,7	0,0
Reservering voor risico onrendabel parkeren stadsdeel Poort	-8,2	-8,2
Informatiecentrum Poort	-0,5	-0,5
Stelpost parkmanagement Lagekant	-0,4	-0,4
Dumping, afval en tijdelijk maatregelen	-0,6	-0,6
Reservering grondexploitatie Voortuin	-5,4	-6,4
Reservering afwaardering gronden Twentsekant	-5,7	-5,7
Reservering bijdrage business case Sluisgarage	-0,3	0,0
totaal eerder vastgestelde bestemmingen	-68,0	-59,9

De belangrijke mutaties zijn:

Reservering gerealiseerde winst

Op basis van het huidige raads kader ten aanzien van winstneming wordt niet alle winst uit de grondexploitatie die conform de BBV genomen mag worden, daadwerkelijk uitgekeerd. Pas wanneer meer dan 50% van de opbrengsten in een grex zijn gerealiseerd, wordt daadwerkelijk winst als gerealiseerd beschouwd. Per saldo neemt de reservering ten opzichte van de verwachting bij de PB 2022 af met circa € 5,1 miljoen. De grootste afname is toe te schrijven aan Kustzone Poort door de daling van de voortgangpercentages kosten en opbrengsten en hogere risicoprofiel waardoor een deel teveel genomen winsten teruggeboekt moet worden naar grondexploitatie.

Reservering voor risico bedrijventerreinen in exploitatie (Stichtsekant)

Door het in exploitatie nemen van MVA gronden van Stichtsekant ontstaat vrijval van verliesvoorzieningen. Een deel van de vrijval wordt gereserveerd voor het afzetrisico voor het relatief ruime aanbod aan grond voor bedrijventerreinen. Uitgangspunt voor deze reserve is dat op basis van externe onderzoeksrapporten een langjarige afzet wordt voorzien van circa 70 hectare in 10 jaar tijd. Per 01/01/2022 bedraagt het aantal uitgifbare voorraad bedrijventerreinen 85 hectare. Er is daarmee sprake van een 'overmaat' aan gronden van 15 hectare. Gezien het feit dat er op dit moment veel belangstellingen voor bedrijventerreinen zijn in de vormen van grondreserveringen en gesprekken is de risico op overmaat niet meer aanwezig. Het gereserveerde gelden kan volledig vrijvallen. Ten opzicht van Programmabegroting 2022 bedraagt de vrijval € 3,7 miljoen.

Reservering grondexploitatie Voortuin

De voorbereiding van de ontwikkeling van de Voortuin is nagenoeg gereed. Participatie traject is afgerond en de berekening van de grondexploitatie is uitgevoerd. Het resultaat van de grondexploitatie komt uit op circa € 14 miljoen negatief. Ten opzicht van de programmabegroting 2022 is € 1,0 miljoen extra benodigd om het negatief saldo te kunnen dekken.

Reservering voor marktrisico's en macro economische risico's

De reserve voor de financiële consequenties van het 'voorzichtige scenario' is berekend op basis van eerder genoemde uitgangspunten (lagere afzet, hogere rente en lagere opbrengststijging). De noodzakelijk reserve

is toegenomen met € 0,5 miljoen. Dit komt doordat de opbrengstpotentie van de grondexploitaties hoger zijn waardoor ze een hogere risicoprofiel hebben.

Reservering voor specifieke risico's negatieve grondexploitaties

De risico's zijn geactualiseerd. De risico's voor de negatieve grondexploitaties bedragen op eindwaarde € 5,3 miljoen. Dit is een verhoging ten opzichte van de stand bij de programmabegroting 2022. Deze toename is toe te schrijven aan een nieuwe risico voor een rechtszaak in Noorderplassen. Deze rechtszaak heeft de gemeente recent gewonnen maar de tegen partij is in cassatie gegaan waardoor er een nieuwe risico is ontstaan.

Nieuwe reservering en dotaties

Nieuwe reservering bedraagt € 0,3 miljoen en heeft betrekking op verbetering van processen en afwikkeling van bestuurlijke toezeggingen binnen het grondbedrijf. De ontwikkeling van Almere omvat naast de uitleggebieden steeds meer projecten in de inbreiding/herontwikkeling en op initiatieven van derden gebaseerd op anterieur overeenkomsten. Door toename van de woningen in bestaande stad komt er druk op de reeds aanwezige infrastructurele werken zoals wegen, rioolstelsel, etc. Een deel van het geld wordt gebruikt voor een studie te doen naar de bovenwijkse voorzieningen, om in beeld te brengen welke toekomstige investeringen nodig zijn en hoe de kosten daarvan kunnen worden verhaald bij de initiatieven van derden. Een ander deel van het gereserveerde budget wordt besteed aan de implementatie van de recent vastgestelde Kadernota Grondbeleid.

Op termijn beschikbaar / zachte buffer

De zachte buffer is het nog te realiseren vermogen uit de positieve grondexploitaties. Jaarlijks wordt op grond van de winstnemingsmethodiek een deel van het positieve resultaat genomen en daarmee betrokken bij het gerealiseerde (harde) vermogen. Tegelijk zijn er ook nog risico's of te verwachten algemene kosten (zoals te betalen vennootschapsbelasting) die niet in de grondexploitaties zijn opgenomen. De mutaties van de zachte buffer zijn weergegeven in de onderstaande tabel.

bedragen x € 1 miljoen

op termijn beschikbaar / zachte buffer	PB 2022	PR 2021
stand per 01-01-2021	276,0	443,0
Winstuitname 2021	-10,4	-5,9
Eerder vastgestelde bestemmingen	-19,1	-19,1
<i>Op termijn beschikbaar voor risico's en afdrachten</i>	<i>246,5</i>	<i>418,0</i>
Aftrek risico's en algemene kosten:		
Specifieke risico's in positieve grexen	-102,3	-198,1
Marktrisico's en macro-economische risico's	-21,6	-24,3
Financieel effect onzekerheid onderwijshuisvesting	-10,0	-10,0
Reserve te betalen vennootschapsbelasting	-13,0	-13,0
Reservering participatie (10 jaar)	0,0	-5,0
totaal op termijn beschikbaar / zachte buffer	99,6	167,6

Op basis van de geactualiseerde grondexploitaties in het MPGA 2022 is er een toekomstig te verwachten resultaat voor de positieve grondexploitaties van € 443 miljoen. Dit ligt hoger dan bij de Programmabegroting 2022 was voorzien. In het MPGA 2022 worden de mutaties per grondexploitatie toegelicht. De belangrijkste reden voor de toename van het resultaat is toe te schrijven aan de hogere opbrengstramingen door stijgende VON prijzen en de wijziging van de ramingsmethodiek met name aan de opbrengstkant (zie eerder beschrijving hiervan). Na aftrek van de winstneming 2021 en de benodigde reserveringen is het verwachte op termijn beschikbare vermogen nog € 167,6 miljoen. De belangrijkste mutaties worden hier onder toegelicht.

Eerder vastgestelde bestemmingen

Het benodigde vermogen is toegenomen ten opzichte van de stand bij programmabegroting 2022 niet gewijzigd. De mutaties zijn in de tabel hieronder weergegeven.

bedragen x € 1 miljoen

eerder vastgestelde bestemmingen	PB 2022	PR 2021
Stelpost segmentering / betaalbaarheid voor sociale huur	-3,6	-3,6
Stelpost segmentering / betaalbaarheid voor toekomstige gebieden	-10,0	-10,0
Stelpost duurzaamheid en exploitatiebijdrage Stichtsekant	-0,8	-0,8
Parkeren Voetnoot	-0,7	-0,7
Risicoreservering programmering betaalbare woningen	-4,0	-4,0
totaal eerder vastgestelde bestemmingen	-19,1	-19,1

Specifieke risico's in positieve grexen

De risico's zijn verdeeld naar positieve en negatieve grondexploitaties. De risico's voor de positieve grondexploitaties bedroegen bij de Programmabegroting 2022 op basis van eindwaarde € 102,3 miljoen. De risico's zijn nu bij de programmarekening 2021 met circa € 96 miljoen toegenomen. De belangrijkste mutaties betreffen:

- De risico van Vennootschapsbelasting is vervallen door de ondertekening van de vaststellingsovereenkomst met de belastingdienst.
- Nieuwe projectmarktrisico is ontstaan door vervallen van de afslag op de grondopbrengstramingen.

Marktrisico's en macro-economische risico's

Op basis van de geactualiseerde risicoberekening in het 'voorzichtige scenario' is een bedrag van € 24,3 miljoen gereserveerd voor marktrisico's en macro-economische risico's. Dit is circa € 2,8 miljoen hoger dan bij de programmabegroting 2022. Dit komt doordat de resultaten van de grondexploitaties zijn verbeterd, waardoor het risicoprofiel ook hoger is.

Reservering participatie

De invoering van de omgevingswet leidt tot extra kosten omdat de kosten van participatie behoren tot de kostensoortenlijst van de grondexploitatie. De wet is in 2022 nog niet ingevoerd waardoor de kosten nog niet in de grondexploitatie kunnen worden ingerekend. Daarom worden de kosten nu vooruit op de invoering van de wet in het weerstandsvermogen meegenomen. De normen voor de kosten van participatie is nog niet voorhanden. Daarom wordt hoogte van de kosten van participatie voorlopig bepaald op € 5,0 miljoen. Dit is € 0,5 miljoen per jaar (ervaring van voorgaande jaren) maal de totale looptijd van de grondexploitatie van 10 jaar.

3.4 Financiering

Inleiding

Geld lenen kost geld

Om investeringen te financieren moeten wij geld lenen. We willen verstandig omgaan met het lenen van geld. Daarom hebben we binnen de gemeente de 'treasury functie'. Dit onderdeel van de gemeente zorgt ervoor dat de gemeente niet te veel, maar ook niet te weinig geld leent voor de investeringen die we doen. Ook proberen we om de rentekosten die we betalen en de risico's die we lopen zo laag mogelijk te houden. De gemeente sluit niet voor iedere investering of project een aparte lening af. We kijken naar het totaal van onze uitgaven en inkomsten, en bepalen dan hoeveel geld we wanneer moeten lenen. We moeten dit heel nauwkeurig doen. Als we meer geld lenen dan we nodig hebben, kost dat ons onnodig geld.

We verdelen onze rentekosten over onze investeringen

De rente die wij betalen rekenen we toe aan de investeringen. We doen dat op basis van een vast (intern) rentepercentage, de zogeheten 'rekenrente'. Dit is wettelijk verplicht. Hoe we dit moeten doen staat in de verslaggevingsregels (BBV). Door de toerekening wordt op de verschillende programma's zichtbaar wat de financiering kost. De rentelasten en de afschrijvingen vormen samen de kapitaallasten van een investering. Het verschil tussen de rente die wij toerekenen en de rente die wij werkelijk aan banken betalen noemen we het 'renteresultaat'.

De spelregels voor het lenen en uitlenen van geld staan in de wet

Dat is de wet Financiering decentrale overheden. In Almere hebben we deze regels vertaald in het door de gemeenteraad vastgestelde treasury statuut. In deze paragraaf geven wij inzicht in de treasury activiteiten van 2021. Ook beschrijven we hoe de marktrente zich heeft ontwikkeld.

Extern rentebeleid

Leningenportefeuille

Op 1 januari 2021 hadden we een voor € 390 miljoen aan langlopende leningen (vaste schulden). Doordat er leningen aflopen of doordat we nieuwe investeringen doen moeten we regelmatig nieuwe leningen aantrekken. In 2021 hebben wij geen nieuwe leningen aangetrokken. We hebben wel leningen afgelost. Per 1 januari 2022 hebben wij daardoor nog € 360 miljoen aan vaste schulden.

Treasury beleid

Gemeenten mogen niet speculeren met rente. Dit staat in de wet Financiering decentrale overheden (FIDO). We willen als gemeente natuurlijk zo weinig mogelijk rente betalen, maar ook geen onnodige risico's lopen. Leningen met een korte looptijd zijn gemiddeld 1 procentpunt goedkoper dan leningen met een lange looptijd. Maar de rente van leningen met een korte looptijd kan ook snel stijgen. Daarom schrijft de wet voor dat gemeenten een mix moeten hebben van kortlopende en langlopende leningen. Hiervoor staan 2 normen in de wet:

- de kasgeldlimiet;
- de renterisiconorm.

We hebben de kasgeldlimiet van € 84 miljoen in 2021 niet overschreden

Dit kasgeldlimiet houdt in dat de gemeente maximaal 8,5% van het begrotingstotaal met kortlopende leningen en schulden mag financieren. Dit komt neer op een kasgeldlimiet in 2021 van circa € 84 miljoen. We mogen deze limiet maximaal 2 kwartalen op rij overschrijden. Als we ook daarna boven deze grens zitten, moeten we onze toezichthouder informeren. Dat is het college van gedeputeerde staten van Flevoland. In 2021 zijn we binnen de kasgeldlimiet gebleven.

bedragen x € 1 miljoen

ruimte onder c.q overschrijding van de kasgeldlimiet	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
ruimte (+) / Overschrijding (-)	13.594	9.587	71.399	52.464

We zijn in 2021 binnen de renterisiconorm gebleven

Deze norm houdt in dat het totaal aan verplichte aflossingen en renteherziening in een jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. Anders loopt de gemeente het risico dat de rentekosten sterk toenemen, als ook de rente sterk stijgt. Bij het afsluiten van nieuwe langlopende leningen houden we daar dus rekening mee. Bijvoorbeeld door ervoor te zorgen dat die niet allemaal in hetzelfde jaar afgelost moeten worden. Wanneer we toch meer langlopende leningen moeten aantrekken dan verwacht, en we daardoor niet binnen de norm blijven, overleggen we vooraf met de provincie. In 2021 zijn we ruim onder de renterisiconorm gebleven.

We baseren onze renteverwachting op de verwachting van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Om de treasuryfunctie goed uit te kunnen oefenen is het belangrijk om een zo goed mogelijke inschatting van de renteontwikkelingen te maken. Dat is niet gemakkelijk. Of de rente gaat stijgen of dalen hangt van veel factoren af. Bijvoorbeeld van de economische groei, het begrotingssaldo van het Rijk, de inflatie, het consumentenvertrouwen, de politieke spanningen in de wereld en de rentevisie van grote banken.

Op dit moment steekt de Europese Centrale Bank (ECB) nog steeds veel geld in de economie. Hiermee willen ze de tegenvallende voorspellingen voor economische groei en inflatie tegen te gaan. Dit drukte de rente naar een heel laag niveau, en was deze soms zelfs negatief. De ECB heeft de herfinancieringsrente in 2021 ongewijzigd gelaten en bedroeg 0,00% (net als in 2020). De rente die de ECB betaalde aan banken die geld bij hun aanhouden was zelfs negatief (-0,50%). De ECB zit met een lastig dilemma. Enerzijds willen ze de inflatie afremmen (door hoge rente), anderzijds willen ze de economie juist stimuleren (met lage rente).

De rente voor kortlopende leningen is in 2021 stabiel gebleven op circa -0,50%. De verwachting is dat de ECB de herfinancieringsrente in 2022 zal verhogen om de sterk oplopende inflatie tegen te gaan. Het gevolg zal zijn dat de rente voor kortlopende leningen ook zal stijgen naar 0,50% tot 1,00%. De rente voor vaste geldleningen met een looptijd van 10 jaar is in 2021 gestegen van -0,15% naar 0,60%. We verwachten dat deze rente zich in 2022 tussen de 0,50% en 2,00 % zal bewegen.

Intern rentebeleid

Wij rekenen aan alle investeringen rente toe. De wet schrijft voor dat de totaal doorberekende rente ongeveer gelijk moet zijn aan de totale rentelasten die we werkelijk betalen. Het is niet nodig om het rentepercentage ieder jaar bij te stellen, de werkelijke rente mag een klein beetje afwijken (maximaal 0,5%). We hebben de rekenrente in 2021 daarom niet gewijzigd. Op dit moment wordt gerekend met een rentepercentage van 1,5% voor de grondexploitaties en van 1,2% voor de overige investeringen. Doordat dit percentage iets afwijkt van de werkelijk betaalde rente ontstaat een klein verschil. Dit verschil is het noemen we het renteresultaat.

bedragen x € 1 miljoen

omschrijving	begroot	realisatie	afwijking
rentelasten aangetrokken leningen	-12,0	-11,9	-0,1
rentebaten verstrekte leningen	0,4	0,4	0,0
<i>saldo externe rente</i>	<i>-11,6</i>	<i>-11,5</i>	<i>-0,1</i>
rentebijdragen reserves	-0,6	-0,6	0,0
rentebijdragen voorzieningen	-0,1	-0,1	0,0
<i>saldo interne rentebijdragen</i>	<i>-0,8</i>	<i>-0,8</i>	<i>0,0</i>
rentetoerekening aan grondexploitatie	4,6	4,6	0,0
rentetoerekening aan algemene dienst	8,6	8,4	0,2
<i>saldo interne rentetoerekening</i>	<i>13,2</i>	<i>13,0</i>	<i>0,2</i>
renteresultaat	0,8	0,7	0,1

Externe rente

Wij betalen rente aan banken voor aangetrokken leningen. We ontvangen rente van banken voor (kortlopende) kasgeldleningen. Op de externe rente is er in 2021 een voordeel ten opzichte van de begroting van € 0,1 miljoen. Dit komt doordat het gemiddelde rentepercentage die wij ontvingen op kasgeldleningen iets hoger was dan begroot.

Interne rentebijdragen

Er zijn geen afwijkingen op de interne rentebijdragen.

Rentetoerekening

Zoals hiervoor beschreven rekenen we rente toe aan onze investeringen (materiële vaste activa). Dit doen wij vanaf het jaar na oplevering van de investering. Uiteindelijk zijn in 2020 minder projecten afgerond dan waar in de begroting 2021 rekening mee was gehouden. Hierdoor is er een nadeel in 2021 van € 0,2 miljoen.

Renteresultaat

Het verschil tussen de werkelijk betaalde externe rente en de aan investeringen toegerekende interne rente noemen we het renteresultaat. De hierboven toegelichte afwijkingen tellen op tot een nadelig renteresultaat van € 0,1 miljoen.

EMU-saldo

In de Europese Unie (EU) zijn afspraken gemaakt over het begrotingstekort. Landen binnen de EU mogen een begrotingstekort hebben van 3% op het bruto binnenlands product (bbp). Het bbp is de waarde van alle gemaakte goederen en geleverde diensten van een land in één jaar. Gemeenten moeten zich ook aan deze regel houden. In 2021 mochten de uitgaven van Almere maximaal € 34,2 miljoen hoger zijn dan onze inkomsten.

Het EMU-saldo over 2021 is € 37 miljoen positief

Wij dragen dus positief bij aan het landelijke EMU-saldo. Dit is in onderstaande tabel weergegeven: bedragen x € 1 miljoen

	bedrag
resultaat voor reserves	-44,3
+ afschrijvingen t.l.v. exploitatie	23,1
+ bruto dotaties aan post voorzieningen t.l.v. exploitatie	98,2
- vrijval voorzieningen	-4,0
- investeringen (im)materiële vaste activa	-60,3
+ niet in exploitatie verantwoorde baten	4,1
+ desinvesteringen (im)materiële vaste activa	0,5
- niet in exploitatie verantwoorde baten desinvesteringen	0
- lasten grondexploitatie	-68,0
+ niet in exploitatie verantwoorde baten grondexploitatie	109,8
- lasten transacties met derden op balanspost voorzieningen	-22,1
- lasten i.v.m. transacties met derden op balanspost reserves	0
- verkoop van effecten	0
saldo	37,0

Het positieve EMU saldo komt vooral doordat de opbrengsten uit grondverkoop (€ 110 miljoen) hoger zijn dan de investeringen in grondexploitatie (€ 68 miljoen). Dat pas bij onze verwachting. De kosten gaan hierbij voor de baten uit. In het verleden hebben wij veel geïnvesteerd in de grondexploitatie. Op dit moment zijn we dat juist aan het terugverdienen. De boekwaarde (voorinvestering) neemt daardoor steeds verder af.

De overige mutaties zijn ongeveer in evenwicht.

3.5 Floriade

Inleiding

Sinds 2014 rapporteren we naar aanleiding van motie RG-112/2014 halfjaarlijks over de financiële huishouding van de Floriade, de budgettaire ontwikkeling en de financiële risico's binnen het project. Om die reden is ook in deze jaarrekening een paragraaf Floriade opgenomen. Het eerstvolgende rapportagemoment is de Programmabegroting van 2023.

De paragraaf kent de volgende opbouw:

- Financiële rapportage Floriade 2021
- Kritieke Paden
- Voornemens, afspraken en contracten
- Risico's Floriade

Financiële rapportage Floriade 2021

Onderstaande tabel geeft de resultaten weer ten opzichte van de begroting voor de gemeentelijke programma organisatie. In de toelichting op de tabel wordt ingegaan op de grootste verschillen.

Exploitatie Programma Organisatie Floriade (gemeente)

bedragen x € 1.000

	begroting 2021	realisatie	saldo
Lasten			
Projectorganisatie/ Werkbudget Programma	1.681	1.399	282
Storting Reserve Floriade	1.600	2.200	-600
Storting VZWC Grondexploitatie Floriade	-	1.300	-1.300
Werkbudget communicatie	175	122	53
Making of	230	192	38
Onvoorzien	110	-	110
Storting VZWC Lening Floriade BV	12.400	34.257	-21.857
Verliesvoorziening businesscase Floriade BV	0	28.500	-28.500
Verliesvoorziening parkeren gemeente	0	4.300	-4.300
Beheer	426	678	-252
Parkeren	6.000	5.721	279
Veiligheidsplan	94	0	94
Innovatiebudget	439	397	42
Kwaliteitsimpuls raad	100	233	-133
Impulsmiddelen	50	49	1
Paviljoen Almere-Amsterdam	178	106	72
Exploitatiekosten terrein	455	434	21
Smart circulair Bridge	102	96	6
FVA (Floriade Werkt, Dialogue, Bruggen, Programmering) *1	3.514	2.429	1.085
Rijksprojecten	7.500	6.774	726
<i>Totaal lasten</i>	<i>35.054</i>	<i>89.187</i>	<i>-54.133</i>
Baten			
Onttrekking reserve Floriade	-7.539	-7.660	121
Onttrekking saldi reserve	-14.455	-28.656	14.200
Onttrekking Fonds verstedelijking Almere	-4.114	-2.933	-1.181
Smart circulair bridge	-102	-56	-46
Bijdrage rijk	-7.500	-6.774	-726
Dekking via exploitatierekening	-1.344	-1.352	8
Ten laste van het rekeningresultaat	-	-41.757	41.757
<i>Totaal Baten</i>	<i>-35.054</i>	<i>-89.187</i>	<i>54.133</i>
Resultaat Floriade	0	0	0

*1. De Circulaire bruggen lopen ook via de grondexploitatie Floriade

Lasten

Projectorganisatie/ Werkbudget Programma

De realisatie van de personele kosten en het werkbudget van de gemeentelijke programma organisatie laten een overschot zien ten opzichte van de begroting. Dit heeft voornamelijk te maken met lagere personele lasten op een aantal functies: communicatie, begeleiding van het paviljoen Amsterdam-Almere en overhead. Daarnaast zijn er minder advieskosten gemaakt op planning en monitoring dan verwacht.

Storting reserve Floriade

De storting in de reserve is € 0,6 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt veroorzaakt doordat er € 0,6 miljoen extra gestort is vanuit de risicoreserve voor het niet kunnen labelen van provinciale middelen aan lopende projecten. Dit is een besluit geweest bij de Programmabegroting 2022.

Storting VZWC Grondexploitatie Floriade

De actualisatie van de grondexploitatie laat een verslechtering zien op eindwaarde. Omdat de eindwaarde een negatief resultaat laat zien, is voorzichtigheidshalve een voorziening hiervoor gevormd. Dit betreft de benodigde storting in deze voorziening. (Zie voor een verdere toelichting MPG 2022).

Werkbudget Communicatie

De realisatie van het werkbudget Communicatie laat een onderschrijding zien ten opzichte van de begroting. Door de coronacrisis konden fysieke bijeenkomsten, zoals informatiedagen en de bijeenkomsten 'Op weg naar de Floriade' niet doorgaan.

Onvoorzien

Er is in 2021 geen gebruik gemaakt van de post onvoorzien.

Storting VZWC Lening Floriade BV

De gerealiseerde kosten betreffen de toevoeging aan de Voorziening Waarde Correctie lening Floriade BV van € 12,4 miljoen naar aanleiding van het Raadsbesluit RV-57/2021 'Benodigde extra budget n.a.v. kostenraming tijdelijke inrichting Floriade' en van € 7,3 miljoen naar aanleiding van Raadsvoorstel RV-20/2022 'Voortgangspresentatie Floriade januari 2022 en actualisatie risicoreservering Floriade'. De toevoeging vanuit het raadsvoorstel RV-20/2022 stond begroot in 2022. Maar omdat het hier gaat om een zogeheten gebeurtenis na balansdatum, is deze post meegenomen in de verwerking van de Programmarekening 2021.

Daarnaast is tijdens de eerste maanden na de opening van de Floriade geconstateerd dat de bezoekersaantallen lager zijn dan verwacht. De Floriade BV heeft hierop de raming van de bezoekersaantallen geactualiseerd zoals is toegelicht in de raadsbrief 'Aanpassing businesscase en risicoreserve Floriade naar aanleiding van bezoekersaantallen'. Door de daling van het aantal bezoekers zijn ook de verwachte ticketinkomsten en de te verwachten inkomsten uit exploitatie derden naar beneden bijgesteld. Door deze bijstelling is de verwachting dat de verstrekte lening tot en met 31-12-2021 niet meer terugbetaald kan worden. Om deze reden is de lening afgewaardeerd.

Verliesvoorziening businesscase Floriade BV

De aanpassing van de businesscase door de Floriade BV in verband het lager bijstellen van de bezoekersaantallen naar 680.000 als gevolg van het amendement 'Bijstellen bezoekersaantal Floriade (RG-181/2022) laat een aanvullende tekort zien van € 28,5 miljoen. Dit komt bovenop de afwaardering van de lening.

Verliesvoorziening parkeren gemeente

Doordat er minder bezoekers naar de Floriade komen zijn de verwachte inkomsten vanuit parkeren naar beneden bijgesteld met € 4,3 miljoen.

Beheer & onderhoud

De kosten voor het beheer en onderhoud van het terrein zijn fors hoger dan dat er begroot was. Dit wordt met name veroorzaakt door de weersomstandigheden. Het weer veroorzaakte een overmatige groei van onkruid in de reeds aangelegde arboretumstroken waardoor er extra gewied moest worden om te voorkomen dat de jonge aanplant zou verstikken. Daarnaast is er richting de zomer extra water gegeven om te voorkomen dat de aanplant zou uitdrogen.

Parkeren

De kosten voor de aanleg van de parkeerplaatsen en voorterreinen laten een lichte onderschrijding zien ten opzichte van de begroting. Deze onderschrijding betreft de fasering van de aanleg. Voorgenomen werkzaamheden in 2021 zijn nog niet afgerond en worden verder afgerond in naar 2022.

Veiligheidsplan

In 2021 zijn er door de gemeente nog geen kosten gemaakt ten behoeve van het veiligheidsplan. Wel zijn er opdrachten gegeven welke begin 2022 zullen worden uitgevoerd. De niet gebruikte middelen schuiven daarom door naar 2022.

Kwaliteitsimpuls Raad

De kosten zijn hoger dan oorspronkelijk begroot. Dit heeft te maken met de fasering van projecten. Projecten die voor 2022 gepland stonden zijn in 2021 uitgevoerd. Deze uitgaven passen binnen het door de raad beschikbaar gestelde bedrag voor kwaliteitsverbeteringen.

Paviljoen Almere-Amsterdam

Het voordeel heeft betrekking op de fasering van de bouw van het gemeenschappelijke paviljoen Almere-Amsterdam tijdens de Floriade. Deze kosten zullen in 2022 alsnog gerealiseerd worden.

FVA (Floriade werkt, Dialogue, Bruggen, Programmering)

Op de projecten van het Fonds Verstedelijking Almere is minder uitgegeven dan dat er was begroot. Dit heeft voornamelijk betrekking op de uitgaven van Floriade Programmering. In 2021 zijn, na vertraging, met de provincie nadere afspraken gemaakt over de invulling van de provinciale bijdrage aan de Floriade. Door deze vertraging verschuift een groot deel van de uitgaven en inkomsten betreffende Floriade Programmering door naar 2022.

Rijksprojecten

Het rijk heeft eind 2022 aan de gemeente Almere een subsidie toegekend van € 10 miljoen voor een viertal projecten die door de Floriade BV worden uitgevoerd. De gemeente ziet erop toe dat de toegekende middelen aangewend worden conform de subsidievoorwaarden van het rijk. Eind 2021 is op basis van voorschotten reeds € 7,5 miljoen door het Rijk aan de gemeente overgemaakt. Door de Floriade BV zijn kosten gemaakt ten aanzien van deze rijksprojecten voor een bedrag van € 6,8 miljoen. De resterende middelen zullen in 2022 ontvangen en uitgegeven worden. De uitgaven worden door de gemeente middels de SISA-regeling specifieke uitkeringen (SPUK Floriade) aan het rijk verantwoord. Tegenover deze lagere kosten staat een lagere bijdrage vanuit het rijk van gelijke omvang. Per saldo is dit neutraal.

Baten

Onttrekking reserve Floriade

Doordat er over 2021 € 121.000 minder aan kosten zijn gemaakt dan begroot, is de onttrekking uit de reserve Floriade derhalve ook € 121.000 lager

Onttrekking Saldireserve

Het gaat hier om de risico's en tekorten uit het raadsvoorstel 'voortgangspresentatie Floriade (RV-20/2022)' van € 7,3 miljoen en de raadsbrief 'Aanpassing businesscase en risicoreserve Floriade naar aanleiding van bezoekersaantallen' van bijna € 36 miljoen. Hierbij komt nog de aanpassing van de bezoekersaantallen naar 680.000 als gevolg van het amendement 'Bijstellen bezoekersaantal Floriade (RG-181/2022)'. Door deze tekorten hebben we de lening aan de Floriade geheel moeten voorzien en een extra voorziening moeten treffen voor aanvullende tekorten. Voor een deel hadden we hier al rekening mee gehouden in de risicoreservering. Daarom onttrekken we € 14,2 miljoen uit de saldireserve.

Onttrekking reserve Fonds Verstedelijking Almere

Zoals bij de kosten voor de FVA-projecten reeds genoemd is door de late besluitvorming over de nadere afspraken minder uitgegeven dan er begroot was. Hierdoor is er ook een lagere onttrekking uit de reserve Fonds Verstedelijking Almere.

Ten laste van het rekeningresultaat

Dit betreft de niet begrote storting in de voorziening waardecorrectie grondexploitatie Floriade (zie voor een verdere toelichting MPG A 2022) van € 1,3 miljoen en het aanvullende tekort dat ontstaat door de herijking van de businesscase door de Floriade BV als gevolg van de achterblijvende bezoekersaantallen zoals is toegelicht in de raadsbrief 'Aanpassing businesscase en risicoreserve Floriade naar aanleiding van bezoekersaantallen'. Hierbij komt nog de aanpassing van de bezoekersaantallen naar 680.000 als gevolg van het amendement 'Bijstellen bezoekersaantal Floriade (RG-181/2022).

Exploitatie Floriade BV

Onderstaande tabel geeft de *concept* resultaten van de Floriade BV over 2021 weer ten opzichte van de begroting.

bedragen x € 1.000

	begroting 2021	realisatie	saldo t.o.v. begroot
KOSTEN			
Projectorganisatie	5.532	5.873	-341
Deelnemers	7.703	6.707	996
Evenementen	1.777	920	857
Floriade Park	13.550	7.781	5.769
Commercie	218	100	118
Commerciële zaken	2.679	1.707	972
Exploitatie	4.311	5.228	-917
Financiering	497	436	61
Onvoorzien	690	0	690
<i>Totale Kosten</i>	<i>36.957</i>	<i>28.752</i>	<i>8.205</i>
OPBRENGSTEN			
Sponsoring	-399	-268	-131
Bijdrage Rijk	-6.750	-6.756	6
Provincie Flevoland	-975	-483	-492
Overige opbrengsten	-534	-723	189
<i>Totale opbrengsten</i>	<i>-8.658</i>	<i>-8.230</i>	<i>-428</i>
RESULTAAT	28.299	20.522	7.777

Lasten

Projectorganisatie

De kosten voor de projectorganisatie zijn € 341.000 hoger dan de begroting. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door hogere kosten voor juridische ondersteuning en door extra inzet bij de afdelingen Deelnemers en Financiën.

Deelnemers

Dit heeft voornamelijk te maken met fasering naar 2022. Dit betreft onder andere de inrichting van de kas, logistiek deelnemers en de terreininrichting op Utopia.

Kunst en Cultuur

Dit heeft voornamelijk te maken met fasering naar 2022. Voor een aantal grotere producties is later dan verwacht overeenstemming bereikt over de realisatie (o.a. de openingsshow). Deze kosten schuiven door naar begin 2022.

Park Ontwikkeling

In de realisatie van het park verschuift € 5,7 miljoen van 2021 naar 2022. Het merendeel hiervan betreft de terreininrichting. In september is de opdracht reeds gegund, de daadwerkelijk opdrachtverlening zal begin 2022 plaatsvinden.

Commerciële zaken

Als gevolg van de COVID-19 pandemie zijn de in-reis- en verblijfkosten van buitenlandse beurzen beperkt gebleven, daarnaast vinden de (grotere) marketingacties later plaats (2022).

Exploitatie

De betreft fasering van kosten vanuit 2022 naar 2021 en heeft met name te maken met de vooruitlopende inkoopkosten van de kabelbaan. Hier staan toekomstige opbrengsten tegenover.

Baten

Provincie

In 2021 zijn de eerste bijdragen van de Provincie ontvangen van projecten die (mede) door hen gefinancierd worden. Door de late besluitvorming over de nadere afspraken is in 2021 minder uitgegeven dan er begroot was. Hierdoor is er ook een lagere bijdrage ontvangen.

Grondexploitatie Floriade

bedragen x € 1.000

	MPGA 2022	MPGA 2021	verschil
Plansaldo Eindwaarde 31-12-2025	-17.380	-16.122	-1.258

De actualisatie van het MPGA 2022 laat een eindwaarde zien van € 17,4 miljoen negatief (eindwaarde per 31-12-2025). Ten opzichte van het MPGA 2021 is het saldo verslechterd met € 1,3 miljoen op eindwaarde.

De verslechtering in de eindwaarde wordt enerzijds veroorzaakt door hogere investeringen en begeleidingskosten voor de aanleg van het Arboretum. In de begroting werd ervan uitgegaan dat de werkzaamheden die gedaan moesten worden op het terrein veelal in één keer konden worden afgerond. Dit bleek echter niet het geval. Doordat er een aantal werkzaamheden vanuit de terreinafwerking vertraagde kon telkens slechts een deel worden afgemaakt. Daarnaast heeft slechte grond (te nat, te laag aangelegd en geen goede kwaliteit) ervoor gezorgd dat een aantal plantvakken meerdere keren moesten worden aangelegd. Dit heeft tot extra kosten geleid.

Anderzijds wordt de verslechtering veroorzaakt door meerwerk op de circulaire bruggen. De oorzaak hiervan is dat er een aantal meerwerknota's voor de twee bruggen zijn ontvangen. Dit had met name te maken met meerwerk voor het verwijderen van gronddammen, aanleggen van ledverlichting op de brug en extra kosten voor Geopolymeerbeton.

Voor een volledige toelichting wordt verwezen naar het MPGA 2022.

Balansposten Floriade

Lening BV Floriade

bedragen x € 1.000

lening	bedrag
Saldo per 01-01-2021	21.640
Lening 2021	21.267
Aflossing 2021	-
Saldo lening Floriade BV 31-12-2021	42.907

In 2021 heeft de gemeente een lening verstrekt aan de Floriade BV van € 21,3 miljoen. Hiermee komt de totale lening aan de Floriade BV op € 42,9 miljoen. De leningen worden verstrekt op basis van de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) goedgekeurde jaarbegroting en meerjarenbegroting van de Floriade BV, passend binnen het financiële kader dat is meegegeven door de raad.

De aflossing van de lening wordt verwacht in 2022, wanneer de Floriade BV opbrengsten genereert door onder andere de kaartverkoop en sponsoring.

Waardecorrectie voorziening lening Floriade BV

Tegenover de hiervoor genoemde lening staat een voorziening waarde correctie. In 2021 is € 12,4 miljoen aan de voorziening toegevoegd conform het Raadsbesluit RV-57/2021 'Benodigde extra budget n.a.v. kostenraming tijdelijke inrichting Floriade'.

In 2022 is nog een extra bedrag hieraan toegevoegd vanuit het Raadsvoorstel RV-20/2022 'Voortgangspresentatie Floriade januari 2022 en actualisatie risicoreservering Floriade'. Omdat het hier gaat om een zogeheten gebeurtenis na balansdatum, wordt dit meegenomen in de verwerking van de Programmarekening 2021.

Tot slot is zijn de verwachte bezoekersaantallen geactualiseerd (raadsbrief 'Aanpassing businesscase en risicoreserve Floriade naar aanleiding van bezoekersaantallen'). Hierdoor zijn de ticketinkomsten naar beneden bijgesteld. Dit heeft ertoe geleid dat de hele lening afgewaardeerd wordt.

Onderstaande tabel geeft de mutatie in 2021 weer. Hiermee wordt het saldo per 31-12-2021 € 42,9 miljoen.

bedragen x € 1.000

waardecorrectie voorziening lening Floriade BV	bedrag
Saldo per 01-01-2021	8.650
2021: Ophoging voorziening	12.400
2022: Onttrekking risico reserve	7.300
2022: Aanpassing businesscase bezoekersaantallen	14.557
Saldo waarde correctie voorziening lening Floriade BV 31-12-2021	42.907

Reserve Floriade

Het saldo van de reserve Floriade bedraagt per 31-12-2021 € 525.000

bedragen x € 1.000

reserve Floriade	begroting 2021	realisatie	saldo tov begroot
Saldo reserve Floriade 01-01-2021	4.485	4.485	0
Stortingen 2021	1.000	2.200	1.200
Bijdrage werkgelegenheidsproject	0	1.500	1.500
Onttrekking t.b.v. exploitatiekosten 2021	-7.539	-7.660	-121
Saldo reserve Floriade 31-12-2021	-2.054	525	2.579

Toelichting storting:

De totale storting 2021 betreft € 3,7 miljoen. Deze is als volgt opgebouwd:

- Bijdrage van € 1,5 miljoen uit het werkgelegenheidsproject (Floriade werkbedrijf) welke was opgenomen in de businesscase Floriade;
- Bijdrage van € 0,6 miljoen uit de provinciale bijdragen ten behoeve van reeds gemaakte kosten in eerdere jaren met betrekking tot het onderwerp duurzaamheid (smart termal grid, gelijkspanning openbare verlichting e.d.);
- Storting van € 0,6 miljoen vanuit de saldireserve (onttrekking risicoreserve) ter dekking van niet gelabelde projecten vanuit de provinciale bijdragen;
- Bijdrage van € 1,0 miljoen vanuit de saldireserve om te voorkomen dat de reserve Floriade een negatieve stand per 31-12-2021 heeft. Deze wordt in 2022 weer teruggedraaid.

Toelichting onttrekking:

De onttrekking bestaat uit € 7,7 miljoen ter dekking van de exploitatiekosten 2021.

Gerelateerde projecten Floriade

Het hier opgenomen project heeft geen financiële relatie met Floriade maar heeft wel een directe invloed op de planning van de Floriade.

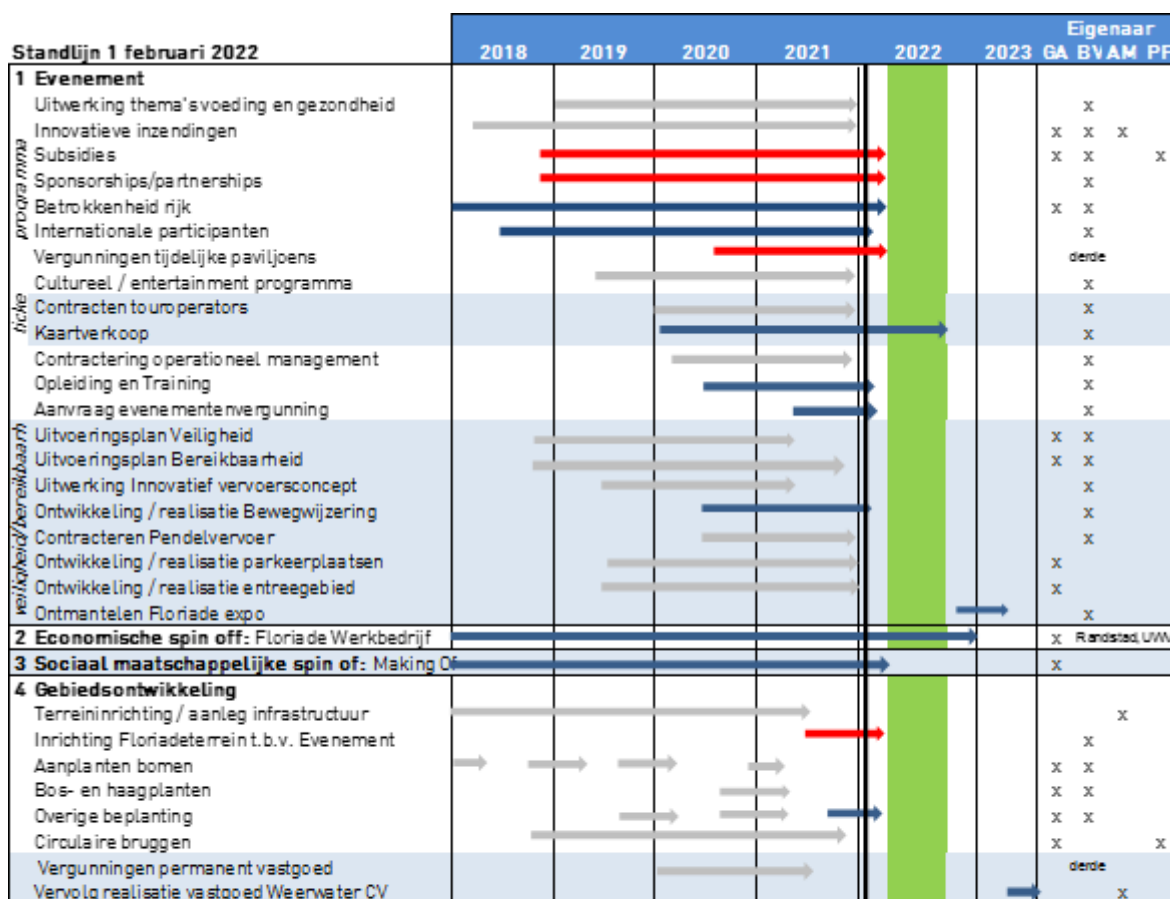
bedragen x € 1.000

Floriade gerelateerde projecten	begroting 2021	realisatie	saldo tov begroot
Rondje Weerwater	6.140	5.350	790

De beleidsmatige toelichting en de toelichting op de financiële afwijkingen van deze projecten zal in respectievelijk het MPG A en de paragraaf Fonds Verstedelijking Almere plaatsvinden.

Kritieke paden

Wij informeren u met onderstaand schema over de planning en kritieke paden van 1 februari 2022. Dit overzicht is ook opgenomen en toegelicht in het RV Voortgangspresentatie Floriade januari 2022 en actualisatie risicoreservering Floriade (RV-20/2022). Gezien de korte tijd tussen de Voortgangspresentatie en Programmarekening 2021 zijn er geen verschillen tussen beide documenten.

Legenda

- Verloopt volgens planning
- Wijkt licht af, verdient extra aandacht omdat risico op afwijkingen toeneemt
- Wijkt af, vraagt extra aandacht/ maatregelen noodzakelijk
- Afgelopen half jaar afgerond

- GA Gemeente Almere
- BV Floriade Almere 2022 BV
- AM Arme st Vastgoed BV
- PF Provincie Flevoland

Beleidsvoornemens, afspraken en contracten

Beleidsvoornemens

Making of

De Making of bestaat uit een veelheid aan activiteiten om in aanloop naar Floriade Expo 2022 de duurzame, groene doelstellingen van Almere samen met Almeerders en partners in de stad te realiseren. Op weg naar Floriade brengen we het motto Growing Green Cities in Almere in de praktijk.

Net als in 2020 konden ook in 2021 veel onderdelen, ondanks de beperkingen door het coronavirus, met aanpassing wel plaatsvinden. Een selectie uit de activiteiten: In oktober 2021 stonden tijdens Dutch Food Week (landelijk en in Almere) groene en gezonde initiatieven op het gebied van voedsel en gezonde voeding centraal. De week werd afgesloten met de landelijke Wereldvoedseldag, gehost in Almere, met als thema de Eetbare stad. De groene burens hebben in het voorjaar van 2021 in 14 Almeerse wijken acties georganiseerd onder de naam 'Zet Almere in bloei'. Tussen 30 maart en 30 september 2021 deed Almere mee aan het NK Tegelwippen, met als doel zo veel mogelijk tegels te vervangen door groen. Almere is als 16e (van de 80 deelnemende gemeenten) geëindigd met een aantal van 54.250 gewipte tegels.

De klankbordgroep 'Floriade Inclusief' adviseerde de gemeente en Expo organisatie over toegankelijkheid, communicatie en sanitaire voorzieningen. Er zijn 82 Groene spelden uitgereikt in 2021, waarmee het totaal aantal spelddragers op 783 is gekomen. In april 2021 werden de eerste junior spelden, de zogenaamde groene medailles, uitgereikt. Er zijn 27 Floriade Parade aanvragen gehonoreerd, waarmee initiatieven een financieel zetje in de rug hebben gekregen. Onder andere voor het aanleggen van boomtuintjes, ontwikkelen van lespakketten, kickstart voor Women of Almere, herdruk van de Boomverhalen en een stektuin in Vogelhorst.

Werk en participatie

Floriade Werkbedrijf is de samenwerking van de gemeente Almere, het UWV en Randstad om zoveel mogelijk kandidaten, door middel van de Floriade, vanuit de uitkering te bemiddelen naar werk. Basis hiervoor is SROI (social return on investment). De doelstelling voor 2021 was het plaatsen van 40 tot 50 nieuwe kandidaten.

Er zijn in 2021 41 kandidaten geplaatst in een eerste baan en 25 mensen doorgeplaatst naar een vervolgbaan. Van de kandidaten die geplaatst zijn in fase 1 stroomt 70% door naar fase 2 (vervolgwerk van drie maanden aansluitend aan het half jaar op basis van SROI). Daarvan wordt 95% doorgeplaatst naar fase 3 (in totaal een jaar aan het werk) en 94% naar fase 4 (reguliere baan).

Het totaal aantal geplaatsten ligt op 129. Het Floriade Werkbedrijf ligt op koers om de afgesproken 340 mensen uit een uitkering tijdelijk te plaatsen en te begeleiden naar een vaste baan. Er is tot nu toe door gemeente Almere en het UWV samen € 3,7 miljoen bespaard op uitkeringen, waarvan € 1,1 miljoen voor gemeente Almere en € 2,6 miljoen voor het UWV. De gemeentelijke doelstelling van € 1,5 miljoen gaat ruimschoots gehaald worden.

Innovaties (gebiedsontwikkeling) Floriade

In 2021 zijn de reeds ingang gezette innovaties in de gebiedsontwikkeling ten behoeve van de Floriade EXPO afgerond. Tijdens de wereldtuinbouwtentoonstelling zal de bezoeker, aan de hand van onder andere het smart thermal grid, gelijkspanning, klimaatadaptie openbare ruimte en circulaire bruggen van cementloos beton worden meegenomen in de verschillende mogelijkheden die er zijn.

Terreininrichting (grondexploitatie)

Het Floriadeterrein is vanaf september 2021 door Weerwater CV in delen overgedragen aan Floriade BV. De laatste overdrachten vinden in het eerste kwartaal van 2022 plaats. Alle permanente bebouwing die voorafgaand aan de Floriade gerealiseerd wordt, is opgeleverd: Woontoren Flores, het Food Forum, de Aeres Hogeschool en Woonzorgcentrum Flora. De circulaire bruggen van cementloos beton en hergebruikte brugonderdelen zijn klaar voor gebruik en fungeren op de Floriade als een showcase voor de Bruggencampus.

De laatste delen van het arboretum worden aangeplant en zijn voor de start van de Expo klaar. Er zijn nog steeds kwekers die zich aanmelden en hun producten willen tonen op de Expo.

Parkeerterrein en voorterrein

Het parkeerterrein op Twentsekant is de primaire aankomstlocatie voor bezoekers die met de auto komen. De laatste werkzaamheden voor oplevering van het parkeerterrein vinden plaats. Overlooplocaties bij grote drukte zijn parkeerterrein Almere Poort en parkeergarage Mandelapark in Almere Centrum. Het voorterrein is de aankomstlocatie voor fietsers, touringcars, VIP-gasten, mindervaliden, taxi en kiss-and-ride. Daarnaast is dit de halteplaats voor pendelbussen voor bezoekers die met het openbaar vervoer komen. Het voorterrein is op korte termijn gereed. Met Keolis zijn afspraken gemaakt over het pendelvervoer van en naar de parkeerplaats.

Veiligheid

Op 1 november 2021 is de evenementenvergunning aangevraagd door Floriade BV. Hierop is geadviseerd door de eerder betrokken adviesbureaus HIRS en KCEV en door alle betrokken hulpdiensten. De evenementenvergunning is op 8 maart 2022 verleend. Binnen zes weken is er, zoals gebruikelijk bij evenementen, de gelegenheid om een bezwaar in te dienen. Daarbij kan ook een voorlopige voorziening worden aangevraagd bij de rechtbank.

Parkmanagement

Gemeente Almere en Weerwater CV zijn nog in gesprek over de wijze waarop Weerwater CV invulling gaat geven aan de instandhoudingsplicht van het Arboretum. Dit is een ingewikkeld vraagstuk. Het toekomstig beheer moet geregeld zijn als de EXPO is afgelopen. De raad wordt geïnformeerd op welk wijze het beheer van het arboretum na de Expo wordt geregeld.

Afspraken en contracten

De raad heeft expliciet uitgesproken geïnformeerd te willen worden over de belangrijke afspraken en contracten die gemaakt worden en die bepalend zijn voor de Floriade. In Programmabegroting 2022 zijn de contracten opgenomen die in de eerste helft van 2021 zijn gesloten. In onderstaande tabel is weergegeven welke afspraken en contracten er in de tweede helft van 2021 zijn aangegaan.

onderdeel	activiteiten	doel	inhoud en ontwikkeling van de afspraken
Gebiedsontwikkeling	Koopovereenkomst met samenwerkingspartner Weerwater CV tranche 4 op 4 augustus 2021	Conform artikel 5.2 uit de ontwikkelingsovereenkomst Stadswijk wordt per kavel(s) een koopovereenkomst gesloten.	Afspraken over de overdracht van 37 kavels door gemeente Almere aan Weerwater CV.

Risico's

Onderstaand treft u de gereserveerde risicobedragen rondom de Floriade. De risico's zijn opgedeeld in risico's die betrekking hebben op het evenement en risico's die betrekking hebben op de gebiedsontwikkeling.

bedragen x € 1 miljoen

risico's	restrisico (A)	kans (B)	risicobedrag (A x B)	risicobedrag PB 2022	verschil
belangrijkste risico's					
Floriade businesscase	20,9	div	6,1	24,6	-18,5
Floriade grondexploitatie	5,5	div	2,2	2,1	0,1

Floriade businesscase

Sinds de opening van het evenement blijven de bezoekersaantallen achter op de verwachting. De Floriade BV heeft hierop de raming van de bezoekersaantallen geactualiseerd zoals is toegelicht in de raadsbrief 'Aanpassing businesscase en risicoreserve Floriade naar aanleiding van bezoekersaantallen'. Door de daling van het aantal bezoekers naar 680.000 als gevolg van het amendement 'Bijstellen bezoekersaantal Floriade (RG-181/2022) zijn de verwachte ticketinkomsten naar beneden bijgesteld. De businesscase van de Floriade BV komt er na verwerking van de raadsbrief en het amendement als volgt uit te zien:

bedragen x € 1 miljoen			
aantal bezoekers 680.000	stand na 1ste kwartaalrapportage	mutaties	nieuw budget
Floriade projectorganisatie	25,7	0,7	26,4
Deelnemers	6,0	-0,2	5,8
Kunst & Cultuur	5,0		5,0
Park Ontwikkeling	30,1	1,6	31,7
Commerciële zaken	11,6	-0,5	11,2
Exploitatie	15,2	-1,0	14,1
Financieringslasten	1,6	0,4	2,0
<i>Totale kosten</i>	<i>95,2</i>	<i>1,0</i>	<i>96,2</i>
Kaartverkoop	43,2	-33,3	9,9
Overige	0,9	-0,3	0,7
Exploitatie derden	4,2	-3,4	0,9
Sponsoring	4,4	-3,4	1,1
Bijdr. Provincie / Subsidie	3,5	-1,7	1,7
Bijdrage Rijk	10,0		10,0
<i>Totale opbrengsten</i>	<i>66,2</i>	<i>-42,0</i>	<i>24,2</i>
Index	0,0		0,0
saldo tekort	-28,9	-43,0	-72,0
Extra tekort businesscase			-43,0

Na de actualisatie van de business case van de Floriade BV blijven er nog steeds risico's waarmee rekening moet worden gehouden. In onderstaande tabel wordt de actualisatie van de risico's weergegeven.

bedragen x € 1 miljoen			
risico's Floriade	omvang	kans	actualisatie
Bijdrage subsidie/derden komt niet tot stand	-1,30	100%	-1,30
Impact scenario 4 (600.000 bezoekers) kaartverkoop en exploitatie derden	-1,75	20%	-0,35
Impact scenario 4 (600.000 bezoekers) opbrengsten parkeren en shuttlediensten	-0,21	20%	-0,04
Beheerbudget niet toereikend	-1,50	40%	-0,60
Veiligheidskosten	-1,00	40%	-0,40
Onvoorzien Expo organisatie	-1,60	60%	-0,96
Exploitatie Toren 2	-0,85	100%	-0,85
Ontmanteling	-1,00	60%	-0,60
Bouwplaats management	-0,70	40%	-0,28
Personeelskosten Floriade BV	-1,00	75%	-0,75
Liquideitsfaciliteit calamiteiten	-10,00	0%	0,00
totaal risico's Floriade	-20,91	div.	-6,13

De actualisatie van de risicoreserve Floriade komt uit op ongeveer € 6 mln. Ondanks dat een aantal risico's zich nu heeft voorgedaan (sponsoring en minder bezoekers), blijven er nog risico's bestaan. Het risico dat nu is opgenomen in de geactualiseerde risicoreserve ten aanzien van het aantal bezoekers is het risico dat het aantal bezoekers van de Floriade niet uitkomt op 680.000 bezoekers, maar dat de uiteindelijke aantallen lager uitkomt. Dit heeft een negatief effect op de opbrengsten van de kaartverkoop, exploitatie derden en de

parkeer- en shuttlediensten. In de geactualiseerde risicoreserve is daarom scenario 4 (600.000 bezoekers) meegenomen tegen een kans van 20%.

Daarnaast blijft een aantal risico's bestaan tot na het einde van de expo. Dit gaat met name over de afbouw van de personele kosten van de Floriade BV, ontmanteling en de exploitatie van de toren Flores.

Floriade grondexploitatie

Het risico van de grondexploitatie Floriade is gebaseerd op :

- de algemene marktrisico's binnen het plan. De algemene marktscenario's die van toepassing zijn, zijn gebaseerd op de laatst bestuurlijk vastgestelde MPGA;
- een totaaloverzicht van het risicoprofiel opgebouwd uit gewogen projectrisico's, gewogen projectkansen en algemene marktrisico's;
- een toelichting op de projectrisico's en projectkansen. Hierbij worden aard, omvang, kans van optreden en beheersmaatregelen vermeld;
- niet verrekenbare btw in verband met het evenement.

De toetsing en kwantificering van de risico's heeft conform de Kadernota Integraal risicomanagement en weerstandsvermogen van de gemeente Almere plaatsgevonden.

Beheersmaatregelen

In deze fase van het proces zijn er nog geen beheersmaatregelen getroffen.

Financiële Inschatting

Binnen deze grondexploitatie zijn er diverse proces – en ontwerprisco's onderkend. Ongewogen is het risicobedrag € 5,5 miljoen. In totaal is het gewogen risicobedrag op basis van de diverse kans percentages berekend op € 2,2 miljoen. Een nadere toelichting op de risico's in de grondexploitatie Floriade zijn terug te vinden in de geactualiseerde MPGA 2022.

3.6 Verbonden partijen

Een verbonden partij wordt gedefinieerd als een privaot- of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente zowel een bestuurlijk als een financieel belang heeft. Van een bestuurlijk belang is sprake wanneer de gemeente rechtstreeks invloed heeft op de besluitvorming binnen de verbonden partij. Bij een financieel belang kan de gemeente financieel worden aangesproken wegens het functioneren van de verbonden partij, of kan de gemeente geld kwijtraken bij een faillissement van de partij.

Deze actualisatie heeft plaatsgevonden op 19 maart 2021. Op deze datum hebben wij nog niet alle cijfers van de verbonden partijen ontvangen. Deze worden toegevoegd zodra ze beschikbaar komen.

Gemeentelijk beleid

Het gemeentelijk beleid is gericht op de beperking van het aantal verbonden partijen, enerzijds uit oogpunt van transparantie van bestuur, anderzijds uit oogpunt van risicobeheersing. De mate van invloed en sturing wordt mede bepaald door de rechtsvorm, de vertegenwoordiging op bestuurlijk en ambtelijk niveau (voorbereidingsgroepen). De beslissing met betrekking tot het aangaan of beëindigen van de samenwerking met een verbonden partij wordt bewust genomen en periodiek heroverwogen. Voor het aangaan van een verbonden partij constructie is een expliciete goedkeuring van de gemeenteraad noodzakelijk. De kaders zijn in 2010 vastgesteld in de kadernota Verbonden partijen.

Overzicht type verbonden partijen

nr.	naam verbonden partij	programma
Gemeenschappelijke regelingen		
1	Veiligheidsregio Flevoland	Veiligheid
2	GGD Flevoland	Zorg en Welzijn
3	Omgevingsdienst Flevoland, Gooi en Vechtstreek	Ruimte en wonen
4	Gebiedsontwikkeling Oosterwold	Ruimte en wonen
5	Werkvoorzieningsschap Tomingroep	Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit
Vennootschappen		
6	Tomingroep bv	Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit
7	Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)	Duurzaam, leefbaar en bereikbaar
8	IbbA Lieven de Key	Ruimte en wonen
9	IbbA Ymere	Ruimte en wonen
10	Floriade Almere 2022 bv	Duurzaam, leefbaar en bereikbaar
11	Omala NV	Bestuur, inwoners en economie
12	Omala Airport Garden City CV	Bestuur, inwoners en economie
13	Techofonds Flevoland	Bestuur, inwoners en economie
14	Alliander	Financiën
15	Vitens	Financiën
16	Bank Nederlandse Gemeenten	Financiën

01	Veiligheidsregio Flevoland
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Veiligheid
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.veiligheidsregioflevoland.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De burgemeester van Almere is voorzitter van het bestuur van de Veiligheidsregio Flevoland.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De jaarlijkse Almeerse bijdrage aan de Veiligheidsregio Flevoland bedraagt circa € 11 miljoen en wordt bepaald op basis van het aantal inwoners en de oppervlakte per deelnemende gemeente.

Openbaar belang

Het waarborgen van de veiligheid van de inwoners van Almere op het gebied van brandweezorg, crisisbeheersing en rampenbestrijding.

Financiële positie

bedragen x € 1 miljoen

	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	10,8	12,3	9,0	8,1
vreemd vermogen	11,7	11,3	9,9	9,1
resultaat jaarrekening		1,9	nrb	
jaarlijkse bijdrage		11,5		

De jaarrekening van de Veiligheidsregio Flevoland sluit met een positief resultaat van € 1,9 miljoen. Dit resultaat komt voort uit verschillende voor- en nadelen uit de diverse kolommen van de veiligheidsregio. Het jaar 2020 stond voor de veiligheidsregio wederom vooral in het teken van covid-19. Financiële voordelen zijn ontstaan door o.a. latere invulling van vacatures, het niet doorgaan van opleidingen en trainingen en voordeel door de samenvoeging van de meldkamers van Flevoland en Gooi en Vechtstreek. Het resultaat van 2021 wordt teruggestort naar de zes gemeenten. Almere ontvangt € 0,9 miljoen terug, waarmee de jaarlijkse bijdrage voor 2021 op € 10,7 miljoen komt.

Risico's en risicobeheersing

De mate waarin de Veiligheid regio Flevoland in staat is om de ingeschatte risico's financieel op te vangen, wordt zichtbaar gemaakt via de risicoparagraaf en het weerstandsvermogen (algemene reserve). Het totaalbedrag van de risico's bedraagt € 9,6 miljoen, met een gemiddelde 'risicofactor' (kans) van ca. 30%. Dit komt neer op een te reserveren risicobedrag van € 2,6 miljoen. De belangrijkste risico is:

- **Taakdifferentiatie brandweerpersoneel**

Als gevolg van Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren wordt er nu nader gekeken naar een uitwerken van de taakdifferentiatie tussen beroeps en vrijwilligers. Hierbij moet de uitkomst zijn dat er objectief gesteld kan worden dat er een verschil is tussen beroeps en vrijwilligers. Het risico is dat een vrijwilliger als een beroeps gezien wordt. Hierover wordt in landelijk verband nog overlegd met het ministerie. Uitgangspunt van de veiligheidsregio's is dat het rijk deze extra kosten op zich neemt. De financiële gevolgen van de taakdifferentiatie voor de regio Flevoland worden geschat op € 8.200.000 (voor 2 jaar). Met een geschatte kans van 30% levert dit een risicoreservering van € 2.500.000 op.

02	GGD Flevoland
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Zorg en welzijn
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.ggdlevoland.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Welzijn, Jeugd, Onderwijs, Ouderen en Gezondheid is voorzitter van het bestuur van de GGD.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Almere neemt samen met de andere gemeenten in de provincie Flevoland deel in de gemeenschappelijke regeling GGD Flevoland.

Openbaar belang

Op basis van de Wet Publieke Gezondheid voert de GGD de preventieve gemeentelijke taken uit op het gebied van de volksgezondheid, te weten jeugdgezondheidszorg 0 tot 19 jarigen, infectieziektebestrijding, medische milieukunde, technische hygiënezorg, openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en taken ter bevordering van de gezondheid van jong en oud.

Financiële positie

	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	7,3	6,5	7,3	7,4
vreemd vermogen	10,1	12,1	10,1	17,5
resultaat jaarrekening	0,4	-0,8	-0,2	0,0
jaarlijkse bijdrage	4,7	4,7	4,7	4,7

bedragen x € 1 miljoen

*Cijfers op basis van de conceptjaarrekening 2021

Risico's en risicobeheersing

De mate waarin de GGD in staat is om de ingeschatte risico's financieel op te vangen, wordt zichtbaar gemaakt via de risicoparagraaf en het weerstandsvermogen (algemene reserve). Het totaalbedrag van de risico's bedraagt € 14,9 miljoen, met een gemiddelde 'risicofactor' (kans) van 16%. Dit komt neer op een te reserveren risicobedrag van € 2,4 miljoen. De belangrijkste risico's zijn:

- **Vraaguitval van plus en markt taken:**
Dit betreft een risico over de fluctuatie in taken en subsidie aanvragen. Bij iedere nieuwe/te verlengen aanvraag bestaat het risico dat deze lager uitvalt. De omvang van dit risico bedraagt € 738.000.
- **Samenwerking Regionale Ambulance Voorziening (RAV) en Regio Gooi & Vechtstreek**
Werkprocessen in de ondersteunende diensten van beide partijen zullen zoveel mogelijk worden samengevoegd. Dit kan leiden tot een (tijdelijk) verhoogd niveau van de kosten voor de ondersteunende diensten van de RAV.

03 Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek (OFGV)

Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Ruimte en wonen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.ofgv.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Wonen, Mobiliteit, Sport en Dienstverlening is afgevaardigde in het algemeen bestuur van de OFGV namens de gemeente Almere.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Het laatst vastgestelde stempercentage van de gemeente Almere in het algemeen bestuur is gebaseerd op de jaarrekening 2020 en bedraagt voor 2021 7,56%. Dit percentage geldt ook voor de vaststelling van de begroting 2022 van de OFGV. Het stempercentage in 2022 wordt begin 2022 vastgesteld op grond van de jaarrekening 2021. Op grond van de begroting 2021 zou dat op bijna 12% uitkomen. De Almeerse jaarbijdrage aan de OFGV voor 2022 bedraagt circa € 1,7 miljoen. Buiten de jaarlijkse opdracht voert de OFGV ook meerwerk opdrachten uit.. Deze meerwerkopdrachten worden afzonderlijk afgestemd en de OFGV geeft hiervoor offertes af. De gemeente Almere heeft geen inleg gedaan in de vorm van aandelen of verstrekking van leningen. De gemeente Almere heeft geen garantie verstrekt aan de OFGV.

Openbaar belang

Het gaat hier om wettelijke taken van de gemeente. De gemeente is verplicht om de uitvoering daarvan over te dragen aan de OFGV. De verplichting tot regionale samenwerking heeft als doel om de kwaliteit en professionaliteit van de vergunningverlening, het toezicht, de handhaving en de samenwerking binnen het omgevingsrecht op een hoger peil te brengen. Burgers vragen dit vanuit de behoefte van veiligheid. Bedrijven verlangen dit vanuit de urgentie van onderlinge gelijke behandeling: duidelijke vergunningen, professioneel toezicht en transparante handhaving.

Financiële positie

	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021*	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	1,3	ntb	0,6	0,9
vreemd vermogen	4,9	ntb	4,9	4,9
resultaat jaarrekening	0,6	ntb	0	0
jaarlijkse bijdrage	nvt	1,6	1,4	1,6

*Op het moment van schrijven is de concept-jaarrekening nog niet beschikbaar. Onze jaarlijkse bijdrage is vastgesteld op € 1,6 miljoen.

Risico's en risicobeheersing

Het risicomanagement van de OFGV is vastgelegd in de geactualiseerde Nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement van de OFGV. Daarin is ook een norm opgenomen voor het benodigde weerstandsvermogen.

De vrije beschikbare weerstandscapaciteit wordt voor 2022 begroot op € 675.000. De benodigde weerstandscapaciteit (lees risico's) komt voor 2022 uit op € 785.000. De verhouding tussen het vrije beschikbare en benodigde weerstandsvermogen is 0,86%. Deze valt daarmee binnen de afgesproken bandbreedte van 0,8 – 1,2.

04	Gebiedsontwikkeling Oosterwold
Vestigingsplaats	Almere
Programma	Ruimte en wonen
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	www.almere.nl/oosterwold

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De portefeuillehouder Ruimtelijke & Economische ontwikkeling, Onderwijs & Arbeidsmarkt van centrumgemeente Almere is voorzitter van het Bestuurlijk Overleg Oosterwold.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft in totaal € 0,6 miljoen (waarvan de helft vanuit het Fonds Verstedelijking Almere) voorgefinancierd, waarvan nu nog € 0,15 miljoen resteert. Almere neemt samen met de gemeente Zeewolde deel in de gemeenschappelijke regeling Gebiedsontwikkeling Oosterwold. Naast de voorfinanciering vinden er geen dotaties door de gemeente Almere plaats. Indien de voorziening kostenverhaal Oosterwold onverhoopt negatief wordt, dan zullen de deelnemende partijen financieel moeten bijspringen.

Openbaar belang

Oosterwold komt tot stand in een samenwerking met het Rijk (Rijksvastgoedbedrijf; RVB) en de gemeente Zeewolde. Om de ontwikkelstrategie uit te kunnen voeren is een gemeenschappelijke uitvoeringsorganisatie in het leven geroepen door middel van het oprichten van een gemeenschappelijke regeling in de vorm van een centrumgemeenteconstructie: de Gemeenschappelijke Regeling Gebiedsontwikkeling Oosterwold (GRGO). De gebiedsregisseur is de leidinggevende van deze uitvoeringsorganisatie. De portefeuillehouders Ruimtelijke Ordening van de gemeenten Almere en Zeewolde vormen het Intergemeentelijk Overleg. Dit overleg heeft een coördinerende, afstemmende en besluit voorbereidende functie ten aanzien van de uitvoering van de regeling. Naast de gemeenten kunnen het RVB, de provincie Flevoland en het Waterschap Zuiderzeeland worden uitgenodigd voor dit overleg. Alsdan hebben zij een adviserende functie zonder stemrecht. Het intergemeentelijk overleg aangevuld met RVB, de provincie Flevoland en het Waterschap Zuiderzeeland wordt het Bestuurlijk Overleg Oosterwold genoemd. De gemeente Almere fungeert hierbij als centrumgemeente en voert de administratie.

Financiële positie

	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	0	0	0	0
vreemd vermogen	16.7	16.6	16,7	12,0
resultaat jaarrekening	0	0	0	0
jaarlijkse bijdrage	0	0	0	0

bedragen x € 1 miljoen

Risico's en risicobeheersing

Indien de kavelverkoop (het afsluiten van anterieure overeenkomsten door initiatiefnemers) stagneert bestaat de kans dat de uitgaven de inkomsten overstijgen. Aangezien de baten voor de kosten uit gaan, kan er adequaat gestuurd worden op de uitgaven en zijn zodoende de financiële risico's beter beheersbaar. Indien blijkt dat bij de afronding van het project meer exploitatiebijdragen ontvangen zijn dan dat er aan kostenverhaal is uitgegeven dan is er sprake van een terugbetalingsverplichting. Door middel van tussentijdse rapportages wordt de financiële stand van zaken bewaakt. Ook wordt hierbij meerjarig de stand van de voorziening op basis van prognoses in de gaten gehouden. De rapportages worden met de gebiedsmanager besproken. Daarnaast wordt twee keer per jaar de financiële stand van zaken besproken in het Bestuurlijk Overleg Oosterwold. De gemeente Almere fungeert als centrumgemeente. Rapportage over Oosterwold vindt plaats in bijlage Kostenverhaal Oosterwold.

05/06	GR Werkvoorzieningschap Tomingroep en Tomingroep BV
Vestigingsplaats	Hilversum
Programma	Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke Regeling
Website	https://www.tomingroep.nl/over-tomingroep/algemeen-bestuur

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

Ingevolge de GR heeft Almere één zetel in het algemeen bestuur. Op dit moment levert Almere de voorzitter van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur in de persoon van portefeuillehouder Werk & Inkomen, Integratie en Wonen met Zorg. Het Werkvoorzieningschap Tomingroep is enig aandeelhouder van de Tomingroep BV.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Tter uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW) verleent Almere het Werkvoorzieningschap jaarlijks een bijdrage die (maximaal) zo groot is als de WSW doeluitkering van het Rijk. Op grond van de GR waarborgen de gemeenten de leningen en rekening-courant van het schap naar evenredigheid van het aantal inwoners op 1 januari van het jaar waarin de overeenkomst voor de betreffende transactie wordt gesloten. Volgens een samenwerkingsovereenkomst tussen het Werkvoorzieningschap en Tomingroep BV staat het Werkvoorzieningschap borg voor leningen. Krachtens deze overeenkomst garandeert Tomingroep BV een nihil resultaat bij het Werkvoorzieningschap.

Openbaar belang

Het verschaffen van aangepast werk ter uitvoering van de Wet sociale werkvoorziening (WSW). Het Werkvoorzieningschap is verantwoordelijk voor juiste uitvoering van de wet. Tomingroep BV is verantwoordelijk voor een bedrijfseconomisch verantwoorde uitvoering van de wet.

Financiële positie

	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	4,2	5,6	1,9	1,9
vreemd vermogen	8,7	6,2	9,6	9,1
resultaat jaarrekening		1,3	0	0
jaarlijkse bijdrage		9,2*	8,8	8,8

*Bijdrage 2021 realisatie is inclusief coronacompensatie.

Risico's en risicobeheersing

1. De omzet van de BV kan terugvallen door verminderde vraag (waaronder verminderde opdrachten vanuit GR gemeentes) onder meer als gevolg van bezuinigingen of externe ontwikkelingen zoals corona. Dat kan een negatieve invloed op het resultaat van de BV hebben.
2. Rijksbezuinigingen op de Wsw leiden tot verminderde inkomsten in het Werkvoorzieningschap, waardoor het bruto resultaat van het Werkvoorzieningschap zal verslechteren. De compenserende bijdrage van de BV zal dan opgebracht moeten worden uit opgebouwde reserves waardoor er wordt ingeteerd op het eigen vermogen.
3. De rijkssubsidiebijdrage per Wsw-geïndiceerde daalt naar het wettelijk minimumloon. Dat is duizenden euro's minder dan het huidige subsidiebedrag per Wsw-geïndiceerde. De huidige Wsw-populatie behoudt haar arbeidsrechten (welke zijn vastgelegd in de cao Sociale Werkvoorziening). De negatieve resultaten die hieruit voortvloeien leiden tot een financieringsvraagstuk en tot de noodzaak om de organisatie te herstructureren. Het eigen vermogen kan het nadelig resultaat compenseren, maar zodra dit niet meer beschikbaar is zijn de GR gemeentes verantwoordelijk voor het verlies.

07	Huisvuilcentrale Noord Holland (HVC)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Programma	Duurzaam, leefbaar en bereikbaar
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.hvcgroep.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Wonen, Mobiliteit, Sport en Dienstverlening is afgevaardigde in de Algemene Ledenvergadering namens de gemeente Almere en werkt daarbij in de voorbereiding samen met andere Flevolandse aandeelhouders. De gemeente Almere is qua inwonersaantal de grootste gemeentelijke aandeelhouder van de HVC. Qua stemrecht de op één na grootste gemeentelijke aandeelhouder.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft 173 aandelen (van de 3.347) en heeft daarmee 5,2% van het stemrecht in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van HVC. De aandelen hebben een nominale waarde van € 45,45 per aandeel en staan voor een totaalwaarde van € 7.863 op de balans. Almere staat garant voor de langlopende leningen. De omvang van deze leningen op 31 december 2021 is € 617 miljoen (€ 617 miljoen eind 2020), het aandeel van Almere hierin bedraagt € 30,4 miljoen (€ 36,4 miljoen eind 2020). Bij een faillissement is dit het maximale risico voor de gemeente Almere.

Openbaar belang

HVC verbrandt het huishoudelijk afval uit Almere op een milieuverantwoorde wijze. Almere koopt voor de openbare ruimtes tegen een voordelig aandeelhouderstarief energie in, die wordt teruggewonnen bij de afvalverbranding. Almere werkt samen met HVC aan duurzame initiatieven (zon en wind). HVC acteert als grondstoffen makelaar en verwerker van plastic, metaal en drankkartons als resultaat van een openbare aanbesteding.

Financiële positie

	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021*	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	ntb	ntb	142	155
vreemd vermogen	ntb	ntb	850	830
resultaat jaarrekening	ntb	ntb	13	13
jaarlijkse bijdrage	nvt	nvt	nvt	nvt

*Op het moment van schrijven is de (concept-) jaarrekening nog niet beschikbaar.

Risico's en risicobeheersing

Het grootste risico is dat bij een faillissement van de HVC Almere wordt aangesproken op haar aandeel van 5,9% van de garant gestelde leningen. De Almeerse garantstelling bedraagt momenteel € 37,3 miljoen, met een maximum van € 39,7 miljoen. Dit risico is opgenomen in onze risicoparagraaf. "Van gas los" investeringen vallen ook onder deze gezamenlijke garantstelling. Deze duurzaamheids-investeringen worden alleen aangegaan als de businesscase positief is. We lopen het risico dat door onvoorziene omstandigheden deze investeringen toch ten koste gaan van het resultaat van HVC.

Wij kunnen op de volgende manieren de risico's beheersen:

1. Sturing bedrijfsvoering via stemrecht: Dit doen we bijvoorbeeld bij aandeelhoudersvergaderingen.
2. Ontwikkelen regionale stemkracht bij besluitvorming: aandeelhoudersvergaderingen bereiden we samen met aandeelhouders in Flevoland voor.
3. Regionale samenwerking op dossier: Op grotere dossiers zoeken we ook de samenwerking met aandeelhouders buiten Flevoland.

08	IbbA Lieven de Key
Vestigingsplaats	Almere
Programma	Ruimte en wonen
Rechtsvorm	Vennootschap onder Firma
Website	www.ikbouwbetaalbaarinalmere.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

Om kennis te borgen en onnodige kosten te voorkomen, bestaat de directie van de vof IbbA Lieven de Key uit een ambtelijk vertegenwoordiger van Almere en een directielid van Lieven de Key.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere draagt voor de eerste 380 kavels IbbA start/basis 50% van het financieel risico. Voor de start/basis kavels boven de 380 en voor de kaveltypes plus, extra, vrijstaand draagt Almere het gehele financiële risico. Het directe financieel gemeentelijk belang is voor de IbbA start-financieringen 1.0 afgedekt door een naar de vof gestorte risicovoorziening van € 4.250 per kavel, ten laste van de betreffende grondexploitatie. Voor de IbbA plus is ten behoeve van het risico een bedrag van € 6.000 per kavel gestort naar de vof vanuit de reserve IbbA plus. Naast het financieringsrisico draagt de gemeente voor 50% risico in de eventuele tekorten die kunnen ontstaan op de bedrijfsvoering van de vof IbbA Lieven de Key. Voor de IbbA plus 2.0 regeling is per kavel € 2.000 als 50% risicobijdrage gestort naar de vof. De Key heeft aangegeven dat geen nieuwe IbbA-verplichtingen kunnen worden aangegaan. De 380 woningen grens is bereikt, Almere draagt nu voor 100% het risico. De Almeerse afdracht aan de vof bedraagt nu € 4.000 per kavel.

Openbaar belang

Stimuleren van particulier opdrachtgeverschap voor starters met een inkomensgroep tot het niveau van beneden tot net boven modaal inkomen (circa € 27.000 tot €40.000).

Financiële positie

	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021*	begin 2021**	eind 2021**
eigen vermogen	nvt	7,4		
vreemd vermogen	nvt	11,6		
resultaat jaarrekening	nvt	0,7		
jaarlijkse bijdrage	nvt	nvt		

*Cijfers zijn gebaseerd op de concept-jaarrekening van 2020. De definitieve cijfers zijn nog niet beschikbaar.**Het is voor de vof geen wettelijke plicht om een begroting te maken. De jaarrekeningen van de VOF Lieve de Key worden vanaf 2015 opnieuw opgesteld rekeningen houdend met de waardeontwikkeling van de portefeuille. De jaarrekeningen 2017 t/m 2020 worden in 2022 opgesteld en aangeboden voor de accountantscontrole.

Risico's en risicobeheersing

Financiële risico's zijn afgedekt middels voorzieningen binnen de vof en op de balans van de gemeente. Jaarlijks wordt bij de jaarrekening een risicoscan gemaakt van de waardeontwikkeling van het vastgoed op basis van taxaties bij de verkoop van tranches versus de ontwikkeling van de schuldpositie.

09	IbbA Ymere
Vestigingsplaats	Almere
Programma	Ruimte en wonen
Rechtsvorm	Vennootschap onder Firma
Website	www.ikbouwbetaalbaarinalmere.nl/over-ibba/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

Om kennis te borgen en onnodige kosten te voorkomen is besloten om een ambtelijk vertegenwoordiger van Almere aan te wijzen als gevolmachtigd directeur in de vof IbbA. Deze aanwijzing is verbreed tot de vof IbbA Ymere voor de benodigde acties zoals het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst met Ymere.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere en Ymere dragen beide het risico van de IbbA start-financieringen in Nobelhorst. Binnen de grondexploitatie Hout/Noord is bij start IBBA een bedrag van € 7.500 per kavel gereserveerd voor maximaal 150 kavels ten behoeve van de gezamenlijke storting in de vof IbbA Ymere. Op basis van de fasering van uitgiften zullen stortingen ten laste van de grondexploitatie gebracht. Bij een lagere risicodekking per kavel wordt het verschil in een afzonderlijke voorziening bij de gemeente ondergebracht. Bij een hogere risicodekking per kavel dan de afgesproken € 7.500 per kavel zullen beide partijen voor 50% bijdragen aan dit verschil. Op dit moment is het risicoprofiel € 4.000 per kavel, wat betekent dat gemeente Almere € 4.000 per kavel direct in de vof heeft gestort en € 3.500 per kavel in de voorziening heeft achtergehouden. Deze laatste voorziening is bij jaarrekening 2019, uitgaande van de risicoanalyse, vrijgevallen.

Openbaar belang

Het stimuleren van het particulier opdrachtgeverschap (PO) voor starters met een inkomensgroep tot het niveau van beneden tot net boven modaal inkomen (circa € 27.000 tot € 40.000).

Financiële positie

	bedragen x € 1 miljoen			
	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021*	begin 2021**	eind 2021**
eigen vermogen		0,2		
vreemd vermogen		1,7		
resultaat jaarrekening		0,0		
jaarlijkse bijdrage		nvt		

*De cijfers zijn gebaseerd op de concept-jaarrekening 2020. De definitieve cijfers zijn nog niet beschikbaar. **Het is voor de vof geen wettelijke verplichting om een begroting op te stellen. **Het is voor de vof geen wettelijke verplichting om een begroting op te stellen.

Risico's en risicobeheersing

Periodiek wordt bij de jaarrekening een risicoanalyse gemaakt van de uitwerking van de schuldpositie en de aflossingssituatie en mogelijkheden van leningen aan de deelnemers. De accountant van de vof toetst onder meer deze gegevens inclusief de risicoanalyse bij de controle op de jaarrekening van de vof IbbA Ymere.

10	Floriade Almere 2022 BV
Vestigingsplaats	Almere
Programma	Duurzaam, leefbaar en bereikbaar
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Website	https://floriade.almere.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De Floriade Almere 2022 BV is een uitvoeringsorganisatie met een specifieke taak: het op bedrijfsmatige wijze organiseren en commercieel exploiteren van het evenement Floriade in 2022 en de 'making of'. De BV functioneert in een politieke context, maar wel op afstand. De gemeente is vooralsnog enig aandeelhouder van de Floriade BV. Als zodanig is de Floriade BV een verbonden partij voor de gemeente. De aandeelhoudersrol wordt ingevuld door de wethouder Financiën. De aansturing van de Floriade BV vindt plaats door de directie onder toezicht van de Raad van Commissarissen (RvC). De algemene kaders die de directie meekrijgt zijn geformuleerd in de statuten. Hierin is opgenomen voor welke besluiten de directie goedkeuring nodig heeft van de RvC en welke besluiten moeten worden voorgelegd aan de aandeelhoudersvergadering.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente is enig aandeelhouder van de Floriade Almere 2022 BV (1.000 aandelen à € 1 nominaal). Daarnaast heeft de gemeente leningen verstrekt aan de Floriade BV.

Openbaar belang

De Floriade heeft als doel het maximaliseren van de economische, sociale en maatschappelijke 'spin off' van de Floriade. In andere woorden een langdurige maatschappelijke en economische impact op de omgeving. De Floriade BV heeft tot taak kansen te benutten (projecten, initiatieven en deelnemingen) die het succes van het evenement, de 'making of' en de gebiedsontwikkeling (legacy) bevorderen. Dit kan zij maximaal bereiken door op armlengte van de gemeente als zelfstandig ondernemer te opereren.

Financiële positie

	bedragen x € 1 miljoen			
	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	1	1	1	1
vreemd vermogen	23,2	50,9	37,4	49,9
resultaat jaarrekening	0	0	0	0
jaarlijkse bijdrage	0	0	0	0

Risico's en risicobeheersing

Jaarlijks wordt tussen de gemeente en de Floriade BV een leenovereenkomst gesloten. In 2021 is € 21,6 miljoen aan lening verstrekt aan de Floriade BV. Dit bedrag komt overeen met de ondertekende leenovereenkomst voor 2021 en het bijbehorende addendum. In totaal is er nu € 42,9 miljoen aan de BV geleend. Gezien de meerjarenbegroting van de Floriade BV een verlies laat zien verwachten wij dat de Floriade BV niet het hele bedrag terug kan betalen. Op deze lening hebben wij een verliesvoorziening gevormd van € 28,4 miljoen. Dit bedrag is gelijk aan het verlies in de meerjarenbegroting van de Floriade BV.

11 Ontwikkeling Maatschappij Airport Lelystad Almere NV

Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Bestuur, inwoners en economie
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	http://lelystadairportbusinesspark.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouders Ruimtelijke & Economische Ontwikkeling, Onderwijs-Arbeidsmarkt en Financiën, Wonen, Mobiliteit, Sport en Dienstverlening vertegenwoordigen Almere in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders/Vergadering van Vennoten van OMALA NV.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Van OMALA NV bezit de gemeente Almere een derde deel van het aandelenkapitaal. Dit is nominaal € 25.000. In Airport Garden City CV heeft de gemeente commanditair kapitaal van € 1 miljoen gestort. Het bedrag aan uitstaande leningen aan Airport Garden City CV bedroeg eind 2021 nog € 1,6 miljoen. De leningen passen binnen de door de raad gestelde kaders en worden op de overeengekomen data afgelost.

Openbaar belang

OMALA biedt kansen om economische activiteiten en arbeidsplaatsen te realiseren door middel van een bedrijvenpark met unieke vestigingsvoorwaarden, te weten de nabijheid van een luchthaven.

Financiële positie

	bedragen x € 1 miljoen			
	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	0,3	0,3	0,3	0,3
vreemd vermogen	1,2	0,8	1,2	0,5
resultaat jaarrekening	0,0	0,1	0,0	0,0
jaarlijkse bijdrage	nvt	nvt	nvt	nvt

Realisatie cijfers zijn gebaseerd op de conceptcijfers jaarrekening 2021

Risico's en risicobeheersing

In het jaarplan van OMALA zijn maatregelen voor risicobeheersing opgenomen zoals een strakke cash flow sturing. De risico's voor OMALA zijn sterk afgenomen na de verkoop van de eerste, grote logistieke kavel in 2017 en de samenwerking met Schiphol Real Estate. Bij de verdere ontwikkeling worden geen gronden meer aangekocht maar wordt de regie gevoerd over de gebiedsontwikkeling en de uitgifte. Het risicobedrag in deze programmabegroting is daarom op nul gehandhaafd.

12 Ontwikkeling Maatschappij Airport Garden City CV

Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Bestuur, inwoners en economie
Rechtsvorm	Commanditaire Vennootschap
Website	http://lelystadairportbusinesspark.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouders Ruimtelijke & Economische Ontwikkeling, Onderwijs-Arbeidsmarkt en Financiën, Wonen, Mobiliteit, Sport en Dienstverlening vertegenwoordigen Almere in de vergadering van vennoten.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Van OMALA NV bezit de gemeente Almere een derde deel van het aandelenkapitaal. Dit is nominaal € 25.000. In Airport Garden City CV heeft de gemeente commanditair kapitaal van € 1 miljoen gestort. Het bedrag aan uitstaande leningen aan Airport Garden City CV bedraagt eind 2020 nog € 1,6 miljoen. De resterende leningen passen binnen de door de raad gestelde kaders en worden op de overeen gekomen data afgelost.

Openbaar belang

OMALA biedt kansen om economische activiteiten en arbeidsplaatsen te realiseren door middel van een bedrijvenpark met unieke vestigingsvoorwaarden, te weten de nabijheid van een luchthaven.

Financiële positie

	bedragen x € 1 miljoen			
	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	3,0	3,0	3,0	3,0
vreemd vermogen	4,9	5,8	4,9	5,0
resultaat jaarrekening	0	0	0	0
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Realisatie cijfers zijn gebaseerd op de conceptcijfers jaarrekening 2021

Risico's en risicobeheersing

In het jaarplan van OMALA zijn maatregelen voor risicobeheersing opgenomen zoals een strakke cash flow sturing. De risico's voor OMALA zijn sterk afgenomen na de verkoop van de eerste, grote logistieke kavel in 2017 en de samenwerking met Schiphol Real Estate. Bij de verdere ontwikkeling worden geen gronden meer aangekocht, maar wordt de regie gevoerd over de gebiedsontwikkeling en de uitgifte. Het risicobedrag in deze programmabegroting is daarom op nul gehandhaafd.

13	Technofonds
Vestigingsplaats	Lelystad
Programma	Bestuur, inwoners en economie
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap
Website	www.mkbfondsen-flevoland.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Ruimtelijke & Economische Ontwikkeling, Onderwijs-Arbeidsmarkt vertegenwoordigt Almere in het Technofonds.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft een aandelenkapitaal van € 1.964.867 ingelegd. Dit zijn 4.330 aandelen.

Openbaar belang

Technofonds is gericht op het risicodragend participeren in technologisch georiënteerde bedrijven in Almere, Lelystad, Dronten, Noordoostpolder en Urk ter versterking en verbreding van de economische structuur in Flevoland. Het Technofonds heeft een revolverend karakter en voorziet in de financieringsbehoefte van bedrijven in een fase van start, groei en ontwikkeling.

Financiële positie

	bedragen x € 1 miljoen			
	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen			4,4	4,1
vreemd vermogen			0,0	0,0
resultaat jaarrekening			-/- 0,7	-/- 0,3
jaarlijkse bijdrage			n.v.t.	n.v.t.

*Op het moment van schrijven zijn er nog geen (concept-) jaarrekeningcijfers beschikbaar.

Risico's en risicobeheersing

Er is geen financieel risico omdat het ingebrachte aandelenkapitaal niet op de gemeentelijke balans is gewaardeerd en destijds hard is afgedekt. Aan elke deelname is een geldelijk maximum verbonden. Participaties mogen niet aangegaan worden als er sprake is van verliesfinanciering. Tevens zijn er regels gesteld aan Beheer Flevoland Participaties omtrent het zorgvuldig beheer, waaronder rendementseisen en continuïteitsvoorwaarden. Eventuele winst wordt toegevoegd aan de reserve. Hiermee kunnen eventuele negatieve resultaten gedekt worden.

14	Alliander
Vestigingsplaats	Arnhem
Programma	Financiën
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.alliander.com/nl

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Wonen, Mobiliteit, Sport en Dienstverlening is vertegenwoordiger in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere heeft 794.270 aandelen. Dit is een aandelenbelang van 0,58%. De gemeente Almere heeft eind 2021 een lening verstrekt van € 3,5 miljoen (reverse hybride converteerbaar).

Openbaar belang

Zorgdragen voor een continue en betaalbare stroomvoorziening door middel van een goedlopend netwerkbedrijf.

Financiële positie

	bedragen x € 1 miljoen			
	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	4.328	4.470		
vreemd vermogen	5.094	5.739		
resultaat jaarrekening	-	242		
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.		

*Het is voor een NV geen verplichting om een begroting op te stellen. Het resultaat na belastingen van Alliander kwam uit op € 242 miljoen (2020: € 224 miljoen). De stijging van het resultaat komt met name door hogere omzet door hogere tarieven, meer aansluitingen en meer getransporteerde volumes.

Risico's en risicobeheersing

De externe accountant van Alliander rapporteert over de financiële risico's, de mate waarin deze worden beheerst en het in control zijn van de organisatie. De uitkomsten worden weergegeven in een accountantsverklaring. Tevens heeft de Raad van Bestuur een corporate governance verklaring afgelegd die bij de jaarrekening 2021 is toegevoegd. De gemeente Almere neemt deel aan het platform Nuval dat de belangen van de aangesloten gemeentes in Flevoland en Gelderland behartigt voor het aandeelhouderschap in Vitens en Alliander.

15	Vitens
Vestigingsplaats	Zwolle
Programma	Financiën
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap
Website	https://www.vitens.nl/

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Wonen, Mobiliteit, Sport en Dienstverlening is vertegenwoordiger in de commissie van aandeelhouders van Vitens.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

De gemeente Almere bezit sinds juli 2012 in totaal 366.175 aandelen (6,34% van het totaal). Op de balans staan deze aandelen gewaardeerd voor een bedrag van € 15.197.000. De gemeente heeft geen garantiestelling of leningen verstrekt.

Openbaar belang

Vitens heeft als drinkwaterbedrijf een belangrijke maatschappelijke taak en moet de leveringszekerheid van goedkoop drinkwater van goede kwaliteit garanderen. De overheid hecht grote waarde aan de publieke taak van de drinkwaterbedrijven zoals Vitens. Daarom is wettelijk vastgelegd dat de aandelen van drinkwaterbedrijven in publieke handen moeten blijven.

Financiële positie

	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	557,1	600,3		
vreemd vermogen	1.340	1.387,8		
resultaat jaarrekening	n.v.t.	19,4		
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

bedragen x € 1 miljoen

*Het is voor de NV niet verplicht om een begroting op te stellen. Het resultaat 2021 is uitgekomen op € 19,4 miljoen. Belangrijkste oorzaak is de tegenvallende wateromzet als gevolg van de relatief 'natte zomer'.

Risico's en risicobeheersing

De externe accountant van Vitens rapporteert over de financiële risico's, de mate waarin deze worden beheerd en het in control zijn van de organisatie. De uitkomsten worden weergegeven in een accountantsverklaring.

De wethouder Financiën wordt, als vertegenwoordiger in de commissie van aandeelhouders, ambtelijk ondersteund door een juridisch- en een financieel adviseur. In de aandeelhoudersvergadering vindt besluitvorming plaats over de vaststelling van de (drinkwater) tarieven, de investeringen, het dividendbeleid en het beloningsbeleid. De gemeente Almere neemt deel aan het platform Nuval, dat de belangen van de aangesloten gemeentes in Flevoland en Gelderland behartigt voor het aandeelhouderschap in Vitens en Alliander.

16 Bank Nederlandse Gemeenten

Vestigingsplaats Den Haag
Programma Financiën
Rechtsvorm Naamloze Vennootschap
Website <https://www.bngbank.nl/>

Bestuurlijke vertegenwoordiging namens gemeente

De wethouder Financiën, Wonen, Mobiliteit, Sport en Dienstverlening is vertegenwoordiger in de Algemene vergadering van Aandeelhouders van de BNG.

Financieel belang in aandelenkapitaal, leningen of garanties

Almere bezit 3.432 aandelen (0,006% van totaal). Dit staat op de balans gewaardeerd voor een bedrag van € 8.580.

Openbaar belang

Behouden van toegang tot geld- en kapitaalmarkt (financiële markten).

Financiële positie

	bedragen x € 1 miljoen			
	realisatie		begroting	
	begin 2021	eind 2021	begin 2021	eind 2021
eigen vermogen	5.097	5.062		
vreemd vermogen	155.262	143.995		
resultaat jaarrekening	221	236		
jaarlijkse bijdrage	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

*Het is voor een NV niet verplicht om een begroting op te stellen.

Risico's en risicobeheersing

Bij een faillissement is de waarde van het aandelenkapitaal het maximale risico voor de gemeente Almere. De BNG beschikt over een zogenaamde triple A rating (hoogste kredietwaardigheidscijfer) en valt onder het strenge toezicht van de ECB, waardoor het zeer onwaarschijnlijk is dat de BNG failliet gaat.

3.7 Bedrijfsvoering

Personeel en organisatie

De arbeidsmarkt is krap. Dit betekent dat er weinig geschikt personeel is. Toch lukt het ons om vacatures ingevuld te krijgen. Wij passen onze manier van personeel werven zoveel mogelijk aan op het type functie. Dit doen we bijvoorbeeld door laagdrempelig kennis te maken met kandidaten. Op die manier kunnen kandidaten ook alvast kennis maken met ons en de organisatie. Deze manier van laagdrempelig werven, werkt goed. Wij werken de laatste jaren zo min mogelijk met grote selectiecommissies. Tot slot kijken we nu vaker of kandidaten ook beschikken over vaardigheden die voor de toekomst belangrijk zijn. Op deze manier werken we aan het toekomstbestendig maken van de organisatie. Werkervaring met het werken in andere overheidsorganisatie vinden we minder van belang.

Er zijn maatregelen genomen om de werkdruk te verlagen. Wij informeren medewerkers en hun leidinggevenden bijvoorbeeld over wat je er zelf aan kan doen. Ook bieden wij cursussen aan over diverse onderwerpen, die invloed hebben op werkdruk. Tot slot geven wij medewerkers meer ruimte om zelf te bepalen hoe en waar zij hun werk uitvoeren.

De samenwerking tussen afdelingen blijft een aandachtspunt. Daarom besteden we hier in onze opleidingen extra aandacht aan. Uit opleidingsevaluaties blijkt dat dit helpt. Medewerkers van verschillende afdelingen leren elkaar beter kennen. We blijven hier aandacht voor houden.

We willen dat iedereen in Almere dezelfde kansen heeft om mee te doen. Hierbij helpt het ook als onze eigen medewerkers het belang daarvan inzien. Om deze bewustwording op de werkvloer te vergroten hebben wij in 2021 bijeenkomsten georganiseerd over onderwerpen zoals discriminatie, etniciteit, gender en werken met een lichamelijke beperking.

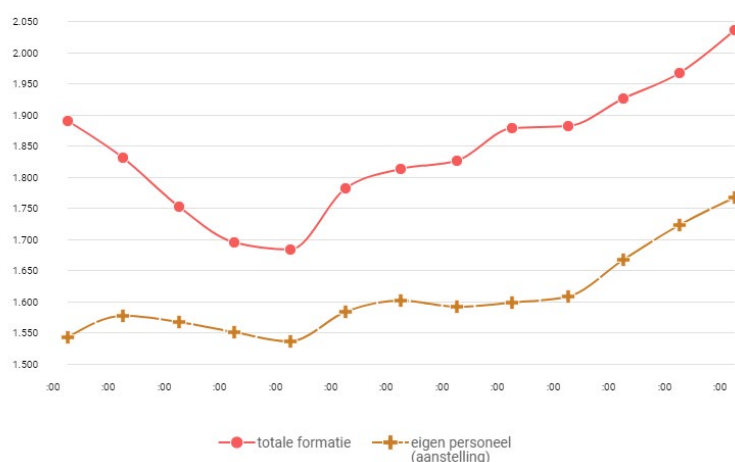
De resultaten van het medewerker onderzoek uit 2021 zijn positief: medewerkers geven aan dat zij binnen de organisatie een cultuur van gelijke kansen ervaren. Medewerkers weten bij wie ze terecht kunnen bij vragen hierover, zoals de werkgroep "Diversiteit werkt".

In onze vacatureteksten benadrukken wij dat we iedereen gelijke kansen bieden om bij de gemeente Almere in dienst te treden. Het aandeel vrouwen in de leidinggevende top neemt toe.

Voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking worden zogenoemde garantiebanen gecreëerd. Door invoering van een centrale budgettering wordt de realisatie van nieuwe garantiebanen verder aangejaagd.

Ontwikkeling ambtelijk apparaat

ambtelijke organisatie
fte

In de programmarekening wordt u geïnformeerd over de ontwikkeling van de omvang van het ambtelijk apparaat. Tot het ambtelijk apparaat worden gerekend de medewerkers met een 'aanstelling' of waarmee een 'inhuurovereenkomst' is overeengekomen. In onderstaande grafiek wordt de trendmatige ontwikkeling van het ambtelijk apparaat weergegeven. Hieruit blijkt dat tussen 1 januari 2021 en 1 januari 2022 de ambtelijke organisatie is toegenomen met circa 68 fte, van 1.967 fte naar 2.035 fte (zie rode lijn).

Samenvatting trend tot 2021

Tot 2014 was er sprake van een krimp. De belangrijkste oorzaak van de organisatorische krimp tot 2014 was de doorvoering van bezuinigingsoperaties op de bedrijfsvoering, de bestuursopdrachten vanuit het vorige coalitie akkoord en de aanhoudende crisis in de bouw- en vastgoedsector. Na 2014 heeft er een organisatorische groei van 242 fte plaatsgevonden. Dit komt vooral door de decentralisatie van het sociaal domein naar de gemeente per 2015.

Groei in 2021: + 68 fte

De belangrijkste redenen voor de groei van 68 fte zijn de toename bij ICTAR. Dit komt vooral door de projecten gericht op verbetering van de ICT en het informatiebeheer (project VIA). Maar ook extra ondersteuning bij Burgerzaken voor de zomerdrukke als gevolg van covid-19 en extra personeel bij Stadsruimte en het sociaal domein.

Inhuur

Als gevolg van de motie "inhuur externe medewerkers" is het doel om met ingang van 2021 de inhuurkosten jaarlijks met 1,5 procentpunt terug te brengen. In 2021 zijn de acties om daadwerkelijk de inhuur terug te brengen gestart. Dit vraagt echter tijd. Er wordt gewerkt aan het omkleuren van inhuur naar vast, en het afbouwen van flexibele schillen waar mogelijk.

bedragen x € 1 miljoen

jaar	vast	inhuur	totaal	inhuur	verschil
2018	125,8	34,5	160,4	0,2	
2019	134,1	33,8	167,9	0,2	0,0
2020	141,9	36,8	178,6	0,2	0,0
2021	147,6	37,9	185,5	20,4	0,0

Informatievoorziening

Vanwege het thuiswerken hebben we de mogelijkheden van Microsoft Teams uitgebreid. Daarnaast is het digitaal vergaderen in het stadhuis uitgebreid met voorzieningen. Hiermee is de mogelijkheid ontstaan om zowel thuis als op het werk goed digitaal te kunnen vergaderen.

Daarnaast vervangen we de applicaties die te maken hebben met zorg en welzijn. De aanbestedingen hiervoor zijn in 2021 opgestart.

Binnen de gemeente is in 2021 een start gemaakt om de specifieke privacy-onderdelen per afdeling op te nemen in een afdeling-privacy-plan. Hiervoor zijn ook extra middelen beschikbaar gesteld om dit uit te voeren. Dit is nodig om te voldoen aan de privacyrichtlijnen.

Informatie- en archiefbeheer

De uitvoering van het programma "verbetering informatiebeheer en archivering" ligt op schema. De papieren achterstanden zijn ingelopen. De gemeente-brede voorlichting en opleidingen rondom digitaal werken zijn gestart. We verwachten in 2022 klaar te zijn met dit programma. Hiermee hebben we ervoor gezorgd dat het informatiebeheer binnen de organisatie goed is opgepakt en daarmee het ook goed geborgd is.

Daarnaast zijn de IT-audits die in 2021 zijn uitgevoerd en gericht zijn op informatieveiligheid goed afgerond. In 2017 zijn we gestart met de landelijke Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Dit hebben we in de jaren 2018 tot en met 2021 verder uitgebreid. ENSIA geeft normen op het gebied van informatieveiligheid, persoonsgegevens, paspoortwet, DigiD, gebouwenregistraties en registraties van werk en inkomen. Het college verklaart dat bij de gemeente Almere op 31 december 2021 de beheersingsmaatregelen (in opzet en bestaan) voldoen aan de normen voor DigiD. Het college verklaart dat voor Suwinet niet aan alle normen wordt voldaan. Hiervoor is een verbeterplan opgesteld om ervoor te zorgen dat op korte termijn aan de norm wordt voldaan. Deze actie is belegd en deze wordt gemonitord.

Hierdoor kunnen wij de dienstverlening aan de burger op het gebied van de digitale dienstverlening voortzetten. Ook de wettelijke taken op het gebied van uitkeringen, werk en integratie kan de gemeente Almere digitaal blijven uitvoeren.

Communicatie

Ondanks de coronamaatregelen is Citybranding, citymarketing en ook evenementen voortvarend ter hand genomen. Corona gaf natuurlijk wel beperkingen, niet alleen in omvang en testen voor toegang maar ook vanwege de hogere kosten voor veiligheid en begeleiding. Naast live bijeenkomsten voor kleinere groepen is er ook geëxperimenteerd met online evenementen. De samenwerking met de culturele partners en het Almeerse bedrijfsleven is hierin cruciaal.

De aanloop naar de Floriade is optimaal vorm gegeven, zowel aan de kant van de gemeente, Floriade BV en Almere City Marketing. De gemeente heeft ingezet op gebiedscommunicatie, klankbordgroepen, het betrekken van stakeholders en vrijwilligers en optimale informatie via de huis-aan-huis uitgave. De Floriade BV hebben marketingactiviteiten verricht om bezoekers te werven. ACM heeft een brede branding campagne uitgerold over de hele stad met als in het oog springend icoon de aftelklok op de Esplanade.

Financiën

In 2021 zijn we verder gegaan met het verder begrijpelijk en inzichtelijk maken van onze gemeentefinanciën. Met het project Inzicht in de begroting zijn we elke post van de begroting doorgegaan. We hebben elke activiteit opnieuw beschreven en getoetst op beïnvloedbaarheid. Tegelijkertijd keken we ook naar de gevolgen van de groei van de stad op onze begroting. We hebben u hierover geïnformeerd met het rapport Betaalbaar Almere 2050.

Verder hebben we in 2021 van start gegaan met de kwartaalrapportages. Dit instrument moet u helpen om meer inzicht te krijgen in onze financiën. Elk kwartaal informeren wij u met deze rapportage over de ontwikkelingen die spelen en vragen we u hierover om een besluit. Dit doet wat ons betreft meer recht aan het budgetrecht van de raad.

De ingeslagen weg van het verbeteren van ons risicomanagement hebben we ook afgelopen jaar voortgezet. We hebben u hier enkele voorbeelden van gestuurd, waaronder het renterisico. Het verbeteren van ons risicomanagement moet ons helpen om minder verrast te worden door tegenvallers en uiteindelijk beter om te kunnen gaan met de structurele financiële gevolgen van risico's die zich voordoen.

Juridische zaken

We zijn met een aantal afdelingen begonnen om de informele aanpak in te voeren. Dit gaat om afdelingen met veel klantcontacten. In 2021 hebben we hiervoor een aantal medewerkers die bezwaarprocedures afhandelen opgeleid en begeleid. Eind 2021 is het project voor deze afdelingen afgerond.

Het resultaat is dat de medewerkers van deze afdelingen meer en eerder het contact zoeken bij bezwaren van bewoners. Dit betekent dat we de inwoner niet schriftelijk maar mondeling informeren over de procedure, hun aanvraag en het besluit. Juist door in gesprek te gaan kunnen we inwoners goed informeren over de procedure en toelichten waarom we bepaalde keuzes maken.

In 2022 gaan we hiermee verder bij andere afdelingen.

Inkoop

In 2021 is er meer aandacht geweest om de lokale ondernemers uit te nodigen bij inkoop- en aanbestedingen. Het heeft geresulteerd dat in 2021 meer is ingekocht bij lokale leveranciers ten opzichte van 2020. In dit kader is er een digitaal inkoopplatform gerealiseerd die afdelingen moeten raadplegen voordat ze gaan inkopen. Inmiddels hebben zich zo'n 800 bedrijven uit Almere ingeschreven op dit platform. De wens is in 2021 geuit de functionaliteit van het platform ook te gaan gebruiken voor lokale ondernemers onderling zodat zij elkaar kunnen vinden en versterken. Deze doelstelling sluit aan op een uitgangspunt van de Economische Agenda, het versterken van de ondernemersnetwerken. Wij vinden het belangrijk dat onze opdrachtnemers hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen en iets terugdoen voor de samenleving. Daarom wordt SROI al jaren standaard opgenomen binnen de gemeentelijke aanbestedingen.

Momenteel wordt de toepassing van SROI bij een geselecteerd aantal subsidieaanvragers onderzocht. De verwachting is vanaf 2023 SROI op te kunnen nemen bij de subsidieverstrekking

Huisvesting

We bezitten meer dan 340 vastgoedobjecten in onze stad. deze gebouwen maken het voor de inwoners van onze stad mogelijk om onderwijs te volgen, elkaar te ontmoeten en te sporten. We zorgen daarom goed voor deze gebouwen.

Onderdeel van de stedelijke vernieuwing in Almere Buiten is de omvorming van gebouw ExtraVert naar een Cultuurhuis. Daartoe is extra ruimte aangekocht en worden de voorbereidingen getroffen om het gebouw geschikt te maken als Cultuurhuis.

In de afgelopen jaren zijn kredieten ter beschikking gesteld om - budgettair neutraal - duurzaamheidsmaatregelen te nemen. Om echter een volledig energie neutrale gemeentelijke vastgoedportefeuille in 2050 te realiseren zal fors geïnvesteerd moeten worden. Hier is veel (extra) geld voor nodig, zoals ook beschreven in het rapport 'Betaalbaar Almere 2050'.

3.8 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf geven we inzicht in het beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen in de stad. Het gaat hierbij om de objecten in de openbare ruimte, de riolering en het gemeentelijke vastgoed.

Beheer Openbare Ruimte

Almere wil een aantrekkelijke stad zijn om te wonen, te werken en te verblijven. De openbare ruimte speelt hierin een belangrijke rol. Wij willen de stad zo beheren dat het aansluit op de behoefte van haar gebruikers en effectief investeren in de verschillende vormen van onderhoud.

Dit eerste deel van de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen is bedoeld om een beeld te geven van de staat van onze openbare ruimte: de wegen, het groen en de bomen, de speelvoorzieningen, het water, de bruggen en de openbare verlichting. Eerst wordt iets meer gezegd over de vastgestelde beleidskaders die we hanteren. Vervolgens wordt kort ingegaan op de instrumenten die we ontwikkelen om ons beleid uit te voeren met zorgvuldige afwegingen over hoe we het geld voor beheer nu en in de toekomst zo goed mogelijk besteden. Daarna staan we stil bij de verschillende vormen van onderhoud: het dagelijks verzorgend onderhoud, groot onderhoud en vervangingen. Ten slotte gaan we kort in op hoe vanuit de beheerorganisatie wordt bijgedragen aan het realiseren van extra ambities.

Voor een totaaloverzicht van de lasten en baten per activiteit wordt verwezen naar het programma [Duurzaam, leefbaar en bereikbaar](#). Daarnaast geeft het [Bestedingsplan groot onderhoud en vervangingen](#) in de bijlage van dit jaarverslag zicht op de projecten die we in 2021 hebben uitgevoerd.

Beleidskader beheer openbare ruimte

Afgelopen jaar is de Visie openbare ruimte vastgesteld. Deze visie beschrijft de grootste uitdagingen bij het beheer van de stad. Hierbij wordt aangegeven dat we bij het beheer altijd eerst de risico's beperken. Het bestaande beheerbudget is hard nodig om de stad schoon, heel en veilig te houden. Waar mogelijk kijken we ook of de openbare ruimte duurzamer, leefbaarder, gezonder, groener, blauwer en verkeersveiliger gemaakt kan worden. Begin 2022 is ook het strategisch assetmanagementplan aan de raad voorgelegd, waarin wordt ingegaan op de budgetten die in de toekomst nodig zijn om onze visie op de openbare ruimte te realiseren.

De Visie openbare ruimte vormt de kapstok voor beleidskaders zoals het Speelbeleid, het Waterplan, het Bomenkader en het Beleidskader grootschalig onderhoud woonwijken en bedrijventerreinen. In deze beleidskaders wordt de overkoepelende visie uitgewerkt voor de verschillende onderdelen van onze openbare ruimte. De komende jaren willen we ook beleidskaders vaststellen voor het beheer van groen, infrastructuur, riolering en ondergrondse kabels en leidingen.

De beleidskaders zijn weer verder uitgewerkt in beheerplannen. Die worden door het college vastgesteld en meegenomen in diverse onderliggende ambtelijke processen en contractvormen. Al deze documenten vormen samen het Beleidshuis beheer openbare ruimte, dat de basis vormt voor al onze beheeractiviteiten.

Vastgestelde beheerniveaus

De gemeenteraad heeft met de rapportage Bestuursopdracht Beheer (2015) vastgesteld op welk kwaliteitsniveau het onderhoud in de stad wordt uitgevoerd. Dit niveau verschilt per element van de openbare ruimte en per functiegebied. In grote lijnen geldt voor de centrumgebieden het A-niveau (hoge kwaliteit) en voor hoofdinfrastructuur en woongebieden B-niveau (basis). Voor bedrijventerreinen en buitengebieden wordt kwaliteitsniveau C (laag) aangehouden.

Financiële ontwikkelingen

Vanwege de financiële situatie van de gemeente hebben we de afgelopen jaren bezuinigingen moeten doorvoeren. Ook op het beheer van onze openbare ruimte. De extra structurele en aanvullende incidentele financiële middelen die bij de start van deze raadsperiode werden vrijgemaakt, zijn hiermee helaas

grotendeels tenietgedaan. Bij de Programmabegroting 2022 is besloten om € 5 miljoen beschikbaar te stellen om de helft van de eerdere bezuiniging terug te draaien. Omdat projecten voorbereiding vergen, kunnen deze niet allemaal direct weer worden opgepakt. Ondertussen zien we dat de prijzen voor bijvoorbeeld materialen en de kosten van aannemers die ingehuurd worden sterk stijgen. Via het gemeentefonds ontvangen we hiervoor onvoldoende loon- en prijscompensatie. Hierdoor staan de door de raad vastgestelde beheerniveaus onder druk en loopt de achterstand verder op bij groot onderhoud en vervangingsprojecten.

Hier komt bij dat we op middellange termijn een vervangingspiek zien aankomen. Er zijn straks in één keer veel delen tegelijk aan vervanging toe in de openbare ruimte. Ook zullen de wijken die nu ontwikkeld worden op termijn in beheer moeten worden genomen. We zien dat de ambities hier onverminderd hoog zijn. Dit zorgt ervoor dat het beheer van de nieuwe wijken kostbaar is en niet binnen het beheerbudget past.

In het Strategisch assetmanagementplan, dat begin 2022 aan de raad is aangeboden, is uitgerekend hoeveel budget er nodig is om de openbare ruimte van Almere ook in de toekomst volgens de vastgestelde beheerniveaus te kunnen blijven beheren.

Zolang er geen extra budget voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte kan worden vrijgemaakt, wordt het steeds ingewikkelder om de juiste keuzes te maken met betrekking tot de inzet van het schaarse budget. Deze afwegingen worden voor groot onderhoud en vervangingen gemaakt via het MPBA-proces (Meerjaren Planning Beheer Almere). Hiervoor was in 2021, als gevolg van de eenmalige bezuiniging bij de Programmabegroting 2021, nog circa € 10 miljoen beschikbaar. De hiervoor uitgevoerde projecten worden toegelicht in het bestedingsplan groot onderhoud en vervanging. Afwegingen over het dagelijks verzorgend onderhoud, waarvoor jaarlijks circa € 23 miljoen beschikbaar is, worden gemaakt binnen het jaarwerkplan proces.

Ontwikkeling instrumentarium

In het rekenkameronderzoek 'lessen beheer en onderhoud' is geconstateerd dat we beter zicht moeten krijgen op de staat van onze openbare ruimte en de toekomstige onderhoudskosten. Alleen zo kunnen we ons voorbereiden op de ingewikkelde klus om een nog altijd groeiende stad goed te beheren en toekomstbestendig te houden. Het gaat daarbij steeds om het vinden van de juiste balans tussen kosten, prestaties en risico's.

Deze aanbevelingen hebben geleid tot het programma assetmanagement, dat moet leiden tot verdere professionalisering van onze beheerorganisatie. Zo willen we nog zorgvuldiger afwegen hoe het beheerbudget zo effectief mogelijk kan worden gebruikt. Daarbij kijken we het liefst vanaf het ontwerp van een stuk openbare ruimte naar de totale beheerperiode, inclusief vervanging. Met assetmanagement wordt explicieter gekeken naar het doel van de objecten in de openbare ruimte en dat het beheer goed wordt afgestemd op het gewenste functioneren: welke kapitaalgoederen hebben we, wat willen we bereiken met de kapitaalgoederen en hoe denken we dat te bereiken?

Belangrijke producten die ons helpen bij de antwoorden op deze vragen zijn de Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR), de beheerparagrafen, de rekenmotor, de beheerplannen en onze strategische personeelsplanning.

De LIOR is een handboek waarin alle technische kaders en eisen staan beschreven die vanuit de kijk op beheer worden gesteld aan een nieuw te ontwikkelen stuk openbare ruimte. Doel van deze leidraad is dat we eerder en beter kunnen meekijken bij de inrichting, zodat problemen in het latere beheer worden voorkomen. Met de LIOR in de hand stellen we voor iedere gebiedsontwikkeling een beheerparagraaf op. Hierin wordt beschreven wat de gevolgen van bepaalde inrichtingskeuzes zijn voor het latere beheer en de kosten hiervan. Wanneer blijkt dat sommige keuzes leiden tot een onwenselijke of onbetaalbare situatie in de toekomst, is de beheerparagraaf het instrument om op te schalen, zo nodig richting college of raad.

In de rekenmotor zitten alle objecten en stukken openbare ruimte die we beheren, de aanlegdatum, alle vormen van onderhoud (dagelijks, planmatig en groot onderhoud en vervanging) die we uitvoeren en de bijbehorende kosten. Hiermee kunnen we straks tot in de verre toekomst uitrekenen hoeveel geld (normatief) nodig is om de stad goed te beheren. Om voor de korte termijn in beeld te brengen welke kosten we daadwerkelijk gaan maken, gebruiken we de beheerplannen. Hierin wordt per beheerdiscipline aangegeven hoe we uitvoering geven aan onze beleidskaders en welke werkzaamheden hieruit voortvloeien. In de strategische personeelsplanning werken we uit welke functies nu en in de toekomst nodig zijn en welke rollen en verantwoordelijkheden zij moeten hebben om de beheerorganisatie goed te laten draaien.

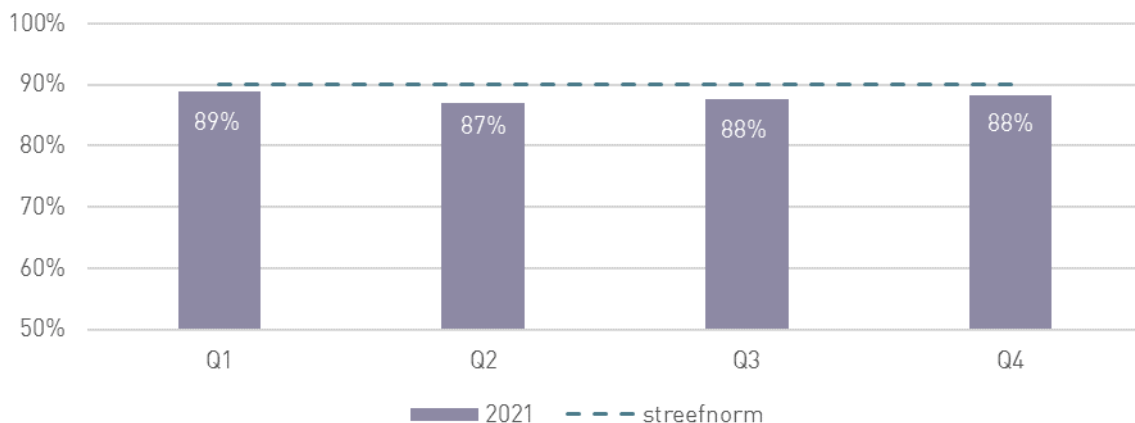
Staat van de openbare ruimte

Zoals hierboven beschreven, zijn we binnen het programma assetmanagement bezig met het verder professionaliseren van het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Vooral de beheerplannen en de rekenmotor helpen om een steeds beter beeld te schetsen van de staat van onze openbare ruimte en het in de toekomst benodigde beheerbudget. In het strategisch assetmanagementplan, dat in het voorjaar van 2022 richting de raad is gegaan, staan we hier voor het eerst uitgebreid bij stil.

Dagelijks verzorgend onderhoud

Hoe het staat met het dagelijks verzorgend onderhoud beoordelen we aan de hand van de uitkomsten van inspecties die het hele jaar door worden gedaan. Hierbij wordt gekeken naar het beeldkwaliteitsniveau van alle objecten in de openbare ruimte en hoe dit niveau zich verhoudt tot het door de vastgestelde beheerniveau. Dit vastgestelde beheerniveau verschilt per functiegebied en per beheercategorie. Zo worden winkelcentra gemiddeld op het hoge kwaliteitsniveau A onderhouden, onderhouden we woongebieden op B niveau en geldt voor buitengebieden en bedrijventerreinen het sobere onderhoudsniveau C.

Onderstaande figuur laat zien in hoeverre de openbare ruimte volgens het vastgestelde beheerniveau onderhouden is. De staafjes laten zien hoeveel van de openbare ruimte op of boven dit vastgestelde beheerniveau is onderhouden. We streven na dat dit percentage op 90% ligt. Voor 2021 zaten we hier met gemiddeld 88% iets onder.

Uit het strategisch assetmanagementplan blijkt dat het beschikbare budget voor dagelijks verzorgend onderhoud tekort schiet om te kunnen blijven voldoen aan de vastgestelde beheerniveaus. De verwachting is dan ook dat, tenzij extra budget beschikbaar komt, het steeds moeilijker wordt om de hier boven genoemde streefnorm van 90 procent te halen.

Groot onderhoud en vervangingen

Hoe het staat met het groot onderhoud en de vervangingen in de openbare ruimte kan het best worden afgemeten aan hoe groot de achterstand in projecten is. Op dit moment hebben we deze achterstand nog niet goed in beeld. De komende jaren hopen we hier meer over te kunnen zeggen.

Wel blijkt uit het strategisch assetmanagementplan dat er structureel geld tekort is voor groot onderhouds- en vervangingsprojecten en dat dit tekort de komende jaren alleen maar verder op dreigt te lopen. De komende jaren zijn steeds grotere delen van de stad – vooral wijken en bruggen – aan groot onderhoud en/of vervanging toe. Dit komt doordat in korte tijd grote delen van de stad tegelijk zijn aangelegd. Het benodigde budget neemt hierdoor ook snel toe.

Extra ambities

Met de Visie openbare ruimte en het programma assetmanagement kijken we verder dan alleen het op orde houden van de bestaande openbare ruimte. Waar mogelijk dragen we bij aan een leefbare, duurzame en toekomstbestendige stad. Naarmate we meer zicht krijgen op onze (financiële) beheeropgave voor de komende jaren, zijn we steeds meer tot het besef gekomen dat dit niet langer kan vanuit het huidige beheerbudget. Al dit geld hebben we keihard nodig om de basis van een schone, hele en veilige stad te kunnen betalen. Werken aan ambities die verder gaan dan dat, kan alleen als we integraal denken en financieren.

In het strategisch assetmanagementplan zijn kernprestatie-indicatoren gepresenteerd die iets zeggen over hoe het staat met de verschillende ambities in de openbare ruimte:

KPI	toelichting	score 2021	streef-score
Leefbaarheid en milieu: Voorzieningen in de openbare ruimte	Iedere twee jaar vragen we bewoners hun mening over beschikbaarheid van voorzieningen in de openbare ruimte. Het geeft een indicatie of mensen kunnen samenkomen in de openbare ruimte.	58%	60%
Identiteit: groen, water en natuur bepalend voor de identiteit van de stad	Minimaal 90% van de Almeerders vinden dat groen, water en natuur in belangrijke mate bepalend zijn voor de identiteit van de stad. Een oordeel van de inwoners over het in stand houden van de groene blauwe stad. Het doel voor de instandhouding van de verkeersveilige stad is ook onderdeel van onze identiteit. Dit wordt gemonitord door Mobiliteit.	91%	90%
Inclusiviteit en toegankelijkheid: tevredenheid stoepen en straten	Een rapportcijfer geeft aan in hoeverre we slagen in het doel van een toegankelijke en veilige openbare ruimte voor mensen met een beperking. Hiervoor maken we gebruik van een jaarlijkse VNG-enquête onder de Almeerse doelgroep.	540%	600%
Duurzaamheidsambitie: aandeel ecologisch beheerd groen	Biodiversiteit vergroten, het stedelijk groen laten aansluiten op grote groengebieden en de openbare ruimte natuurinclusief maken indiceren we aan de hand van het ecologisch beheerd oppervlak aan groen. Streven is dat minimaal 25% van het groen gericht is op het versterken van de biodiversiteit.	?	25%
Duurzaamheidsambitie: duurzame contracten	De doelen klimaatbestendigheid vergroten, grootschalig onderhoud afstemmen op energietransitie, overlast geluid en luchtverontreiniging beperken en het circulaire karakter van de openbare ruimte vergroten worden bewaakt in het aandeel van afgesloten duurzame contracten. De contracten zijn in 2025 50% duurzaam en in 2030 100% duurzaam in overeenstemming met het streven van duurzaamheidsagenda.	27%	50% in 2025, 100% in 2030

KPI	toelichting	score 2021	streef-score
Ruimtelijke ambitie: groen, water en natuur bepalend voor de identiteit van de stad	Als afgeleide van het doel de identiteit van Almere als groene en waterrijke stad versterken, vindt minimaal 95% van de Almeerders dat groen, water en natuur in belangrijke mate bepalend zijn voor de identiteit van de stad. Het doel investeren in groen-blauwe plekken draagt hieraan bij. Het doel van de toegankelijkheid van onze hoofdwegen optimaliseren en de verkeersveiligheid vergroten wordt hiermee niet ondervangen, maar heeft een relatie met de KPI beheerkwaliteit op orde en de monitoring door Mobiliteit.	91%	95%
Leefbare en gezonde ambitie: voorzieningen in de openbare ruimte	Deze categorie kent de volgende doelen: bewegen stimuleren, mogelijkheden voor ontspanning en ontmoeting vergroten, de zichtbaarheid van archeologische vindplaatsen en kunst in de openbare ruimte vergroten en de aantrekkelijkheid van het gebied versterken. Als KPI maken we gebruik van het oordeel van bewoners over de beschikbaarheid van voorzieningen in de openbare ruimte.	58%	65%

Riolering

Samen met het waterschap spannen wij ons dagelijks in voor het goed functioneren van alle waterketens. Daarvoor is een uitgebreide 'blauwe infrastructuur', van riolen tot zuiveringsinstallaties en van sloten tot gemalen. Alle onderdelen van deze blauwe infrastructuur hebben een levensloop- of groeicyclus. Ze vragen om beheer (zoals inspectie en onderhoud) en hebben een vervangingstermijn. Het goed uitvoeren van deze beheertaken vormt ons dagelijks werk.

Het beheer en onderhoud van de riolering wordt voor het overgrote deel gedekt uit de rioolheffing. Hieruit worden het dagelijks onderhoud en investeringen in groot onderhoud en vervangingen met betrekking tot de riolering betaald. Het tarief is niet helemaal kostendekkend. Het tekort betalen we uit de algemene middelen. Zie hiervoor ook de [paragraaf lokale heffingen](#). Een overzicht in de kosten en opbrengsten per activiteit, en een toelichting op afwijkingen ten opzichte van de begroting, is opgenomen in de [Totaalrekening](#).

Beleidskaders

In 2017 is het Waterplan 2017-2022 vastgesteld. Dit beleidsplan met de titel 'Stad van het Zuiverste Water' is vernieuwend in het stedelijk waterbeleid. In dit plan hebben de gemeente Almere en Waterschap Zuiderzeeland samen de koers uitgezet voor de inrichting en het beheer van het stedelijk water: van riool tot recreatie. Het Waterplan is zowel een strategisch als uitvoeringsgericht plan dat steunt op een gezamenlijke visie van inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en overheden. In deze visie komt een beeld naar voren van Almere als een 'stad van het zuiverste water'. Een stad die water omarmt als een bron van leven, plezier en economie. Een stad die steeds beter duurzaam weet om te gaan met alle kringlopen van hemelwater, oppervlaktewater, bodemwater en afvalwater.

In het gemeentelijk rioleringsplan worden diverse zaken vastgelegd omtrent het beheer. Artikel 4.22 van de Wet milieubeheer stelt dat het hebben van een actueel gemeentelijk rioleringsplan (GRP) verplicht is voor alle gemeenten. Sinds de invoering van de Wet gemeentelijke watertaken (Wgw) moet het GRP ook ingaan op het beheer van grondwater en hemelwater. Dit wordt ook wel het verbrede GRP genoemd. De afgelopen jaren hebben wij het Waterplan gezien als een invulling van deze wettelijke verplichting. Een nadere detaillering van het Waterplan is echter gewenst. Met het verbreed gemeentelijk rioleringsplan, waar we in 2021 aan gewerkt hebben en in 2022 aanbieden aan de raad, borgen we samen met onze partners de beheerstrategie en de lange termijn kosten van ons rioolstelsel.

De volgende algemene en wettelijke kaders zijn van toepassing op de riolering:

- Waterwet, die gemeenten de zorgplicht geeft voor het verzamelen en verwerken van hemelwater en het voorkomen van structureel nadelige gevolgen van de grondwaterstand. Ook voorziet de Waterwet in een bekostigingssysteem (verbrede rioolheffing) voor kosten die voortvloeien uit de zorgplicht.
- Wet milieubeheer, die gemeenten verplicht tot het verzamelen en transporten van stedelijk afvalwater. De hiermee gepaard gaande kosten kunnen worden gedekt uit de verbrede rioolheffing.
- Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten (WION), die het registreren van alle ondergrondse (riool)voorzieningen bij het kadaster voorschrijft.

Vastgestelde beheerniveaus

Voor het onderhoudsniveau riolering is geen landelijk kwaliteitssysteem beschikbaar. Vooralsnog wordt uitgegaan van een basisniveau. Hierbij verkeren de (technische) voorzieningen in goede staat, kan afvalwater grotendeels ongehinderd afstromen en is de bedrijfszekerheid van rioolgemalen voldoende gewaarborgd. Het basisniveau is opgenomen in het Kwaliteitshandboek stedelijk water en riolering. Voor riolering wordt gebruik gemaakt van de Europese inspectienorm NEN-EN 13508-2, waarmee een voor Almere specifiek basisniveau is bepaald op objectniveau. Op systeemniveau zijn beslisbomen opgesteld om te beoordelen of het basisniveau wordt gehaald.

Staat van de riolering

De staat van het regenwaterriool is over het algemeen goed. Het vuilwaterriool krijgt op steeds meer locaties problemen op systeemniveau met afstroming door bodemdaling. Dit zorgt voor steeds vaker terugkerende verstopping en stankoverlast. Daarnaast is de kwaliteit van de oudere vuilwaterputten slecht. In 2022 vervangen we op enkele locaties stukken vuilwaterriool om terugkerende verstoppingen op te lossen. Een aantal gemalen wordt gerenoveerd en schakelkasten worden vervangen. In 2022 gaan we verder met de voorbereiding van grootschalige rioolvervangingswerken in de Marken en de Hoven.

Gemeentelijk vastgoed

Almere investeert, al sinds haar bestaan, in maatschappelijk vastgoed om een goed voorzieningenniveau te creëren. Over een periode van meer dan 40 jaar is daarmee een gemeentelijke kernportefeuille opgebouwd van meer dan 340 vastgoedobjecten. Ons vastgoed stelt de inwoners van Almere in staat om onderwijs te volgen, te sporten, te recreëren, elkaar te ontmoeten en te genieten van de natuur in Almere. Deze gebouwen vormen daarmee een essentieel onderdeel voor een goed functionerende vitale stedelijke samenleving. Onze gebouwen worden goed onderhouden zodat we hier in de toekomst gebruik van kunnen blijven maken. Voor gebouwen die leegkomen zoeken we een nieuwe maatschappelijke functie of proberen we te transformeren. Indien die functie er niet meer is, stoten we die gebouwen af.

De vastgoedportefeuille

De vastgoedportefeuille omvat 347 objecten in eigendom. Naast deze objecten in eigendom worden ook nog 18 objecten gehuurd. Dit geheel vormt een kernportefeuille waarmee een bijdrage wordt geleverd aan diverse gemeentelijke beleidsdoelen. Zoals uit onderstaande tabel blijkt bestaat bijna de helft hiervan uit onderwijsgebouwen.

In onderstaande tabel is het gemeentelijk vastgoedbezit weergegeven in aantallen, de m² bruto vloeroppervlak (BVO) x 1.000 en de waarden in € x 1.000.

bedragen x € 1.000

	objec ten	M2 BVO	boekwaarde 31-12-2021	WOZ waarde 2021	verzekerde waarde 2021
1 Onderwijs	173	341.000	215.595	343.207	688.431
Onderwijs (schoolbestuur)	99	287.000	185.526	285.194	614.754
Onderwijs (gemeente)	74	55.000	30.068	58.013	73.677
2 Beleidsondersteunend vastgoed	152	302.000	174.466	237.419	420.622
Welzijn	25	15.000	4.423	13.992	34.519
Veiligheid	5	9.000	5.055	9.349	21.762
Kunst en cultuur	11	42.000	55.185	51.198	85.390
Sport en recreatie	20	51.000	35.893	64.307	106.717
Zorg	2	1.000	969	1.288	1.646
Parkeren	28	171.000	63.350	81.750	131.025
Overig beleid	61	12.000	9.591	15.535	39.565
3 Vastgoed eigen gebruik	6	53.000	17.219	52.897	138.586
Vastgoed eigen gebruik	6	53.000	17.219	52.897	138.586
4 Commercieel	16	22.000	19.910	19.613	47.033
Commercieel	16	22.000	19.910	19.613	47.033
eindtotaal	347	718.000	427.189	653.136	1.294.672

Beleidskader

Het beleidskader wordt gevormd door de in 2021 vastgestelde Kadernota Vastgoedbeleid Almere 2021. Een nieuwe Kadernota met een nieuw fundament voor de maatschappelijke, bedrijfseconomische en strategische afwegingen. In deze kadernota zijn ook de uitgangspunten opgenomen voor de verdere verduurzaming van ons vastgoed.

Meerjaren Perspectief Vastgoed Almere (MPVA)

Om zicht te houden op ontwikkelingen die van invloed zijn op de vastgoedportefeuille maken wij jaarlijks een Meerjaren Perspectief Vastgoed Almere (MVA). Dit MPVA wordt voorafgaand aan de programmabegroting opgesteld. We analyseren de gebouwen en brengen de plannen van huurders en gebruikers in kaart. Daarbij houden we zicht op belangrijke (beleidsmatige) trends en ontwikkelingen. Met behulp van dit MPVA zijn we in staat om te sturen op het behoud van de waarde van ons vastgoed voor de stad. Dat hebben we ook in 2021 gedaan.

Leegstand

De leegstand in onze portefeuille bedraagt 2,4%. Bij de berekening van dit percentage wordt onderwijshuisvesting buiten beschouwing gelaten omdat die valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen.

De leegstand wordt grotendeels veroorzaakt door een gedeelte van gebouw Alnovum. De verkoop van dit gebouw is definitief niet doorgegaan. Het gebouw Alnovum zal opnieuw worden verkocht, via een tenderprocedure. Daarin worden de ambities die de gemeente heeft op het gebied van wonen en werken meegenomen.

Het leegstaande gedeelte van kantoorgebouw het Alnovum (de zogenaamde zwarte toren) zal eerst worden ingezet voor opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. Dit heeft tot gevolg dat de verkoopprocedure vertraging zal oplopen. De voorbereidingen voor de verkoop gaan ondertussen wel zo veel als mogelijk is door.

Het lage leegstandspercentage betekent dat ons vastgoed goed gebruikt wordt. Maar het zorgt er daarentegen ook voor dat we maar een beperkte mate van flexibiliteit hebben om nieuwe huisvestingsvragen op te vangen. Onze gebouwen staan nooit helemaal leeg. Als het nodig is schakelen we een tijdelijke beheerder in.

Onderhoudsniveau

In de kadernota Vastgoedbeleid is vastgesteld dat het gemeentelijk vastgoed conditie gestuurd wordt onderhouden conform de NEN 2767. Dit hebben wij ook in 2021 zo toegepast. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud, zie ook de toelichting hierna bij financiën.

Financiën

Om de kosten voor planmatig onderhoud te egaliseren wordt gewerkt met een tweetal voorzieningen voor planmatig onderhoud. Eén voorziening wordt gebruikt voor gymzalen en tijdelijke onderwijshuisvesting. De andere wordt gebruikt voor maatschappelijk vastgoed, parkeren en overige gebouwen. De voorzieningen worden gevoed door jaarlijkse stortingen. Groot onderhoud dat wij uitvoeren betalen we rechtstreeks uit deze voorzieningen.

In onderstaande tabel wordt het verloop van de voorziening planmatig onderhoud gymzalen en tijdelijke onderwijshuisvesting weergegeven.

bedragen x € 1.000

jaar	beginstand	dotatie	uitgaven	eindstand
2021	2.148	1.197	1.135	2.210
2022	2.210	1.146	1.560	1.796
2023	1.796	1.146	1.309	1.632
2024	1.632	1.146	1.351	1.427
2025	1.427	1.146	1.400	1.173
2026-2031	1.173	6.876	7.356	693

In onderstaande tabel wordt het verloop van de voorziening planmatig onderhoud voor het maatschappelijk vastgoed, parkeren en de overige gebouwen weergegeven.

bedragen x € 1.000

jaar	beginstand	dotatie	uitgaven	eindstand
2021	13.214	5.411	5.553	13.072
2022	13.072	5.244	6.772	11.544
2023	11.544	5.140	8.782	7.902
2024	7.902	5.140	7.397	5.645
2025	5.645	5.140	7.232	3.552
2026-2031	3.552	30.840	33.734	658

Geraamd was om ten laste van beide voorzieningen € 9,0 miljoen aan planmatig onderhoud uit te voeren in 2021. Dit betrof een groot scala aan verschillende werkzaamheden, zoals binnen- en buitenschilderwerk. Maar ook vervanging van en onderhoud aan installatieonderdelen zoals regelapparatuur, groepenkasten, luchtbehandelingskasten, inbraak- en brandmeldinstallaties, liften, vervanging sportvloeren bij gymzalen, vervangen dakbedekking enzovoorts. Niet alle geraamde werkzaamheden zijn uitgevoerd. De niet uitgevoerde werkzaamheden worden in 2022 en verdere jaren alsnog opgepakt. Er is echter geen sprake van achterstallig onderhoud. Hiermee wordt bedoeld dat er door het niet uitvoeren van onderhoud schade is ontstaan die voorkomen had kunnen worden.

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

De afgelopen jaren hebben wij succesvol gewerkt aan de verduurzaming van onze gemeentelijke vastgoedportefeuille. In de afgelopen jaren zijn kredieten ter beschikking gesteld om - budgettair neutraal - duurzaamheidsmaatregelen te nemen. Om echter een volledig energieneutrale gemeentelijke vastgoedportefeuille in 2050 te realiseren zal fors geïnvesteerd moeten worden. Hier is veel (extra) geld voor nodig, zoals ook beschreven in het rapport 'Betaalbaar Almere 2050'.

Verduurzaming gaat niet alleen om energiereductie maar ook om circulariteit. We zijn een onderzoek gestart om te beoordelen hoe de nieuwbouw en het onderhoud van ons vastgoed meer circulair uitgevoerd kan worden.

Asbestverwijdering sporthallen

Afgelopen jaar is gewerkt aan de sanering van de asbest houdende dak- en gevelbekleding van de sporthallen in Waterwijk en Buiten. De vervanging van de gevelbekleding is inmiddels afgerond.

Sloop

Sloop is aan de orde als een gebouw niet meer geschikt is voor (tijdelijk) hergebruik, te verouderd is, investeringen niet rendabel zijn en er geen belangstelling meer voor is. In december 2021 is de noodschool aan het Kastanjeplein gesloopt.

Herbouwwaarde panden

Afgelopen jaar zijn onze panden opnieuw getaxeerd. Dit hebben we gedaan om ervoor te zorgen dat onze panden goed verzekerd blijven voor opstal en inboedel. Dit heeft erin geresulteerd dat de verzekerde waarde (herbouwwaarde) fors is gestegen. Belangrijkste oorzaak hiervan is de stijging van de bouwkosten van de afgelopen jaren.

3.9 Interbestuurlijk toezicht (IBT)

De provincie houdt toezicht op hoe gemeenten bepaalde taken uitvoert. Het gaat dan over hoe gemeenten de wet- en regelgeving naleven. De provincie houdt daarbij toezicht op de volgende terreinen:

- Financieel toezicht
- Huisvesting statushouders
- Informatie- en archiefbeheer
- Omgevingsrecht
- Ruimtelijke ordening

Op basis van wat wij moeten aanleveren, beoordeelt de provincie hoe wij deze taken uitvoeren. De provincie kan daarbij drie oordelen geven: adequaat, redelijk adequaat en niet adequaat. Dit oordeel ontvangen wij in de vorm van een toezichtsbrief. De meest recente toezichtsbrieven zijn ook terug te vinden op: <https://www.flevoland.nl/loket/kaarten/interbestuurlijk-toezicht>.

Financieel toezicht

Almere valt voor het komende jaar onder repressief toezicht. Dit betekent dat onze begroting en de begrotingswijzigingen geen goedkeuring van het college van Gedeputeerde Staten nodig hebben.

De provincie constateert onder andere dat de meerjarenbegroting vanaf 2022 structureel in evenwicht is maar dat er ook sprake is van onzekerheden op het gebied van sociaal domein en beheer en onderhoud.

Het financieel toezicht van de provincie op onze financiën richt zich op drie onderdelen: onze begrotings-, schuld- en weerstandspositie. Hiervoor maken ze gebruik van de jaarrekening 2020 en de Programmabegroting 2022. Voor onze begrotingspositie geeft de provincie aan dat wij niet alle structurele ruimte inzetten en dat de winsten van het grondbedrijf de algemene reserve op peil houden. Wel dringt de provincie erop aan om het inzicht in de meerjarenraming te verbeteren. Verder ziet de provincie dat onze schuldpositie in 2020 gunstig is en zich verder verbetert, mede als gevolg van de verkoop van gronden. Ons weerstandsratio is volgens de provincie ruim voldoende. Deze bedraagt eind 2022 1,5.

Huisvesting statushouders

De provincie houdt toezicht op hoeveel vergunninghouders gemeenten huisvest. Op basis van de omvang van de gemeente wordt bepaald hoeveel vergunninghouders een gemeente moet huisvesten. Deze taakstelling is twee keer per jaar. Dit betekent dat de provincie ons twee keer per jaar informeert over het aantal te huisvesten en het aantal gehuisveste vergunninghouder.

De taakstelling van de gemeente in Almere bedroeg in 2021 in totaal 295 personen die wij moeten huisvesten. Daarnaast hadden wij een achterstand uit de tweede helft van 2020 van nog twintig te huisvesten vergunninghouders. Ook gedurende het jaar hadden wij te maken met een achterstand. Deze achterstand bedroeg op 1 juli 2021 114 personen, maar liep terug naar 82 personen op 1 januari 2022. De provincie constateert dit ook en ziet dat wij ons actief inzetten op dit dossier. Wij sluiten 2022 af met een achterstand van 82 nog te huisvesten vergunninghouders. Ondanks deze achterstand worden wij wederom beoordeeld als redelijk adequaat. Dit betekent dat het actieve toezicht van toepassing blijft.

Informatie- en archiefbeheer

De afgelopen twee jaar heeft de gemeente Almere aangetoond dat zij het verbeteren van informatie- en archiefbeheer serieus neemt. In 2020 is gestart met het Verbeterprogramma Informatiebeheer en Archivering (VIA). Het eerste jaar stond in het licht van het opstellen van instrumenten om deze verbetering te kunnen realiseren. Gedurende het tweede jaar zou de omslag van theorie naar praktijk moeten plaatsvinden. In 2021 is dan ook een aanzet gemaakt om de implementatie van alle nieuwe en geactualiseerde kaders en richtlijnen te starten. Uit de archiefinspectie over 2021 blijkt dat er veel activiteiten zijn opgestart en dat er ook actief samenwerking met de organisatie wordt gezocht om dit te kunnen bewerkstelligen.

Naast deze positieve constatering kan er echter ook worden opgemerkt dat de planning van VIA op onderdelen achterloopt en dat er vertraging bij de implementatie van de opgestelde producten is waar te nemen. Daarnaast is er nog geen duidelijkheid over de beheerorganisatie en staat er druk op de beschikbare menskracht binnen zowel de staf als in de lijn. We hebben de zorg dat het urgentiebesef, dat er nu is, zal

verslappen wanneer het interbestuurlijk toezicht terugkeert naar genormaliseerd toezicht. Aangezien de gemeente de gewenste resultaten nog niet heeft bereikt, is de mogelijke verslapping van deze aandacht een risico. Om de aandacht goed vast te houden is het nodig dat de activiteiten die zijn gestart binnen het programma VIA op de juiste plaats in de organisatie worden belegd. Hierbij is een duidelijke overdracht van belang waarin wordt beschreven welke activiteiten er vanuit VIA hebben plaatsgevonden en wat er nog moet gebeuren. Dit is nu nog niet goed vastgelegd. Bovendien zal er in de lijn ook ruimte en capaciteit moeten worden vrijgemaakt. Niet alleen bij de beheerorganisatie, maar ook bij de afdelingen. De activiteiten vragen immers om voldoende inzet om tot de gewenste resultaten te kunnen komen.

In de managementreactie laat de gemeente zien dat zij deze punten herkent. Door het formuleren van specifieke bestuurlijke opdrachten, waaronder het in 2022 opstellen van een logisch overzicht van maatregelen, aanbevelingen en KPI's, zorgt de gemeente ervoor dat de benodigde activiteiten zichtbaar blijven en kunnen worden opgepakt. Hiermee blijft de aandacht aanwezig voor het verbeteren van het informatie- en archiefbeheer en zal de aandacht die in programma VIA is opgestart niet verslappen. Daarnaast zal de gemeente zorgen voor voldoende capaciteit en ondersteuning en blijft zij deze monitoren

Omgevingsrecht

De gemeente is verantwoordelijk voor het toezicht en handhaving van diverse regels in de fysieke leefomgeving. Het gaat daarbij om werkzaamheden op het gebied van bouwen, slopen, brandveiligheid, bestemmingsplannen en milieu. Het laatste oordeel van de provincie op dit terrein gaat over het jaar 2020. De provincie toetst hiervoor ons VTH-beleid, -uitvoeringsprogramma en -jaарverslag. Op basis hiervan beoordeeld de provincie ons op dit domein als adequaat.

De provincie geeft aan dat zij dit als een goede verbetering zien. In 2019 werden wij nog beoordeeld als redelijk adequaat. Ze geven aan dat wij een stap gemaakt hebben in het inzichtelijk maken van de beschikbare en benodigde financiële en personele middelen. Ook geven we beter inzicht in de monitoring, is het jaarverslag 2019 tijdig vastgesteld. Ook constateren ze dat alle basistaken inmiddels ondergebracht bij de Omgevingsdienst Flevoland en Gooi en Vechtstreek (OFGV).

Ruimtelijke ordening

De laatste beoordeling op het gebied van Ruimtelijke Ordening gaat over het jaar 2018. De gemeente Almere is door de provincie als adequaat beoordeeld. Dit houdt in dat wij als gemeente beschikken over geactualiseerde bestemmingsplannen en structuurvisies. Bij de vorige beoordeling over 2017 werden we nog beoordeeld als redelijk adequaat.

Omdat de bestemmingsplannen en structuurvisies als adequaat zijn beoordeeld en vaak langere tijd gelden, is er sinds 2019 geen actief toezicht gehouden door de provincie. Dat wordt dit jaar wel weer opgepakt door de provincie.

3.10 Fonds Verstedelijking

In deze paragraaf schetsen we de plek van het Fonds Verstedelijking Almere (FVA) binnen de totale verstedelijkingsopgave van de noordelijke randstad. Eerst wordt een bestuurlijke inleiding weergegeven. Daarna wordt ingegaan op de financiën. Vervolgens wordt per programmalijn een beeld gegeven van de voortgang van de projecten die uit het fonds worden betaald.

Inleiding

De afgelopen jaren hebben het Rijk, provincie Flevoland, gemeente Almere en gemeente Amsterdam intensief met elkaar opgetrokken om op de oostflank van de MRA de condities te scheppen voor het versterken van de internationale concurrentiepositie van de Noordvleugel. De gezamenlijk geformuleerde ambitie is verankerd in de Rijksstructuurvisie RRAAM (2013). Hierin staat beschreven welke opgaven er in de regio liggen op het vlak van ecologie, bereikbaarheid en verstedelijking. In de bijbehorende Uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0 zijn afspraken gemaakt onder welke condities Almere met 60.000 woningen kan groeien.

Sleutelprojecten in ontwikkeling

In de afgelopen jaren is volop gewerkt aan de uitvoering van de gemaakte afspraken. De resultaten daarvan worden steeds meer zichtbaar in de stad. De gebiedsontwikkeling in Oosterwold draait op volle toeren. De werkzaamheden voor de vernieuwing van het station en de stationsomgeving zullen niemand zijn ontgaan. Het Rondje Weerwater krijgt verder vorm en op de Stadhuispromenade is het kleurrijke kunstwerk geplaatst als onderdeel van het nieuwe stadspark. Op het Floriade terrein zijn onder meer Aeres Hogeschool en Food Forum als onderdeel van Flevo Campus opgeleverd en feestelijk geopend. In het najaar is ook de realisatie van het Kunstpaviljoen op het Floriade terrein gestart. Ook de bouw van de Internationale Campus in het Anna Park is in 2021 van start gegaan.

In het sleutelproject 'Nationaal Park Nieuw Land – Almeersepoort' zijn nieuwe elektrische voertuigen voor rondleidingen feestelijk in gebruik genomen. Publieksactiviteiten waren beperkt door de coronamaatregelen, maar in de zomermaanden konden toch vele bezoekers worden verwelkomd. Ook het StrandLAB op Almeerderstrand heeft, zo veel als mogelijk was binnen de coronaregelgeving, culturele activiteiten georganiseerd en bezoekers ontvangen. De eerste WikiHouses zijn in 2021 opgeleverd in het kader van de programmalijn Vernieuwend Wonen. In deze programmalijn zijn ook de eerste initiatieven voor het nieuwe experiment 'Bouwen met de buurt' ingediend.

Start van nieuwe sleutelprojecten

In 2021 zijn enkele nieuwe projecten van start gegaan, conform het nieuwe meerjarenprogramma 2021-2025, waaronder de sleutelprojecten PRICE (praktijk en innovatie centrum circulaire economie) en MBO ICT Fieldlab. In de nieuwe programmalijn Groene en Waterrijke identiteit zijn de plannen en eerste ontwerpen gemaakt voor de projecten Almeerderhout, Excellente groene en gezonde leefomgeving en Ecologische verbindingen. In 2021 heeft besluitvorming plaatsgevonden over het toevoegen van een bijdrage aan de verbreding van de A27 en voor drie sleutelprojecten sport: Sport en bewegen in de openbare ruimte, Topsport en Buitenzwembad.

Het perspectief Oostflank MRA (Metropoolregio Amsterdam) – Klaar voor de toekomst is in 2021 verder uitgewerkt voor Almere. Dit heeft geresulteerd in het perspectief Almere, stad met toekomst, dat in de zomer is vastgesteld. Op basis daarvan is een concept Uitvoeringsagenda 2022 – 2024 opgesteld, waarin afspraken opgenomen zijn om de ambities uit het perspectief vorm te kunnen geven.

Samenwerking is de sleutel tot succes

Het programma Almere 2.0 kan alleen slagen als er goed samengewerkt wordt met de betrokken overheden. Met het Rijk, provincie Flevoland en gemeente Amsterdam. Met omliggende overheden en maatschappelijke organisaties. Maar ook met de gemeente Almere en de stad zelf! In deze paragraaf wordt

inzicht geboden in de onderliggende programma's en sleutelprojecten. Ook wordt gerapporteerd over activiteiten in het kader van het Handelingsperspectief.

Financiën

In dit onderdeel wordt ingegaan op de uitgaven, de inkomsten en de stand van de reserve Fonds Verstedelijking Almere.

bedragen x € 1.000

	begroting	realisatie	resultaat
inkomsten	33.804	35.073	1.270
Proceskosten Almere 2.0, handelingsperspectief en bijdrage Oosterwold	3.107	2.575	532
Hart van de stad	29.547	21.590	7.957
Leer- en werkomgeving	8.292	6.848	1.443
Circulaire economie en Energie	3.083	1.734	1.349
Cultuur, toerisme en sport	5.618	4.605	1.013
Vernieuwend wonen	1.002	958	44
Groene en waterrijke identiteit	1.064	754	310
Beheer en onderhoud	1.720	1.720	0
totaal uitgaven	53.432	40.784	12.648

Uitgaven

In 2021 is ruim 76% van de begroting gerealiseerd. De onderschrijding van 24% (€ 12,6 miljoen) duidt op vertragingen als gevolg van bijvoorbeeld ontwerpwijzigingen, het zorgvuldig afhandelen van procedures, latere gunningen, coronamaatregelen, etc. Een bedrag van € 10 miljoen van de onderschrijding wordt als volgt verklaard:

- Station en stationsomgeving € 5,1 miljoen: de onderschrijding kent diverse oorzaken:
 - De integrale aanpak maakt het project complex. Het werken aan verschillende projecten tegelijkertijd in een klein stedelijk centrumgebied vergt het uiterste van alle opdrachtgevers en opdrachtnemers. Een tegenvaller in het ene project veroorzaakt onmiddellijk een effect in het naastgelegen project. En ondertussen moet het station en het gebied eromheen blijven functioneren.
 - De coronacrisis had stevige impact op de werkzaamheden, waaronder forse personele uitval, problemen met leveringen van bouwmaterialen en noodzakelijke coronamaatregelen.
 - Daarnaast is gebleken dat het Definitief Ontwerp enkele forse fouten bevatte en zijn er substantiële ontwerpwijzigingen benodigd geweest ten aanzien van de vloer van de oostelijke stalling en de gevelpartijen van deze stalling.

Oplevering en besteding van de middelen voor het station en stationsomgeving wordt medio 2022 verwacht in plaats van eind 2021. In een raadsbrief is hier begin februari 2022 uitgebreid over gerapporteerd.

- Almere Centrum € 1,2 miljoen door o.a. latere herinrichting van de stadhuispromenade. Uitvoering is gestart in 2021, oplevering en besteding middelen wordt verwacht in maart 2022. Een groot gedeelte van deze middelen wordt dan ingezet. Tevens zijn de middelen bestemd voor het toevoegen van kunst op het station nog niet volledig uitgegeven. Deze uitgaven lopen gelijk met de fasering van bouwwerkzaamheden van het station en stationsomgeving.
- Floriade € 0,9 miljoen: medio 2021 is er overeenstemming bereikt met de provincie over een groot deel van de inzet van de provinciale middelen ten behoeve van de Floriade Programmering. Hierdoor konden niet alle voorgenomen projecten en activiteiten dit jaar worden uitgevoerd. Betreffende projecten worden in 2022 uitgevoerd en de verwachting is dat betreffende middelen in 2022 (in aanloop naar en tijdens het evenement Floriade) aangewend zullen worden.
- Rondje Weerwater € 0,7 miljoen: in 2021 is veel werk verzet aan het stadsstrand, de track, verbeteren van de Limburgbrug, groenvoorziening van het Maastrichtkwartier en de laatste werkzaamheden voor de Esplanade. Door coroneffecten zijn geplande werkzaamheden verschoven in de tijd.
- Competitie upcycle city € 0,6 miljoen: CIRWINN heeft in 2017 de eerste Competitie Upcycle City gewonnen. Het plan bestond uit vijf deelplannen, waarvan de eerste vier in de afgelopen jaren zijn

gerealiseerd. Voor deelplan 5 moesten de middelen nog worden toegekend. Deze gunning heeft vertraging opgelopen door latere oplevering van het businessplan en bijbehorende toets.

- Museale voorziening € 0,5 miljoen: verwacht was dat de volledige investering voor de bouw en inrichting van het tijdelijke kunstpaviljoen op het Floriade-terrein nog in 2021 zou plaatsvinden. Dit is niet helemaal gelukt omdat dit ook afhankelijk is van de oplevering van het gebouw (februari 2022), waardoor een deel van de uitgaven doorschuift naar 2022.
- Flevo Camus € 0,5 miljoen: de onderbesteding is op hoofdlijnen toe te delen aan 3 zaken:
 - Onderzoek. Er werd door de nieuwe programmadirecteur gewerkt aan het Kennisplatform voor gezonde, duurzame en toegankelijke voedselvoorziening, maar dit kostte tijd en met het oog op de vorming van de stichting is besloten nog geen contracten aan te gaan met onderzoekers.
 - Fysiek. de onduidelijkheid ten aanzien van het eigendom van de kavels maakt dat hier nog niet geïnvesteerd wordt. Daarnaast is er een risicoreservering aanwezig die niet hoefde te worden aangesproken.
 - Diversen waaronder vertraging als gevolg van temporisering door Covid 19 beperkingen.
- Nationaal Park Nieuwland - Almeerse poort € 0,5 miljoen: als gevolg van de bezwaren die worden gemaakt rondom de diverse vergunningaanvragen is ernstige vertraging opgetreden in de uitvoering van belangrijke onderdelen van het project.

Het resterende bedrag van de onderschrijding van € 2,6 miljoen betreft relatief kleine afwijkingen:

- Kenniscampus Stadshart € 0,4 miljoen: door onder meer de coronapandemie heeft Windesheim minder activiteiten uit kunnen voeren, waardoor een deel van de subsidie nog niet is besteed.
- Handelingsperspectief € 0,4 miljoen (uitvoering van strategische interventies).
- Floriade Werkt € 0,3 miljoen: doordat een deel van de activiteiten tijdens de expo zelf plaatsvindt. Verder was een derde challenge voorzien, maar die is vanwege COVID maatregelen een jaar uitgesteld.
- Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie € 0,3 miljoen: de coronamaatregelen hebben de intensieve contacten als opmaat naar Challenges bemoeilijkt.
- MBO ICT Field Lab € 0,2 miljoen: doordat de totstandkoming van de samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente, provincie en ROCvF langer heeft geduurd dan voorzien en het zoeken/vinden van aannemers momenteel lastig is, zijn de verbouwingsactiviteiten doorgeschoven naar 2022.
- Citylab Stedelijke Grondstoffen € 0,1 miljoen: de subsidie voor Circuloco was gepland om in 2021 uit te keren, dat is echter eerste week van 2022 geworden. De aanvragen voor het stimuleringsfonds zijn eind 2021 ingediend. Deze worden in 2022 uitbetaald.
- Proceskosten Almere 2.0 € 0,1 miljoen (onvoorzien kosten, kosten diplomaat en personeelskosten).
- Energiefonds € 0,1 miljoen: COVID heeft ook in 2021 invloed gehad op de uitvoering van het Woningabonnement.
- Proceskosten programmaliijn 6 € 0,1 miljoen: het maken van een Groenblauw kaart van Almere kost meer voorbereidingstijd dan verwacht en zal daarom in 2022 uitgevoerd worden.
- Overige kleinere afwijkingen tezamen € 0,6 miljoen.

Inkomsten

Het Fonds Verstedelijking Almere wordt gevuld met bijdragen van gemeente Almere, provincie Flevoland en het Rijk.

bedragen x € 1.000

omschrijving	begroting	realisatie	resultaat
bijdrage gemeente Almere	9.277	9.963	686
bijdrage provincie Flevoland	8.975	8.971	-4
grondverkopen Rijk	15.500	16.088	588
revolverende middelen	52	52	0
totaal inkomsten	33.804	35.073	1.270

Bijdrage gemeente Almere

Eind 2020 heeft het ministerie van BZK besloten om de decentralisatie uitkering vanaf 2021 om te zetten in een specifieke uitkering. Deze uitkering is vastgesteld op € 9,2 miljoen en ook ontvangen.

Het resultaat ad € 0,7 miljoen wordt veroorzaakt door de verkoop van niet begrote eigen grond in Oosterwold.

Grondverkoop Rijk

De bijdrage van het Rijk is afkomstig van de opbrengst van de verkoop van standaardkavels in Oosterwold. De feitelijke realisatie bedraagt € 16 miljoen. Deze bijdrage is al gestort in het Fonds Verstedelijking Almere en is beschikbaar bij het opstellen van de jaarprogramma's 2022 en verder.

Stand van de reserve Fonds Verstedelijking Almere

In onderstaand overzicht wordt inzicht gegeven in de stand van de reserve FVA per 31 december 2021

bedragen x € 1.000

bestemmingsreserve Fonds Verstedelijking Almere	2021
stand per 1 januari	72.944
stortingen	35.147
onttrekkingen	40.888
stand per 31 december	67.202

Het FVA is 5 jaar onderweg. De reserve ad € 67 miljoen dient ter dekking van de uitvoering van projecten in de komende jaren, conform het meerjarenprogramma 2021-2025.

Proceskosten en handelingsperspectief

De proces- en organisatiekosten worden conform de afspraken ten laste van het fonds gebracht.

bedragen x € 1.000

omschrijving	begroting	realisatie	resultaat
proceskosten Almere 2.0	1.199	1.058	141
handelingsperspectief	1.766	1.375	391
bijdrage Oosterwold	52	52	0
	3.017	2.485	532

Toelichting verschillen groter dan € 100.000

Proceskosten Almere 2.0

De onderschrijving heeft te maken met minder onvoorziene kosten, de diplomaat die minder is ingezet dan begroot en een onderschrijving op personeelskosten door vertrek van een aantal collega's. De onderschrijving wordt doorgeschoven naar 2022 omdat voor een aantal nieuwe en doorlopende opdrachten extra budget nodig zal zijn.

Handelingsperspectief

2021 is afgesloten met een positief resultaat van € 0,4 miljoen. De onderbesteding heeft te maken met het beperkt gebruik maken van onvoorziene kosten, minder benodigde personele inzet dan was beoogd en het later opstarten van werkzaamheden in de uitvoering van strategische interventies. Deze middelen worden overgeheveld naar 2022, zodat de uitvoering van onder andere de strategische interventies kunnen plaatsvinden.

Proceskosten Almere 2.0

Dit budget is ingezet voor de programmaorganisatie (programmamanager, programmacontroller, communicatieadviseur, planner).

Handelingsperspectief

Het Rijk, provincie Flevoland, gemeente Almere en gemeente Amsterdam hebben in 2021 intensief samengewerkt aan het toekomstperspectief *Almere, stad met toekomst*. Op basis van hiervan is verder gewerkt aan een Uitvoeringsagenda en bijbehorende afspraken. Op die manier heeft een herbevestiging plaatsgevonden op de ambities van RRAAM en Almere. Daarmee ligt er een inhoudelijk basis om nu en in de toekomst nadere en steeds verder gaande afspraken te maken over de regionale bereikbaarheid, de ecologie van het Markermeer-IJmeer en de verstedelijking van Almere.

Resultaten 2021

Perspectief Almere, Stad met Toekomst

In 2021 zijn de resultaten van een integraal atelier en vier werkplaatsen vervat in een actueel lange termijn perspectief voor Almere. Bestaande kwaliteiten van de stad zijn bevestigd en er wordt ook bij de verdere groei van de stad ingezet op een groene, gezonde en veerkrachtige stad. Op basis van de gesprekken daarvan is het perspectief op onderdelen aangescherpt. Dit heeft betrekking op de doorontwikkeling van de bestaande wijken, groei van Almere Centraal en het inzetten op de voorbereiden van verdere groei van Almere met o.a. Almere Pampus. De gemeenteraad heeft het perspectief *Almere, stad met toekomst* in juli vastgesteld.

Om deze samenhangende ontwikkeling te bereiken worden acties vorm gegeven in zes pijlers:

- Voldoende woningen en gevarieerde woonomgevingen
- Goed ondernemersklimaat met voorzieningen
- Sterke en veerkrachtige samenleving
- Uitstekende bereikbaarheid
- Hoogwaardige landschappen met allure
- Klimaatbestendig, energieneutraal en circulair

Om de pijlers te kunnen concretiseren is een gebiedsgerichte, integrale aanpak van belang verbonden aan 5 gebieden:

- De stad die er al is; meegroeien met bewoners
- Centraal Almere; modern hoog-stedelijk leven in het groen
- Oosterwold; landgoed voor initiatieven
- Almere Pampus; stedelijk wonen en werken aan een metropolitane baai
- De Baai van de MRA; natuurlijk waterpark van wereldklasse

In het perspectief wordt stevig ingezet op de ontwikkeling van de stad die er al is vanuit hetgeen de verschillende wijken nodig hebben. Daarnaast is voor de drie ontwikkellocaties een ontwikkelvolgorde opgenomen. In de periode tot 2030 wordt prioriteit gegeven aan de verdere ontwikkeling van Centraal Almere. Daarnaast wordt aan de planontwikkeling van Almere Pampus gewerkt, zodat daar rond het jaar 2030 gebouwd kan worden. In Oosterwold wordt de onderscheidende gebiedsontwikkeling voortgezet waarbij bewoners en ondernemers in hoge mate opereren uit eigen initiatief.

Uitvoeringsagenda en afspraken

De Uitvoeringsagenda 'Almere Stad met toekomst 2022-2024' is eind 2021 aan de colleges van Almere en Flevoland en het bestuurlijk overleg Almere 2.0 voorgelegd. De besluitvorming vond plaats onder voorbehoud van vaststelling in gemeenteraad en provinciale staten in het eerste kwartaal van 2022. Deze agenda beschrijft de eerste stappen om te komen tot de praktische uitwerking hiervan voor de komende 3 jaar. Voor de komende jaren tot 2025 gaat de gemeente Almere dan vooral aan de slag met het concreter maken van de eerste stappen en de uitwerking van de strategie hoe die te realiseren. Op een aantal onderwerpen zijn ook met andere partijen aanvullende 'intergouvernementele' afspraken gemaakt. Deze betreffen naast het invullen van de gereserveerde middelen van het meerjarenprogramma FVA, afspraken met Amsterdam en ministerie van EZK over werkgelegenheid en onderwijs en afspraken om te komen tot een wijze van ontwikkelen in Almere Pampus met bijvoorbeeld het Rijksvastgoedbedrijf. Zo ligt er in 2025

een nieuw, meer concreet, gezamenlijk pakket van de benodigde acties van alle betrokken partijen. Onderwijl wordt het proces zo georganiseerd, dat waar zich concrete kansen voordoen deze worden verzilverd.

Hart van de Stad

Om Almere op de lange termijn een rol als onderscheidende kern binnen de grootstedelijke regio Amsterdam te laten vervullen, krijgt het hart van de stad de komende jaren een forse verstedelijkingsimpuls. Ook in de economische structuurversterking van Almere speelt het centrum een voorname rol. Er wordt toegewerkt naar een voorzieningenniveau en functiemix die horen bij een stad van 200.000 tot 300.000 inwoners. Het gebied wordt zichtbaar en voelbaar als hart van de stad, zal een sterkere regionale betekenis krijgen en wordt dé ontmoetingsplek voor zowel bewoners als bezoekers.

Projecten

bedragen x € 1.000

	begroting	realisatie	resultaat
Programmasturing lijn 1	514	400	114
Station (en omgeving)	16.863	11.787	5.076
Almere Centrum	3.038	1.845	1.193
Rondje weerwater	6.140	5.428	712
Floriade projecten	2.992	2.130	862
	29.547	21.590	7.957

Toelichting verschillen groter dan € 100.000

Programmasturing lijn 1

De onderschrijding wordt veroorzaakt, doordat er minder budget nodig was voor o.a. ontwikkeling handelingsperspectief. Het budget wordt toegevoegd aan de vervolgfase en uitwerking.

Station en stationsomgeving

De onderschrijding wordt vooral verklaard door het moment van start bouw en vertraging in de uitvoering. Deze vertraging kent meerderde oorzaken. Uiteraard zijn hier ook de coronaeffecten zichtbaar. Daarnaast is gebleken dat het Definitief Ontwerp enkele forse fouten bevatte, zijn er substantiële ontwerpwijzigingen benodigd geweest ten aanzien van de vloer van de oostelijke stalling en de gevelpartijen van deze stalling. Oplevering en besteding van de middelen voor het station en stationsomgeving wordt medio 2022 verwacht in plaats van eind 2021. In een raadsbrief is hier begin januari 2022 uitgebreid aan de raad over gerapporteerd.

Almere Centrum

De onderschrijding wordt veroorzaakt door o.a. latere herinrichting van de stadhuispromenade. Uitvoering is gestart in 2021, oplevering en besteding middelen wordt verwacht in maart 2022. Een groot gedeelte van deze middelen wordt dan ingezet. Tevens zijn de middelen bestemd voor het toevoegen van kunst op het station nog niet volledig uitgegeven. Deze uitgaven lopen gelijk met de fasering van bouwwerkzaamheden van het station en stationsomgeving.

Rondje Weerwater

In 2021 is veel werk verzet aan het stadsstrand, de track, verbeteren van de Limburgbrug, groenvoorziening van het Maastrichtkwartier en de laatste werkzaamheden voor de Esplanade. Door coronaeffecten zijn geplande werkzaamheden verschoven in de tijd. De effecten in de besteding van de middelen gaan hiermee gepaard. Deze worden in 2022 verwacht.

Floriade

Medio 2021 is er overeenstemming bereikt met de provincie over een groot deel van de inzet van de provinciale middelen ten behoeve van de Floriade Programmering. Mede doordat hierdoor een groot deel van het jaar reeds was verstreken konden nog niet alle voorgenomen projecten en activiteiten dit jaar worden uitgevoerd. Betreffende projecten worden in 2022 alsnog uitgevoerd en de verwachting is dan ook dat betreffende middelen in 2022 (in aanloop naar en tijdens het evenement Floriade) alsnog aangewend zullen worden.

Proceskosten programmalijn

Deze middelen worden ingezet voor onder meer de programma manager, programmasecretaris, secretariële ondersteuning, communicatie, control en voorbereidende activiteiten voor mogelijk nieuwe sleutelprojecten.

Station en omgeving

Almere Centrum is het grootste intercitystation aan de Flevolijn en heeft daarmee een belangrijke functie in het openbaarvervoernetwerk van de regio. De verblijfswaarde, ontmoetingswaarde en daarmee ook de economische waarde van het stationsgebied blijven echter achter bij de groei in reizigersaantallen en de ontwikkeling van de stad. Met het oog op de ontwikkelingen in Almere Centrum en de Floriade in 2022 wil de gemeente, in samenwerking met partners, het station en het omliggende gebied transformeren tot visitekaartje van de stad. Verschillende partijen zoals NS, ProRail en diverse vastgoedeigenaren ontwikkelen samen met de gemeente Almere en de provincie Flevoland plannen voor de korte en lange termijn.

Station

De gemeente Almere, provincie Flevoland, ProRail en NS hebben de handen ineengeslagen om een stationscomplex te realiseren waar reizigers zich prettig en veilig voelen, hun fiets makkelijk en veilig kunnen parkeren, dat de barrière opheft tussen de noord- en zuidzijde van het centrum en een moderne uitstraling heeft met voorzieningen. Kortom, een stationscomplex en openbare ruimte die bij Almere Centrum horen.

Er is in 2021 in het stationsgebied van Almere intensief gewerkt aan een aantal projecten:

- De verbetering van het station Almere Centrum: een nieuwe en grotere hal, twee moderne fietsenstallingen, heringerichte perrons, verfraaiing van het busstation en renovatie van de perronkap, inclusief het aanbrengen van zonnecellen en zonnepanelen;
- De herinrichting van Stationsplein en Mandelaplein;
- Verbeteringen aan het Spoorbaanpad door de stad, waarvan een gedeelte parallel aan het station loopt en fysiek met het station verbonden is;
- De beide Station Offices naast het station worden getransformeerd tot moderne woningcomplexen (door Ontwikkelaar Kroonenberg Groep).

Het stationsproject heeft in 2021 vertraging opgelopen. De belangrijkste factoren die van invloed zijn geweest op het verloop van de uitvoering zijn in het algemeen:

- Een korte periode van planvorming tot en met uitvoering: planvorming, voorbereiding en uitvoering van het stationsproject hebben vanaf het begin (2018) onder tijdsdruk gestaan. Een periode van vier jaar (2018-2022) is voor een project van deze omvang zeer ambitieus, zeker in combinatie met aanpalende projecten;
- Het werken met diverse projecten in een klein stedelijk centrumgebied vergt het uiterste van alle opdrachtgevers en opdrachtnemers. Een tegenvaller in het ene project veroorzaakt onmiddellijk een effect in het naastgelegen project, bijvoorbeeld in vertraging op de uitvoering, personele capaciteitsproblemen, hinder van bouw- en verkeersstromen en andere afhankelijkheden. Het stationsgebied moet ondertussen ook functioneren, te denken valt aan het uitvoeren van de dienstregeling van het busverkeer, bereikbaarheid van winkeliers enopenhouden van routes;

- De projecten, met name het stationsproject, startten ongeveer gelijktijdig met de uitbraak van de coronapandemie. Naast personele uitval en problemen met leveringen van bouwmaterialen, hebben de maatregelen die de overheid en opdrachtgevers als ProRail moesten treffen stevige impact gehad;
- Er bleken in het Definitief Ontwerp van het station een aantal – deels voorziene, maar ook onvoorziene – onnauwkeurigheden en ontwerpfouten te zitten, die herontwerpen vereisten. De grootste tegenvallers traden op bij de oostelijke fietsenstalling, waar de gevels en vloer niet bleken te voldoen aan de eisen. Onlangs bleken lekkages aan het Spoorbaanpad aanzienlijk gecompliceerder dan vooraf geanalyseerd, waardoor de effecten op de onderliggende stationsruimten groot waren;
- Door dit samenspel van factoren is er vertraging opgelopen en heeft de stationsaannemer herhaaldelijk zijn planning moeten bijstellen. De aannemer heeft gedurende het gehele uitvoeringstraject veel moeite gehad om een robuuste planning op te stellen en in control te komen.

Genomen maatregelen

Om de vertragingen op de scopeonderdelen zo veel mogelijk te beperken hebben opdrachtgevers en opdrachtnemers een aantal maatregelen getroffen:

- Er vindt frequent afstemmingsoverleg plaats op de diverse plannings en er worden gezamenlijk bijsturingmaatregelen getroffen. Aannemers werken goed en flexibel samen op de werkvloer. Opdrachtgevers sturen tijdig bij, dan wel nemen besluiten over raakvlakproblemen;
- Tweemaal per week vinden veiligheidsinspecties plaats om te borgen dat publiek en grote stakeholders als Keolis zo min mogelijk overlast ondervinden. Veiligheid moet te allen tijde gewaarborgd blijven;
- Er wordt frequent gecommuniceerd naar ondernemers, omwonenden en andere stakeholders;
- Waar mogelijk wordt extra personeel aangetrokken, worden langere werktijden gehanteerd, en meer werkdagen en doorwerken tijdens de bouwvak en kerstvakantie.

Naast de bovengenoemde aanpassingen aan het stationscomplex wordt ook gewerkt aan toevoeging van kunst aan het station. Door de vertragingen zullen deze kunstuitingen naar achteren schuiven.

Stationsomgeving

Het stationsgebied in Almere Centrum wordt een aantrekkelijke entree van de stad. Een waar visitekaartje voor onze stad. Op verschillende momenten hebben Almeerders en belanghebbenden gereageerd op de plannen voor de stationsomgeving. De werkzaamheden aan het Stationsplein en Mandelaplein zijn in 2021 gestart. Mede als gevolg van de bovengeschetste ontwikkelingen hebben deze werkzaamheden ook vertraging opgelopen (kabels en leidingen, rioleringswerkzaamheden, doorwerken van vertragingen in naastgelegen projecten).

Rondje Weerwater

Met het Rondje Weerwater worden de noordoever (Almere Centrum) en de zuidoever van het Weerwater met elkaar verbonden.

Track Rondje Weerwater

Het jaar 2021 heeft voornamelijk in het teken gestaan van de uitvoering en het afmaken van de verschillende deelprojecten die tezamen het kleine Rondje Weerwater vormen. Toegespitst op het op tijd, uiterlijk in de winter van 2021/2022, gerealiseerd krijgen van de Track Lumièreplein, Track Stedenwijk, Track Zuidoever (ondergrond en ruwbouw), Weerwaterbrug, Limburgbrug, Esplanade, Horeca faciliteit, Stadsstrand, Steigers veerverbinding en de eerste drie ankerpunten (sport parkeercirkels Atlantisstrand, pleisterplek Fantasiehaven, inpassing horeca faciliteit).

Esplanade

Aan de Esplanade zijn in 2021 drie grote werken gestart: de bouw van het horecapaviljoen, de aanleg van het stadsstrand en de aanleg van de steigers ten behoeve van de veerverbinding over het Weerwater. Deze drie werken tezamen vormen het sluitstuk van het werk aan de Esplanade. Er zijn tegenslagen geweest en het is niet gelukt de werkzaamheden gereed te hebben voor het einde van het jaar 2021, maar het werk vordert goed en zal begin 2022 zijn afgerond.

Weerwaterbrug

De Weerwaterbrug is opgeleverd en is in gebruik genomen. Nog niet als doorgaande route, dat gebeurt pas na de Floriade, maar wel als landmark waarop gewandeld kan worden. Ook is de aansluiting gemaakt van de Weerwaterbrug op de track Lumièrepark en iets verderop met het Fongerspad. De aansluiting op het Fongerspad is uitgevoerd in combinatie met groot onderhoud. Het Fongerspad is verbreed en van rood asfalt voorzien waardoor deze fietsroute een logische bestemming is geworden voor snelfietsverkeer. Hierdoor zal mogelijke overlast van snelfietsverkeer op de track worden vermeden.

Almere Centrum

Met het sleutelproject 'Almere Centrum' wordt ingezet op de doorontwikkeling van winkelcentrum naar kloppend hart van de stad en regio ter bevordering van de economische groei. De nadruk ligt op het versterken van de functiemix, de regionale positionering, de routing en het ontwikkelen van de Groene Loper, vanaf de noordzijde van het station, via het Weerwater, tot aan de Floriadewijk.

Herinrichting Stadhuispromenade

De werkzaamheden zijn in 2021 gestart. Het park wordt in maart 2022 opgeleverd. Het was een ingewikkeld proces. Ook in dit deel van het centrum was de ondergrondse infrastructuur anders dan op tekening en na verschillende vooronderzoeken. Tijdens het project moesten er een aantal zaken worden opgelost. Tevens is het werk gecombineerd met vervanging van het rioleringsstelsel. Dit heeft voor vertraging van het project gezorgd.

Groene Loper

De structuurversterking van het centrum richt zich op het verbeteren van de belevingswaarde van het centrum en het versterken van de route door het centrum. Dit vereist een aanpak over de lengte van 800 meter: van station tot aan het Weerwater via een Groene Loper. Vanuit de visie Zeegroen worden er diverse kunstwerken in de openbare ruimte gerealiseerd. In 2021 is het kunstwerk 'de golvende bank' geplaatst in het park op de Stadhuispromenade. De opening vindt plaats in maart 2022. Tevens is in 2021 verder gegaan met het technisch ontwerp voor de kunstwerken nabij en in het station.

Communicatie, marketing, en organisatie Almere Centrum

Door de maatregelen in verband met de coronapandemie konden de meeste geplande evenementen niet doorgaan. In plaats van uitvoering van de evenementenkalender ter bevordering van de doelstelling 'Toevoeging van sterke publiekstrekende winkels, evenementen en het versterken van de verblijfs- en belevingswaarde' is er ingezet op crowdcontrol en signing, zodat de bezoeker van de binnenstad op basis van de 1,5 meter economie toch de binnenstad kon blijven bezoeken.

Floriade

In het vastgestelde Masterplan Floriade is rekening gehouden met een door provinciale staten goedgekeurde provinciale bijdrage van € 10 miljoen. De uitkering van deze middelen loopt via het Fonds Verstedelijking Almere.

Circulaire bruggen

Eind oktober zijn de twee bruggen (Beverbrug en Kleine Rondje Weerwaterbrug) opgeleverd. Omdat er sprake is van twee unieke bruggen en omdat de betekenis voor de enorme vervangingsopgave in Nederland zeer groot kan zijn, is veel aandacht in de pers en de vakwereld gegenereerd.

Floriade Dialogues

Met de Floriade Dialogues wordt een internationaal platform en netwerk gecreëerd, waarbij professionals op het gebied van wetenschap, bedrijfsleven en overheid samen komen om het centrale thema van de Expo te bespreken: 'Growing Green Cities'. Het doel van deze dialogues is het stimuleren van positieve effecten op duurzame groene stedelijke ontwikkeling, adequate en veilige voedselproductie en een evenwichtig

gebruik van de natuur binnen de grenzen van natuurlijke hulpbronnen. De Floriade Dialogues worden georganiseerd door de Flevocampus (zie hierna).

Floriade Programmering

In 2021 is in nauwe samenwerking tussen Provincie, Floriade BV en gemeente Almere gesproken over de concrete invulling en nadere uitwerking van het laatste deel van de provinciale bijdrage. Dit heeft erin geresulteerd dat medio 2021 overeenstemming is gekomen over de besteding van € 3,6 miljoen. Dit bedrag is verdeeld over de volgende onderdelen:

- Flevoland in de regio (€ 750.000)
- Cultuur (€ 1.000.000)
- Congressen (€200.000)
- Attracties (€ 500.000)
- Duurzaamheid (€ 700.000)
- Invulling Foodforum / Filmpjesbibliotheek (€ 450.000)

In de tweede helft van 2021 zijn een aantal van bovengenoemde thema's opgepakt. Zo is de Provincie bezig met een B2B programmering (met Horizon Flevoland) en een programma Floriade in de Regio (met Visit Flevoland). Op het gebied van cultuur draagt de provincie bij aan een breed spectrum van de culturele programmering en worden de eerste uitgaven gedaan voor het realiseren van een bostheater met kindervoorstelling en de openingsshow. Onder de noemer van attracties worden de eerste kosten gemaakt voor Agroforestry op Utopia en om 'instagrammable' plekken te creëren op het Floriade terrein.

Leer- en werkomgeving

Binnen deze programmalijn wordt ingezet op het stimuleren van kwalitatief goed en aantrekkelijk onderwijs, op talentontwikkeling en op kenniscirculatie tussen onderwijs, kennisinstellingen en bedrijfsleven. Dit deden we al met de sleutelprojecten **Flevo Campus**, **Floriade Werkt!** en **Internationale Campus**. Vanaf begin 2021 zijn daar nog twee sleutelprojecten bij gekomen, namelijk de **Kenniscampus stadshart** en **MBO ICT Field Lab**. In het vervolg van dit hoofdstuk staat per sleutelproject een uitgebreide toelichting op het afgelopen jaar.

Projecten

bedragen x € 1.000

	begroting	realisatie	resultaat
Proceskosten programmalijn 2	284	261	23
Floriade Werkt	1.122	804	319
Flevo Campus	4.385	3.891	494
Internationale campus	1.627	1.626	1
Kenniscampus Stadshart	600	161	439
MBO ICT Field Lab	273	105	168
	8.292	6.848	1.443

Toelichting verschillen groter dan € 100.000

Floriade Werkt

Het voor 2021 opgenomen budget ging ervan uit dat in 2021 het grootste deel van het restbudget verplicht zou worden. Dit is grotendeels ook gebeurd. Hierbij is het totale budget toebedeeld aan projecten, zoals de filmpjesbibliotheek, de B2B programmering en de inhoudelijke programmering in het paviljoen (korte ketens, voeding & gezondheid en een aantal series zoals Sharons Chef Show). Omdat een deel van de daadwerkelijke activiteiten en daarmee dus ook de uitgaven veelal tijdens de expo zelf plaatsvinden, leidt dit nu in 2021 tot een onderbesteding. Verder was in 2021 een derde challenge voorzien, maar die is vanwege COVID maatregelen een jaar uitgesteld, waarmee ook een deel van de onderbesteding wordt verklaard.

Flevo Campus

Over 2021 is er sprake van een onderbesteding van € 0,5 miljoen en is op hoofdlijnen toe te delen aan 3 zaken:

- Onderzoek. Er werd door de nieuwe programmadirecteur gewerkt aan het Kennisplatform voor gezonde, duurzame en toegankelijke voedselvoorziening, maar dit kostte tijd en met het oog op de vorming van de stichting is besloten nog geen contracten aan te gaan met onderzoekers.
- Fysiek. Er is ruim budget voor de uitbreiding van de Campus en om hier in te investeren, maar de onduidelijkheid ten aanzien van het eigendom van de kavels maakt dat hier nog niet geïnvesteerd wordt. Daarnaast is er een risicoreservering aanwezig die niet hoefde te worden aangesproken.
- Diversen waaronder vertraging als gevolg van temporisering door Covid 19 beperkingen.

Kenniscampus Stadshart

Er is dit jaar € 0,6 miljoen subsidie uitgekeerd aan Windesheim voor het onderdeel Urban Innovation. Als gevolg van vertragingen door onder meer de coronapandemie heeft Windesheim echter veel minder activiteiten uit kunnen voeren, waardoor een groot deel (€ 0,4 miljoen) van de subsidie nog niet is besteed. Aangesproken is dat zij dit geld zullen inzetten voor activiteiten in 2022 en verder.

MBO ICT Field Lab

Er was rekening gehouden met kosten voor verbouwing en inrichting voor het MBO ICT LAB in het ROCvF-gebouw (Toren D) in 2021. Doordat de totstandkoming van de samenwerkingsovereenkomst tussen gemeente, provincie en ROCvF langer heeft geduurd dan voorzien en het zoeken/vinden van aannemers momenteel lastig is, zijn de verbouwingsactiviteiten doorgeschoven naar 2022. De voorbereidingen, zoals de ontwerpfase, zijn inmiddels gestart, maar het beschikbare budget voor verbouwing en inrichting is dan ook nog niet aangesproken.

Proceskosten programmalijn

Deze middelen worden ingezet voor onder meer de programma manager, programmasecretaris, secretariële ondersteuning, communicatie, control en voorbereidende activiteiten voor mogelijk nieuwe sleutelprojecten.

Floriade Werkt!

Onder de titel 'Floriade Werkt!' stimuleert de provincie Flevoland al een aantal jaren kennisontwikkeling en innovatie op het gebied van de toekomst van voedsel en presenteert het de resultaten in 2022 samen met Flevolandse ondernemers tijdens Floriade Expo 2022.

Challenges

Een derde en laatste challenge zou in 2021 starten, maar is vanwege de coronapandemie uitgesteld. Deze challenge draait om meer lokale en gezonde voeding in het schap van de supermarkten te krijgen. Deze challenge wordt getrokken door de ondernemers van The Protein Alliance en zal indien mogelijk in 2022 plaatsvinden.

Netwerken en innovaties

In het organiseren van netwerken en het stimuleren van innovaties zijn twee thema's onderscheiden: het stimuleren van teelt en ketenontwikkeling voor plantaardige eiwitten en het stimuleren van korte ketens van Flevolands voedsel, met de ontwikkeling van de Vereniging Flevo Food als belangrijk boegbeeld.

Plantaardige eiwitten

Flevolandse boeren telen zowel soja als veldbonen voor humane consumptie. Belangrijk aandachtspunt is dat deze teelt momenteel verliesgevend is voor de boeren. De noodzaak van een transitievergoeding in de Green Deal Eiwitgewassen wordt ingebracht. In 2021 is de voorbereiding van een landelijke Green Deal Eiwitgewassen gestart, waarvan de ondertekening tijdens de Expo is voorzien.

Korte keten

De korte ketenontwikkeling heeft tijdens de coronapandemie een enorme impuls gekregen. De Vereniging Flevo Food heeft zich krachtig ontwikkeld tot een vereniging met nu 120 leden. Daarmee is het inmiddels één van de grootste spelers in ons land.

Food Forum

In juni 2021 heeft het provinciale paviljoen Food Forum op het Floriade terrein al zijn deuren geopend. In de keuken is een unieke menukaart ontwikkeld, waarvoor in het najaar de Greendish Award is toegekend: Food Forum is het eerste restaurant in Europa waar 95% van de ingrediënten op de menukaart uit de eigen regio Flevoland afkomstig is. Daarnaast is de menukaart grotendeels plantaardig. Met de bekende televisiekok Sharon de Miranda (woonachtig in Almere) zet Food Forum zich bij een breed publiek op de kaart.

Flevo Campus

Flevo Campus is een initiatief van vier partijen: Aeres Hogeschool Dronten/ Almere, Wageningen Universiteit, provincie Flevoland en gemeente Almere.

Op de rand van de metropoolregio en het platteland is Almere uitstekend gepositioneerd om een stad te zijn, waar burgers zich kunnen voeden met vers en gezond voedsel, betaalbaar en toegankelijk voor iedereen. Het verhaal van Flevo Campus vertelt hoe Almere en Flevoland dat willen doen, wat de rol daarbij kan zijn van een goed opgeleide bevolking en een innovatief ondernemingsklimaat én wat andere steden daarvan kunnen leren. Onderscheidend aan Flevo Campus is dat de consumptiekant van het voedselsysteem centraal staat: how do we feed the city?

Flevo Campus als fysieke locatie

Op het Floriadeterrein is een fysieke locatie in ontwikkeling waar opleiden, onderzoek en ondernemen tegelijkertijd plaatsvinden. Concreet gaat het nu om drie nieuwbouwprojecten:

- Food Forum van de provincie Flevoland is in het voorjaar van 2021 geopend.
- Hogeschool Aeres is in augustus 2021 geopend.
- De Village, het containerdorp voor startende voedselondernemers is in oktober geopend.

Sinds het vierde kwartaal van 2021 worden gesprekken gevoerd over het betrekken van twee kavels naast het Hogeschool gebouw en de Dutch Innovation Experience kavel en gebouw bij de campusvorming. Binnen deze campusvorming moeten nieuwe functies als een Gastronomy College, Low Food Lab en een ondernemershuisvesting een plek kunnen krijgen.

Flevo Campus als kennisplatform

Kennisinstellingen

Flevo Campus is een kennisplatform waar onderwijs, onderzoek, kennis delen en ontwikkelen & ondernemen elkaar versterken. Op een spannende, dynamische plek brengt Flevo Campus een inspirerend netwerk van foodprofessionals samen zodat zij kennis kunnen ontwikkelen en delen.

De kennisinstellingen binnen Flevo Campus hebben in 2021 grote stappen gezet in de ontwikkeling van topkennis over stedelijke voedselvraagstukken:

- Het nieuwe lectoraat Stedelijke Voedselvraagstukken is in juli 2021 van start gegaan;
- Ruud Zanders en Carolyn Steel zijn eind 2020 gestart als eerste research fellows. Beide researchers zullen tijdens Floriade Expo 2022 hun bevindingen presenteren.
- De master Food Systems Innovation is met 26 studenten in augustus 2021 van start gegaan. Dit is de eerste opleiding op masterniveau die wordt aangeboden in Almere. De doelmatigheidstoets van de tweede master is in november naar de CDHO gestuurd.
- Het ontwikkelen van een unieke gastronomie opleiding op hbo-niveau is van start gegaan. De werktitel van het project is Culinary Arts College (CAC). Het gaat om een meerjarenproject.
- Als eerste stap daartoe is er gestart met de ontwikkeling van een associate degree 'gastronomie en ondernemerschap'. De opleiding zal in september 2022 worden aangeboden als een samenwerkingsverband van Aeres, ROC Flevoland, Low Food en Flevo Campus.

- Eveneens als onderdeel van de ontwikkeling van CAC is de Chefs Academy in 2021 uitgevoerd. Het ging hier om masterclasses voor toekomstige topchefs.
- De denktanks blijven zeer aantrekkelijk voor jonge professionals. De zomer- en wintereditie zijn grotendeels online uitgevoerd. Het grote Flevoland diner als succesvolle afsluiter van de zomereditie heeft in Food Forum plaatsgevonden. FC Live, de afsluiter van de wintereditie, is vanwege COVID uitgesteld naar voorjaar 2022.

Bedrijfsleven

De Kennishub ontplooit de volgende activiteiten:

- Met bijdragen voor onderzoek en kennisontwikkeling (vouchers) worden ondernemers geholpen met het oplossen van voedsel gerelateerde kennisvragen die cruciaal zijn voor de bedrijfsontwikkeling. Er is meer vraag naar vouchers dan beschikbaar budget.
- Innovaties worden gestimuleerd. In het Low Food Lab zijn drie onderzoeken uitgevoerd: 'oude graansoorten', 'eiwitten uit eendenkroos' en 'gebruik van reststromen bij ontwikkeling vegan producten'. De onderzoekbevindingen zijn in het najaar in een mooie vorm gepubliceerd.
- Het programma om te bewerkstelligen dat supermarkten in Almere (een groter) regionaal aanbod van regionale voedselproducten in hun schappen gaan aanbieden loopt en wordt gecombineerd met de Almeerse voedselstrategie (supermarkt van de toekomst).

Internationaal

Almere is als participant city onderdeel van het programma Cities & Circular Economy for Food (C&CEFF) van de Ellen MacArthur Foundation (EMF). Dit is een inspirerend netwerk van wereldsteden die van elkaars interventies gericht op een duurzaam stedelijk voedselsysteem proberen te leren.

Het Milan Urban Food Policy Pact (MUFPP) is een netwerk van meer dan 200 steden wereldwijd waarin gewerkt wordt aan duurzame voedselsystemen. Samen met studenten en docentonderzoekers van de AHK en Aeres Hogeschool is vanaf de zomer 2021 begonnen aan het realiseren van een expositie die tijdens de Floriade te bezichtigen zal zijn. De titel van de expositie is The Table is Set

Flevo Campus is de uitvoerende partij in Urbact, een Europese samenwerking tussen Milaan (Italië), Stara Zagora (Bulgarije), Almere en Villa Nova de Gaia (Portugal). Het Supermarkt van de Toekomst-project is ingebracht als 'best practice'. Dit moet uiteindelijk leiden tot een nieuwe Europese subsidie aanvraag in 2022.

Internationale Campus

Nadat Van Norel in 2020 de opdracht heeft gekregen om de Internationale school te realiseren is gestart met het uitwerken van het voorontwerp en de ruimtelijke procedure volgens de uitgebreide Wabo-procedure. Eind 2020 is de vergunning van wijziging bestemmingsplan verleend.

In het tweede kwartaal van 2021 is het ontwerpproces naar tevredenheid van alle projectleden afgerond. Gelijktijdig zijn de omwonenden geïnformeerd over de voortgang van het proces en de aanvraag omgevingsvergunning. Er zijn geen bezwaren door omwonenden ingediend en de omgevingsvergunning is tijdig verleend.

Van Norel is in september 2021 gestart met de bouw van de internationale school. Er zijn palen geheid en vervolgens is gestart met de fundering. Er hebben zich geen noemenswaardige of onvoorziene problemen voorgedaan en de bouw loopt volgens planning. Net voor de kerstvakantie is de begane grondvloer gelegd.

Kenniscampus Stadshart

De ontwikkeling van de 'Kenniscampus Stadshart' is een sleutelproject waarbij programmalijnen 'Hart van de stad' en 'Leer- en werkomgeving' nadrukkelijk met elkaar samenwerken. Het gaat om de inhoudelijke doorontwikkeling van het hoger onderwijs en om de fysieke ontwikkeling van de campus, dat bestaat uit de definitieve huisvesting van de hoofdlocatie Windesheim en studentenhuisvesting. De gemeenteraad heeft net voor de zomer ingestemd met de locatie voor de campus in de binnenstad. De gekozen locatie ligt aan de Esplanade. Het plan omvat 1.000 tot 1.500 nieuwe studentenwoningen, voorzieningen in de plint en een

nieuwe onderwijslocatie voor Windesheim. Zowel vanuit Windesheim als vanuit de gemeente is de voorbereiding voor de bouw in volle gang.

Onderwijsactiviteiten

Onderwijs krijgt met name vorm in de praktijklessen, door Windesheim aangeduid als co-makerships, in minoren en in onderwijs voor werkenden (leven lang ontwikkelen).

- Minor Urban Innovation. De eerste ronde van de Minor Urban Innovation is 6 september van start gegaan met zeven studenten in fieldlab Europakwartier.
- Hackaton Almere Zero Waste City. Er heeft van 27 t/m 29 september een driedaagse Hackaton plaatsgevonden waaraan zo'n 140 studenten hebben deelgenomen en waaraan twintig netwerkpartners hebben deelgenomen.
- Verkenning nieuwe opleidingen en onderzoeks aanbod. Er is een inventarisatie van relevant onderwijsaanbod (Ad, BA, MA) en onderzoeks aanbod uitgevoerd bij tien deelnemende hogescholen in het kader van de ontwikkeling van de master Kwaliteit van de Leefomgeving binnen het Sectorplan Master van de Vereniging Hogescholen.
- Leergang Leven lang Ontwikkelen. Met alle leden van de Futuregroep is een verkennend gesprek geweest. Uit alle tien de organisaties van de bestuurders van de Futuregroep zijn professionals naar voren geschoven voor deelname aan de leerwerk gemeenschap van het fieldlab in Europakwartier.

Onderzoeksactiviteiten

Het kennisinstituut zal bestaand toegepast onderzoek uitbouwen op het onderwerp Urban Innovation en aansluitingen zoeken bij academisch onderzoek.

- Leeropdracht nieuwe lectoraat en start werving lector. De leeropdracht van de lector en het profiel van de lector zijn opgesteld op basis van verkennende gesprekken met relevante professionals.
- Onderzoeksgroep samengesteld en verstrekt. De onderzoeksgroep is met ingang van 1 oktober 2021 gestart met de uitbreiding van onderzoeksuren (0,4 fte) voor de huidige onderwijscoördinator c.q. projectmanager (0,4 fte) van Urban Innovation.

Werkveldactiviteiten

Het werkveld vindt in het kennisinstituut nieuwe samenwerkingen om vorm te geven aan ambities op het gebied van 'sociaal bouwen'.

- Community rondom het Urban innovation Institute. Op verschillende manieren wordt er gewerkt aan de opbouw van de leerwerk gemeenschap rond het programma.
- Programmering. Er heeft één nationaal werkbezoek plaatsgevonden met deelnemers uit een breed palet aan sectoren (zorg, welzijn, woningbouw, veiligheid en onderwijs). In verband met COVID-19 pandemie en geldende maatregelen zijn de fysieke bijeenkomsten (inspiratiesessies met 5 lezingen) opgenomen en online beschikbaar gesteld.
- Fieldlabs. Er zijn drie fysieke fieldlabs aangewezen en op hoofdlijnen uitgewerkt.

MBO ICT Field Lab

Almere wil aantrekkelijk zijn voor de vestiging van ICT bedrijven. Essentieel is dat daar dan ook voldoende personeel beschikbaar voor is met de juiste kwalificaties en skills. Echter, er is in Almere een structureel tekort aan goed opgeleide ICT-medewerkers. Tegelijkertijd heeft de stad een overschot aan mbo-ers die administratief of algemeen opgeleid zijn met weinig/beperkt arbeidsmarktperspectief. Om deze frictie op te lossen is een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt van groot belang.

De belangrijkste uitkomsten van het projectwerk in 2021 zijn:

- Opleiden: na selectiegesprekken met kandidaten vanuit W&I (gemeente) en UWV is in september 2021 een tweede groep van veertien deelnemers met de 11-weekse opleiding "ICT Support en helpdeskmedewerker" gestart, die in december door dertien deelnemers werd afgerond met presentaties en speeddates met bedrijven.
- Matchen: van deze groep hebben er tot nog toe drie een baan aangeboden gekregen, met negen kandidaten lopen selectiegesprekken. Periodiek wordt vanaf januari nazorgbijeenkomsten gehouden.

- Vacature onderzoek: medio juni 2021 is opnieuw gepeild welke vacatures bij ICT gerelateerde bedrijven openstaan: 218.
- Samenwerkingsovereenkomst: na de komst van een nieuwe programmamanager a.i. is eind september is het document op 24 december door de drie partners, gemeente Almere, provincie Flevoland en ROCvF ondertekend.
- Huisvesting: voor de beoogde locatie is door de architect van ROCvA een voorlopig ontwerp gemaakt voor de inrichting en verbouwing, met feedback van de klankbordgroep.
- Practoraat: er zijn verschillende gesprekken gevoerd over de uitgangspunten voor de invulling van een practoraat; ROCvF neemt hierin de lead.
- Marketing: er is beperkt gecommuniceerd buiten de directe kring van stakeholders, omdat de naamgeving, logo en huisstijl nog niet ontwikkeld zijn. Wel is van de diploma-uitreiking op het ROCvF een eerste video gemaakt.
- Samenwerking externe partijen: er hebben doorlopend gesprekken plaatsgevonden met de belangrijkste stakeholders en (potentiële) afnemers over de voortgang, input en advies, vooral met betrokken instanties, zoals UWV en geïnteresseerde bedrijven.
- Bemensing: gezien de grote hoeveelheid werk is voor een aantal maanden een kwartiermaker ICT Field Lab actief geweest. Om Field Lab op strategisch en tactisch niveau verder vorm te geven is eind september een programmamanager ad interim aangesteld.

Circulaire economie en Energie

Circulaire economie en duurzame energie zijn bronnen van innovatie en economische kansen. Door in te zetten op deze economische kansen, helpen we bij de overstap op duurzame energie en benutten we grondstoffen beter.

Projecten

bedragen x € 1.000

	begroting	realisatie	resultaat
Proceskosten programmalijn 3	252	201	51
Citylab Stedelijke Grondstoffen	474	363	111
Competitie Upcycle City 2.0	656	65	591
Stedelijke grondstofstromen	315	321	-6
Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie	738	419	319
Stedelijk voedselsysteem	332	288	44
Energiefonds	97	-30	127
Balanceren energienet	59	31	27
Ultradiepe geothermie	161	76	84
	3.083	1.734	1.349

Toelichting verschillen groter dan € 100.000

Citylab Stedelijke Grondstoffen

De onderschrijding op het budget van Citylab kent twee oorzaken. De subsidie voor Circuloco was gepland om in 2021 uit te keren, dat is echter eerste week van 2022 geworden. Daarnaast werd voor het stimuleringsfonds nog een aantal aanvragen verwacht in 2021. De aanvragen zijn eind 2021 ingediend. Deze worden in 2022 uitbetaald.

Competitie Upcycle City 2.0

CIRWINN heeft in 2017 de eerste Competitie Upcycle City gewonnen. Het plan bestond uit vijf deelplannen, waarvan de eerste vier in de afgelopen jaren zijn gerealiseerd. Voor deelplan 5 moesten de middelen nog worden toegekend. Deze gunning heeft vertraging opgelopen door latere oplevering van het businessplan en bijbehorende toets. Vervolgens bleek dat door het veranderende grondstoffenbeleid van de gemeente, omtrent PMD, een deel van deelplan 5 niet meer kon worden uitgevoerd. Hierop moest de toekenning van

de middelen opnieuw bekeken worden. Uiteindelijk is in 2021 besloten om deelplan 5 toe te kennen. Dit besluit kwam echter te laat voor betaling in 2021, daarom zal het in 2022 aan de partijen worden uitgekeerd.

Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie (PRICE)

De wens was om meer Challenges 'in de markt' te zetten, alleen dat vraagt intensieve voorbereiding om de juiste mensen te ontmoeten en het samen goed uit te werken. De coronamaatregelen hebben de intensieve contacten als opmaat naar Challenges bemoeilijkt. Er zijn echter veel voorbereidingen getroffen en er zijn diverse bureaus bezig met de uitwerking. De doorgeschoven activiteiten vanuit 2021 zullen alsnog in 2022 plaatsvinden.

Energiefonds

COVID heeft ook in 2021 invloed gehad op de uitvoering van het Woningabonnement. Vóór COVID was meer interesse voor deze financieringsconstructie dan gerealiseerd kon worden. Een drietal huishoudens hadden door COVID hun inzet ingetrokken en één geïnteresseerde wachtte op de mogelijkheid om weer fysiek bij elkaar te komen. Daarnaast zijn de rentebaten uit de uitstaande lening bij SVN toegevoegd in 2021, hetgeen het negatieve bedrag verklaart. In 2021 zijn er alsnog 4 leningen verstrekt en waren er ondanks deze beperkingen nog 7 nieuwe aanmeldingen.

Proceskosten programmalijn

Deze middelen worden ingezet voor onder meer de programma manager, programmasecretaris, secretariële ondersteuning, communicatie, control en voorbereidende activiteiten voor mogelijk nieuwe sleutelprojecten.

Citylab Stedelijke Grondstoffen

Het Citylab Stedelijke Grondstoffen is een gecontroleerde regelluwe testomgeving voor nieuwe economische activiteiten rond het opwaarderen van reststromen.

Stimuleringsfonds

In 2021 stond opnieuw het stimuleringsfonds ter beschikking voor ondernemers die werken aan innovaties op het gebied van circulaire economie. In 2021 waren er 3 aanvragen.

Pilot grondstoffenhub

Met de pilot grondstoffenhub wordt gewerkt aan het beschikbaar stellen van de grondstofstromen uit het Upcyclecentrum aan ondernemers op De Steiger.

Gebiedsvisie De Steiger

Met de afdelingen stedelijk beleid en economische ontwikkeling is gewerkt aan een gebiedsvisie voor De Steiger.

Aanpak openbare ruimte De Steiger

Via verschillende projecten is gewerkt aan het opknappen van de openbare ruimte op De Steiger.

Circulaire hub

Voor de realisatie van een circulaire hub op De Steiger is een stuk grond aangekocht op De Steiger 66. Samen met een lokale projectontwikkelaar is onderzocht hoe dit stuk grond kan worden ingericht. Het idee is om van de materialen uit verschillende paviljoens van de Floriade een nieuw gebouw te ontwerpen. Dit in combinatie met Circuloco, het circulaire paviljoen op Floriade door ondernemers van De Steiger. Dit betekent dat pas na de Floriade met de bouw kan worden gestart, en dat het gebouw naar verwachting in de eerste helft van 2023 gereed zal zijn.

Circuloco

Voor de realisatie van het circulair paviljoen op de Floriade door ondernemers van De Steiger is een sterk bouwteam samengesteld. Het plan van Circuloco is goedgekeurd en vergunningen zijn uitgegeven. Daarnaast is er vanuit de gemeente een subsidie verstrekt voor de realisatie van het paviljoen. Uit het hele land wordt materiaal verzameld voor de bouw van de hub en is gewerkt aan een programmering met activiteiten tijdens de Floriade.

Steiger Festival

In 2021 is het Steiger Festival, dat circulair ondernemen en circulaire producten onder de aandacht brengt, opnieuw georganiseerd.

MeerMin

In 2021 is verder gezocht naar een vaste locatie voor MeerMin, een warenhuis voor circulaire producten.

Competitie Upcycle City

Het onderhoud en beheer van de stad levert reststromen op van onder andere biomassa, asfalt, beton en straatmeubilair. Almere wil samenwerken met bedrijven die goede ideeën hebben om uit deze reststromen waarde te creëren en nieuwe producten te maken.

Upcycle City Competitie 1.0 - CIRWINN

CIRWINN heeft in 2017 de eerste competitie Upcycle City gewonnen. Het plan bestond uit vijf deelplannen, waarvan de eerste vier in de afgelopen jaren zijn gerealiseerd. Voor deelplan 5 is de businesscase van Deelplan 5 opgeleverd en getoetst. De businesscase is goedgekeurd en de aangevraagde cofinanciering is verstrekt.

Upcycle City Competitie 1.0 – VelopA

VelopA is de nummer twee van de Upcycle City Competitie 1.0 en ontwikkelt circulaire bankjes uit diverse Almeerse reststromen. Afgelopen jaar is er een succesvolle test gedaan met vier bankjes op het Floriade terrein. De rest van de bankjes worden in de komende periode op het Floriade terrein geplaatst.

Upcycle City Competitie 2.0

Na het succes van de eerste competitie is het afgelopen jaar de tweede competitie voorbereid. Het is de bedoeling dat de openstelling en gunning tijdens de Floriade Expo 2022 plaatsvindt.

Stedelijke Grondstofstromen

Almere wil 50% minder primaire grondstoffen gebruiken in 2030. Binnen het project wordt op verschillende manieren gewerkt aan oplossingen voor deze uitdaging.

Sorteer en verwerkingscentra & Circulair Ambachtscentrum

Op 29 april 2021 werd de groene plasticfabriek geopend, die gericht is op de verwerking van moeilijk recyclebare plastics. Verder heeft er een integratie plaats gevonden tussen de geplande sorteerhub en het Circulair Ambachtscentrum tot één geheel.

Grondstoffendepot

Vanuit de afdeling beheer en groot onderhoud van de Gemeente Almere wordt gewerkt aan een depot waar materialen uit de openbare ruimte kunnen worden opgeslagen, als daar geen directe toepassing voor mogelijk is.

Lectoraat 'Innovatie & Groenstedelijke ruimte'

Het lectoraat Innovatie & Groenstedelijke Ruimte aan Aeres Hogeschool Almere is opgericht in samenwerking met de gemeente Almere en de provincie Flevoland, om met specifieke expertise en kennisontwikkeling bij te dragen aan de aanpak van urgente grootstedelijke vraagstukken.

Praktijk- en Innovatiecentrum Circulaire Economie

PRICE is het circulaire Actielab voor Flevolandse doeners. Ondernemers, studenten, docenten, bewoners en de overheid worden samengebracht om de nieuwe economie werkelijkheid te maken. Vanwege de benodigde bouw van woningen focussen de PRICE challenges op twee hoofdthema's: circulaire bouw en leefomgeving. Door hiermee te innoveren en te experimenteren wordt de transitie naar een circulaire economie versneld. Het streven is dat Almere koploper is op het gebied van circulariteit in 2030. In mei was er een kick-off evenement voor de 'inner circle' van PRICE, hierbij waren vooral key stakeholders van PRICE aanwezig. De in november geplande lancering van PRICE naar het externe publiek kon vanwege de coronamaatregelen niet in de oorspronkelijke vorm doorgaan. In plaats daarvan is er voor gericht genodigden een hybride co-creatie sessie georganiseerd.

Stedelijk voedselsysteem

Er ligt een grote opgave om de voedselproductie en -consumptie te transformeren naar een circulair systeem waarin iedereen wordt voorzien van gezond en betaalbaar voedsel, tegen een minimale belasting van het milieu. Almere heeft in 2021 een Voedselstrategie ontwikkeld. Vanuit de voedselstrategie van Almere worden in 2021-2025 stappen gezet om tot een duurzaam stedelijk voedselsysteem te komen. In lijn met de ambitie om een gezonde voedselkeuze voor iedereen toegankelijk te maken is er gewerkt aan het opzetten van een uitgiftepunt voor het initiatief van de Stichting Boeren voor Buren. Daarnaast is de Groene en Gezonde Keuze campagne gelanceerd bij de horeca in het centrum, als onderdeel van de Groene Loper richting de Floriade. Op internationaal niveau neemt de gemeente Almere deel aan het EU Project URBACT-Nextagri, een kennisoverdrachtsproject met vier Europese steden, gericht op het versterken van de lokale/regionale agrifoodketen.

Energiefonds

Via het Energiefonds kunnen bewoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voor hernieuwbare energieprojecten (aanvullende) financiering aanvragen in de vorm van een lening. Hierbij werkt de gemeente Almere samen met de Stichting Volkshuisvesting Nederland (SVN) en WOAB Woningabonnement als fondsbeheerders. Het administratief beheer wordt uitgevoerd door het subsidiebureau van de gemeente Almere. De coronapandemie heeft er voor gezorgd dat de eerste geïnteresseerden van het Woningbouw Abonnement afhaakten. Na evaluatie is er een nieuw traject gestart voor het werven van geïnteresseerden, dit blijft door coronamaatregelen omtrent bijeenkomsten lastig. Het plan van aanpak voor de komende periode is hierop aangescherpt.

Balanceren energienet

Voor uitvoering van het Klimaatakkoord zal er een verschuiving plaats moeten vinden van gebruik van gas in woningen naar duurzame elektriciteit en warmtevoorziening. Daarbij is de netcapaciteit beperkend, ook in Almere. De beperkingen op het elektriciteitsnet kunnen aangepakt worden door vraag en aanbod van elektriciteit beter op elkaar af te stemmen. Dat kan bijvoorbeeld met slim inzetten van auto-accu's, buurtaccu's, zonnepanelen en windenergie en grote stuurbare elektriciteitsverbruikers in huis. Voor de pilot energiedelen in de Hoekwierde maken inmiddels 52 van de c.a. 100 huishoudens gebruik van EARN-E. Dit is een verdubbeling ten opzichte van een jaar eerder. Daarnaast is er voor het traject balanceren op de Vaart-Buitenvaart een verkenning gestart om op verschillende manieren te werken aan een betere afstemming van vraag en aanbod.

Ultradiepe geothermie

Dit project is een onderzoeksprogramma toewerkend naar de toepassing van ultradiepe geothermie om het bestaande stadswarmtenet te verduurzamen.

In 2021 heeft EBN namens het Rijk 2D seismisch onderzoek uitgevoerd. De analyse hiervan is waarschijnlijk begin 2022 beschikbaar. Indien de resultaten positief zijn is vervolg onderzoek nodig in de vorm van 3D seismisch onderzoek. Ook heeft een verkenning plaatsgevonden naar mogelijke locaties voor geothermie installaties bovengronds. Binnen de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is er een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen publieke en private partijen gericht op versnelling van de

ontwikkeling van aardwarmte in de MRA. Almere heeft op 21 mei 2021 deze samenwerkingsovereenkomst formeel ondertekend.

Cultuur, toerisme en sport

Programmatisch Cultuur, toerisme en sport creëert plekken in de stad waar inwoners en bezoekers graag naartoe gaan, met plezier verblijven en trots op zijn. Plekken waar altijd iets te doen is en mensen elkaar kunnen ontmoeten. Deze programmatisch ontwikkelt iconen waarmee bezoekers van binnen en buiten de stad nieuwsgierig gemaakt worden en worden verrast. Iconen die de meeste impact hebben op Almere en de regio. Zo wordt Almere voor iedereen een plek om te genieten van cultuur, natuur, (water)sport en vrijetijdsbesteding.

Projecten

bedragen x € 1.000

	begroting	realisatie	resultaat
Proceskosten programmatisch 4	229	269	-40
Kustzone Poort	873	798	75
Museale voorziening	3.015	2.563	453
Nationaal Park Nieuwland - Almeerse poort	1.500	975	526
	5.618	4.605	1.013

Toelichting verschillen groter dan € 100.000

Museale voorziening

Over 2021 is er voor het project Museale voorziening afgerond € 0,5 miljoen. minder uitgegeven dan voorzien. Verwacht was dat de volledige investering voor de bouw en inrichting van het tijdelijke kunstpaviljoen op het Floriade-terrein nog in 2021 zou plaatsvinden. Dit is niet helemaal gelukt omdat dit ook afhankelijk is van de oplevering van het gebouw (februari 2022), waardoor een deel van de uitgaven (€ 0,51 miljoen) doorschuift naar 2022.

Verder is het ontwikkelingsbudget met € 0,06 miljoen onderschreden, met name door lagere inzet van het expertteam en advieskosten.

Nationaal Park Nieuwland - Almeerse poort

Als gevolg van de bezwaren die worden gemaakt rondom de diverse vergunningaanvragen is ernstige vertraging opgetreden in de uitvoering van belangrijke onderdelen van het project. Dit heeft tot gevolg dat er in 2021 veel minder investeringen hebben plaatsgevonden dan verwacht. Het niet bestede bedrag zal worden doorgeschoven naar 2022.

Proceskosten programmatisch

Deze middelen worden ingezet voor onder meer de programma manager, programmasecretaris, secretariële ondersteuning, communicatie, control en voorbereidende activiteiten voor mogelijk nieuwe sleutelprojecten.

Kustzone Poort

Kustzone Poort is een unieke plek in de regio waar strand, water(sport) en cultuur hand in hand gaan. Vanaf de Hollandse Brug is dit de entree van Almere. De afgelopen jaren is ingezet op het ontwikkelen van een samenhangend toeristisch, recreatieve kustzone door investeringen in openbare ruimte en de programmering van activiteiten (evenementen, cultuur, sport, recreatie). Zo is in 2021 de aanleg van het nieuwe strand afgerond. Daarnaast heeft theatergroep Vis à Vis ondanks de coronamaatregelen weer zomervoorstellingen gegeven en is StrandLAB steeds nadrukkelijker in het gebied aanwezig met allerlei culturele activiteiten. Ook wonen er steeds meer mensen in het gebied. Per eind 2021 zijn er ruim 1.200 woningen in Duin opgeleverd en er zijn nog circa 250 woningen in aanbouw. Kustzone Poort wordt op de kaart gezet als cultureel buitenlaboratorium waar beleving en relatie met het water centraal staan.

Almeerderstrand en Nieuwe Strand (voor evenementen)

De aanleg van het nieuwe strand is in 2021 gereed gekomen. Het eerste inrichtingsplan voor het nieuwe strand is opgesteld en deze is gericht op de aanleg van een ontsluitingsweg voor het op- en afbouwen van evenementen.

StrandLAB Almere

StrandLAB Almere is het buitenlaboratorium voor cultuur van Almere/Flevoland, van waaruit het programma wordt georganiseerd. Het programma bestaat uit onderzoek en ontwikkeling. In 2021 is verder gewerkt aan de realisatie van buitenplekken in de openbare ruimte, zoals een tribune en een podium, een atelier en een workshopruimte.

Doorontwikkeling Stadsduin voor actieve cultuur

Voor het gebied Muiderduin (het gebied rondom Vis à Vis), het Almeerderstrand en het nieuwe strand is een gebiedsprofiel opgesteld als verdere uitwerking van het eerdere ambitiesdocument.

Museale voorziening

De ontwikkeling van een museale voorziening is onderdeel van het Cultuurplan Almere, het Regioprofiel Flevoland en past binnen de ambities van de door de Raad van Cultuur gepresenteerde beleidsvisie 2021-2025.

In de periode 2020-2025 worden alle voorbereidingen getroffen voor de realisatie van de museale voorziening. De periode 2021-2022 staat in het teken van planvorming en besluitvorming. Eind 2022 wordt de businesscase van de museale voorziening aan de gemeenteraad en Provinciale Staten ter goedkeuring voorgelegd.

Om inwoners en bezoekers van Almere en Flevoland alvast kennis te laten maken met de museale voorziening en om het concept te toetsen, wordt er gewerkt aan een voorproef van het museum. Onderdeel van de voorproef is de ontwikkeling van een Kunstpaviljoen aan het centrale plein van de Floriade. Met de opening van de Floriade opent het Kunstpaviljoen, ontworpen door Studio Ossidiana, zijn deuren. Het zal daarna minimaal 5 jaar door het museum in gebruik worden genomen.

Een ander onderdeel van het Kunstpaviljoen is het meerjarig activiteitenprogramma (2021-2025). Het ministerie van OCW draagt hieraan bij met in totaal € 1 miljoen. Afgelopen jaar is het programma volledig ontwikkeld en in uitvoering gebracht.

Nationaal Park Nieuw Land - Almeerse Poort

Het Nationaal Park Nieuw Land bestaat uit de Oostvaardersplassen, Lepelaarsplassen, Marker Wadden en een deel van het Markermeer.

Voor het gehele Nationaal Park Nieuw Land is een ontwikkelingsvisie opgesteld, waarin de Almeerse plannen zijn opgenomen. De partners van het Nationaal Park hebben hun samenwerking geformaliseerd in een intentieovereenkomst verder wordt uitgewerkt.

De eerste fase van het project Almeersepoort is in de uitvoeringsfase. Gebeurtenissen rond de grote grazers en discussies rond het natuurbeheer liepen door in 2021 en hebben nog steeds gevolgen voor de planning van de uitvoering. Dit heeft tot gevolg dat middelen voor de realisatie van de 'hardware' niet uitgegeven worden

De coronapandemie was de afgelopen twee jaar de grote spelbreker in de uitvoering van marketing, communicatie en programmering, activiteiten en evenementen.

Diverse multimediale producten zijn beschikbaar gekomen voor de bezoekers (VR-experience, digitale games, QR-natuurwandelingen) alsmede educatieve programma's voor de basisscholen. Voor de natuurexcursies in het gebied zijn nieuwe excursievoertuigen geleverd.

Ook in 2021 is geïnvesteerd in het landschap. Inmiddels zijn duizenden bomen en struweel aangeplant en zijn vele paden verbeterd en uitgebreid. Daarnaast zijn ontwerpen gemaakt voor de grote civiel- en cultuurtechnische werkzaamheden die, zodra de vergunningen verleend zijn, kunnen worden uitgevoerd.

De voorbereiding van realisatie van de verbindingzone tussen Oostvaardersplassen en Lepelaarplassen is gereed. Het ontwerp voor de uitbreiding van Natuurbelevingscentrum de Oostvaarders is gereed en doorloopt het vergunningentraject.

In 2021 is gestart met de uitwerking van de tweede fase van het sleutelproject, waarbij het gehele Almeerse deel van het Nationaal Park aan de orde komt. Inmiddels zijn de uitwerkingen grotendeels gereed. Samen met Flevo-landschap respectievelijk Staatsbosbeheer zijn plannen opgesteld voor het Lepelaarplassegebied en Kotterbos. Het ontwerp voorkeursbeslissing Oostvaardersoever is eind 2021 goedgekeurd door de verantwoordelijke ministers.

De afstemming met parallelle trajecten zoals het Nationaal Park Nieuw Land, het rijksproject Oostvaardersoever, de ontwikkelingen in Buitenvaart, de Oostvaardersplassen en De Vaart 4 heeft ook in 2021 continu de aandacht gehad.

Vernieuwend wonen

De programmalijn Vernieuwend Wonen heeft als missie en ambitie om bij te dragen aan een beter functionerende woningmarkt en een toekomstgerichte woningvoorraad – in de eerste plaats voor Almere, maar daarnaast ook voor de regio en voor Nederland. Nevendoel daarvan is het versterken van het imago van Almere als stad waar in beginsel elke woning en woonwens gerealiseerd kan worden. Hiertoe voert de programmalijn Vernieuwend Wonen het FVA/Almere 2.0 sleutelproject woningbouwexperimenten uit.

Projecten

bedragen x € 1.000

	begroting	realisatie	resultaat
Experiment Vernieuwend Wonen	1.002	958	44

Prijsvraag Who Cares, project Binnenhaven

In 2017 deed de gemeente Almere mee met de prijsvraag Who Cares. De prijsvraag beoogde vernieuwende concepten voor wonen en zorg binnen de context van wijkvernieuwing te oogsten. De prijsvraag heeft geresulteerd in één lopend project, genaamd Binnenhaven (voorheen BloemkoolBurenbond/Eigentijds Hof). Het sluiten van de businesscase met een passende grondprijs is een van de grootste hobbels, waarvoor in samenwerking met specialisten van Gebiedsontwikkeling en Grondzaken een zogenaamd 'Almeers recept' is gemaakt. De conclusie was dat de grondprijsberekening definitief niet sluitend te maken is, ondanks de maximaal aangepaste kaders.

Digitale zelfbouw Wikihouse

WikiHouse is een betaalbaar, duurzaam en digitaal geproduceerd houtskelet bouw pakket op basis van een open source systeem waarmee iedereen zelf een huis kan ontwerpen en bouwen.

In 2021 zijn de WikiHouses uit fase 1 opgeleverd en is de bouw van de tweede fase gestart. Naast exposure voor het WikiHouse experiment in Almere, in het bijzonder rond de oplevering van de eerste woningen, is het afgelopen jaar gewerkt aan opschaling. Er is contact gelegd met een aantal gemeenten en woningcorporaties die interesse hebben in de systematiek. Verder is er contact gelegd met Crowdbuilding, een platform voor zelfbouwgroepen waarop initiatiefnemers zich kunnen organiseren. Er zijn inmiddels 11 potentiële groepen die zichzelf hierop hebben geregistreerd. Daarnaast zijn er een aantal lokale initiatieven, die zich hebben gemeld bij de Stichting WikiHouseNL.

Pilot Bouwen door de buurt

Bouwen door de buurt is een pilot die ruimte geeft aan een kleinschalige, fijnmazige en bottom up-woningbouw. Daarbij zijn de wijkbewoners zelf aan zet.

Na instemming van het college in juni 2021 met de uitwerking van de pilot 'Bouwen door de buurt' in Kruidenwijk, konden wijkbewoners ideeën aandragen. Het maximum van 15 initiatieven binnen de pilot is inmiddels bereikt. Wijkbewoners die zich nu nog melden komen op een reservelijst om aan te sluiten bij een initiatief waar ruimte over is. De online buurtgesprekken in de zomer hebben ook enkele wijkbewoners opgeleverd die actief betrokken willen worden door de gemeente. Deze mensen hebben in december een update gekregen.

Floriade duurzaam en digitaal

Almere heeft met de Floriade in 2022 hoge ambities op het gebied van toekomstbestendigheid, duurzaamheid en bijzondere architectuur. Ambities die de basis vormen van het experiment 'Floriade Duurzaam & digitaal'. De focus ligt daarbij op circulair en biobased bouwen.

In 2021 is besloten volledig te focussen op de locatie van de Dutch Innovation Experience (Di-X). Voor dit Rijkspaviljoen op Floriade is een ontwikkelstrategie opgezet en een marktuitvraag georganiseerd, waarop is ingeschreven door 17 partijen. Met de winnaar is een plan uitontwikkeld, een omgevingsvergunning aangevraagd en gestart met de bouw. Het Woningbouwatelier ondersteunt dit met gericht innovatiebudget op drie thema's:

- Duurzame fundatie: fundering op houten palen waardoor de MPG-score veel hoger uitvalt.
- Biobased wanden: het paviljoen krijgt wanden van verschillende natuurlijke materialen.
- Actieve waterbuffering: er wordt een systeem ontwikkeld dat niet alleen water buffert, maar ook water loslaat op het moment dat er een volgende grote bui aan komt.

The Natural Pavilion wordt in Q1 2022 opgeleverd, zodat het kan worden ingezet tijdens Floriade.

Circulaire bouw

Verduurzaming van de bouw en gebouwde omgeving is een belangrijk thema voor Vernieuwend Wonen. Onder de noemer 'circulaire bouw' worden al geruime tijd richtingen voor een woningbouwatelier-experiment verkend. Hierin staat het benutten van reststromen uit de stad bij het bouwen, renoveren en/of verduurzamen van woningen centraal. Daarbij wordt steeds meer samen opgetrokken met de programmaliijn Circulaire Economie en Energie.

De voorbereiding voor de tweede Upcycle City competitie is het afgelopen jaar gestart met aantrekken van een projectleider en uitzetten van een marktverkenning. Conclusie was de prijsvraag te richten op concepten die reststromen gebruiken voor woonoplossingen in de bestaande stad.

Naast dit project heeft Vernieuwend Wonen het afgelopen jaar een aanjagende rol gespeeld rondom houtbouw en biobased bouwen.

Doorontwikkeling wonen en zorg: pilot woonconcept kwetsbare jongeren

Inzet van de pilot is de meervoudige vraagstukken integraal aan te pakken. Onder andere op het gebied van wonen, integratie van kwetsbare doelgroepen, meedoen in de samenleving, faciliteren van ontmoeting en het opbouwen van positieve netwerken en leren en werken.

De pilot is begin 2021 gestart met een verkenning naar het woonconcept en de benodigde organisatie. De grootste innovatie zit daarbij niet zozeer in het ontwerpen van de fysieke verschijningsvorm maar in aanpassingen van de systemen daarachter. Daarom is in de verkenning het vormen van een kerncoalitie waarbij alle partners verantwoordelijkheid nemen, als cruciaal element voor een succesvolle pilot benoemd. De gemeente, corporaties en zorgaanbieders zetten zich samen in om een kerncoalitie te vormen. In enkele sessies is het idee voor de pilot verder uitgewerkt. Parallel daaraan is binnen de gemeente gezocht naar een geschikte locatie, die niet direct voorhanden bleek.

Groene en waterrijke identiteit

De programmaliijn Groen en Waterrijk identiteit heeft de volgende doelstellingen:

- Sterker en toekomstbestendig natuurlijk systeem, dat tegen een stootje kan;
- Een klimaatbestendige stad, waar bomen en water verkoeling en beschutting bieden;
- Een gezonde leefomgeving, waar je buiten kan ontspannen en bewegen;
- Sterkere identiteit, vestigingsklimaat en economisch succes, door het bieden van een groene en gezonde leefomgeving en toeristische bestemmingen.

Projecten

bedragen x € 1.000

	begroting	realisatie	resultaat
Proceskosten programmalijn 6	250	114	136
Unieke landschappen: Almeerderhout	291	195	96
Unieke landschappen: Eemvallei	50	34	16
Excellent groene en gezonde leefomgeving	210	192	18
Ecologische verbindingen	263	220	43
	1.064	754	310

Toelichting verschillen groter dan € 100.000

Proceskosten programmalijn 6

Binnen programmalijn 6 zijn programmabrede communicatiedoelen geformuleerd. Eén hiervan is het maken van een Groenblauw kaart van Almere. Dit kost meer voorbereidingstijd dan verwacht en zal daarom in 2022 uitgevoerd worden. Hiervoor zal € 50.000 worden overgeheveld naar 2022. In 2022 is ook algemene ondersteuning van het programma nodig, zoals het vinden van oplossingen voor het beheer en onderhoud. Hiervoor zal € 86.000 worden overgeheveld naar 2022.

Proceskosten programmalijn 6

Deze middelen worden ingezet voor onder meer de programma manager, programmasecretaris, secretariële ondersteuning, communicatie, control en voorbereidende activiteiten voor mogelijk nieuwe sleutelprojecten.

Unieke landschappen: Almeerderhout

Het Almeerderhout is het grootste stadsbos van Almere en grenst direct aan de bebouwing van de stad. Belangrijk doel is het Almeerderhout te ontwikkelen tot een icoon van de groene stad, dat bijdraagt aan het versterken van de identiteit en het vestigingsklimaat van Almere.

Op 25 maart 2021 is het Ontwikkelplan Almeerderhout door de gemeenteraad vastgesteld. Het Ontwikkelplan beschrijft de fysieke ontwikkeling van bosvorming, paden en voorzieningen, én een nieuwe kijk op het beheren, programmeren en activeren van het bos.

Het Ontwikkelplan is het vertrekpunt geweest voor het opbouwen van de projectorganisatie. Er is een projectplan gemaakt met daarin een meerjarenplanning, begroting en een plan van aanpak van fase 1. Het projectteam is voor de zomer uitgebreid met drie projectleiders die verantwoordelijk zijn voor het opstellen van de volgende uitwerkingsproducten:

- Het Bostransformatieplan omschrijft het eindbeeld van het wildbos, het parkbos en het puurbos, en benoemt de maatregelen die nodig zijn voor de omvorming.
- De Atlas Almeerderhout geeft principes voor de inrichting van de openbare ruimte door een uitwerking van de ruimtelijke structuur en richtlijnen voor de beeldkwaliteit: materiaal paden, meubilair, sortiment, verlichting en dergelijke.
- In het Participatieplan wordt de aansluiting en verbinding met bewoners georganiseerd in de planvorming, tijdens de uitvoering en bij het beheer en activeren.

Staatsbosbeheer en gemeente Almere werken samen aan deze plannen. De concept planproducten zijn eind 2021 opgeleverd en worden begin 2022 als definitief vastgesteld.

Unieke landschappen: Eemvallei

De ambitie voor Eemvallei is om een aaneengesloten, robuuste landschapszone midden door Oosterwold te maken en om hier stad en natuur te verbinden. Het wordt als het ware het stadsdeelpark van Oosterwold. Inmiddels is de realisatie van het gebied een flink stuk onderweg. Van de totale Eemvallei uit de Structuurvisie Oosterwold is het eerste deel door Staatsbosbeheer, het Flevo-landschap en enkele

particuliere initiatiefnemers gerealiseerd. Daarbij gaat om circa 120 hectare. De initiatiefnemers willen aanvullend nog 90 hectare nieuwe natuur realiseren.

Het deelproject kent een tweeledige doelstelling:

- Op korte termijn realiseren van de resterende 90 hectares voor Eemvallei.
- Daarna het realiseren van extra hectares.

Er is getracht een werkwijze te vinden om de 90 ha natuur te kunnen realiseren. Een werkgroep heeft hieraan gewerkt. In het najaar is geconcludeerd dat het niet lukte om op korte termijn alle hectares nieuwe natuur te realiseren in de zone van de Eemvallei. Dat het nog niet is gelukt heeft te maken met de uitgangspunten en termijnen van de betrokken programma's en organisaties. Beiden respecteren bestaande overeenkomsten en willen deze niet openbreken.

Excellent groene en gezonde leefomgeving

De ambitie van het project Excellente Groene en Gezonde Leefomgeving is om te komen tot een integrale aanpak voor gezondheid, schaduw, droge voeten en voldoende water door de inzet van groen.

De doelstelling van het project is tweeledig:

- Het verbeteren van de mentale en fysieke gezondheid van Almeerders door een verbeterd gebruik van groen- en waterstructuren.
- Een klimaatbestendige stad door een fijnmazige dooradering van groen. Daarbij horen naadloze overgangen tussen buurt, bos en park.

In de eerste helft van 2021 is het projectplan opgeleverd en vastgesteld. In de tweede helft van 2021 is een werkgroep aan de slag gegaan om interventielocaties aan te wijzen en daar ambities en onderzoeksdoelen aan te koppelen. Eind 2021 zijn vier geschikte interventielocaties gekozen met mogelijkheden voor maatregelen. Dit zijn locaties in het stadscentrum (omgeving Algerapad), in Almere Haven aan de Singelgracht (omgeving Wierden), in Nobelhorst en het Olympiakwartier.

Het projectteam werkt tevens aan het bouwen van een leeromgeving, waarmee de kennis uit het project gedeeld kan worden met interne en externe belanghebbenden. In 2021 is gestart met het uitwerken van een challenge voor young professionals en studenten die een finale kent tijdens de Floriade Expo in 2022.

Ecologische verbindingen

Het doel van dit sleutelproject is een toekomstbestendig natuurnetwerk realiseren, dat de ecologische kerngebieden van Almere en Zuidelijk Flevoland verbindt. Dwars door de stad. Om daarmee het leefgebied van de dieren te beschermen en te vergroten.

De gemeente Almere wil het natuurnetwerk Almere aanvullen door de inrichting van vier essentiële ecologische verbindingen:

- verbinding Kromslootpark & Lepelaarplassen, langs de Hoge Wetering.
- verbinding Vroege Vogelbos & Almeerderhout, langs de A6/ De Steiger.
- verbinding Buitenhout & Vaartsluisbos.
- verbinding Almeerderhout-Buitenhout-Kotterbos.

In de eerste helft van 2021 is per ecozone een set concrete maatregelen ter versterking van de ecozones uitgewerkt naar schetsontwerpen en deze zijn opgenomen in een uitvoeringsplan. In het uitvoeringsplan is afgewogen welke maatregelen per ecozone minimaal uitgevoerd dienen te worden met de beschikbare middelen in het project en de mogelijke cofinanciering.

In de tweede helft van 2021 is met interne en externe stakeholders verder toegewerkt naar voorlopige ontwerpen van de maatregelen die de komende jaren uitgevoerd gaan worden. Daarbij zijn gezamenlijke plannings, ambities en middelen gecombineerd.

Tevens is in de tweede helft van 2021 al een versterking van de ecozone Floriade uitgevoerd in samenwerking met de Floriade organisatie.

Beheer en onderhoud

bedragen x € 1.000

	begroting	realisatie	resultaat
Beheer en onderhoud	1.720	1.720	0

Dit betreft de reservering voor kosten van beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Afgesproken is dat deze kosten de eerste 5 jaar gedekt worden vanuit het FVA. Daarna vindt dekking plaats via de reguliere begroting.

4 Bijlagen Jaarverslag

4.1 Kostenverhaal Oosterwold

Voor de ontwikkeling van het gebied Oosterwold is een gemeenschappelijke regeling Oosterwold opgericht. Dit is een samenwerking tussen de gemeente Almere en gemeente Zeewolde. Daarnaast zijn het Rijk, de provincie Flevoland en het waterschap deelnemende partijen. Voor de financiering van de ontwikkelkosten van Oosterwold is de voorziening kostenverhaal Oosterwold ingesteld. Iedereen die een kavel koopt in Oosterwold moet een exploitatiebijdrage betalen. Deze bijdragen worden in de voorziening gestort. Uit deze voorziening betalen we onder andere de programmaorganisatie Oosterwold en voorzieningen in het gebied (NOGW Hout). Ook betalen we hieruit de kosten voor stedelijke bereikbaarheid en onderzoeken. Voor een toelichting op het kostenverhaal, en een overzicht van het verloop van de voorziening wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

De kosten gaan voor de baten uit. Daarom hebben het Rijk, de gemeente Almere en de gemeente Zeewolde in totaal € 3,3 miljoen voorgefinancierd. Dit wordt terugbetaald uit de ontvangen exploitatiebijdragen, zodra er voldoende geld in de voorziening zit. Vanaf 2017 is dit het geval. In 2017 is daarom gestart met de terugbetaling van de voorfinanciering. Voor de terugbetaling zijn vaste percentages afgesproken. Hierdoor is de terugbetaling aan iedere partij op hetzelfde moment afgerond (verwacht in 2023). De jaarlijkse terugbetaling is afhankelijk van de voortgang van de ontwikkeling. Het terugbetalingspercentage wordt toegepast op de in het voorgaande jaar ontvangen exploitatiebijdragen. In 2021 is op basis hiervan € 568.627 terugbetaald. Het nog terug te betalen bedrag bedraagt eind 2021 nog € 823.106.

bedragen x € 1.000

	voorstelling tot en met 2016	percentage terugbetaling	terugbetaling tot en met 2020	terugbetaling 2021	nog terug te betalen
RVB	2.100	5,0%	1.215	362	524
Zeewolde	600	1,4%	347	104	150
Almere	300	0,7%	173	52	75
Almere (FVA)	300	0,7%	173	52	75
	3.300		1.908	570	823

4.2 Bestedingsplan groot onderhoud en vervangingen

Inleiding

In het Bestedingsplan groot onderhoud en vervangingen 2021 is de programmering voor groot onderhoud en vervangingen in de openbare ruimte voor 2021 opgenomen. In deze jaarrekening kijken we terug op hoe de projecten zijn verlopen. Onderlegger voor het bestedingsplan 2021 was het Meerjarenperspectief Beheer Almere (MPBA). In 2015 heeft de raad – met het vaststellen van de Programmabegroting – ingestemd met de ontwikkeling van dit instrument. Het MPBA is een transparant afwegingskader, waarin naast technische grondslagen (veiligheid, functionaliteit), ook signalen vanuit de stad en bestuurlijke keuzes worden gewaardeerd en geprioriteerd in relatie tot de beschikbare middelen.

Per gebied (Buiten/Hout, Haven/Poort, Stad en Stedelijk) wordt toegelicht welke projecten er in 2021 zijn uitgevoerd, vertraagd of anderszins het vermelden waard zijn.

Afwegingskader MPBA

Het afwegingskader bestaat uit een aantal door het college vastgestelde criteria, op zowel technisch als ook leefbaar, economisch en maatschappelijk vlak. Elk criterium heeft een bestuurlijke wegingsfactor meegekregen. De criteria tellen dus niet allemaal even zwaar.

De groot onderhoud- en vervangingsprojecten die worden afgewogen op basis van genoemde criteria zijn van technische aard of komen voort uit wensen uit de stad. Het MPBA 2021 - 2024 bevat daarnaast een indicatief programma- voor de jaren 2022 tot en met 2024, waarbij duidelijk is welke activiteiten wij wel en niet (kunnen) uitvoeren.

Bij Programmabegroting 2017 is afgesproken dat we de komende jaren werken aan de doorontwikkeling van het MPBA. Hierbij hebben we aangegeven dit te doen door onder andere meer scherp te brengen in de vertaling van de bestuurlijke koers binnen het stelsel van criteria en hun onderlinge weging. In 2019 zijn de criteria door het college aangepast en in lijn gebracht met de huidige bestuurlijke koers. Op basis van het hernieuwde afwegingskader zijn de projecten in het MPBA afgewogen.

In oktober 2019 heeft de raad, na een technische uitleg, in een interactieve werksessie kennis en ervaring opgedaan met de methodiek van het MPBA. En met het hernieuwde afwegingskader en de wegingsfactoren in het bijzonder. Deze methodiek heeft geleid tot het Bestedingsplan 2021, welke als bijlage bij de Programmabegroting 2021 is aangeboden.

Kaders

Het Bestedingsplan is in lijn met de geldende (beheer)kaders opgesteld. Dit betekent dat we het Bestedingsplan opstellen en uitvoeren in het kader van de Almere Principles, de beleidsambities Growing Green Cities, de Visie beheer openbare ruimte, de Bestuursopdracht beheer en de overige vigerende beleidskaders (zoals het Bomenkader en het speelbeleid).

Met de projecten in het Bestedingsplan zorgen we voor een veilige en leefbare stad. Bij de uitvoering van onze werkzaamheden zullen we onze werkzaamheden veilig en efficiënt uitvoeren. Hierbij stemmen we onze werkzaamheden af op andere werkzaamheden en activiteiten in de stad. Een voorbeeld hiervan is dat we van 15 november tot en met 1 januari geen (grote) werkzaamheden meer uitvoeren in het stadscentrum die de bereikbaarheid ernstig negatief beïnvloeden.

Bezuinigingsopgave beheer en onderhoud

Om de gemeentelijke begroting sluitend te maken is in de programmabegroting 2021 een incidentele bezuiniging doorgevoerd van totaal € 10 miljoen op het beheer en onderhoud verdeeld over de jaren 2021 en 2022. Deze bezuinigingsopgave is in de Programmabegroting 2022 voor € 5 miljoen teruggedraaid.

Als gevolg van de bezuiniging is het beschikbare budget 2021 voor het bestedingsplan lager ten opzichte van eerdere jaren. De projecten hebben we getracht uit te voeren binnen het beschikbare budget voor groot onderhoud en vervangingen van € 11,2 miljoen (baten en lasten). Dit zijn kosten derden, exclusief apparaatskosten. Hierbij is voorrang gegeven aan de afspraken die zijn gemaakt binnen het MIPA en maatregelen naar aanleiding van de Bestuursopdracht Beheer. Waar mogelijk hebben we de projecten met cofinanciering uitgevoerd.

Reservelijst

Met het vaststellen van het bestedingsplan bij programmabegroting is ook de reservelijst vastgesteld. Binnen het programmajaar kan het voorkomen dat activiteiten om uiteenlopende redenen niet door kunnen gaan. Ook kan het voorkomen dat projecten over- of onderschrijden. Om snel te kunnen schakelen is in het Bestedingsplan groot onderhoud en vervangingen 2021 daarom een reservelijst opgenomen. Ook in 2021 heeft dit zich voorgedaan. Dit betekent dat we enkele projecten van de reservelijst hebben uitgevoerd. Dit betekent ook dat een deel van de projecten van 2021 nog uitgevoerd moet worden in 2022.

Financiën

Het programma is gebiedsgericht opgebouwd, en daarnaast onderscheiden we een aantal stedelijke projecten. Het financieel resultaat voor 2021 staat in onderstaande tabel.

bedragen x € 1.000

resultaat	groen	infra	spelen	vri/ovl	water	woonwijken	totaal
Buiten/Hout	25	500	0	0	435	1.766	2.726
Haven/Poort	38	595	0	0	35	1.288	1.956
Stad	4	1.736	0	0	612	1.810	4.161
Stedelijk	0	214	487	1.506	171	0	2.378
<i>begroting</i>	<i>67</i>	<i>3.045</i>	<i>487</i>	<i>1.506</i>	<i>1.253</i>	<i>4.864</i>	<i>11.221</i>
realisatie	189	3.241	520	1.610	1.222	4.962	11.744
resultaat	-122	-197	-34	-104	30	-97	-523

Almere Haven / Poort

Groot Onderhoud Wijken

De voorbereidingen voor rioolvervanging van de Marken en de Hoven zijn dit jaar gestart. De combinatie van groot onderhoud en rioolvervanging is complex en nieuw voor Gemeente Almere. Om dit goed uit te voeren met minimale overlast voor de bewoners moet dit zorgvuldig voorbereid worden. De voorbereiding gaat onder andere over keuzes wat de beoogde reikwijdte is, hoeveel geld het ongeveer gaat kosten en welke extra ambities of innovaties kunnen worden meegenomen. Aan de juiste projectformulering en opdrachtverstrekking wordt gewerkt.

Infra

In 2021 is de Dunlopbrug vervangen. De brug was technisch in slechte staat en aan het einde van de levensduur.

Groen

In 2021 (en in 2022) is het groot onderhoud aan de Westerdreef voortgezet. Hiermee waarborgen wij de veiligheid en wordt het bomenbestand verder verduurzaamd. Dit zorgt ervoor dat de bomen de levensduur bereiken die ze kunnen bereiken.

Water

De steiger Burgerspad was in het verleden diverse malen gerepareerd. Inmiddels was de steiger dusdanig versleten dat vervanging noodzakelijk was. De steiger is in 2021 vervangen.

Almere Buiten / Hout

Groot Onderhoud Wijken

Het grootschalig onderhoud van de Regenboogbuurt is opgedeeld in 4 fasen. Fase 2 en fase 3 zijn in 2021 afgerond. Voorbereiding van fase 4 is gestart. Vanuit riolering is klimaatadaptatie meegenomen in de uitvoering. De totale uitvoering van het project bleek duurder dan gedacht. Daarom is in 2021 kritisch gekeken welke werkzaamheden echt nodig waren. De hierbij gemaakte keuzes zijn in lijn met het nieuwe beleidskader groot onderhoud.

Het groot onderhoud in de Bloemenbuurt is dit jaar afgerond.

Infra

Door de lange warme en droge zomer van 2018 zijn op veel fietspaden de schades toegenomen. Het Rietveldpad bevatte scheuren die zo breed zijn dat er groen/onkruid was ingegroeid. Het fietspad was niet verlicht. Hierdoor was er risico op ongevallen. Het fietspad is in 2020 afgesloten voor fietsers en kende slechts een recreatieve functie. In 2021 is het fietspad omgevormd naar beton.

In 2020 zijn we gestart met het eerste deel van het groot onderhoud aan de Groenekadeweg en de Grote Vaartweg. Door scheurvorming, gaten en verzakking van de wegen was groot onderhoud noodzakelijk om de veiligheid van de weg te kunnen waarborgen. Het tweede deel van het groot onderhoud is wegens de bezuinigingsopgave beheer en onderhoud tot 2022 uitgesteld. Dit geldt ook voor de Groenekadebrug. De brug is in 1990 aangelegd en vertoont houtrot. Om te voorkomen dat op korte termijn de gehele brug moet worden vervangen moet er groot onderhoud worden gepleegd. Dit onderhoud is eveneens uitgesteld zodat het onderhoud aan de Groenekadeweg en Groenekadebrug in 2022 in een keer uitgevoerd kan worden.

In 2021 zijn meerdere oude houten bruggen voor fietsers en voetgangers vervangen. De nieuwe bruggen zijn gemaakt van duurzame materialen als staal, composiet en beton. In 2021 zijn binnen een lopende raamovereenkomst een negental bruggen vernieuwd, variërend van standaard fiets- en voetgangersbruggen als de Beitel- en de Breukelenbrug, tot onder architectuur ontworpen bruggen zoals de Limburgse- en de Michauxbrug. Vooral de Michauxbrug springt hierbij in het oog door zijn lange overspanning, slanke vormen en ophaalbaarheid.

Groen

De bomen aan de Middachtenlaan staan te dicht tegen de erfgrans en in slechte groeiomstandigheden (in verharding). Als gevolg hiervan groeien de bomen slecht. Daarnaast staan ze te dicht op elkaar, waardoor er geen duurzame lange levensduur mogelijk is. Om die reden moeten de bomen worden verwijderd en vervangen. De eerste (voorbereidings)werkzaamheden zijn in 2020 uitgevoerd. Wegens de bezuinigingsopgave beheer en onderhoud zijn de werkzaamheden 2021 uitgesteld naar 2022.

Water

De deklaag van de steiger in de havenkom Almere Buiten (Buenos Airesstraat) was in slechte staat.

Bekeken is of de steiger in deze omvang behouden moest blijven of verkleind kon worden.

Bij het voorbereiden van de werkzaamheden bleek dat naast een slecht dek, tevens de onderbouw en de aanwezige grondkeringen in slechte staat waren. In 2021 is ongeveer driekwart van de bestaande steiger in verband met veiligheid gedomonteerd en verwijderd. Het resterende deel is tijdelijk opgeknapt om in 2022 de definitieve situatie aan te leggen. Op basis van een gebiedsvisie wordt intussen aan een inrichtingsplan voor deze havenkom gewerkt. Het projectplan wordt hierop aangepast en bekeken wordt welke fasering verstandig is, om op korte termijn een volwaardige aanmeervoorziening te realiseren conform het inrichtingsplan. Uitgangspunt is hierbij dat er geen damwand met aanpalende steiger wordt toegepast, maar een nieuwe kademuur (damwand met deksloof en hangschotten) gebruikt wordt als grondkering en aanmeervoorziening.

In 2021 is groot onderhoud aan de Schannullekesluis opgestart. Het systeem en de veiligheidsmaatregelen zijn verouderd, en de hardware en software en wijken af van de overige zelfbedieningsluizen binnen Almere. Dit leidt tot een risico op het gebied van werking en betrouwbaarheid, en daarmee de beheersbaarheid van het object. Eind 2021 is dit project aanbesteed en in 2022 volgt de uitvoering ervan.

Almere Stad en Stadscentrum

Groot Onderhoud Wijken

De uitvoering van grootschalig onderhoud in Stedenwijk Midden en Zuid is in 2021 afgerond. In 2022/2023 is er nog sprake van nazorg.

We zijn gestart met de voorbereidende werkzaamheden in Muziekwijk Zuid. Dit loopt volgens planning. De uitvoering start in 2022.

Infra

Het Fongerspad was in slechte staat. Het fietspad dat zich in een hoofdfietsroute bevindt, kende veel scheuren en verzakkingen. In 2021 is mede vanuit het MIPA-programma het pad vervangen en verbreed. De Wijde Blikbrug en de Grote Brekkenbrug waren aan het eind van de technische levensduur en zijn vervangen.

In 2021 is gestart met voorbereidingen voor het groot onderhoud of het vervangen van de Voetbalbrug in Stedenwijk, de Verstoppertjesbrug in Kruidenwijk, de Knikkerbrug in Kruidenwijk, de Touwspringbrug in Kruidenwijk, de Hoepelbrug in Kruidenwijk, de Schommelbrug in Kruidenwijk, de Giethoornbrug in Stedenwijk en de Manifestatiebrug in Stedenwijk.

In 2021 zijn de asfaltwerkzaamheden van het fietspad van de Baanbrug tot de Manifestatiebrug afgerond.

We zijn gestart met het vervangen van het dynamisch reizigers informatie systeem van het centraal station, en enkele informatiesystemen in de stad, vanwege het bereiken van de einde levensduur. De werkzaamheden zijn iets vertraagd en lopen door in 2022 als gevolg van de wereldwijde chiptekorten.

Er is in 2021 gestart met een onderzoek naar de scheurvorming in de aansluitingen in het beton en nabij asfaltdeklagen van de Busbaanbrug. Het onderzoek wordt in 2022 verder voortgezet.

Groen

Er is in 2020 onderhoud gepleegd aan de eiken aan de Hagevoortdreef. Er stonden teveel eiken, waardoor ze niet volledig konden uitgroeien en de levensduur werd beperkt. Een aantal eiken zijn verplant naar de Godendreef. Tevens zorgt dit ervoor dat de plaagdruk van de eikenprocessierups is verminderd. In 2021 zijn de laatste werkzaamheden afgerond.

De bomen aan de Competitieweg zijn in een verslechterde conditie. Het is een plek waar veel bezoekers van binnen en buiten de stad komen. Er is veel spoorvorming in de verharding wat wateroverlast oplevert. Door meer duurzame bomen toe te passen, die meer water verbruiken, kan er meer wateroverlast voorkomen worden. Ook het vergroten van de bladmassa van de bomen zorgt ervoor dat er minder regenwater de grond bereikt, maar zorgt ook voor meer verkoeling bij hitte. Het vervangen van deze bomen leidt tot een duurzamer bomenbestand. De werkzaamheden lopen door in 2022.

Water

De steiger aan de Leeghwaterplas is eind 2019 in brand gestoken. De steiger was dusdanig beschadigd dat deze niet meer gerepareerd kon worden. De steiger is vervolgens in 2021 vervangen.

Ook voor de steiger in de Fantasiehaven (Lesplaats) is in 2021 gestart met de vervangingswerkzaamheden. De algehele staat (het dek, palen en beschoeiing) van deze steiger bleek uit de inspectie zo slecht dat de

veiligheid in het geding was. In 2021 is gestart met de vervanging van de steiger en de aanwezige grondkering. Door een tegenvallend resultaat van de trekproef om eventueel de bestaande houten damwand te hergebruiken en wijzigingen aan het ontwerp, duurde de ontwerpfase langer dan gedacht. Daarbij is sprake van schaarste van benodigd materiaal (stalen damwand, houten dek). De werkzaamheden lopen door in 2022.

De steiger in het Beatrixpark is in slechte staat. In 2022 wordt de steiger vervangen. Door een wijziging van het initiële ontwerp als gevolg van een negatief welstandsadvies duurde de ontwerpfase langer dan verwacht.

Er worden in een gezamenlijk project van gemeente, waterschap en provincie, natuuroevers aangelegd in de Noorderplassen en het Weerwater zodat wij voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water. In 2019 zijn we gestart met de eerste werkzaamheden. De werkzaamheden zijn nagenoeg afgerond en lopen voor een klein deel door in 2022.

Stedelijke opgaven

Infra

Om het asfalt van de busbanen en de halteplaatsen voor de perrons in de busbanen technisch op orde te houden is cyclisch onderhoud nodig. Het uitgangspunt is 1x per 12 jaar groot onderhoud uitvoeren. Door de bezuinigingsopgave beheer en onderhoud is een deel van het onderhoud uitgesteld naar 2022. Vanwege urgentie heeft er wel groot onderhoud plaatsgevonden van het asfalt op het traject busbaan halte Flevoziekenhuis tot aan Nathalie Woodbrug.

Groen

De massaal oprukkende essentaksterfte is in heel Nederland een probleem en leidt ook in Almere tot een versneld vervangingsprogramma voor essen. Zowel voor de straat- en laanbomen als in de bosvakken. De essentaksterfte vormt een risico voor de veiligheid. We zijn gestart met het verwijderen en vervangen van deze essen in 2018. Het vaststellen van het toekomstbeeld na vervanging alle essen in straten en lanen is in 2021 afgerond.

Ook in 2021 hebben we het omvormen van de populierenopstanden in de bosgebieden voortgezet. Deze populieren hebben het einde van hun levensduur bereikt en worden vervangen door soorten met een langere levensduur.

Water

Aan de Schanullekesluis, Beatrixluis, Kromme Weteringsluis en Havenkomsuis is groot onderhoud nodig. Het groot onderhoud is in 2021 aanbesteed en wordt in 2022 uitgevoerd en afgerond.

Spelen

Vanwege bezuinigingen op groot onderhoud was het niet mogelijk om dit jaar volledige speelbuurten te renoveren. Het jaar 2021 stond in het teken van het veilig houden van de stad. Daarvoor zijn onveilige speeltoestellen die aan het einde van hun levensduur waren opgeruimd. De renovatie van de skatebaan in het Beatrixpark is vanwege de slechte staat in 2021 wel gestart en loopt in 2022 door. Naast groot onderhoud wordt de skatebaan aangepast aan de huidige geldende wet- en regelgeving en geüpdatet naar deze tijd.

4.3 Opgvolging aanvaarde moties en amendementen

Programmabegroting 2021 (vastgesteld op 12 november 2020)

Amendement: (Interactieve) uiting grondwet (RG312/2020)

Met het amendement is er geld beschikbaar gesteld voor een uiting van Artikel 1 van de Grondwet. Hierin zullen circa zes Almeerders vertellen wat de Grondwet voor hen betekent. De onthulling heeft op 17 februari 2022 plaatsgevonden. In de centrale hal van het stadhuis staat nu een hologram en hangt aan de wand een uiting van de Grondwet. Hiermee is uitvoering gegeven aan het amendement.

Inventarisatie noodzakelijke ondersteuning dierenartskosten minima (RG316/2020)

De motie vraagt om te onderzoeken bij hoeveel minima behoefte is aan ondersteuning voor de noodzakelijke dierenartskosten. Daarnaast vraagt de motie in kaart te brengen hoe andere gemeenten minima ondersteunen en te kijken welke werkwijze het beste bij Almere aansluit. Er wordt verder gevraagd de raad over de uitkomsten van deze inventarisatie in het begin van het nieuwe jaar te informeren.

Wij hebben onderzocht bij hoeveel minima er een behoefte is aan ondersteuning voor noodzakelijke dierenartskosten. Partners uit de stad en collega's die in direct contact staan met inwoners, geven aan dat zij niet tot nauwelijks vragen over ondersteuning voor dierenartskosten of andere kosten rondom de verzorging van huisdieren ontvangen. In 2021 is er ook niet één aanvraag voor de vergoeding van kosten rondom de verzorging van huisdieren aangevraagd via het maatwerkbudget.

Er zijn een aantal gemeenten in Nederland die ondersteuning bieden aan minima bij dierenartskosten. Zij hebben, allemaal, als voorwaarden voor financiële ondersteuning gesteld dat alle huisdieren gechipt en geregistreerd moeten zijn. De hoogte van de financiële ondersteuning verschilt per gemeente.

Als de gemeente Almere per huishouden per jaar € 150,- euro zou gaan vergoeden, zoals de gemeente Arnhem doet, dan worden de jaarlijkse kosten (rekening houdend met de grootte van Almere en het aantal minima dat waarschijnlijk gebruik zal gaan maken van deze regeling) geschat op € 84.000,-. Hiermee kunnen wij ongeveer 700 inwoners ondersteunen, omdat niet iedereen gebruik zal maken van het maximale bedrag. We hebben u hierover met een raadsbrief geïnformeerd. Hiermee is uitvoering gegeven aan de motie.

Perspectiefnota 2022

RG-138 – Onderwijsgeld goed besteden

Via het Nationaal Programma Onderwijs stelt het Rijk € 8,5 miljard beschikbaar om onderwijsvertraging in te lopen en leerlingen te ondersteunen die het moeilijk hebben door schoolsluiting en corona. Ook heeft de minister van OCW aangegeven voornemens te zijn om ook nog eens € 300 miljoen aan gemeenten uit te keren met veel leerlingen met een hoog risico op onderwijsachterstand. De minister van OCW laat ruimte aan gemeenten om mee te denken over de inzet van deze extra middelen. Met deze motie worden wij opgeroepen om de keuze van de schoolbesturen voor de inzet van interventies te delen met de raad, en om de raad eens per halfjaar te informeren middels een raadsbrief over de voortgang van de inzet van deze extra Rijksmiddelen;

We hebben u met een raadsbrief geïnformeerd over de besteding van de extra middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs. Hierin hebben we toegelicht dat we gesproken hebben met de schoolbesturen en over de inzet van de aan hen beschikbaar gestelde middelen. Wij zijn bij het bekendmaken van het NPO in gesprek gegaan met de schoolbesturen en maatschappelijke partners. Uit de gesprekken met het onderwijs bleek dat de verschillen die er voor de coronacrisis al waren door de coronacrisis zijn uitgegroot. Voor Almeerse scholen in het primair en voortgezet onderwijs is ongeveer € 700 tot € 1.400 per leerling beschikbaar. Als gemeente ontvangen we tussen december 2021 en juli 2023 in totaal € 4,5 miljoen. In de raadsbrief hebben we u geïnformeerd hoe we hiermee om willen gaan. Hiermee is uitvoering gegeven aan de motie.

RG-139 Solvabiliteitsratio

Het college wordt verzocht om samen met de andere deelnemers van de 6 gemeenschappelijke regelingen een gewenst solvabiliteitsratio af te spreken, en om af te spreken dat de winst waarmee deze ratio wordt overschreden terugvloeit naar de deelnemende gemeenten. En om de raad hierover te informeren in het kader van de doorontwikkeling van het risicomangement en de algemene reserve.

We kunnen ons vinden in de gedachte achter de motie. We werken al met een ratio van 10% voor de gesubsidieerde instellingen als plafond. Voor de gemeenschappelijke regelingen hebben we nog niet zulke afspraken. We hebben de ratio's en risico's van de gemeenschappelijke regelingen in kaart gebracht. We hebben ook aandacht voor het weerstandsvermogen. Dit geeft aan in hoeverre partijen hun risico's kunnen betalen als deze zich voordoen. Dit willen we ook meenemen. We zullen u voor de Programmabegroting met een raadsbrief uitgebreid informeren over hoe we hier verder mee omgaan.

Programmabegroting 2022

RG-380 Houd de bewaakte fietsstallingen bewaakt

De motie draagt het college op om samen met partners in het centrum te zoeken naar een manier om in ieder geval één fietsstalling bewaakt te houden zodat de mensen die er werken, daar kunnen blijven werken. En om in overleg te treden met de partners in het centrum van Almere om te komen tot een integraal plan wat betreft het aanbieden van dienstverlening in het centrum.

We hebben gesproken met de partners in het centrum van Almere. Structurele financiële ondersteuning voor bewaakte fietsstalling door ondernemers lijkt geen haalbare kaart. We informeren u binnenkort met een raadsbrief over hoe wij verder invulling geven aan deze motie.

RG-381 Versnelling woningbouw

De motie draagt het college op om voor eind 2021 met een voorstel te komen voor een versnelling van het bouwtempo voor de aantallen nieuwbouw uit de Woonvisie (24.500) en dit uiterlijk in januari 2022 aan de raad voor te leggen. En om in dit voorstel te streven naar het realiseren van 15.000 woningen in 2021-2025. Dat we met marktpartijen (zoals het consortium van GoedeStede/BPD/Van Wijnen) in gesprek gaan over een aanpak die grootschalige realisatie van nieuwbouwwoningen mogelijk maakt. En dat het college een aangepaste gebiedsverdeling maken waar deze versnelde woningbouw kan worden gerealiseerd waarbij het voor de hand ligt eerst te kijken naar de gebieden in Almere met een lage woningdichtheid.

We werken op dit moment aan de afronding van de raadsbrief over het plan van aanpak voor het versnellen van de woningbouw. Deze sturen we u op korte termijn toe. Het is niet gelukt dit al in het eerste kwartaal van 2022 aan u toe te sturen, zoals we eerder wel aangaven. Het streven blijft hetzelfde. We willen de woningbouwproductie verhogen met de door u gevraagde aantallen van 15.000 woningen in de periode 2022-2025.

RG-390 Kaderstelling, sturing en controle van verbonden partijen.

De motie draagt het college op om de kadernota Verbonden Partijen voor de behandeling van de programmabegroting 2023 te actualiseren en daarbij te betrekken dat de raad voorafgaand aan het opstellen van een nieuw kader in de gelegenheid wordt gesteld zijn wensen te uiten m.b.t. governance, risicobeheersing en informatievoorziening. En om in de paragraaf Verbonden Partijen een volledig overzicht van activiteiten en prestaties op te nemen die zijn gekoppeld aan de doelstellingen van de gemeente, zodat het functioneren van verbonden partijen gevolgd en gecontroleerd kan worden. Bij afwijking daarvan, of bij het aanbieden van onvolledige informatie, dient een verklaring te volgen waarom deze informatie ontbreekt. Op 1 juli 2022 treedt de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking. Vanaf dat moment krijgen gemeenteraden meer mogelijkheden om hun kaderstellende en controlerende rol binnen de samenwerkingsverbanden te versterken. Wij vinden het verstandig om onze kadernota Verbonden Partijen te actualiseren op basis van deze nieuwe regelgeving. We zullen u betrekken bij het opstellen van een nieuw kader en een overzicht van activiteiten en prestaties. Zoals eerder aangegeven, verwachten wij dit niet voor de programmabegroting 2023 af te kunnen ronden.

4.4 Afkortingenlijst

afkorting	omschrijving
ABA	Amsterdam Bay Area
ACM	Almere City Marketing
AGGA	Aanpak gezond gewicht Almere
AiB	Amsterdam in business
AKT	Almere Kenniscentrum Talent
AMIF	Asiel, migratie en integratiefonds
A+O	Arbeidsmarkt- en opleiding
APV	Algemene plaatselijke verordening
ARBO	Arbeidsomstandigheden
ASG	Almeerse Scholen Groep
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstand zelfstandigen
BENG	Bijne Energieneutrale Gebouwen
BIS	(Culturele) basisinfrastructuur
BIZ	Bedrijven-investeringszones
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
btw	Belasting toegevoegde waarde
BUIG	Gebundelde uitkering
BV	Besloten vennootschap
BVO	bruto vloeroppervlakte
B&W	Burgemeester & Wethouders
BZK	Ministerie van Binnenlandse zaken
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CIO	Chief Information Officer
COA	Centraal Orgaan opvang asielzoekers
CO2	Koolstofdioxide
CPB	Centraal Plan Bureau
CV	Commanditaire vennootschap
DigiD	Digitale Identiteit
DIV	Digitale informatie voorziening
DNA	Desoxyribonucleïnezuur
DO	Definitief Ontwerp
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Economische en Monetaire Unie
etc.	et cetera
EZ	Economische zaken
FC	Football Club
FIDO	Financiering decentrale overheden
FSV	Fonds Stedelijke Vernieuwing

afkorting	omschrijving
fte	fulltime-equivalent
FVA	Fonds Verstedelijking Almere
GBA	Gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens
GDI	Generieke Digitale Infrastructuur
G40	Netwerk van gemeenten met meer dan 100.000 inwoners
Gft	Groente-, fruit- en tuinafval
GGD	Gemeentelijke (Gemeenschappelijke, Gewestelijke); Gezondheidsdienst Dienst voor Openbare (overheids) gezondheidszorg van één of meerdere samenwerkende gemeenten
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio
GIDS	Gezond in de stad
GR	Gemeenschappelijke regeling
GRGO	Gemeenschappelijke Regeling Gebiedsontwikkeling Oosterwold
GreX	Grondexploitatie
GREX	Grondexploitatie
havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
Hbo	Hoger beroepsopleiding
HR	Human resource
HRM	Human resource management
HVC	Huisvuilcentrale
IbbA	Ik bouw betaalbaar in Almere
IBT	Interbestuurlijk Toezicht
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
IFA	Investeringsprogramma Flevoland-Almere
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IKC	Integraal Kind Centrum
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
I&P	Informatie en processen
IPS	Individuele Plaatsing en Steun
IRS	Interest Rate Swape
jGGZ	jeugd geestelijke gezondheidszorg
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KAF	Kunstlinie Almere Flevoland
Kca	Klein chemisch afval
KCC	Klantcontactcentrum
KING	Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten
KOT	Kinderopvangtoeslag
KvK	Kamer van Koophandel
LFGC	Low Food Gastronomy College
LHBTI	Lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersekse
LHBTIQ+	lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, intersekse, queer en andere (non-binnaire) seksuele en genderidentiteiten
LIOR	Leidraad inrichting openbare ruimte

afkorting	omschrijving
LTA	Landelijk Transitie Arrangement
MAP	Module Arbeid en Participatie
mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
m.b.t.	met betrekking tot
MIPA	Meerjaren infrastructuurprogramma Almere
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte & Transport
MO- platform	Maatschappelijke ondersteuningsplatform
Mo/Vo	Maatschappelijke opvang en vrouwenopvang
MPBA	Meerjarenperspectief Beheerexploitaties Almere
MPGA	Meerjaren Perspectief Grondexploitaties Almere
MPVA	Meerjaren Perspectief Vastgoed Almere
MRA	Metropoolregio Amsterdam
MS	Microsoft
MT	Management team
MVA	Materiële Vaste Activa
NEN	Nederlandse norm
NS	Nederlandse Spoorwegen
NV	Naamloze Vennootschap
o.a.	onder andere
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OAT	Ondergronds Afvaltransportsysteem
OBS	Openbare basisschool
OC	onafhankelijke clientondersteuning
OCO	onafhankelijke clientondersteuning
OFGV	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OJA	Onderwijs jeugdhulp arrangementen
OLP	Onderwijsleerpakketten
OMALA	Ontwikkelingsmaatschappij Airport Lelystad Almere
OMS	Openbaar meldsysteem
OOV	Openbare orde en veiligheid
OW	Omgevingswet
Ozb	Onroerendezaakbelasting
PGB	Persoonsgebonden budget
pm	Pro memorie
Pmd	Plastic verpakkingen, blik/metaal en drankenkartons
PO	Particulier Opdrachtgeverschap
POK	Planontwikkelkosten
PVT	Participatie verklaringstraject
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RES	Regionale Energie Strategie
RG	Raadsgriffie

afkorting	omschrijving
RIEC	Regionaal Informatie- en Expertise Centrum
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
ROC	Regionaal opleidingscentrum
RRAAM	Rijksstructuurvisie Amsterdam Almere Markermeer
RVB	Rijksvastgoedbedrijf
RvC	Raad van Commissarissen
RV	Raadsvoorstel
RVS	Regionale Veiligheidsstrategie
RWF	Regionaal Werkbedrijf Flevoland
SAF	Samenwerking Afvalketen Flevoland
SBAB	Samen Bouwen aan Bereikbaarheid
SiSa	Single information, Single audit
SROI	Social Return On Investment
SVn	Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten
SVN	Stichting Volkshuisvesting Nederlangs
SWPA	Stedelijk woningbouwprogramma
TAS	Toekomstbestendig afvalinzamelsysteem
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VMCA	Vrijwilligers en Mantelzorg Centrale Almere
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VON	Vrij op naam
Vpb	Vennootschapsbelasting
VRF	Veiligheidsregio Flevoland
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
Vso	Vaststellingsovereenkomst
VTU	Vorbereiding, toezicht en handhaving
VVV	Vereniging voor Vreemdelingenverkeer
vwo	Vorbereidend wetenschappelijk onderwijs
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
WGA	Wet gedeeltelijk arbeidsgeschikten
Wion	Wet informatie-uitwisseling ondergrondse netten
Wkb	Wet Kwaliteitsborging
WLF	Woonlastenfonds
Wlz	Wet langdurige zorg
Wmo	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WOAB	Woningabonnement
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wvggz	Wet verplichte gezondheidszorg
ZKV	Ziektekosten verzekering
ZLF	Zelfstandigenloket Flevoland
ZPO	Zelfstandige programmaorganisatie
zzp	Zelfstandige zonder personeel

5 Balans en toelichting

5.1 Waarderingsgrondslagen

Algemeen

In dit hoofdstuk zijn de waarderingsgrondslagen opgenomen voor het opstellen van de Programmarekening 2021.

Wettelijke voorschriften

De gehanteerde waarderingsgrondslagen zijn in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording ([BBV](#)). Voor een nadere uitwerking van de [BBV](#)-regels heeft de gemeenteraad de volgende kadernota's vastgesteld:

document	vaststellingsdatum
kadernota Vaste activa beleid	15-12-2016
kadernota Reserves en voorzieningen	9-2-2017
kadernota Integraal risicomanagement en Weerstandsvermogen	15-12-2016

Ook wordt voldaan aan de verplichtingen van de ministeriële regeling Single Information Single Audit ([SiSa](#)). Op basis van deze regeling legt de gemeente via een bijlage bij de jaarrekening verantwoording af over de besteding van een aantal specifieke uitkeringen. Deze bijlage maakt deel uit van de jaarrekening en valt daarom ook onder de strekking van de controleverklaring.

Primitieve begroting

De primitieve begroting is de begroting zoals die is vastgesteld door de gemeenteraad voorafgaand aan het begrotingsjaar. Dit is niet hetzelfde als het boekwerk waarover de gemeenteraad heeft besloten. In de primitieve begroting zijn ook nog verwerkt:

- de begrotingswijzigingen waarover de gemeenteraad separaat heeft besloten, tussen het moment van het opstellen van de begroting en 1 januari van het begrotingsjaar;
- de amendementen en moties die de raad heeft aangenomen bij de besluitvorming over de begroting.

CAK eigen bijdragen

Op basis van de overzichten van het Centraal administratiekantoor (CAK) kan de gemeente Almere de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen aan de hand van de eigen [Wmo](#)-administratie. Probleempunt is dat op deze overzichten van het CAK inkomensgegevens ontbreken. Hierdoor zijn deze overzichten niet geschikt om de juistheid van de eigen bijdragen op persoonsniveau, en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel, te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat de gemeente Almere geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan verkrijgen, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente Almere is verplicht, op grond van de kadernota rechtmatigheid, deze onzekerheid te noemen in de jaarstukken, ook al ligt de oorzaak niet bij ons. Dit geldt overigens voor alle gemeenten.

Vennootschapsbelasting

Vanaf 1 januari 2016 is de gemeente belastingplichtig geworden voor de Vennootschapsbelasting (Vpb). Dit geldt alleen voor ondernemingsactiviteiten ('door de ondernemerspoort gaan'), zoals de verkoop van grond. Afspraken hierover hebben we vastgelegd in een vaststellingsovereenkomst met de belastingdienst. Hierin staat onder andere hoe wij de fiscale winst bepalen. Daarbij houden we ook rekening met beschikbare fiscaal compensabele verliezen uit voorgaande boekjaren (voor zover niet opgenomen in de latente belastingvorderingen), vrijgestelde winstbestanddelen en na bijtelling van niet-aftrekbare kosten.

Inmiddels is overeenstemming bereikt met de belastingdienst. Op basis van deze overeenkomsten hoeft Almere in ieder geval tot en met 2021 geen Vpb te betalen.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers in deze jaarrekening zijn niet gewijzigd ten opzichte van de definitieve jaarrekening 2020.

Schattingswijzigingen

Voor de waardering van de grondexploitaties hebben we in 2021 twee wijzigingen doorgevoerd in de schattingssystematiek:

- projectmarktrisico's: tot 2021 hanteerden we voor een aantal grondexploitaties een afslag op de grondwaardes van 15% om eventuele prijsdalingen op te vangen. Met ingang van 2021 passen we deze afslag niet meer toe. Dit is nu vervangen door het toepassen van een projectmarktrisico, welke onderdeel uitmaakt van het risicoprofiel van de grondexploitatie. De impact hiervan op de winstneming bedraagt circa € 2,9 miljoen.
- civiele investeringen: door schaarste zijn de prijzen in de Grond- Weg- en Waterbouw (GWW) sector in 2021 flink gestegen. Daarom zijn de ramingen voor civiele investeringen geactualiseerd. Daarbovenop is een aanpassing in de ramingsmethodiek doorgevoerd. De afslag van 15-20% die wij vanaf 2017 hanteerden omdat de kostenraming te ruim was ten opzicht van de markt is vervallen. Met de huidige markt is deze correctie in de kostenraming niet meer relevant en wordt daarom niet meer toegepast. Dit leidt bij elkaar tot een nominale toename van € 113 miljoen ten opzicht van het MPGA 2021.

Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Grondbeleid.

Resultaatbepaling

Onder baten en lasten worden verstaan de opbrengsten en kosten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Bij goederen is dit het jaar van levering en bij diensten het jaar waarin de diensten zijn verricht.

De algemene uitkering wordt opgenomen volgens de in het boekjaar laatst gepubliceerde accresmededeling van de Rijksoverheid (decembercirculaire).

Winstneming grondexploitatie

In maart 2017 heeft de commissie BBV de winstnemingsregels voor grondexploitaties aangescherpt. Winstneming moet sindsdien plaatsvinden naar rato van de realisatie van kosten en baten, verminderd met project specifieke risico's. Vóór die wijziging hanteerden wij een voorzichtiger uitgangspunt, waarbij winst pas werd genomen als 50% van de opbrengsten daadwerkelijk gerealiseerd was. Hiermee werd voorkomen dat winst weer teruggenomen moest worden als de opbrengsten later toch tegenvielen. Omdat dit op basis van het BBV niet meer toegestaan is houden wij deze winst beschikbaar in de reserve van het grondbedrijf en wordt deze pas afgedragen aan de algemene dienst nadat 50% van de opbrengsten gerealiseerd is.

Verliesvoorziening grondexploitatie

Verliezen verwerken we in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn. Van een verlies bij de bouwgronden in exploitatie is sprake als de nominale waarde vermeerderd met rente en prijsontwikkelingen (eindwaarde) van de te verwachten opbrengsten verminderd met de te verwachten kosten, plus de boekwaarde van een complex op balansdatum negatief is. Indien de eindwaarde van een grondexploitatie negatief is wordt er direct een verliesvoorziening getroffen tegen eindwaarde.

Activa

De activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen ook een redelijk deel van de indirecte kosten en de

rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend worden opgenomen. In dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.

Immateriële vaste activa

Met uitzondering van de bijdrage aan activa in eigendom van derden worden de immateriële vaste activa niet geactiveerd, tenzij hiertoe een expliciet raadsbesluit is genomen. Met ingang van 2019 geldt dit voor de voorbereidingskosten van grondexploitaties, die voorheen werden gedekt uit de reserve Fonds initiële ontwikkelingen.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de bijdrage, verminderd met afschrijvingen. Waardering van de overige immateriële vaste activa vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs dan wel de vervaardigingsprijs.

Materiële vaste activa met een economisch nut

Materiële vaste activa met een economisch nut moeten worden geactiveerd, met uitzondering van kunstvoorwerpen met een cultuurhistorische waarde en geïsoleerde incidentele investeringen met een waarde kleiner dan € 50.000. Deze grenswaarde is niet van toepassing op activa, waarvoor een wettelijke registratie geldt, zoals bij het kadaster en voor kentekens. De waardering vindt plaats tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Uitzondering hierop zijn (overeenkomstig het BBV):

- gronden in eeuwigdurende erfpacht, deze worden gewaardeerd tegen registratiewaarde van € 1 per contract.
- gronden in tijdelijke erfpacht, deze worden gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs.

Bijdragen aan investeringen

Op de materiële vaste activa met een economisch nut worden geen bijdragen uit reserves in mindering gebracht. Deze bijdragen worden afzonderlijk op de balans vermeld onder een bestemmingsreserve waaruit de jaarlijkse (extra) kapitaallasten bekostigd worden. Eventuele investeringsbijdragen van derden worden wel direct op de boekwaarde in mindering gebracht.

Gronden en terreinen

Conform het wijzigingsbesluit [BBV](#) van 5 maart 2016 en conform de notitie grondexploitatie van de commissie [BBV](#) is de balanscategorie 'Niet in exploitatie genomen gronden' opgeheven. Deze grondvoorraden zijn sindsdien gerubriceerd onder de maatschappelijke vaste activa ([MVA](#)), onder de categorie 'gronden en terreinen'. We hebben deze activa tegen marktwaarde gewaardeerd. Een deel is als landbouwgrond gewaardeerd en een deel is als op termijn te ontwikkelen grond gewaardeerd tegen de indirecte opbrengstwaarde.

Eventuele verschillen in de waardering als gevolg van verwachte verliezen zijn via een voorziening waardecorrectie in mindering gebracht op de betreffende balanspost.

Investeringen in uitvoering

Het is tijdens de uitvoering van een investeringsproject niet altijd eenvoudig een adequate toedeling naar de te onderscheiden balanscategorieën te maken. Een geforceerde toedeling op balanscategorieën zou leiden tot extra administratieve lasten en verminderd inzicht in de administratie. Deze investeringen worden om die reden verantwoord onder de (tijdelijke) balanscategorie materiële vaste activa in uitvoering. Bij oplevering van het investeringsproject wordt de juiste toedeling verwerkt.

Materiële vaste activa met een economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven

Op grond van het BBV moeten de activa waarvoor een heffing kan worden geheven, afzonderlijk in de balans worden gepresenteerd. Dit betreft de activa met betrekking tot de volgende producten:

- Burgerzaken (leges paspoorten, rijbewijzen etc.)
- Parkeren (parkeerbelasting, -vergunning en -gelden)
- Binnenhavens en Waterwegen (haven- en sluisgelden)
- Handel en Ambacht (marktgeld)

- Afvalverwijdering en -verwerking (afvalstoffenheffing)
- Riolering (rioolbelasting)
- Milieubeheer (bouwleges)

Materiële vaste activa met een maatschappelijk nut

Een wijziging van het *BBV* in 2016 heeft ertoe geleid dat investeringen in materiële vaste activa met maatschappelijk nut sindsdien geactiveerd moeten worden. Voorheen werden overheden hierin vrijgelaten en koos de gemeente Almere ervoor om deze investeringen niet te activeren. Conform de kadernota Vaste Activa beleid zijn de investeringen binnen deze categorie niet met terugwerkende kracht alsnog geactiveerd. Investeringen vanaf het begrotingsjaar 2017 worden geactiveerd. We hanteren hiervoor een ondergrens van € 100.000.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkings en leningen worden opgenomen tegen nominale waarde, eventueel verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Onder de overige leningen worden de vorderingen uit hoofde van eeuwigdurende erfpachtcontracten met een jaarlijkse canon opgenomen tegen contante waarde.

Participaties in het aandelenkapitaal van een *NV* of een *BV* ('kapitaalverstrekkings aan deelnemingen' in de zin van het *BBV*) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Vorderingen onder verband van krediethypothek zijn opgenomen tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Gezien de aard van de vorderingen op particulieren uit (onterechte) uitkeringen, wordt de waardering bepaald op basis van hetgeen verwacht wordt nog te ontvangen in de komende jaren, afgaande op de ervaringscijfers van de afgelopen jaren. De bedragen die de komende 10 jaar nog als ontvangst worden verwacht, zijn als vordering opgenomen en leiden tot bijstelling van de voorziening. Bij de bepaling van de hoogte van de voorziening wordt ten slotte rekening gehouden met het feit dat er een hypothecaire zekerheid is gesteld, indien van toepassing.

Afschrijvingen

De gehanteerde afschrijvingsmethoden zijn lineaire afschrijvingen en annuïtaire afschrijvingen. Op grond wordt niet afgeschreven. De afschrijvingstermijnen voor vaste activa volgens uit de Kadernota vaste activa en bedragen:

Tabel afschrijvingstermijnen

soort investering	afschrijvingstermijn
gronden	geen afschrijving
schoolgebouwen	40 jaar
tijdelijke onderwijshuisvesting met permanente bouwaard	30 jaar
noodlokalen zonder tijdelijke vergunning	15 jaar
noodlokalen met tijdelijke vergunning	5 jaar
semipermanente gebouwen	20 - 25 jaar
overige gebouwen	40 jaar
gww-bouwkundige werken met econ. nut (kunstgrasvelden, parkeerterreinen, etc.)	5 - 15 jaar
gazondelen, sierplantsoen en hagen	15-25 jaar
laanbomen en bos	40-50 jaar
halfverharding	10-15 jaar
overige verhardingen	20-35 jaar
houten kunstwerken	30-35 jaar
betonnen kunstwerken	80 jaar
beschoeiingen, steigers, trailerhellingen en houten damwanden	30-40 jaar
kademuren, stortsteen, blokkenmatten en stalen damwanden	70-90 jaar
sluisdeuren	40 jaar
drainage, riolen, persleiding en gemalen (bouwkundig)	50-60 jaar

soort investering	afschrijvingstermijn
pompen, binnenwerk en machineonderdelen van gemalen	25-30 jaar
bedrijfswagens	6 - 10 jaar
overige vervoermiddelen	3 - 5 jaar
installaties in gebouwen	20 jaar
overige machines en installaties met economisch nut	3-10 jaar
lichtmasten	40-50 jaar
speeltoestellen	10-20 jaar
overige machines en installaties met maatschappelijk nut of voor riolering	10-25 jaar
ICT hardware	2-10 jaar
ICT software	3-10 jaar
kantoorinventaris	5 - 10 jaar
bijdragen aan activa in eigendom van derden	gebruiksduur investering
kosten van onderzoek & ontwikkeling	maximaal 5 jaar
kosten verbonden aan geldleningen	maximaal looptijd van de lening
saldo van agio en disagio	maximaal looptijd van de lening

Annuïtair afschrijven

Op 6 januari 2014 heeft de gemeenteraad besloten om gebouwen met een afschrijvingstermijn hoger dan 20 jaar annuïtair af te schrijven. De overige activa worden lineair afgeschreven (*RV-12/2014*). De afschrijving vangt aan in het jaar na oplevering van het activum. In specifieke gevallen kan het voorkomen dat wordt afgeweken van bovenstaande afschrijvingstermijnen.

Vorraden

De gronden van de gebieden met exploitatiebegroting zijn gewaardeerd tegen de inbrengwaarde, vermeerderd met de bestede bedragen en verminderd met de gerealiseerde opbrengsten wegens uitgifte, gecorrigeerd met het voorlopig resultaat (bij gronden met exploitatiebegroting). Eventuele verschillen in de waardering als gevolg van verwachte verliezen worden via een voorziening waardecorrectie in mindering gebracht op de betreffende balanspost. Zie voor een verdere toelichting de waarderingsgrondslagen met betrekking tot resultaatbepaling.

Vorderingen

Vorderingen, waaronder de vorderingen sociale zaken, worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht.

Gezien de aard van de vorderingen op particulieren uit (onterechte) uitkeringen, wordt de waardering bepaald op basis van hetgeen verwacht wordt nog te ontvangen in de komende 10 jaar afgaande op de ervaringscijfers van de afgelopen jaren. Voor de vorderingen binnen het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (*Bbz*), welke een andere financieringssysteem kennen, wordt 100% als voorziening gehanteerd omdat deze vordering geheel oninbaar is.

Liquide middelen en overlopende activa

Liquide middelen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Onder de overlopende activa zijn ook de nog te verhalen kosten in het kader van facilitair grondbeleid (anterieure overeenkomsten) opgenomen.

Passiva

De passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van enkele voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd. De voorzieningen wegens oninbaarheid, waarde correcties van de materiële vaste activa en bouwgrondexploitaties worden met de boekwaarde van de betreffende actiefpost gesaldeerd. Balanscategorieën die niet van toepassing zijn bij de gemeente Almere, worden omwille van de leesbaarheid niet weergegeven.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserves en bestemmingsreserves.

Binnen de grondexploitaties is er een reserve voorlopige resultaten die is gebaseerd op de tussentijdse resultaatbepaling per complex. Rentebaten en –lasten worden via de resultaatbestemming jaarlijks respectievelijk bij- en afgeschreven. Na afsluiting van een complex/grondexploitatie wordt het werkelijke resultaat overgeboekt naar het gerealiseerd weerstandsvermogen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden in beginsel gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. In afwijking van deze algemene regel wordt de pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders op de contante waarde van de toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

De voorzieningen zijn gebaseerd op de jaarlijkse dotaties via resultaatbepaling vermeerderd met een jaarlijkse inflatiecorrectie en verminderd met onttrekkingen gedurende het boekjaar.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de aflossingen.

De waardering van de verplichting uit hoofde van financial lease van vervoermiddelen vindt plaats tegen contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen zijn opgenomen onder de niet uit de balans blijvende verplichtingen en zijn gewaardeerd tegen de waarde waarvoor een borg- of garantstelling is verstrekt.

5.2 Balans per 31 december 2021

Activa

bedragen x € 1.000	31-12-2021	31-12-2020
VASTE ACTIVA		
<u>immateriële vaste activa</u>		
kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	1.113	964
bijdragen aan activa in eigendom van derden	5.197	5.483
totaal immateriële vaste activa	6.310	6.447
<u>materiële vaste activa</u>		
investeringen met een economisch nut	500.981	486.896
investeringen economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	92.444	93.646
investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte	120.558	101.702
totaal materiële vaste activa	713.983	682.244
<i>- waarvan, in erfpacht</i>	<i>14.266</i>	<i>14.096</i>
<u>financiële vaste activa</u>		
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	15.271	15.271
kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen	3.991	3.991
<i>subtotaal kapitaalverstrekkingen</i>	<i>19.262</i>	<i>19.262</i>
leningen aan deelnemingen	3.512	12.990
leningen aan overige verbonden partijen	1.600	600
<i>subtotaal leningen</i>	<i>5.112</i>	<i>13.590</i>
overige langlopende leningen	7.877	9.239
bijdragen aan activa in eigendom van derden		
<i>subtotaal overige financiële vaste activa</i>	<i>7.877</i>	<i>9.239</i>
totaal financiële vaste activa	32.251	42.091
<i>totaal vaste activa</i>	<i>752.544</i>	<i>730.782</i>
VLOTTENDE ACTIVA		
<u>voorraden</u>		
onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	193.143	231.898
gereed product en handelsgoederen	9	9
totaal voorraden	193.152	231.907
<u>uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
vorderingen op openbare lichamen	44.967	45.795
rekening courant verhouding met het Rijk	11.700	0
rekening courant verhoudingen met niet-financiële instellingen	6.791	6.166
overige vorderingen	31.565	31.019
overige uitzettingen	0	10
totaal uitzettingen	95.023	82.990
<u>liquide middelen</u>	246	376
<u>overlopende activa</u>		
van overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen	18.311	19.263
overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	14.886	5.652
totaal overlopende activa	33.197	24.915
<i>totaal vlottende activa</i>	<i>321.618</i>	<i>340.188</i>
TOTAAL GENERAAL	1.074.162	1.070.970

Passiva

bedragen x € 1.000	31-12-2021	31-12-2020
VASTE PASSIVA		
<u>eigen vermogen</u>		
reserves		
algemene reserve	184.654	210.691
bestemmingsreserves	248.431	228.609
<i>subtotaal reserves</i>	<i>433.085</i>	<i>439.300</i>
gerealiseerd resultaat	-28.975	9.137
totaal eigen vermogen	404.110	448.437
<u>voorzieningen</u>	104.832	71.471
<u>vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</u>		
onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	315.000	345.000
onderhandse leningen van openbare lichamen	20.000	20.000
onderhandse leningen van buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	25.000	25.000
<i>subtotaal onderhandse leningen</i>	<i>360.000</i>	<i>390.000</i>
door derden belegde gelden		0
overige leningen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	1.067	411
waarborgsommen	450	194
totaal vaste schulden	361.517	390.605
<i>totaal vaste passiva</i>	<i>870.458</i>	<i>910.513</i>
VLOTTENDE PASSIVA		
<u>netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</u>		
overige kasgeldleningen	81.900	54.000
banksaldi		
overige schulden	59.746	49.491
totaal netto-vlottende schulden	141.646	103.491
<u>overlopende passiva</u>		
verplichtingen	34.053	35.241
ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	28.005	21.725
overige vooruit ontvangen bedragen	0	0
totaal overlopende passiva	62.058	56.966
<i>totaal vlottende passiva</i>	<i>203.704</i>	<i>160.457</i>
TOTAAL GENERAAL	1.074.162	1.070.970
verstrekke borg- en garantstellingen	1.466.911	1.194.700

5.3 Toelichting op de balans per 31 december 2021

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

bedragen x € 1.000

	boekwaarde		afschrijvingen	boekwaarde
	01-01-2021	investeringen		31-12-2021
Onderzoek Ontwikkeling GREX	964	150		1.113
OBS Het Meesterwerk	2.396		-86	2.310
OBS De Compositie	2.306		-88	2.218
Oranjestad	780		-111	669
totaal	6.447	150	-285	6.310

Materiële vaste activa

Algemeen

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

bedragen x € 1.000

boekwaarde ultimo	2021	2020
investeringen met een economisch nut	500.981	486.896
investeringen met een economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven	92.444	93.646
investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte	120.558	101.702
totaal	713.983	682.244
<i>- waarvan, in erfpacht</i>	<i>14.266</i>	<i>14.096</i>

De gemeente heeft op dit moment twee reserves die worden gebruikt voor de kapitaallasten, te weten de reserve afschrijving investeringen en de reserve afschrijvingen investeringen openbare ruimte. Voor een nadere specificatie van deze reserves wordt verwezen naar de toelichting bij de bestemmingsreserves.

Investeringen met een economisch nut

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde weer van de activa, waarvoor geen heffing kan worden geheven:

bedragen x € 1.000

	boekwaarde	her-	bij	af bijdrage	afschrij-	waarde-	boekwaarde
	01-01-2021	rubicering		derden	vingen	correctie	31-12-2021
gronden en terreinen	138.713	0	5.154	-704		-1.531	141.631
bedrijfsgebouwen	325.839	-3	26.830	-313	-12.660	-945	338.748
grond-, weg-, waterbouw	7.423	20	1.441	-369	-1.001		7.514
vervoermiddelen	1.347		389		-251		1.485
machines, apparaten en installaties	9.631	-773	845	-205	-1.146		8.352
overige materiële vaste activa	3.943	-56	392		-1.028		3.251
totaal	486.896	-812	35.051	-704	-887	-16.086	500.981
<i>in mindering gebrachte voorz.</i>	<i>-115.608</i>					<i>-2.476</i>	<i>-118.084</i>

Onderstaand zal eerst in algemene zin worden ingegaan op de verschillende soorten mutaties (kolommen in de tabel) en de belangrijkste gebeurtenissen hierbinnen. Daarna zullen bij de andere onderdelen alleen de relevante gebeurtenissen worden toegelicht. Verder zal nog apart aandacht worden gegeven aan de categorie 'gronden en terreinen'.

Herrubricering

Er heeft een herrubricering plaatsgevonden van categorie machines, apparaten en installaties waarvoor geen heffing kan worden geheven naar categorie overige materiële vaste activa waarvoor een heffing kan worden geheven van € 0,8 miljoen. Dit betreft voornamelijk inzameldepots (€ 0,7 miljoen) die per abuis onder de verkeerde categorie waren verantwoord.

Vermeerderingen

Dit betreffen de investeringen die in 2021 zijn gedaan.

bedragen x € 1.000

investeringsproject	gronden en terreinen	bedrijfs gebouwen	grond-, weg- waterbouw	vervoer middelen	machines, apparaten en instal.	ov. materiële vaste activa	totaal
Gronden	2.650						2.650
Cultuurhuis Baltimoreplein 106-108	621	383					1.004
Aankoop&Verbouwing Razeil 5-9 TOH	391	3.311					3.702
De Duinvlinder	496						496
De Zeeraket	330	5.488					5.818
Brandweerkazerne Poort		3.659					3.659
Fanny Blankers-Koenpark	323		843				1.166
Kunstpaviljoen (Floriade)		1.803					1.803
Internationale Campus Annapark		2.668					2.668
Sportgebouw ASC		1.310					1.310
Renovatie Sluis Garage		1.209					1.209
De Verwondering		1.156					1.156
Vervanging dak en gevel Sporthal Waterwijk en Buiten		1.756					1.756
Uitbreiding Paul Kleestraat		976					976
16 kl. school Oosterwold	180	894					1.074
felsdakbanen Het Vlechtwerk		572					572
Duinschool De Duinvlinder		507					507
bouwVillageFlevoCampus		483					483
Hekwerk AS'80 vervanging			384				384
Elektrische auto's				362			362
Camera's Stadstoezicht					434		434
Zonnepanelen					141		141
Mobiele telefoons						165	165
Kunst in de openbare ruimte						126	126
Overig	163	656	214	27	270	101	1.430
totaal	5.154	26.830	1.441	389	845	392	35.051

Verminderingen

De verminderingen worden veroorzaakt door:

- € 0,2 miljoen mutaties in de MVA gronden. Deze worden nader toegelicht onder het kopje gronden en terreinen;
- € 0,5 miljoen mutaties erfpachtgronden;

Bijdrage derden en afschrijvingen

Afschrijvingen vinden plaats conform de kadernota Vaste activa beleid. Bijdragen van derden worden in mindering gebracht op het activum.

Waardecorrectie

Een voorziening waardecorrectie wordt in mindering op het activum gebracht wanneer de duurzame marktwaarde lager ligt dan de historische boekwaarde. Er heeft een extra storting van € 0,9 miljoen plaatsgevonden in de voorziening waardecorrectie commercieel vastgoed. Dit komt doordat uit een taxatie is gebleken dat de marktwaarde van het gebouw lager is dan de boekwaarde.

Gronden en terreinen

De gronden, waarvoor geen grondexploitatie is en waarop geen vastgoed staat, zijn ondergebracht in de materiële vaste activa. Daarbij onderscheiden we twee soorten waarderingen:

Grond in de materiële vaste activa met een actuele waardering (MVA indirecte opbrengstwaarde).

In Almere betreffen dit gronden die pas na 10 jaar in exploitatie (uitgifte) komen. Na deze periode hebben deze gronden nog een doorlooptijd van 10 tot 15 jaar. De waardering is gedaan op basis van exploitatieberekeningen met voorzichtige parameters.

Grond in de materiële vaste activa met een landbouwwaardering (MVA landbouw).

Deze grond heeft geen exploitatieberekening, maar een vaste waardering van € 10,50 per m². Naar huidige inschatting hebben deze gronden geen bestemming tot 2041.

Tabel gronden en terreinen

In de onderstaande tabel is de mutatie van de boekwaarde zichtbaar gemaakt:

bedragen x € 1 miljoen

	boekwaarde 01-01-2021	mutatie	boekwaarde 31-12-2021
<i>bestaande voorraad</i>	58,7	3,1	61,8
actuele waarde			
Overgooi	5,5		5,5
Vogelhorst	4,9		4,9
Pampus Hout I&III (rechts)	33,0		33,0
overig	0,4	-0,4	0,0
<i>subtotaal actuele waarde</i>	43,8	-0,4	43,4
voorziening waardecorrectie (landbouwwaardering)			
landbouwwaarde			
Overgooi	56,2	2,2	58,4
Stadscentrum Noord-Oost 2F7	0,8		0,8
Kruidenwijk ZO	-0,5		-0,5
Hout Midden 1e fase	0,7	-0,2	0,5
OG Hout	0,9		0,9
Voortuin	11,9	-0,2	11,7
Pampus II	9,3		9,3
Nobelhorst	1,5		1,5
Stichtsekant	13,1		13,1
Twentsekant	42,1		42,1
De Vaart IV/VI	11,6		11,6
<i>subtotaal landbouwwaarde</i>	147,6	1,8	149,4
<i>voorziening waardecorrectie</i>	-111,4	-1,5	-112,9
<i>totaal bruto boekwaarde</i>	250,1	4,5	254,8
<i>totaal correctie</i>	-111,4	-1,5	-112,9
netto boekwaarde	138,7	3,0	141,7

Mutaties

De grootste mutatie van € 2,2 miljoen betreft Overgooi. Dit komt doordat 5 hectare gronden uit exploitatie zijn gehaald. Deze grond was in het verleden toegevoegd aan de grondexploitatie voor de realisatie van een manege, maar dat ging niet door. Sindsdien is er geen concrete belangstelling geweest voor deze grond.

We hebben niet de verwachting dat deze kavel binnen de looptijd van de grondexploitatie verkocht zal worden. Daarom wordt de kavel weer overgebracht naar de materiële vaste activa. Wanneer er een concreet initiatief komt, kunnen de gronden administratief weer in exploitatie worden genomen.

Voorziening waardecorrectie

bedragen x € 1 miljoen

	boekwaarde 31-12-2021	voorziening	boekwaarde 31-12-2021
<i>bestaande voorraad</i>	61,8		61,8
actuele waarde			
Overgooi	5,5		5,5
Vogelhorst	4,9		4,9
Pampus Hout I&III (rechts)	33,0		33,0
<i>subtotaal actuele waarde</i>	43,4	0,0	43,4
landbouwwaarde			
Overgooi	58,4	-44,6	13,8
Stadscentrum Noord-Oost 2F7	0,8		0,8
Kruidenwijk ZO	-0,5		-0,5
Hout Midden 1e fase	0,5		0,5
OG Hout	0,9	-0,1	0,8
Voortuin	11,7	-7,8	3,9
Pampus II	9,3	-8,5	0,8
Nobelhorst	1,5	-1,3	0,2
Stichtsekant	13,1	-9,1	4,0
Twentsekant	42,1	-35,4	6,7
De Vaart IV/VI	11,6	-6,1	5,5
<i>subtotaal landbouwwaarde</i>	149,4	-112,9	36,5
netto boekwaarde	254,6	-112,9	141,7

Activa waarvoor een heffing kan worden geheven

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde weer van de activa, waarvoor een heffing kan worden geheven:

bedragen x € 1.000

	boekwaarde 01-01-2021	her- rubricering	bij	af bijdrage derden	afschrij- vingen	boekwaarde 31-12-2021
gronden en terreinen	5.128					5.128
bedrijfsgebouwen	67.347				-1.699	65.648
grond-, weg-, waterbouw	1.338		754	-669	-149	1.274
vervoermiddelen	5.224	23	955		-1.081	5.121
machines, apparaten en installaties	10.201	24	452		-784	9.893
overige materiële vaste activa	4.408	786	1.188		-1.002	5.380
totaal	93.646	833	3.349	0	-669	92.444

Herrubricering

Er heeft een herrubricering plaatsgevonden van categorie machines, apparaten en installaties waarvoor geen heffing kan worden geheven naar categorie overige materiële vaste activa waarvoor een heffing kan

worden geheven van € 0,8 miljoen. Dit betreft voornamelijk inzameldepots (€ 0,7 miljoen) die per abuis onder de verkeerde categorie waren verantwoord.

Vermeerderingen

Dit betreffen de investeringen die in 2021 zijn gedaan.

bedragen x € 1.000

investeringsproject	grond-, weg- waterbouw	vervoer- middelen	machines, apparaten en instal.	ov. materiële vaste activa	totaal
parkeerterreinen	74				74
riolering	669				669
inzamelvoertuigen		955			955
garage apparatuur Almere Stad en Buiten			335		335
inzameldepots (ondergronds en bovengronds)				1.141	1.141
overige	11	0	117	47	175
totaal	754	955	452	1.188	3.349

Materiële vaste activa in erfpacht

Het verloop van de boekwaarde is als volgt:

bedragen x € 1.000

	boekwaarde 01-01-2021	correctie boekwaarde	bij	af boekwaarde 31-12-2021	
gronden en terreinen	14.096		701	-531	14.266
totaal	14.096	0	701	-531	14.266

In 2021 zijn nieuwe erfpachtcontracten aangegaan voor € 0,7 miljoen. Daarnaast hebben we erfpachtgronden verkocht voor € 0,5 miljoen.

Investeringen met een maatschappelijk nut in de openbare ruimte

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de boekwaarde weer van de activa, investeringen met maatschappelijk nut in de openbare ruimte:

bedragen x € 1.000

	boekwaarde 01-01-2021	her- rubricering	bij	af bijdrage derden	afschrij- vingen	boekwaarde 31-12-2021
gronden en terreinen	121					121
grond-, weg-, waterbouw	99.615	1.946	20.118	-413	-2.051	119.215
machines, apparaten en installaties	2.061	-2.061	1.222			1.222
overige materiële vaste activa	-95	95				0
totaal	101.702	-20	21.340	0	-2.051	120.558

Herrubricering

Per abuis zat er een telfout in de vorige jaarrekening. Hier door vindt er een herrubricering van € 1,3 miljoen plaats vanuit de categorie grond-, weg-, waterbouw naar de categorie machines, apparaten en installaties (€ 1,2 miljoen) en de categorie overige materiële vast activa (€ 0,1 miljoen). Daarnaast heeft er in 2021 heeft er een herrubricering plaatsgevonden van de categorie machines, apparaten en installaties naar de categorie grond-, weg-, waterbouw van € 3,3 miljoen. Dit betreft de investeringen om de openbare verlichting om te zetten naar LED verlichting (€ 2,6 miljoen) en verkeerslichten (€ 0,7 miljoen).

Vermeerderingen

Dit betreffen de investeringen die in 2021 zijn gedaan.

bedragen x € 1.000

investeringsproject	grond-, weg- waterbouw	machines, apparaten en instal.	totaal
Vervanging diverse bruggen	1.854		1.854
Rondje Weerwater	5.324		5.324
Station en omgeving	2.590		2.590
Regenboogbuurt	1.639		1.639
Stedenwijk midden/zuid	1.500		1.500
Havenkom herinrichting	1.957		1.957
Bomen - Essen	325		325
Project Almere Centrum	1.537		1.537
Spelen 2019-2022	520		520
steiger 20.01 Stad	501		501
Kustz. Almere Poort/Duin	415		415
Openbare verlichting naar LED	300	1.051	1.351
Overig	1.656	171	1.827
totaal	20.118	1.222	21.340

Financiële vaste activa

Algemeen

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het boekjaar wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	bij	af	waarde- correctie	31-12-2021
kapitaalverstrekkingen aan					
deelnemingen	15.271				15.271
overige verbonden partijen	3.991				3.991
leningen aan					
deelnemingen	12.990	24.779		-34.257	3.512
overige verbonden partijen	600	1.600	-600		1.600
overige langlopende leningen	9.239	1.338	-2.339	-412	7.877
totaal	42.091	27.767	-2.939	-34.669	32.250
<i>hierop in mindering gebrachte voorzieningen</i>	<i>-18.196</i>			<i>-34.669</i>	<i>-52.859</i>

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

De kapitaalverstrekking bestaat uit aandelen in:

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	bij	af	waarde- correctie	31-12-2021
Alliander NV (794.720 aandelen)	40				40
BNG NV (3.432 aandelen; 0,006%)	8				8
Floriade 2022 BV (1.000 aandelen; 100%)	1				1
OMALA NV (25 aandelen; 33,3%)	25				25
Vitens NV (366.175 aandelen; 6,3%)	15.197				15.197
totaal	15.271	0	0	0	15.271

Kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen

De kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen zijn:

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	bij	af	waarde-correctie	31-12-2021
C.V. ontwikkeling Maatschappij Airport Garden City	1.000				1.000
VOF IbbA Ymere	204				204
VOF IbbA de Key	2.787				2.787
totaal	3.991	0	0	0	3.991

C.V. ontwikkeling Maatschappij Airport Garden City

De gemeente Almere is voor 1/3e aandeelhouder in de [CV](#) Airport Garden City ([OMALA](#)). De gemeente heeft een aandelenkapitaal gestort van € 1 miljoen en heeft leningen verstrekt, waarbij de grond als (gedeeltelijk) onderpand dient.

VOF IbbA Ymere

De gemeente Almere en Ymere dragen beide het risico van de [IbbA](#) start-financieringen in Nobelhorst. Hiervoor is in 2020 een storting gedaan aan vof [IbbA](#) Ymere .

VOF IbbA de Key

Dit betreft een storting in 2020 aan vof [IbbA](#) per kavel om een eventueel verschil tussen waardestijging van de woning en het rentepercentage te kunnen afdekken.

Leningen aan deelnemingen

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	bij	af	waarde-correctie	31-12-2021
Floriade 2022 BV	12.990	21.267		-34.257	0
Alliander	0	3.512			3.512
totaal	12.990	24.779	0	-34.257	3.512

Lening Floriade 2022 BV

In 2021 heeft de gemeente een lening verstrekt aan de Floriade [BV](#) van € 21,3 miljoen. Hiermee komt de totale lening aan de Floriade [BV](#) op € 42,9 miljoen. De leningen worden verstrekt op basis van de door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders ([AVA](#)) goedgekeurde jaarbegroting en meerjarenbegroting van de Floriade [BV](#), passend binnen het financiële kader dat is meegegeven door de raad. Sinds de opening van het evenement blijven de bezoekersaantallen achter op de verwachting. De Floriade BV heeft hierop de raming van de bezoekersaantallen geactualiseerd zoals is toegelicht in het raadsvoorstel "Floriade – Aanpassing business case en risicoreserve naar aanleiding van bezoekersaantallen". Door de daling van het aantal bezoekers zijn ook de verwachte ticketinkomsten naar beneden bijgesteld. Door deze bijstelling is de verwachting dat de verstrekte lening tot en met 31-12-2021 niet meer terugbetaald kan worden. Om deze reden is de lening afgewaardeerd.

Lening Alliander

In 2021 is een lening verstrekt van € 3,5 miljoen aan Alliander. Hiermee heeft de raad ingestemd (RV-95/2021). De gemeente is aandeelhouder van Alliander. Alliander beheert onder andere in Almere het gas- en elektriciteitsnetwerk. Om de overgang naar een duurzame energievoorziening (energietransitie) te kunnen maken heeft Alliander deze lening nodig.

Hierop in mindering gebrachte voorziening

Op de lening die in bovenstaande is opgenomen is de volgende waardecorrectie voorziening in mindering gebracht :

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	bij	af	waarde-correctie	31-12-2021
Floriade 2022 BV	-8.650			-34.257	-42.907
hierop in mindering gebrachte voorzieningen	-8.650	0	0	-34.257	-42.907

De waardecorrectie voorziening is in 2021 verhoogd met de volgende bedragen:

- € 11,4 miljoen: Er is door de raad extra budget beschikbaar gesteld voor het evenement ([RV-57/2021 Benodigde extra budget n.a.v. kostenraming tijdelijke inrichting Floriade](#)).
- € 7,3 miljoen: We hebben € 7,3 miljoen uit de saldireserve onttrokken om tekorten bij de Floriade te dekken. Het gaat om de risico's en tekorten uit het raadsvoorstel voortgangspresentatie Floriade (RV-20/2022).
- € 14,5 miljoen: De verwachte bezoekersaantallen zijn geactualiseerd (raadsbrief 'Aanpassing businesscase en risicoreserve Floriade naar aanleiding van bezoekersaantallen'). Hierdoor zijn de ticketinkomsten naar beneden bijgesteld.

Leningen aan overige verbonden partijen

De verstrekte leningen aan overige verbonden partijen zijn:

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	bij	af	waarde-correctie	31-12-2021
ontwikkeling Maatschappij Airport Garden City C.V.	600	1.600	-600		1.600
totaal	600	1.600	-600	0	1.600

In 2011 is de Ontwikkeling Maatschappij Airport Garden City C.V. opgericht, waarin de provincie Flevoland en de gemeenten Lelystad en Almere optreden als commanditaire vennoot. In die hoedanigheid heeft de gemeente Almere leningen verstrekt voor plankosten en de aankoop van grond. De gemeente Almere is juridisch eigenaar van een deel van de grond en de Ontwikkeling Maatschappij Airport Garden City C.V. is economisch eigenaar. In 2021 is er een nieuwe lening verstrekt van € 1,6 miljoen en is er € 0,6 miljoen afgelost.

Overige langlopende leningen

Het openstaande bedrag betreft de volgende leningen:

Tabel langlopende leningen

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	bij	af	waarde-correctie	31-12-2021
krediethypotheek cliënten	377	66	-22	-7	414
leningen verstrekt via Zelfstandigen Loket Flevoland (ZLF)	806	1.177	-860	-405	718
stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn 2341) Bereikbare Koopwoningen Almere	729		-68		661
SVn 2343 fonds Opstapwoningen Almere	115		-8		107
SVn 2344 startersfonds VROM	1.531		-427		1.104
SVn 2345 startersfonds Almere	1.547		-310		1.237
SVn 2346 duurzaamheidslening	1.606		-346		1.260
SVn 2347 stimuleringslening	125	145	-45		225
lening garantiefonds Plankosten Bouwgroepen	253		-253		0
Kredietbank Nederland	2.150				2.150
Woningabonnement BV	0				0
	9.239	1.388	-2.339	-412	7.876

Tabel hierop in mindering gebracht voorzieningen

Op de leningen die in bovenstaande zijn opgenomen zijn de volgende waardecorrectie voorzieningen in mindering gebracht:

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	bij	af	waarde- correctie	31-12-2021
krediethypotheek cliënten	-42	-7			-49
leningen verstrekt via Zelfstandige Loket Flevoland	-9.147	-756	351		-9.552
Woningabonnement BV	-350				-350
totaal	-9.539	-763	351	0	-9.951

Krediethypotheek cliënten

Dit zijn de verstrekte krediethypotheek aan de cliënten van Sociaal Domein.

Het saldo aan uitstaande leningen voor krediethypotheek bedraagt ultimo 2021 nominaal € 460.000.

In verband met de samenstelling van de doelgroep is een voorziening oninbaarheid getroffen van € 49.000.

Dit resulteert in een vorderingspositie van € 414.000. In 2021 is een bedrag van € 66.000 aan nieuwe krediethypotheek verstrekt en is € 22.000 aan aflossingen ontvangen. Er zijn geen leningen als oninbaar afgeboekt ten laste van de voorziening.

Leningen verstrekt via Zelfstandigen Loket Flevoland

Via het Zelfstandigenloket Flevoland zijn leningen verstrekt aan cliënten in het kader van de [Bbz](#)-regeling.

Het saldo aan uitstaande leningen via het Zelfstandigenloket Flevoland bedraagt ultimo 2021 nominaal

€ 10,3 miljoen. Gelet op de samenstelling van de doelgroep is een voorziening oninbaarheid getroffen van € 9,5 miljoen.

Voor circa € 0,7 miljoen worden de openstaande leningen als courant aangemerkt. Verder is in 2021 een bedrag van € 1,2 miljoen aan nieuwe kredieten verstrekt. Op de uitstaande leningen is aan aflossingen € 0,9 miljoen ontvangen en een bedrag van € 351.000 als oninbaar afgeboekt.

SVN-leningen

De via de Stimuleringsfonds Volkshuisvesting ([SVN](#)) verstrekte leningen zijn zogenaamde revolving funds, wat betekent dat in principe vanuit de aflossing van leningen, nieuwe leningen worden gefinancierd. Onder de kop "beschikbaar 31-12-2021" zijn de bedragen vermeld, die per fonds in beginsel beschikbaar zijn voor de verstrekking van nieuwe leningen. Dit saldo is verantwoord onder de balanspost rekening-courant niet-financiële instellingen.

In onderstaande opstelling wordt dit samengevat.

Tabel SVN Fondsen

bedragen x € 1.000

naam fonds	1-1-2021	nieuwe leningen	aflossing leningen	31-12-2021	beschikbaar 31-12-2021
1. fonds Bereikbare Koopwoningen	729		-68	661	444
2. fonds Opstapwoningen	115		-8	107	82
3. startersfonds VROM	1.531		-427	1.104	1.302
4. startersfonds Almere	1.547		-310	1.237	1.283
5. duurzaamheidslening	1.606		-346	1.260	1.687
6. stimuleringslening	125	145	-45	225	173
totaal SVN fondsen	5.654	145	-1.204	4.595	4.971

Toelichting op SVN Fondsen

Vanuit de eerste vier fondsen wordt een (starters)lening verstrekt aan huishoudens met een laag inkomen die financiering van de koop van een huis niet volledig zelf rond kunnen krijgen. De fondsen liggen in elkaars verlengde en lopen via diverse tranches in elkaar over.

De duurzaamheids-/stimuleringslening is onderdeel van het Energiefonds, waarin de Almeerse ambitie is

ondergebracht om vanaf 2022 energie neutraal te zijn. Met de duurzaamheidslening kunnen woningeigenaren, huurders van bestaande woningen en particulier opdrachtgevers van nieuwbouwwoningen, onder voorwaarden, tussen € 2.500 en € 25.000 lenen voor energieverbetermaatregelen. Met de stimuleringslening kunnen scholen, verenigingen en bedrijven, onder voorwaarden, tussen de € 5.000 en € 100.000 lenen voor energieverbetermaatregelen.

Lening Garantiefonds Plankosten Bouwgroepen

Dit fonds is bedoeld voor de zogenaamde Bouwgroepen (collectief particulier opdrachtgeverschap). In de planfase, die loopt van de start van het initiatief tot het moment dat de bouwvergunning wordt verleend of de grond wordt geleverd, maakt een bouwgroep al behoorlijke kosten zonder dat deze (vanwege het ontbreken van een onderpand) al door een hypotheek kunnen worden gefinancierd. De lening is in 2021 afgelost.

Kredietbank Nederland

Burgers die niet kunnen lenen bij een reguliere bank kunnen op basis van de Participatiewet via de bijzondere bijstand in aanmerking komen voor een leenbijstand. Dit krediet kan de gemeente zelf beschikbaar stellen of laten verstrekken door een kredietbank.

De kredietbank heeft hiervoor aan de gemeente Almere een lening gevraagd van in totaal € 2,15 miljoen, € 0,85 miljoen t.b.v. sociale kredietverlening en € 1,3 miljoen ten behoeve van *Bbz*-kredieten.

Woningabonnement BV

Dit betreft een lening aan Woningabonnement *BV (WOAB)* om indien gewenst de mogelijkheid aan particuliere woningeigenaren te geven zonder eigen investering een pakket van energiemaatregelen te nemen. De gemeente heeft in 2019 een achtergestelde lening (risicodragend) beschikbaar gesteld van € 350.000 als (risicodragend) vreemd vermogen welke revolverend kan worden ingezet met een looptijd van 15 jaar tegen 0% rente.

Flottende activa

Algemeen

De op de balans opgenomen flottende activa zijn nader onderverdeeld naar:

- voorraden;
- uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan een jaar;
- liquide middelen;
- overlopende activa.

Vorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

- onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie;
- gereed product en handelsgoederen.

In deze toelichting wordt alleen ingegaan op de bouwgronden in exploitatie.

Verloop boekwaarde bouwgronden

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2021 het volgende overzicht worden weergegeven: bedragen x € 1 miljoen

	2021	2020
bruto boekwaarde ultimo voorgaand jaar	292,0	333,1
gerealiseerde opbrengsten	-105,8	-140,2
gerealiseerde kosten	62,4	65,6
<i>subtotaal bruto boekwaarde</i>	<i>248,6</i>	<i>258,5</i>
mutaties MVA gronden	-1,8	7,0
winstneming & afsluitingen	9,5	26,5
<i>bruto boekwaarde</i>	<i>256,3</i>	<i>292,0</i>
voorzieningen negatieve grondexploitatie	-63,2	-60,1
netto boekwaarde	193,1	231,9

Toelichting op mutaties

De mutaties betreffen de gerealiseerde opbrengsten uit 2021, investeringen en winstneming. Van de nog actieve grondexploitatie is er geen grondexploitatie meer die nog langer doorloopt dan de wettelijke richtlijn van 10 jaar.

In de paragraaf grondbeleid is een uitgebreide toelichting opgenomen van scenario's inclusief de risico's, onzekerheden en onderbouwing van gemaakte keuzes en schattingen. Voor een goed inzicht in de balanspositie is het lezen van deze paragraaf noodzakelijk.

Voorziening negatieve grondexploitatie

De voorziening voor de negatieve grondexploitatie is per saldo met ongeveer € 3,1 miljoen verhoogd. Dit komt doordat de grondexploitatie Columbuskwartier dit jaar is afgesloten. Het restant investeringsbudget van € 0,7 miljoen is overgebracht naar de grondexploitatie Verspreide Percelen waarvoor een verliesvoorziening is gevormd. Daarnaast is ook de verliesvoorziening voor de grondexploitatie De Vaart 4/6 opgehoogd met € 0,7 miljoen. Voor het project Almeersepoort Nationaal Park Nieuw Land wordt een fietspad in de randzone van de Vaart gerealiseerd. De aanlegkosten van het fietspad is opgenomen en uitgevoerd via de grondexploitatie de Vaart IV/VI waardoor het saldo van deze grondexploitatie is verslechterd. Ook is de grondexploitatie van de toekomstige woonwijk op het Floriade terrein (Hortus) opgehoogd met € 1,3 miljoen. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Floriade.

Tegenover de ophogingen van de voorziening staan ook nog een aantal verlagingen van de verliesvoorzieningen. De grootste betreffen Europakwartier West en Camping het Schateiland. Voor Europakwartier west komt dit doordat de grondprijzen gestegen zijn waardoor er minder verlies wordt verwacht. Voor Camping Schateiland geldt dat deze grondexploitatie is afgesloten waardoor de voorziening niet meer nodig is. Het resultaat van deze grondexploitatie is betrokken bij de winstafdracht.

Tabel voorziening negatieve grondexploitaties

bedragen x € 1 miljoen

grex	01-01-2021	bij	af	31-12-2021
Almere Poort				
Europakwartier West	10,9	0,0	-0,4	10,5
Cascadepark West	8,8	0,0	-0,1	8,7
Hogekant	11,9	0,0	-0,1	11,8
Lagekant	5,5	0,3	0,0	5,8
Columbuskwartier	0,0	0,7	0,0	0,7
overige grondexploitaties				
verbreding A6	0,9	0,2	0,0	1,1
Dubbeldekker	0,1	0,0	0,0	0,2
Camping Schateiland	0,4	0,0	-0,4	0,0
Internationale school Annapark	0,2	0,1	0,0	0,3
De Vaart 1/2/3	0,1	0,0	0,0	0,2
Buitenhout	0,1	0,0	-0,1	0,0
De Overloop	0,2	0,0	0,0	0,2
Wandellaan	0,7	0,0	0,0	0,7
3Q Havenkom	0,2	0,0	0,0	0,2
De Vaart 4/6	1,7	0,7	0,0	2,4
Almere Buiten centrum	2,2	0,0	-0,1	2,1
Floriade	16,2	1,3	0,0	17,5
overige	0,0	1,0	0,0	1,0
totaal	60,2	4,3	-1,1	63,3

Ramingen Meerjarenprognose Grondexploitaties Almere (MPGA)

De ramingen zijn gebaseerd op de herziening 2021 met prijspeil 1-1-2022, waarbij de berekende bedragen gebaseerd zijn op basis van het zogenoemde ambitie scenario. De gehanteerde berekeningswijzen en parameters worden verder uiteengezet in de paragraaf Grondbeleid van deze jaarrekening en in het MPGA 2022.

De geraamde nog te maken kosten en opbrengsten

De nog te maken kosten in de lopende grondexploitaties zijn, inclusief rente en fondsvorming, geraamd op € 619 miljoen. De grootste componenten betreffen de civieltechnische investeringen (bouw- en woonrijp maken) € 448 miljoen en de plankosten van € 92 miljoen.

Naar verwachting zal nog € 1,2 miljard aan opbrengsten worden gerealiseerd.

Het begrote eindresultaat en wijze waarop de nadelig resultaten zijn opgevangen

Het geraamde eindresultaat van alle lopende grondexploitaties heeft een eindwaarde van € 374 miljoen.

Voor de negatieve grondexploitaties is een voorziening getroffen van € 45,9 miljoen.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

bedragen x € 1.000

soort vordering	saldo 31-12-2021		saldo 31-12-2020	
	nominaal	waarvan inbaar	nominaal	waarvan inbaar
<i>vorderingen op openbare lichamen</i>	44.967	44.967	45.795	45.795
<i>rekening-courant verhouding met het Rijk</i>	11.700	11.700	0	0
rekening-courant niet-financiële instellingen				
Aankoop Centrale Flevoland	0	0	-695	-695
Schoolbesturen	2	2	-13	-13
zorgkantoor Stipter	0		0	0
parkeerexploitant (P1)	657	657	98	98
Sociale Verzekeringsbank (SVB)				
stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVn)	4.971	4.971	3.796	3.796
zelfstandigen Loket Flevoland (ZLF)	1.161	1.161	2.981	2.981
<i>rekening-courant niet-financiële instellingen</i>	6.791	6.791	6.167	6.167
overige vorderingen				
gemeentelijke belastingen	14.653	9.890	14.332	9.279
leenbijstand, terugvordering uitkeringen etc.	22.191	4.901	24.069	4.979
restcategorie	20.856	16.773	20.685	16.761
<i>overige vorderingen</i>	57.700	31.564	59.086	31.019
<i>overige uitzettingen</i>	0	0	10	10
Totaal	121.158	95.022	111.058	82.991
<i>voorziening oninbaarheid</i>	26.136		27.269	

Vorderingen op openbare lichamen

Onder de vorderingen op openbare lichamen is ultimo 2021 een bedrag opgenomen van € 32,1 miljoen voor de declaratie bij de Belastingdienst op het BTW-compensatiefonds en *btw* over 2021. Daarnaast is een bedrag opgenomen van € 3,5 miljoen als vordering op het Rijksvastgoedbedrijf voor verkochte gronden in Oosterwold. Deze gronden worden aangekocht van het Rijksvastgoedbedrijf en doorgeleverd aan derden. Periodiek wordt er afgerekend, dit zijn de laatste transacties van 2021.

Rekening-courant verhouding met het Rijk

Eind december heeft er een grote grondtransactie plaatsgevonden. Hierdoor kwam ons banksaldo boven de wettelijke norm van schatkistbankieren. Om deze reden moesten wij een bedrag van € 11,7 miljoen overmaken naar de bankrekening bij het Ministerie van Financiën. Dit bedrag blijft voor ons beschikbaar. Zie ook de toelichting onder het kopje schatkistbankieren.

Rekening-courant niet-financiële instellingen

De rekening-courant verhouding met het *SVn* is verder toegelicht onder de Overige langlopende leningen.

Overige vorderingen

Onder de restcategorie overige vorderingen (€ 20,9 miljoen nominaal) zijn onder andere vorderingen inzake grondverkoop (€ 7,9 miljoen), Wabo-leges (€ 2,0 miljoen) huurbaten en onderhoud schoolbesturen (€ 3,0 miljoen), verhuur sportaccommodaties (€ 0,8 miljoen) en Floriade Almere 2022 BV (€ 0,7 miljoen) opgenomen. Het inbare bedrag van de overige vorderingen is berekend door rekening te houden met het risico van (gedeeltelijke) terugbetaling van betwiste, reeds betaalde vorderingen alsmede met het risico van oninbaarheid.

Schatkistbankieren

De Wet verplicht schatkistbankieren schrijft voor dat de (liquide) middelen van decentrale overheden, gerekend over een heel kwartaal, onder een bepaald drempelbedrag moeten blijven. Als het

drempelbedrag wordt overschreden, moeten de overtollige middelen worden aangehouden in de schatkist van het Rijk. In 2021 zijn we gedurende het hele jaar onder het drempelbedrag gebleven.

Het drempelbedrag voor het 1^e halfjaar is vastgesteld op 0,75% van het begrotingstotaal per 1 januari van het dienstjaar tot € 500 miljoen, plus 0,2% van het deel dat het begrotingstotaal van € 500 miljoen overschrijdt. Vanaf 1 juli 2021 is de berekeningswijze van het drempelbedrag gewijzigd.

Voor het 2^e halfjaar is het drempelbedrag vastgesteld op 2% van het begrotingstotaal per 1 januari van het dienstjaar tot € 500 miljoen, plus 0,2% van het deel dat het begrotingstotaal van € 500 miljoen overschrijdt. Voor de gemeente Almere komt dit neer op circa € 4,7 miljoen voor het 1^e halfjaar 2021 en circa € 11 miljoen voor het 2^e halfjaar 2021. Eind 2021 kwam het saldo boven het drempelbedrag. Hierdoor is er € 11,7 miljoen aangehouden in de schatkist van het Rijk (zie rekeningcourant verhouding met het Rijk).

bedragen x € 1.000

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
drempelbedrag	4.728	4.728	10.978	10.978
gemiddeld banksaldo	173	478	23	46
ruimte onder het drempelbedrag	4.555	4.250	10.955	10.932

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2020
kassaldi	7	8
banksaldi	239	368
totaal	246	376

Overlopende activa

Onder de nog te ontvangen bedragen zijn vorderingen verantwoord, voor geleverde prestaties waarvoor nog geen factuur is verzonden. Ook zijn hier subsidies en bijdragen verantwoord, waarvoor in 2021 nog geen vaststellings- of uitbetalingsbeschikkingen zijn ontvangen. Bij vooruitbetaalde bedragen worden de bijbehorende prestaties later aan de gemeente geleverd.

De post overlopende activa kan als volgt onderverdeeld worden:

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	her- rubricering	bij	af	31-12-2021
van overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen	18.186	1.077	18.194	-19.146	18.311
aan overheidslichamen vooruitbetaalde bedragen	1.077	-1.077			0
overige nog te ontvangen bedragen	3.191	0	6.659	-1.386	8.464
overige vooruitbetaalde bedragen	2.460	0	7.028	-3.066	6.422
voorschotten	0				0
totaal	24.914	0	31.881	-23.598	33.197

Onderstaand is per categorie een specificatie opgenomen.

Van overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	her- rubricering	bij	af	31-12-2021
Europese overheidslichamen	775		305	-775	305
het Rijk	17.226		17.935	-17.226	17.935
overige Nederlandse overheidslichamen	185	1.077	-46	-1.146	70
totaal	18.186	1.077	18.194	-19.146	18.310

Overige nog te ontvangen bedragen

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	her- rubricering	bij	af	31-12-2021
afvalverwerking	1.107		678	-69	1.716
VPB	580		285	-292	573
OZB	174		150	-174	150
Stipter	192			-20	172
Toeristenbelasting	182		526	-182	526
Woningnet	539		539	-539	539
Exploitatievergoeding OV	600		300	-300	600
Beschikbaarheidsvergoeding OV	945			-945	0
Floriade	0			516	516
Kwijtschelding deel huur	0		509	-509	
BTW	-1.600		1.608	1.600	1.608
Veiligheidsregio Flevoland	0		859	0	859
overige	472		1.205	-472	1.205
totaal	3.191	0	6.659	-1.386	8.464

Aan overheidslichamen vooruitbetaalde bedragen

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	her- rubricering	bij	af	31-12-2021
Floriade werkt! t.b.v. de innovatie werkplaats	1.077	-1.077			0
totaal	1.077	-1.077	0	0	0

Overige vooruitbetaalde bedragen

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	her- rubricering	bij	af	31-12-2021
ICT contracten en licenties	732		1.032	-732	1.032
bijdrage omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek Q1	344			-344	0
contributie VNG	285			-285	0
Stad en Natuur	330			-330	0
Dierenasiel Almere	127			-127	0
Stichting Cultuurfonds Almere	200			-200	0
Floriade werkt! t.b.v. de innovatie werkplaats	0		485		485
Floriade	0		1.213		1.213
Anterieure overeenkomsten	157		1.038	-606	589
Regionaal Energieloket	0		300		300
ASG	0		127		127
Windesheim	0		608		608
GGD Flevoland	0		1.231		1.231
Diverse meerjarige subsidies deel 2022 (< € 100.000)			366		366
overige	285		628	-442	471
Totaal	2.460	0	7.028	-3.066	6.422

Eigen vermogen

Algemeen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de reserves en het gerealiseerd resultaat van de algemene dienst in 2021. Het eigen vermogen is als volgt opgebouwd:

bedragen x € 1.000

soort reserve	saldo 01-01-2021	resultaat bestemming	stortingen	onttrekking afschrijving	onttrekking overig	resultaat 2021	saldo 31-12-2021
Algemene Reserves	100.858	0	43.929	0	-48.573	0	96.215
Algemene Reserves- grondbedrijf	109.832	0	12.853	0	-34.246	0	88.439
Bestemmingsreserves	228.609	0	91.934	-2.051	-70.062	0	248.431
Resultaat	9.137	-9.137	0	0	0	-28.975	-28.975
totaal	448.437	-9.137	148.716	-2.051	-152.881	-28.975	404.110

Algemene reserves

De algemene reserves zijn bedoeld om de risico's van de gemeente op te kunnen vangen. Hieronder vallen de saldireserve (ook wel risicoreserve) en de buffer. Ook het grondbedrijf heeft twee algemene reserves. Deze vormen samen het weerstandsvermogen van het grondbedrijf. Voor een nadere toelichting op de vermogenspositie in relatie tot de risico's wordt verwezen naar de [Risicoparagraaf](#).

Bestemmingsreserves

Dit zijn reserves die een specifieke bestemming hebben, bijvoorbeeld voor specifiek beleid. Vaak zijn deze tijdelijk van aard. Een aparte categorie hierbinnen zijn de bestemmingsreserves waaruit we kapitaallasten van investeringen betalen.

Gerealiseerd resultaat

Dit betreft het gerealiseerde jaarresultaat over het boekjaar 2021.

Nieuwe reserves

Er zijn geen nieuwe reserves gevormd in 2021.

Opgeheven reserves

Eind 2021 zijn een aantal reserves leeg. Bij de eerste kwartaalrapportage 2022 wordt voorgesteld om deze, samen met een groot aantal andere reserves, op te heffen.

Verloopstaat reserves

bedragen x € 1.000

reserve	saldo per 01-01-2021	bij: rente	bij: incidenteel	af: afschrijving	af: incidenteel	af: structureel	resultaat boekjaar	saldo per 31-12-2021
<i>Algemene Reserves</i>	<i>100.858</i>	<i>0</i>	<i>43.929</i>	<i>0</i>	<i>-48.573</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>96.215</i>
002 Saldireserve	58.789	0	9.137	0	-40.686	0	0	27.241
086 Buffer	42.070	0	34.791	0	-7.887	0	0	68.974
<i>Algemene Reserves-grondbedrijf</i>	<i>109.832</i>	<i>0</i>	<i>12.853</i>	<i>0</i>	<i>-34.246</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>88.439</i>
003 Voorlopige resultaten	329.081	0	-16.569	0	0	0	0	312.512
004 Gerealiseerd weerstandsvermogen	-219.249	0	29.422	0	-34.246	0	0	-224.073
<i>Bestemmingsreserves</i>	<i>228.609</i>	<i>642</i>	<i>91.292</i>	<i>-2.051</i>	<i>-69.420</i>	<i>-642</i>	<i>0</i>	<i>248.431</i>
008 Afschrijving investeringen	662	8	6.185	0	0	-8	0	6.847
013 Onderwijs leerpakket meubilair	1.820	0	600	0	-523	0	0	1.897
025 Egalisatie expl. huurgronden	1.264	0	0	0	-1.264	0	0	0
039 Egalisatiereserve verkiezingen	1.071	0	0	0	-222	0	0	849
044 Fonds beeldende kunst	8	0	0	0	0	0	0	8
057 Fonds wijkontwikkeling	821	0	0	0	-104	0	0	717
063 Stadhuis & personele huisvesting	1.215	0	461	0	-1.341	0	0	335
065 IBBA+	728	0	0	0	-728	0	0	0
069 Floriade	4.485	0	3.700	0	-7.727	0	0	458
070 MIPA/VSBA	8.606	0	425	0	-956	0	0	8.075
071 Opkomst bevordering verkiezingen	50	0	25	0	0	0	0	75
072 Incentive erfpacht	76	0	0	0	-20	0	0	56
073 Startersleningen	227	0	72	0	0	0	0	300
074 Fonds verstedelijking Almere	72.944	0	35.147	0	-40.888	0	0	67.203
075 Reserve programmabudget raad	504	0	259	0	-41	0	0	721
076 Reserve beheer en onderhoud	3.259	0	6.330	0	-2.417	0	0	7.173
077 Reserve sociaal domein	9.551	0	7.621	0	-4.559	0	0	12.613
078 Reserve incidenteel beleid	2.263	0	3.427	0	-1.441	0	0	4.249
080 Frictiereserve	849	0	0	0	-401	0	0	448
081 Egalisatiereserve vennootschapsbelasting	1.250	0	0	0	0	0	0	1.250
082 Reserve energie werkt!	195	0	0	0	-195	0	0	0
083 Investerings openbare ruimte	50.732	0	20.927	0	-20	0	0	71.639
084 Afschrijving investeringen openbare ruimte	50.969	634	0	-2.051	0	-634	0	48.919
085 Afschrijving investeringsbijdrage	62	0	0	0	-57	0	0	5
088 Reserve huisvestingsverordening	1.154	0	226	0	0	0	0	1.381
089 Fonds stedelijke vernieuwing	12.369	0	5.887	0	-5.470	0	0	12.786
090 Reserve ruimtelijke ontwikkeling	1.474	0	0	0	-1.046	0	0	428
<i>Resultaat</i>	<i>9.137</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>-9.137</i>	<i>0</i>	<i>-28.975</i>	<i>-28.975</i>
001 Saldo van rekening	9.137	0	0	0	-9.137	0	-28.975	-28.975
totaal	448.437	642	148.074	-2.051	-161.376	-642	-28.975	404.110

Voorzieningen

Algemeen

bedragen x € 1.000

soort voorziening	saldo per 01-01- 2021	bij: inflatie correctie	bij: overig	af: bestedingen	af: vrijval	saldo 31- 12-2021
VZ Arbeidskosten gerelateerd	13.380	149	211	-462	-1.357	11.922
VZ Bijdragen, Risico's & Verpl	23.470		40.516	-7.413	-1.808	54.764
VZ Onderhoud & Vervanging	34.621		11.706	-7.792	-389	38.146
Totaal	71.471	149	52.433	-15.667	-3.554	104.832

Arbeidskosten gerelateerd

Dit zijn toekomstige verplichtingen met betrekking tot arbeidskosten. De grootste voorzieningen hebben betrekking op de pensioen- en wachtgeldverplichtingen van (voormalig) leden van het college van Burgemeesters en Wethouders. Daarnaast is er een voorziening voor ambtelijke frictiekosten die voortvloeien uit bijvoorbeeld afvloeiingsregelingen met voormalig personeel.

Verplichting, risico's en bijdragen

Dit zijn voorzieningen voor diverse verplichtingen en risico's richting derden. Bijvoorbeeld het kostenverhaal Oosterwold en de parkeeropgave in het Stadscentrum. Het gaat hier om contractueel vastgelegde verplichtingen en bijdragen die we op enig moment moet kunnen nakomen of waarop we kunnen worden aangesproken.

Onderhoud & vervanging

Dit zijn toekomstige verplichtingen met betrekking tot onderhouds- en vervangingskosten van de riolering en het gemeentelijk vastgoed. Voor deze toekomstige verplichtingen sparen we jaarlijks een bedrag in de betreffende voorzieningen. De kosten worden vervolgens gedekt uit deze voorzieningen.

Nieuwe en opgeheven voorziening

De voorziening juridische risico's is komen te vervallen als gevolg van een uitspraak van de rechter.

In deze jaarrekening treffen wij nieuwe voorzieningen voor de tekorten van de Floriade Businesscase en de businesscase van de gemeente. Wij hebben de bezoekersaantallen naar beneden moeten bijstellen op basis van de werkelijke bezoekers over de eerste maanden. In onze schattingen gaan wij uit van 680.000 bezoekers. Dit is gebaseerd op het werkelijk aantal bezoekers tot 1 juli 2022. Dit leidt tot minder ticketinkomsten. Lineaire extrapolatie leidt tot een bezoekersaantal van ruim 600.000. We verwachten een positief seizoenseffect voor de maanden juli tot en met september. Dit is in lijn met het seizoenseffect dat zich heeft voorgedaan in Venlo.

Daarnaast verwachten we een positief effect van de geïntensiveerde marketing campagne van 4%. Dit bij elkaar leidt ertoe wat we 680.000 bezoekers verwachten. Dit scenario is besloten door de raad met het amendement Bijstellen bezoekersaantal Floriade (RG-181/2022). In de tabel hieronder laten wij de bandbreedte zien van mee- of tegenvallers:

kaartverkoop	minder opbrengst kaartjes	besparing boot en kabelbaan	exploitatie derden 10% kaartjes	totaal	bandbreedte
820.000	31.000.000	-2.200.000	3.100.000	31.900.000	2.550.000
680.000	33.300.000	-2.200.000	3.350.000	34.450.000	0
450.000	37.700.000	-2.200.000	3.600.000	39.100.000	-4.600.000

In het meest gunstige geval zou de opbrengst nog € 2,5 miljoen hoger kunnen uitvallen. In het meest sombere geval (Covid scenario), bij een vroegtijdige sluiting van de Floriade, zou het nadeel € 4,6 miljoen kunnen bedragen.

Verloopstaat voorzieningen

bedragen x € 1.000

voorziening	saldo per 01-01-2021	bij: inflatie correctie	bij: overig	af: bestedingen	af: vrijval	saldo 31- 12-2021
<i>VZ Arbeidskosten gerelateerd</i>	13.380	149	211	-462	-1.357	11.922
201 Wachtgeld voormalig wethouders	486	0	211	-69	0	629
202 Pensioen voormalig wethouders	12.455	149	0	-351	-1.357	10.897
204 Nabestaandenpensioen zwembad	80	0	0	0	0	80
205 Sociaal statuut culturele instellingen	139	0	0	-13	0	127
206 Fricatievoorziening	219	0	0	-30	0	189
<i>VZ Bijdragen, Risico's & Verpl</i>	23.470		40.516	-7.413	-1.808	54.764
246 Parkeren stadscentrum oost	4.300	0	0	0	0	4.300
252 Kostenverhaal Oosterwold	16.667	0	7.296	-7.413	0	16.549
253 Grondopbrengst Oosterwold	670	0	0	0	-168	501
257 Juridische risico's	1.640	0	0	0	-1.640	0
258 Boscompensatie natuurbescherming	193	0	420	0	0	613
259 Businesscase Floriade BV	0	0	28.500	0	0	28.500
260 Exploitatie Busvervoer Floriade	0	0	4.300	0	0	4.300
<i>VZ Onderhoud & Vervanging</i>	34.621		11.706	-7.792	-389	38.146
215 Groot onderhoud onderwijsgebouwen	2.148	0	1.197	-1.142	0	2.203
217 Vervanging riolering	18.591	0	4.298	-669	0	22.220
218 Rioolherstelprojecten	668	0	800	-817	0	651
239 Groot onderhoud gebouwen niet-onderwijs	13.214	0	5.411	-5.164	-389	13.072
totaal	71.471	149	52.433	-15.667	-3.554	104.832

Schulden en leningen

Algemeen

De schulden en leningen van de gemeente zijn ingedeeld naar:

- Vaste passiva, schulden met een looptijd langer dan één jaar
- Vlottende passiva, schulden met een looptijd korter dan één jaar
- Overlopende vlottende passiva

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling en het verloop van de vaste schulden wordt in de volgende tabel weergegeven:

bedragen x € 1.000

	01-01-2021	bij	af	31-12-2021	rentelast 2021
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	345.000		-30.000	315.000	11.034
onderhandse leningen openbare lichamen	20.000			20.000	373
buitenlandse leningen	25.000			25.000	753
overige leningen met een rentetypische looptijd >1 jaar	411	656		1.067	
waarborgsommen	194	277	-21	450	
totaal	390.605	933	-30.021	361.517	12.160

We hebben in 2021 totaal € 30 miljoen afgelost. Er zijn geen nieuwe leningen aangetrokken.

De overige leningen hebben betrekking op bijstandsverlening aan zelfstandigen (Bbz). Wij hebben kredieten verstrekt aan zelfstandigen. Deze zijn door het Rijk voor 100% voorgefinancierd. Hiervan moeten wij 75% terugbetalen in een periode van 5 jaar. Daarnaast zijn er nieuwe verplichtingen in verband met ontvangen afkoopsommen.

De waarborgsommen zijn ontvangen voor grond en vastgoed dat wij verhuren. Na afloop van het contract, als alle afspraken zijn nagekomen, moeten wij deze terugbetalen.

Schulden met een looptijd korter dan één jaar

Hieronder vallen de volgende onderdelen:

bedragen x € 1.000

	2021	2020
Overige kasgeldleningen	81.900	54.000
Banksaldi		
overige schulden (crediteuren)	59.746	49.491
- waarvan openstaande schuld aan Stipter/Aankoopcentrale	8.489	3.032
Totaal	141.646	103.491

Kasgeldleningen zijn leningen met een (zeer) korte looptijd. Dit is vaak een momentopname. Het saldo eind 2021 bestaat uit een daggeldlening van € 31,9 miljoen en een kasgeldlening van € 50 miljoen. Deze zijn op respectievelijk 4 januari 2022 en 20 januari 2022 afgelost.

De overige schulden hebben betrekking op nog te betalen facturen van onze leveranciers (crediteuren). Omdat op 31 december 2021 er tijdelijk sprake was van een negatieve rekening-courantverhouding met de Aankoopcentrale is dit saldo opgenomen onder de overige schulden, net als in 2020.

Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaan uit de volgende onderdelen:

bedragen x € 1.000

	2021	2020
vooruit ontvangen bijdragen van de EU	181	321
vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk	13.118	10.080
vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid	14.706	11.323
overige overlopende passiva	34.053	35.241
totaal	62.058	56.965

De overlopende passiva zijn verplichtingen die in het verslagjaar (of eerder) zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot uitbetaling komen. Onder de vooruit ontvangen bedragen zijn uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel verantwoord, waarvan de ontvangen bedragen nog niet volledig zijn uitgegeven. De besteding van deze middelen zal plaatsvinden in 2022 en volgende jaren. Vanwege de coronacrisis zijn er 2021 meer regelingen dan in andere jaren.

Vooruit ontvangen bijdragen van de EU

bedragen x € 1.000

regeling	01-01-2021	bij	af	31-12-2021
EU-Projekt HOOP	250	120	-250	120
Vooruit ontvangen bijdrage EU	71		-10	61
totaal vooruit ontvangen bijdrage EU	321	120	-260	181

Dit betreft ontvangen subsidies uit Europese fondsen voor projecten die nog lopen of nog moeten starten.

Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk

bedragen x € 1.000

regeling	01-01-2021	bij	af	31-12-2021
Voortijdig schoolverlaten (RMC-middelen)	142	988	-826	304
Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	3.172	11.269	-11.339	3.102
Educatie	238	1.693	-1.541	390
Aanpak woninginbraken	273	145	-142	276
Geweld hoort nergens thuis	171	152	-147	176
Uitkering stimulering sport	2.660	2.077	-1.264	3.473
Aanpak Radicalisering	248	174	-114	308
Gemeentelijke hulp gedupeerden	618	592	-728	482
Floriade SiSa 2020-2022	2.500	5.000	-6.774	726
Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	0	1.659	-404	1.255
Onderwijsachterstand COVID	0	943	-47	896
Ventilatie in scholen	0	332		332
Sportakkoord 2020-2022	0	514	-137	377
Regeling huisvesting aandachtsgroepen	0	320		320
Terugbetaling regionale mobiliteitsteam (RMT)	0	196		196
Bevorderen snelheid woningbouw	0	182		182
Spoorbaanpad Almere	0	826	-654	172
IJsbanen en zwembaden	0	1.108	-1.108	0
Almere 2.0	0	9.277	-9.277	0
Mobiliteitsplan Floriade	0	200	-200	0
overige	59	804	-712	151
totaal vooruit ontvangen bijdragen Rijk	10.080	38.451	-35.414	13.118

Dit betreft ontvangen rijksmiddelen met een specifiek bestedingsdoel.

Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheden

bedragen x € 1.000

regeling	01-01-2021	bij	af	31-12-2021
BDU Verkeer & Vervoer	10.055	16.158	-15.172	11.041
Uitvoering verkeer & Vervoer 2018-2021	525	383	-449	459
ZonMw Verward gedrag	142	26	-89	79
Natuurvriendelijke oevers Weerwater en Noorderplassen	204		-159	45
Samenwerking Afvalwaterketen Flevoland	94	91	-94	91
Snelfietsroutes 2020-2022	285	2.150		2.435
Terug te betalen aan veiligheidsregio	0	188		188
Subsidie IBP/VP	0	228		228
overige	19	270	-148	140
totaal vooruit ontvangen bijdragen overige overheid	11.323	19.494	-16.111	14.706

Dit betreft ontvangen middelen van andere overheden met een specifiek bestedingsdoel. Voor een belangrijk deel betreft dit middelen voor verkeer & vervoer die wij ontvangen van provincie Flevoland.

Overige overlopende passiva

De overlopende passiva bestaat uit overige vooruit ontvangen bedragen en nog te betalen bedragen.

De vooruit ontvangen bedragen zijn middelen die wij in 2021 (of eerder) hebben ontvangen voor prestaties die wij in 2022 (of later) nog moeten leveren. De nog te betalen bedragen hebben betrekking op prestaties die al in 2021 (of eerder) zijn geleverd maar die wij nog in 2022 moeten betalen.

Overige vooruit ontvangen bedragen

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2020
Leges grote projecten	3.798	3.073
Verkopen in roulatie	565	6.187
totaal overige vooruit ontvangen bedragen	4.363	9.275

Nog te betalen bedragen

bedragen x € 1.000

	31-12-2021	31-12-2020
Grondtransacties	1.170	0
Salarissen	2.255	274
Stipter (inkoop zorg)	6.559	5.767
Te betalen zorgkosten niet-Stiper/MO-platform	1.200	2.233
Leningen (kortlopend)	7.092	7.745
BBZ/GGD	275	5.288
Woonlastenfonds	351	226
Zorg jeugd/meerkosten corona	480	1.401
Beschikbaarheidsvergoeding OV	2.291	945
Bijdrage station Almere Centrum	2.609	0
Busvervoer	373	0
SPUK stimulering Sport	956	0
Noodplan lerarentekort	241	0
Terugbetaling kredieten BBZ	387	0
Floriade in de regio	440	0
Veiligheidsregio Flevoland	859	0
overige	2.153	2.087
totaal nog te betalen bedragen	29.690	25.966

5.4 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Langlopende financiële verplichtingen

Onderstaand is een overzicht opgenomen van de langlopende financiële verplichtingen van de gemeente. Dit betreft verplichtingen met een looptijd van tenminste 3 jaar en een oorspronkelijke contractwaarde van tenminste € 2,5 miljoen. Concessies (bijvoorbeeld openbaar vervoer) en contracten voor (bouw)werken zijn buiten beschouwing gelaten.

Tabel langlopende financiële verplichtingen

bedragen x € 1 miljoen

Onderwerp toelichting	bedrag
Proceskosten Oosterwold	0,8
terugbetaling proceskosten uit kostenverhaal Oosterwold	
ICT werkplekken en rekencentrumdiensten	
Het contract met de huidige ICT-dienstverlener heeft een looptijd tot 2024. Het contract heeft een verlengingsoptie van 2 keer 3 jaar waarvan dit de eerste verlenging is.	12,6
ICT contracten	
Dit betreft een contract voor afname van software met bijbehorende support- en onderhoudsdiensten. Het contract is aangegaan voor een periode van zes jaar met ingang van 1 januari 2019 tot 31 december 2024.	2,6
Onderwijshuisvesting	2,6
Huurovereenkomst met woningstichting Ymere voor basisschool De Compositie en gymzaal.	
Plangroep	
De gemeente heeft tot 1 januari 2023 een doorlopend contract met de Plangroep voor het uitvoeren van de schulddienstverlening.	1,9
Beheer van parkeergarages	
Contract ten behoeve van de parkeerbeheersdiensten Almere. Het contract loopt na 31-12-2021 nog 19 maanden door tot augustus 2023. Na de looptijd kan de overeenkomst tweemaal worden verlengd met een periode van telkens twee jaren.	2,2
Beheer en onderhoud OAT	
Dit betreft een contract met voor beheer en onderhoud van het OAT (ondergronds afval transportsysteem). De overeenkomst ging in op 1 februari 2016 en eindigt op 31 december 2025.	2,3
Verlening van diensten t.b.v. jeugdhulp met verblijf	
Met ingang van 1 januari 2019 wordt de jeugdhulp met verblijf regionaal gefinancierd door middel van een regionale meerjarige aanbesteding van vier jaar, met twee optionele verlengingen van beide twee jaar. De aanbesteding heeft geleid tot een overeenkomst met een samenwerkingsverband van jeugdhulp aanbieders. Deze overeenkomst heeft een looptijd van vier jaar tot eind december 2022.	19,4
Buitengewone opsporingsambtenaren	
Het leveren van handhavers die de taken en werkzaamheden uitvoeren voor de gemeente Almere. Het contract is verlengd tot en met eind februari 2023.	3,4
Microsoft Enterprise Agreement Subscription	1,5
Dit betreft een contract voor Microsoft Enterprise voor een periode van drie jaar tot 1 juli 2023.	
Bouwclaims	P.M.
Diverse bouwclaims van vertrouwelijke aard.	
Inburgering	
Contract met aanbieders voor de inburgering van statushouders. De contractprijs is gebaseerd op basis van een inschatting van het aantal trajecten dat wij gaan afnemen.	6,0
Roodrechten Eemvallei	1,4
Dit betreft een anterieure overeenkomst met Staatsbosbeheer voor de Roodrechten in het gebied Eemvallei.	
Baangericht	2,4

Onderwerp toelichting	bedrag
De gemeente heeft voor de periode 1-7-2021 tot 31-12-2024 een doorlopend contract voor arbeidsbemiddeling- en toeleiding.	
Inhuurdesk	
De gemeente heeft vanaf 1 januari 2022 tot en met 31 december 2024 een doorlopend contract afgesloten voor de inhuur van externe medewerkers door middel van een Inhuurdesk. In het contract is geen afnameverplichting opgenomen maar de inschatting is wel dat dit ongeveer € 30 miljoen per jaar zal kosten.	0
totaal langlopende financiële verplichtingen	59,2

Verstreckte borgstellingen en garantstellingen

De gemeente Almere staat per 31 december 2021 voor de volgende geldleningen garant:

bedragen x € 1 miljoen

	rente	oorspronkelijk		betaling	
	percentage	bedrag	2021	2020	2021
<i>tertiaire achtervang</i>					
woningbouw	2,3-3,0	1.509,7	1.429,0	1.150,1	
<i>borgstelling en garantstellingen</i>					
verbonden partijen	nvt	nvt	30,4	36,4	
schulddienstverlening en bijstand	nvt	nvt	0,6	0,4	
onderwijs, (sport)verenigingen en welzijnsinst.	3,3-7,1	16,3	6,9	7,9	
totaal		1.526,0	1.466,9	1.194,7	0,0

In de kolom "betaling 2021" wordt het bedrag opgenomen, waarvoor de gemeente Almere is aangesproken op de garantiestelling. In 2021 is hier geen aanspraak op gemaakt en hebben er dus geen betalingen plaatsgevonden. Een detailoverzicht van de verstreckte borgstellingen en garantstellingen (art. 57 BBV) is opgenomen als [bijlage](#) bij deze jaarrekening.

Woningbouw

De garantstelling geldleningen woningbouw vindt plaats via een zogenaamde tertiaire achtervang. Het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (Wsw) verstrekt de borgstelling en heeft hiervoor garantievermogen beschikbaar. Als dit garantievermogen niet toereikend blijkt te zijn, dan zal het Wsw bij het Rijk en de gemeenten aankloppen voor de verstrekking van renteloze leningen aan het Wsw. De verdeling van deze leningsverplichting is: 25% de gemeente waar de lening betrekking op heeft, 50% Rijk en de gezamenlijke gemeenten ook 25%.

Verbonden partijen

De garantstellingen verbonden partijen heeft betrekking op de HVC. De garantstelling voor de HVC volgt uit het aandeelhouderschap van de gemeente Almere en wordt bepaald door enerzijds het aandelenbelang en anderzijds de omvang van de uitstaande geldleningen van de HVC. De omvang van deze leningen op 31 december 2021 is € 589 miljoen, het aandeel van Almere hierin bedraagt € 30,4 miljoen (5,2%). Bij een faillissement is dit het maximale risico voor de gemeente Almere. Het risico op een faillissement wordt op dit moment als (zeer) laag ingeschat, zie hiervoor ook de [Risicoparagraaf](#).

Schulddienstverlening en bijstand

In het kader van schuldhulpverlening heeft de gemeente zich garant gesteld voor particulieren en zelfstandigen in de schuldhulpverlening.

Onderwijs, (sport)verenigingen en welzijnsinstellingen

In het kader van het onderwijs-, sport- en welzijnsbeleid heeft de gemeente zich garant gesteld voor specifieke leningen van deze organisaties. In de [bijlage](#) bij deze jaarrekening is hiervan een specificatie opgenomen, inclusief het doel van de desbetreffende lening (en daarmee de garantstelling). Voor de garanties aan sportverenigingen staat ook de stichting Waarborgfonds Sport (SWS) voor 50% garant.

Gebeurtenissen na balansdatum

Tijdens de eerste maanden na de opening van de Floriade is gebleken dat de bezoekersaantallen lager zijn dan verwacht. De Floriade BV heeft hierop de raming van de bezoekersaantallen bijgesteld naar 680.000. Dit is via het amendement 'Bijstellen bezoekersaantal Floriade (RG-181/2022)' verwerkt in de jaarrekening. Naar aanleiding hiervan hebben wij ook onze risicoreservering geactualiseerd. Uit deze actualisaties is een extra last van ongeveer € 54,7 miljoen gebleken. Hiervan betalen we € 14,2 miljoen uit onze risicoreserve en de overige € 40,5 miljoen is ten laste van het jaarrekeningresultaat gebracht. Door deze bijstelling is de verwachting dat de verstrekte lening tot en met 31-12-2021 van € 42,9 miljoen niet meer terugbetaald kan worden. Om deze reden is de lening afgewaardeerd. Daarnaast hebben wij nog aanvullende voorzieningen getroffen voor de verwachte verliezen. Dit betreft een voorziening voor het verlies op de businesscase van de Floriade BV en de exploitatie busvervoer en parkeren (gemeente).

Tussen het einde van het boekjaar en de vaststelling van de jaarrekening hebben zich geen overige gebeurtenissen voorgedaan, die van belang zijn voor het inzicht van de financiële positie van de gemeente Almere en die niet zijn verwerkt in deze jaarrekening.

6 Overzicht van baten en lasten

6.1 Overzicht per programma

Onderstaand is een totaaloverzicht opgenomen van de gerealiseerde lasten en baten in 2021. Een verklaring voor de afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting is opgenomen in het onderdeel

[Totaalrekening](#).

bedragen x € 1 miljoen

programma's	begroting			jaarrekening			resultaat
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	
Bestuur, inwoners en economie	25,2	2,6	22,6	25,4	5,8	19,6	3,0
Duurzaam, leefbaar en bereikbaar	174,9	102,5	72,4	221,2	102,3	118,9	-46,5
Ruimte en wonen	226,3	225,9	0,4	114,3	119,1	-4,8	5,2
Zorg en welzijn	226,4	71,3	155,1	224,2	73,4	150,8	4,3
Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit	165,2	125,4	39,8	162,0	129,7	32,3	7,5
Onderwijs, sport en cultuur	98,4	34,6	63,8	93,7	35,8	57,9	5,8
Veiligheid	22,0	1,3	20,8	21,0	1,6	19,4	1,4
Bedrijfsvoering	74,7	1,4	73,3	75,7	2,0	73,7	-0,4
Financiën	5,1	428,0	-422,9	4,0	427,5	-423,5	0,5
<i>subtotaal programma's</i>	<i>1.018,2</i>	<i>993,0</i>	<i>25,2</i>	<i>941,6</i>	<i>897,3</i>	<i>44,3</i>	<i>-19,1</i>
totaal resultaatbestemming	146,9	162,5	-15,6	148,7	164,1	-15,4	-0,2
eindtotaal	1.165,1	1.155,5	9,7	1.090,3	1.061,3	29,0	-19,3

6.2 Overzicht per taakveld

De activiteiten van de gemeente zijn bij de start van de raadsperiode (2018) verdeeld over 9 raadsprogramma's. Dit is gedaan op basis van de opgaven en beleidsthema's uit het coalitieakkoord. In de administratie zijn deze activiteiten nader gedetailleerd op kostenplaatsniveau. De kostenplaatsen zijn op basis van de aard van de activiteiten ook toegedeeld aan taakvelden. Deze verdeling is gedaan op basis van de verslaggevingsregels van het BBV. Deze geven aan hoe gemeentelijke taken moeten worden toegedeeld aan de taakvelden. Zie hiervoor de website: <https://vraagbaakiv3gemeenten.nl/taakvelden>

Er is dus geen één op één relatie tussen de programma-indeling en de indeling naar taakvelden. De meeste taakvelden komen echter wel maar op 1 programma terug. Er zijn echter ook taakvelden die op meerdere programma's zijn opgenomen, zoals de mutaties reserves, overige baten en lasten, verkeer en vervoer en openbaar groen.

bedragen x € 1 miljoen

	begroting		jaarrekening	
	lasten	baten	lasten	baten
<i>Bestuur en ondersteuning</i>	<i>85,8</i>	<i>503,9</i>	<i>68,0</i>	<i>511,2</i>
Bestuur	9,0	0,0	8,0	1,4
Resultaat van de rekening van baten en lasten	-9,7	0,0	-29,0	0,0
Burgerzaken	7,4	2,3	8,8	3,2
Beheer overige gebouwen en gronden	1,8	2,6	2,8	2,4
Overhead	72,0	1,1	73,5	2,4
Treasury	-0,2	2,1	-0,1	2,2
OZB woningen	1,4	27,3	1,4	27,6
OZB niet-woningen	0,0	20,5	0,0	20,5
Parkeerbelasting	0,0	6,9	0,1	6,9
Belastingen overig	1,9	1,1	2,6	1,3
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0,0	440,1	0,0	443,5
Overige baten en lasten	1,8	0,0	0,0	0,0
Vennootschapsbelasting (VpB)	0,3	0,0	0,0	0,0
<i>Veiligheid</i>	<i>22,2</i>	<i>1,0</i>	<i>21,2</i>	<i>1,0</i>
Crisisbeheersing en brandweer	12,9	0,1	12,2	0,1
Openbare orde en veiligheid	9,2	0,9	9,1	0,9
<i>Verkeer, vervoer en waterstaat</i>	<i>65,3</i>	<i>34,6</i>	<i>65,0</i>	<i>33,5</i>
Verkeer en vervoer	25,8	2,2	27,7	2,4
Parkeren	10,7	6,1	10,3	5,6
Recreatieve havens	0,1	0,0	0,2	0,0
Economische havens en waterwegen	2,5	0,1	1,8	0,5
Openbaar vervoer	26,2	26,2	25,0	25,0
<i>Economie</i>	<i>84,7</i>	<i>9,9</i>	<i>21,5</i>	<i>13,3</i>
Economische ontwikkeling	12,1	0,0	5,3	0,0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	62,6	1,5	6,9	5,7
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0,2	0,3	0,2	0,3
Economische promotie	9,7	8,1	9,0	7,3
<i>Onderwijs</i>	<i>49,7</i>	<i>20,5</i>	<i>47,4</i>	<i>20,8</i>
Onderwijshuisvesting	24,1	6,1	23,1	6,5
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	25,6	14,4	24,3	14,4
<i>Sport, cultuur en recreatie</i>	<i>66,6</i>	<i>11,3</i>	<i>62,5</i>	<i>12,2</i>
Sportbeleid en activering	3,8	0,5	3,3	0,1
Sportaccommodaties	12,5	4,1	13,2	5,8
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	17,9	2,3	15,5	1,8
Musea	1,2	0,0	1,1	0,0
Cultureel erfgoed	0,0	0,0	0,1	0,0
Media	10,7	3,0	10,7	3,0
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	20,4	1,3	18,6	1,4

	begroting		jaarrekening	
	lasten	baten	lasten	baten
<i>Sociaal domein</i>	376,0	118,2	370,5	120,8
Samenkracht en burgerparticipatie	26,5	2,2	26,2	2,6
Wijkteams	7,5	0,0	7,7	0,0
Inkomensregelingen	129,1	109,1	131,0	111,4
Begeleide participatie	9,2	0,0	9,3	0,0
Arbeidsparticipatie	18,8	2,3	14,8	0,4
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	8,1	0,0	8,2	0,0
Maatwerkdienstverlening 18+	42,7	2,9	42,7	4,8
Maatwerkdienstverlening 18-	74,4	1,2	74,1	1,1
Geëscaleerde zorg 18+	52,7	0,5	49,4	0,4
Geëscaleerde zorg 18-	7,1	0,0	7,1	0,0
<i>Volksgezondheid en milieu</i>	67,9	52,4	67,8	54,1
Volksgezondheid	15,9	0,1	15,8	0,1
Riolering	13,2	15,9	13,5	15,7
Afval	29,2	35,3	31,2	37,7
Milieubeheer	9,5	1,0	7,3	0,5
Begraafplaatsen en crematoria	0,1	0,0	0,1	0,0
<i>Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vern.</i>	190,5	241,1	188,6	130,2
Ruimtelijke Ordening	56,4	44,8	106,6	44,2
Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	114,8	183,5	65,2	72,7
Wonen en bouwen	19,3	12,8	16,8	13,4
Totaal exclusief reserves	1.008,6	993,0	912,6	897,3
Algemene Reserves	43,9	32,7	43,9	48,6
Algemene Reserves-grondbedrijf	10,9	29,6	12,9	34,2
Bestemmingsreserves	92,1	91,1	91,9	72,1
Resultaat	0,0	9,1	0,0	9,1
Totaal	1.155,5	1.155,5	1.061,3	1.061,3

6.3 Primitieve begroting per programma

bedragen x € 1 miljoen

programma's	lasten			baten		
	primitief	mutaties	eindstand	primitief	mutaties	eindstand
Bestuur, inwoners en economie	30	-4	26	9	-5	4
Duurzaam, leefbaar en bereikbaar	154	49	203	109	30	138
Ruimte en wonen	207	60	267	198	60	259
Zorg en welzijn	221	10	230	75	1	76
Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit	139	26	166	103	23	127
Onderwijs, sport en cultuur	104	0	104	48	-1	47
Veiligheid	21	1	22	1	0	1
Bedrijfsvoering	71	4	75	2	2	3
Financiën	35	27	62	437	63	500
totaal	982	174	1.155	982	174	1.155

6.4 Algemene middelen en overhead

In dit hoofdstuk geven wij inzicht in:

- de werkelijke overhead- en bedrijfsvoeringskosten en het verschil met de begroting
- kengetallen over de overhead en bedrijfsvoering en vergelijking met andere gemeenten
- de werkelijk ontvangen algemene middelen en het verschil met de begroting

Dit zijn aparte doorsnedes waarbij er informatie vanuit meerdere raadsprogramma's wordt samengebracht.

bedragen x € 1 miljoen

	begrote lasten	begrote baten	werkelijke lasten	werkelijke baten	resultaat
Bestuur, inwoners en economie	24,1	2,6	24,0	5,0	2,5
Duurzaam, leefbaar en bereikbaar	174,9	102,5	221,2	102,3	-46,5
Ruimte en wonen	226,3	225,7	114,3	118,8	5,2
Zorg en welzijn	226,4	6,5	224,2	6,6	2,3
Werk en inkomensondersteuning en inclusiviteit	165,2	112,0	162,0	114,5	5,6
Onderwijs, sport en cultuur	98,4	30,7	93,7	31,9	5,8
Veiligheid	22,0	1,0	21,0	0,9	0,9
Bedrijfsvoering	3,7	0,3	3,6	0,3	0,2
Financiën	3,0	19,5	2,1	19,8	1,2
<i>totaal programma's</i>	<i>944,1</i>	<i>500,8</i>	<i>866,1</i>	<i>400,2</i>	<i>-22,6</i>
algemene dekkingsmiddelen	1,3	491,0	1,9	494,7	3,1
overhead	72,0	1,1	73,5	2,4	-0,3
stelpost onvoorzien	0,5	0,0	0,0	0,0	0,5
Vennootschapsbelasting	0,3	0,0	0,0	0,0	0,3
<i>totaal exploitatie</i>	<i>1.018,2</i>	<i>993,0</i>	<i>930,1</i>	<i>897,3</i>	<i>-7,6</i>
reservemutaties	146,9	162,5	148,7	164,1	-0,2
totaal	1.165,1	1.155,5	1.090,3	1.061,3	-19,3

De inkomsten van de gemeente bestaan voor 48% uit algemene dekkingsmiddelen

Het gaat om een bedrag van € 495 miljoen. Dit bestaat vooral uit het geld dat wij ontvangen uit het gemeentefonds en de lokale belastingen, zoals de onroerende zaakbelasting en de toeristenbelasting. De algemene dekkingsmiddelen zijn € 3,6 miljoen hoger dan begroot. Dit komt door:

- **€ 3,4 miljoen meer inkomsten uit het gemeentefonds.** De belangrijkste oorzaak is dat we € 5,8 miljoen extra hebben gekregen bij de decembercirculaire. Dit is gemeld bij de 4e kwartaalrapportage, maar dit was te laat om nog in de begroting 2021 te kunnen verwerken. Hier staat tegenover dat we een vergoeding van € 1,1 miljoen voor de opgraving van de Short Sterling pas in 2022 krijgen in plaats van 2021. Verder is de algemene uitkering € 1,3 miljoen lager dan begroot. Dit komt vooral doordat er minder bijstandsklanten en minderheden zijn. Tenslotte verwachten we in 2022 in totaal nog € 7 miljoen aan coronasteun te ontvangen voor misgelopen inkomsten in 2021. In de bijgestelde begroting 2022 hebben we hier al rekening mee gehouden.
- **€ 0,3 miljoen hogere inkomsten onroerende zaakbelasting woningen.** Dit komt vooral de door stijging van de woningprijzen.

De werkelijke inkomsten zijn als volgt opgebouwd:
bedragen x € 1 miljoen

	begroot	werkelijk	resultaat
algemene uitkering	357,7	356,5	-1,2
specifieke uitkering	82,5	87,0	4,5
lokale belastingen	49,2	49,7	0,4
dividend en reclame	1,7	1,7	0,0
inkomenoverdrachten	197,2	200,6	3,4
grondverkopen	158,4	101,5	-56,9
leges en heffingen	68,0	69,7	1,6
huur en parkeren	21,5	21,0	-0,5
reservemutaties	162,5	164,1	1,6
overige totale baten	56,8	9,6	-47,2
totale baten	1.155,5	1.061,3	-94,2

We zijn in 2021 binnen het budget voor de overhead gebleven

Dat is te zien op de regel overhead in de eerste tabel van dit hoofdstuk. De grootste onderdelen binnen de overhead zijn ICT, huisvesting, personeelszaken en financiën & control. Dit zijn werkzaamheden die we op één plek (centraal) in de organisatie uitvoeren. We noemen dit concernoverhead. Hier geven we € 0,7 miljoen minder aan uit. Het gaat vooral om € 0,8 miljoen aan lagere ICT kosten. Het geld dat over is komt door vertraging bij projecten. Dit geld is in 2022 volledig nodig om de projecten alsnog uit te voeren. Er zitten ook overheadfuncties binnen de uitvoerende taken. Dit noemen we taakgebonden overhead. Het gaat hier vooral om management, secretariaat en ondersteunende functies. De taakgebonden overhead begroten we per afdeling. De kosten zijn € 0,9 miljoen hoger dan begroot.

Er zijn ook overheadkosten die niet algemeen ondersteunend zijn aan de taken die we uitvoeren. Deze kosten mogen we niet toerekenen in onze tarieven. Het gaat om:

- bestuursondersteuning
- frictie en mobiliteit, dit zijn kosten van personeel die boventallig zijn en de begeleidingskosten
- het stadsarchief, dit is een wettelijke taak
- digitale stad, dit is een apart programma gericht op de burger en onze partners.

De kosten zijn € 0,1 miljoen lager dan begroot

Per saldo is er sprake van een kleine overschrijding van € 0,3 miljoen, zoals ook te zien in onderstaande tabel.

	begroting	werkelijk	resultaat
concernoverhead			
ICT	22,2	21,5	0,7
huisvesting en facilitaire zaken	7,6	7,8	-0,2
personeelszaken	4,9	4,9	0,0
Financiën & Control	9,3	9,7	-0,5
Communicatie & dienstverlening	3,1	3,4	-0,3
Overige apparaatskosten	0,0	0,2	-0,2
Buffer bedrijfsvoering	0,7	0,0	0,7
Directie & Strategie	2,4	2,1	0,3
Subsidiebureau	0,6	0,6	0,0
Juridische zaken	2,1	2,2	-0,1
Inkoop & aanbesteding	1,3	1,3	0,0
Klant contact centrum	2,0	2,1	-0,1
taakgebonden overhead	14,4	15,2	-0,9
niet toerekenbare overhead			
Bestuursondersteuning	5,2	5,3	-0,2
Digitale Stad	1,1	0,8	0,3
Kosten frictie en mobiliteit	0,6	0,6	0,0
Stadsarchief	0,3	0,4	-0,1
<i>totale overheadkosten</i>	<i>77,9</i>	<i>78,1</i>	<i>-0,3</i>
toerekening van overhead binnen de begroting	-7,0	-7,0	0,0
eindtotaal	70,9	71,2	-0,3

Kengetallen overhead

De overheadkosten zijn 7,1% van de totale kosten in 2021. Het aandeel van de overhead in de totale begroting is met 1,1% gedaald ten opzichte van 2017. Vanaf 2019 stabiliseert de daling. In de tabel hieronder zijn de kengetallen voor de bedrijfsvoering opgenomen:

	2017	2018	2019	2020	referentie	2021
Aandeel overhead in totale omzet	8,2%	7,9%	7,3%	7,2%	7,3%	6,6%
Overhead per inwoner in euro's	351	353	334	336	345	339
Apparaatskosten per inwoner in euro's	nb	744	736	751	nb	742
Bezetting per 1.000 inwoners in fte's	9,2	9,2	9,2	9,2	8,0	9,3
Aandeel inhuurkosten in totale loonsom	17,5%	21,6%	20,2%	20,6%	20,0%	20,2%

De referentiegroep zijn gemeenten met 150.000-250.000 inwoners. De openbare realisatiecijfers over 2020 zijn hiervoor gebruikt. Voor de overheadkosten is dit IV3 informatie van CBS Statline. Voor de personele bezetting en inhuur is gebruik gemaakt van de personeelsmonitor 2019 van het A&O fonds. De Almeerse cijfers over 2020 kunnen hiermee worden vergeleken.

Op hoofdlijnen kunnen we de volgende conclusies trekken

- Het aandeel van de overhead in de totale kosten dalen in Almere tussen 2017 en 2019. Daarna stabiliseren de kosten. In 2021 ligt het percentage 0,6% lager dan in 2020. Dit komt vooral door hoge incidentele kosten in 2022, waardoor het aandeel van de overhead kosten afneemt.
- We hebben relatief veel personeel per inwoner. Dit lijkt te komen doordat wij veel taken zelf uitvoeren. Voorbeelden zijn het grondbedrijf en de afvalinzameling. Maar we hebben ook een FVA programma en organiseren een Floriade, waar andere gemeenten dit niet hebben.
- Het aandeel van de inhuurkosten ligt rond het gemiddelde.

Overige onderdelen

Stelpost onvoorzien

De stelpost onvoorzien is niet aangesproken. Het geld valt vrij in het jaarresultaat.

Vennootschapsbelasting

Tot en met 2023 verwachten we nog geen VPB te hoeven betalen. De kunnen fiscale winsten nog compenseren met fiscale verliezen in vorige jaren. Er is daardoor geen VPB-last in 2021. In de begroting hielden we nog rekening met een VPB-last van € 0,3 miljoen. Er is daardoor een voordeel ten opzichte van de begroting van € 0,3 miljoen.

6.5 Overzicht incidentele en structurele baten en lasten

Het reële (structurele) jaarresultaat over 2021 is € 6,9 miljoen negatief. Dit is een verbetering ten opzichte van de begroting van € 2,2 miljoen. Wij hebben van iedere afwijking bepaald of deze incidenteel of structureel is. De meeste afwijkingen in de jaarrekening zijn incidenteel van aard maar zijn wel een afwijking op een structureel budget. Deze afwijkingen zijn als incidenteel meegenomen.

Reëel resultaat

In onderstaande tabel is dit zichtbaar gemaakt:

bedragen x € 1 miljoen

programma	begroot			realisatie			resultaat
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	
1 Bestuur, inwoners en economie	25,2	2,6	-22,6	25,4	5,8	-19,6	3,0
2 Duurzaam, leefbaar en bereikbaar	174,9	102,5	-72,4	221,2	102,3	-118,9	-46,5
3 Ruimte en wonen	226,3	225,9	-0,4	114,3	119,1	4,8	5,2
4 Zorg en welzijn	226,4	71,3	-155,1	224,2	73,4	-150,8	4,3
5 Werk en inkomensondersteuning	165,2	125,4	-39,8	162,0	129,7	-32,3	7,5
6 Onderwijs, sport en cultuur	98,4	34,6	-63,8	93,7	35,8	-57,9	5,8
7 Veiligheid	22,0	1,3	-20,8	21,0	1,6	-19,4	1,4
8 Bedrijfsvoering	74,7	1,4	-73,3	75,7	2,0	-73,7	-0,4
9 Financiën	5,1	428,0	422,9	5,4	428,8	423,4	0,5
Totaal	1.018,2	993,0	-25,2	942,9	899,6	-44,3	-19,1
reservemutaties	146,9	162,5	15,6	148,7	164,1	15,4	-0,2
totaal	1.165,1	1.155,5	-9,7	1.091,7	1.062,7	-29,0	-19,3
af incidentele baten en lasten							
exploitatie	311,2	287,0	-24,2	237,8	192,3	-45,5	-21,3
structureel budget Floriade	-1,4		1,4	-1,4		1,4	0,0
reservemutaties	132,6	154,9	22,2	134,4	156,4	22,0	-0,2
structurele baten en lasten	722,7	713,6	-9,1	720,8	713,9	-6,9	2,2

* De kosten van de Floriade zijn in de administratie volledig als incidenteel aangemerkt. De apparaatskosten worden echter voor een deel uit structurele middelen afgedekt. Dit is gecorrigeerd in het overzicht.

We hebben naar de aard van de afwijking op de begroting gekeken

In de begroting 2021 was al sprake van een tekort van € 9,1 miljoen op de structurele activiteiten. In de jaarrekening zitten vooral incidentele afwijkingen ten opzichte van de begroting. We hebben de afwijkingen ten opzichte van de begroting ingedeeld naar structurele en incidentele afwijkingen. De structurele afwijkingen bedragen € 2,2 miljoen positief en zijn:

- € 2,2 miljoen lagere kosten voor de jeugdhulp zonder verblijf
- € 0,4 miljoen hogere kosten Wmo ondersteuningsarrangementen
- € 0,2 miljoen lagere kosten Wmo hulpmiddelen
- € 0,2 miljoen lagere kosten voor beschermingsbewind
- € 0,2 miljoen hogere kosten wijkteams
- € 0,1 miljoen hogere rentekosten
- € 0,3 miljoen hogere inkomsten OZB

Er zijn ook afwijkingen op structurele budgetten die wij als incidenteel tekort of overschot hebben meegenomen. Te denken valt aan grote voordelen op bouwvergunningen, re-integratie en schuldhulpverlening. De oorzaken hiervan zijn incidenteel van aard, zoals corona, de huidige woningmarkt of fasering. Het is niet verstandig om deze voordelen structureel in te boeken. Onder andere door corona is het onzeker hoe deze kosten zich gaan ontwikkelen de komende jaren. Van het Rijk krijgen we voor sommige van deze onderdelen zelfs extra geld.

Ook hebben we grote voordelen op de afvalinzameling en verwerking en het beheer en onderhoud. De

structurele effecten op afval moeten worden verrekend in het tarief van de afvalstoffenheffing. Het voordeel op beheer en onderhoud komt door vertraging van projecten

Bij onderwijs en sport zijn er forse voordelen op de exploitatiebudgetten voor huisvesting. Dit komt vooral door vertraging in oplevering van nieuwe voorzieningen of omdat kosten in 2021 zijn vertraagd.

Voor zover afwijkingen structureel van aard zijn is de begroting voor komende jaren daarop bijgesteld in de eerste kwartaalrapportage 2022.

6.6 Wet normering topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de op de gemeente Almere van toepassing zijnde regelgeving. Het bezoldigingsmaximum in 2021 voor de gemeente Almere is € 209.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Bezoldiging leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1

gegevens 2021	R. Wielinga	J.D. Pruim	G.J. Broer
functiegegevens	gemeentesecretaris	raadsgriffier	raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 – 31/12	01/01 – 03/05	04/05 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	143.909	62.502	68.034
Beloningen betaalbaar op termijn	22.554	7.757	12.218
<i>subtotaal</i>	<i>166.463</i>	<i>70.259</i>	<i>80.252</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	70.430	138.570
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
bezoldiging	166.463	70.259	80.252
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

bedragen x € 1

gegevens 2020	R. Wielinga	J.D. Pruim
functiegegevens	gemeentesecretaris	raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	141.010	143.560
Beloningen betaalbaar op termijn	21.096	21.238
<i>subtotaal</i>	<i>162.106</i>	<i>164.798</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	201.000
bezoldiging	162.106	164.798

Bezoldiging gewezen leidinggevende topfunctionarissen

In 2021 is geen sprake van gewezen topfunctionarissen binnen de gemeente.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

6.7 Wachtgelden college

Wethouders vallen niet onder de werkloosheidwet (WW). Werkloosheid van wethouders is geregeld in Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Deze regeling is als volgt:

De hoogte van de uitkering bedraagt in het eerste jaar 80%, en de rest van de uitkeringsduur 70% van de laatstgenoten bezoldiging, vermeerderd met de vakantie-uitkering en de eindejaarsuitkering. De uitkering wordt aangepast aan de algemene salarisontwikkeling en inkomsten van de oud-wethouder.

Neveninkomsten worden dus van de uitkering afgetrokken. De uitkeringsduur is afhankelijk van de duur van het wethouderschap, het loopbaanprincipe en de leeftijd van de oud-wethouder. In het onderstaande overzicht is de uitkeringsduur inzichtelijk gemaakt.

loopbaan	maximale uitkeringsduur
korter dan 3 maanden	6 maanden
3 maanden tot 2 jaar	2 jaar
langer dan 2 jaar	de duur van de loopbaan, maar maximaal 3 jaar en 2 maanden

Vier oud-wethouders ontvingen in 2021 wachtgeld. Dat zijn er evenveel als in 2020. Onderstaand een overzicht van de uitgekeerde wachtgelden aan oud-wethouders:

bedragen x € 1.000

wethouder	bedrag
wethouder 1	23
wethouder 2	14
wethouder 3	23
wethouder 4	9
totaal	69

Voor de wachtgeldverplichtingen houden wij een voorziening aan. Hierin storten wij jaarlijks een vast bedrag. Het wachtgeld betalen wij vervolgens uit deze voorziening. Per jaareinde kijken we of er nog genoeg geld in de voorziening zit om de toekomstige verplichtingen te betalen. Als er een tekort is vullen we dat direct aan, een eventueel overschot laten we vrijvallen. Zie voor het verloop in 2021 de toelichting op de [voorziening wachtgeldverplichting](#).

7 Bijlagen Jaarrekening

7.1 Sisa

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 8-4-2022

Verstrekker	Uitkering code	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A5	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, extremisme en terrorisme Gemeenten	Naam hoofdcategorie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A5/01</i>	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee) <i>Aard controle D1 Indicator: A5/02</i>	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie. Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) <i>Aard controle R Indicator: A5/03</i>	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per hoofdcategorie Vanaf SiSa 2021 Incl. SiSa tussen medeoverheden <i>Aard controle R Indicator: A5/04</i>	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is indicator 06 verplicht <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A5/05</i>	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A5/06</i>
		1	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering en extremisme en de evaluatie van de aanpak van radicalisering en extremisme;	Ja	€ 18.750	€ 18.750	Ja	Conform ons verzoek tot verlenging van de periode tot eind 2022 (ons kenmerk 14499646) en conform uw wijziging

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
								subsidiebesluit versterkingsgelden 2020 & 2021 (uw kenmerk 3720112).
			2 Persoonsgerichte aanpak van geradicaliseerde personen;	Ja	€ 0	€ 0		Nee
			3 Opbouwen, behouden en faciliteren van een netwerk van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Ja	€ 0	€ 0		Ja
			4 Deskundigheidsbevordering en voorlichting van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Ja	€ 2.266	€ 3.674		Nee
			5 Preventie-activiteiten gericht op specifieke kwetsbare doelgroepen;	Ja	€ 78.960	€ 114.760		Ja
								Conform ons verzoek tot verlenging van de periode tot eind 2022 (ons kenmerk 14499646) en conform uw wijziging subsidiebesluit versterkingsgelden 2020 & 2021 (uw kenmerk 3720112).
								Conform ons verzoek tot verlenging van de periode tot eind 2022 (ons kenmerk 14499646) en conform uw wijziging

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
								subsidiebesluit versterkingsgelden 2020 & 2021 (uw kenmerk 3720112).
		6	Evaluëren van de activiteiten die zijn verricht in het kader van het tegengaan van radicalisering, extremisme en terrorisme.	Ja	€ 2.240	€ 8.120	Nee	
		Eindverantwoording (Ja/Nee)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)					
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A5/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A5/08</i>					
		Nee	Ja					
JenV	A7	Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A7/01</i>	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A7/02</i>	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A7/03</i>	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A7/04</i>	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A7/05</i>	

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			€ 6.544	€ 113.340	Ja	Ja		
JenV	A9	Specifieke uitkering versterking van de lokale integrale aanpak van radicalisering, (gewelddadig) extremisme en terrorisme in 2021 Gemeenten	Naam hoofdcategorie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A9/01</i>	Bestedingen (jaar T) komen overeen met activiteitenplan per hoofdcategorie (Ja/Nee) <i>Aard controle D1 Indicator: A9/02</i>	Besteding uitvoering activiteiten (jaar T) per hoofdcategorie Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) <i>Aard controle R Indicator: A9/03</i>	Cumulatieve besteding uitvoering activiteiten (t/m jaar T) per hoofdcategorie Vanaf SiSa 2021 Incl. SiSa tussen medeoverheden <i>Aard controle R Indicator: A9/04</i>	Afwijking t.o.v. aanvraag overeengekomen (Ja/Nee) in (jaar T) per hoofdcategorie - bij Ja is indicator 06 verplicht <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A9/05</i>	Toelichting afwijking besteding (jaar T) volgens projectplan per hoofdcategorie <i>Aard controle n.v.t. Indicator: A9/06</i>
		1	Analyse van de lokale problematiek met betrekking tot radicalisering en extremisme en de evaluatie van de aanpak van radicalisering en extremisme;	Ja	€ 0	€ 0	Ja	Conform ons verzoek tot verlenging van de periode tot eind 2022 (ons kenmerk 14499646) en conform uw wijziging subsidiebesluit versterkingsgelden 2020 & 2021 (uw kenmerk 3720112).
		2	Persoonsgerichte aanpak van geradicaliseerde personen;	Ja	€ 0	€ 0	Nee	

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
			3	Opbouwen, behouden en faciliteren van een netwerk van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Ja	€ 0	€ 0	Ja	Conform ons verzoek tot verlenging van de periode tot eind 2022 (ons kenmerk 14499646) en conform uw wijziging subsidiebesluit versterkingsgelden 2020 & 2021 (uw kenmerk 3720112).
			4	Deskundigheidsbevordering en voorlichting van personen en organisaties die betrokken zijn bij de preventie van radicalisering;	Ja	€ 11.824	€ 11.824	Nee	
			5	Preventie-activiteiten gericht op specifieke kwetsbare doelgroepen;	Ja	€ 0	€ 0	Ja	Conform ons verzoek tot verlenging van de periode tot eind 2022 (ons kenmerk 14499646) en conform uw wijziging subsidiebesluit versterkingsgelden 2020 & 2021 (uw kenmerk 3720112).
			6	Evalueren van de activiteiten die zijn verricht in het kader van het tegengaan van radicalisering, extremisme en terrorisme.	Ja	€ 0	€ 0	Nee	
				Eindverantwoording (Ja/Nee)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A9/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A9/08</i>				
			Nee	Ja				
JenV	A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A12B/02</i>	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/03</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A12B/05</i>	
			Flevoland	€ 364.914	Ja	€ 364.914	Ja	
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/01</i>	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/02</i>	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/03</i>	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/04</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/05</i>	
			€ 0	2.300	2.300	€ 221.094	€ 224.100	

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/06</i>	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/08</i>			
			Ja	Nee	Nee			
			Reeks 1 Aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (jaar T) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/09</i>	Reeks 1 Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpakken (t/m jaar T) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/10</i>	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b en d (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/12</i>		
			0	0	€ 0	€ 0		
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/14</i>				

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			€ 111.181	€ 111.181				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/16</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/18</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/20</i>
			€ 874.000	€ 874.000	€ 2.018.376	€ 2.018.376	€ 0	€ 0
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) Keuze normbedragen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/22</i>				
			€ 0	€ 0				
BZK	C1	Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik Gemeenten	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)			

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator		Indicator		Indicator		
			Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
			1	<i>Energieadvies voor vergaande verduurzaming</i>	€ 180.000		Ja		
			2						
			3	<i>#VERW!</i>					
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten		Beschikingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteite n (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoordin g (Ja/Nee)
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C32/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/03</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: C32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C32/06</i>
			1	VIS21-00747257-747257 2582186	€ 0	€ 0	Ja	De verwachting is dat de bouwactiviteite n voor 31 augustus 2022 zullen starten. Bij het opmaken van het dossier zijn de werkzaamhede n echter nog niet gestart.	Nee

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
			2 VIS21-00765767-765767 2582094	€ 0	€ 0			De verwachting is dat de bouwactiviteiten voor 31 augustus 2022 zullen starten. Bij het opmaken van het dossier zijn de werkzaamheden echter nog niet gestart.	Nee
			3 VIS21-00770970-770970 2649731	€ 44.819	€ 44.819				Nee
			4 VIS21-00801089-801089 2752832	€ 77.748	€ 77.748				Nee
			5 VIS21-01092695-1092695 2841689	€ 0	€ 0			De beschikking van de Optimist is teruggetrokken en er is een nieuwe aanvraag ingediend. De nieuwe beschikking is echter nog niet ontvangen, waardoor wij de bestedingen 2021 (€100.958) niet mee kunnen nemen in de SISA	Nee

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
								verantwoordin g 2021.
			6 VIS21-01092704-1092704 2841691	€ 116.008	€ 116.008	Ja		Nee
			7 VIS21-01109178-1109178 2848133	€ 0	€ 0	Ja	De verwachting is dat de bouwactiviteite n voor 31 augustus 2022 zullen starten. Bij het opmaken van het dossier zijn de werkzaamhede n echter nog niet gestart.	Nee
			8					
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoordin g (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C43/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/06</i>

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			RREW2020-00449235	€ 404.144	€ 404.144	4.085		Nee
BZK	C53	Groeiopgave Almere	Besteding (jaar T)	Eventuele toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C53/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C53/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C53/03</i>			
			€ 9.277.000		Nee			
BZK	C56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten en verblijfsruimte n waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C56/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C56/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/06</i>
			1	<i>RHA2021-02376276</i>	<i>Ontwikkeling dak- en thuisloze jongeren almere</i>	€ 0	€ 0	0
			2					
			Kopie Projectnaam	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)		

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C56/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/10</i>		
			1 <i>Ontwikkeling dak- en thuisloze jongeren almere</i>	Ja	Ja		Ja	
			2					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C56/11</i>					
			Nee					
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslage naffaire	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2)	Berekening bedrag uitvoeringskosten	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C62/04</i>		
			1.107	€ 166.050	€ 0	Nee		

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
BZK	C64	Tijdelijke capaciteit of externe expertise 14 grootschalige woningbouwgebieden	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C64/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C64/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C64/03</i>				
			€ 0	€ 0	Nee				
OCW	D1	Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2017 t/m 2020 Contactgemeenten	Correctie besteding 2020	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)					
			Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D1/01</i>					
			-€ 13.459	€ 106.538					
OCW	D1A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten	Correctie Besteding 2020 Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen	Correctie Besteding aan contactschool 2020 Bij een lagere besteding dient u voor het bedrag een minteken op te nemen	Totalen besteding (jaar T) (automatisch)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)			

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		<p>Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten</p> <p>Contactgemeenten</p>	<p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D1A/01</i></p>	<p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D1A/02</i></p>	<p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D1A/03</i></p>	<p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D1A/04</i></p>		
			€ 55.137	€ 0	€ 55.137	€ 71.177		
OCW	D8	<p>Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)</p> <p>Gemeenten</p>	<p>Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/01</i></p>	<p>Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/02</i></p>	<p>Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/03</i></p>	<p>Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D8/04</i></p>		
			€ 7.428.520	€ 2.769.097	€ 1.135.077	€ 3.171.731		
		<p>Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p>	<p>Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid</p> <p>Bedrag</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i></p>	<p>Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid</p> <p>Bedrag</p> <p><i>Aard controle R</i></p>	<p>Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i></p>	<p>Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid</p> <p>Bedrag</p> <p><i>Aard controle R</i></p>		

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Indicator: D8/05</i>	<i>Indicator: D8/06</i>	<i>Indicator: D8/07</i>	<i>Indicator: D8/08</i>		
			1					
			2					
OCW	D10	Volwasseneneducatie Contactgemeenten	Verstreckte uitkering (jaar T) (inclusief eventuele prijsbijstelling)	Besteding (jaar T) van educatie	Reservering besteding van educatie in (jaar T) voor volgend kalenderjaar (jaar T+1)	Onttrekking besteding van educatie in (jaar T) van volgend kalenderjaar (jaar T+1)		
			<i>Aard controle R Indicator: D10/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D10/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D10/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D10/04</i>		
			€ 1.692.580	€ 1.541.060	€ 389.956	€ 0		
OCW	D11	Regeling specifieke uitkering extra financiële middelen RMC-functie Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contact gemeente	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R Indicator: D11/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D11/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D11/03</i>			
			€ 0	€ 0	Nee			
OCW	D12	Regionale meld- en coördinatiefunctie Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024	Besteding (jaar T) contactgemeente	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		Contactgemeenten	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D12/03</i>			
			€ 842.914	€ 0	Nee			
OCW	D12A	Regionaal programma voortijdig schoolverlaten Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten Regeling vsv voor de jaren 2021 t/m 2024 Contactgemeenten	Besteding (jaar T) contactgemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12A/01</i>	Besteding aan contactschool (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12A/02</i>	Totale besteding (jaar T) van educatie (automatisch ingevuld) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D12A/03</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D12A/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D12A/05</i>	
			€ 526.816	€ 0	€ 526.816	€ 0	Nee	
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs <i>Aard controle R</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R</i>		

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Indicator: D14/01</i>	<i>Indicator: D14/02</i>	<i>Indicator: D14/03</i>	<i>Indicator: D14/04</i>		
			€ 21.839	€ 0	€ 25.404	€ 0		
		Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs			
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/08</i>			
		1						
		2						
lenW	E1	Regeling specifieke uitkering beschikbaarheidsvergoeding regionale OV-bedrijven 2020	Naam per concessie zoals gedefinieerd in artikel 1 en benoemd in bijlage 1 van de regeling	Naam concessiehouder zoals gedefinieerd in artikel 1 en benoemd in bijlage 1 van de regeling	Besteding (jaar 2020) ivm "Kosten van de concessiehouder in verband met de uitvoering van het openbaar vervoer in de periode van 15 maart 2020 tot en met 31 december 2020" zoals in bijlage 2 vd regeling is opgenomen	Besteding (jaar 2020) ivm "Tussen concessieverlener en concessiehouder overeengekomen maatregelen in de periode van 15 maart 2020 tot en met 31 december 2020 ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus dat COVID-19 veroorzaakt" zoals in bijlage 2 van de regeling is opgenomen.	"Subsidies concessieverlener conform concessie" zoals in bijlage 3 van de regeling is opgenomen.	Totale opbrengsten conform bijlage 3 (5A OCW-contract studentenkaart) van de regeling

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		Concessieverleners	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicator: E1/01</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicator: E1/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E1/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E1/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E1/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E1/06</i>
			1 Busvervoer Nederland	Keolis Nederland	€ 31.837.000	€ 327.000	€ 10.641.000	€ 1.753.000
			2					
			Kopie naam concessiehouder	Totale opbrengsten conform bijlage 3 (5B Directe opbrengsten van reizigers) van de regeling	Totale opbrengsten conform bijlage 3 (5C Andere opbrengsten) van de regeling	Komt de concessiehouder voor deze concessie in aanmerking voor de 2% extra vergoeding? (Ja/Nee)	Het totaal bedrag in (jaar T) aan teruggevorderd voordeel	
			<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicator: E1/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E1/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E1/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E1/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E1/11</i>	
			1 Keolis Nederland	€ 7.433.000	-€ 1.000	Ja	€ 0	
			2					
			Kopie naam concessiehouder	Het bedrag benoemd in de subsidieverleningsbeschikking van de ontvanger van de specifieke uitkering aan de concessiehouder voor de periode 15 mrt t/m aug 2020 (artikel 10 lid 1 sub a van de regeling spuk)	Het bedrag dat zal worden benoemd in de subsidievaststellingsbeschikking van de ontvanger van de specifieke uitkering aan de concessiehouder voor de periode 15 mrt t/m aug 2020			

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicator: E1/12</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E1/13</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E1/14</i>			
			1 <i>Keolis Nederland</i>	€ 6.107.316	€ 6.212.105			
			2					
		Eindverantwoording (Ja/Nee) - Ja uiterlijk in SiSa 2021						
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E1/15</i>						
		Ja						
lenW	E10B	Regeling specifieke uitkering snelfietsroutes	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee)	Toelichting op niet-afgeronde projecten
		SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E10B/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E10B/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E10B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E10B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E10B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E10B/06</i>
			1 Aanleg fietsbruggen Spoorbaanpad / 2635161	€ 0	€ 0	Nee	Nee	
			2					

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Kopie projectnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E10B/07</i>	Grote scope wijzigingen? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E10B/08</i>	Ernstige vertragingen? (Ja/Nee) <i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: E10B/09</i>			
			1 Aanleg fietsbruggen Spoorbaanpad / 2635161	Nee	Ja			
			2					
lenW	E21	Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra 2020 – 2022 Gemeenten en GR'en	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E21/01</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E21/02</i>	Cofinanciering (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E21/03</i>	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E21/04</i>	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E21/05</i>	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E21/06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	Ja

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<p>Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld)</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E21/07</i></p>					
lenW	E52	Beschikbaarheidsvergoeding 2	<p>Naam per concessie zoals gedefinieerd in artikel 1 en benoemd in bijlage 1 van de regeling</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E52/01</i></p>	<p>Naam concessiehouder zoals gedefinieerd in artikel 1 en benoemd in bijlage 1 van de regeling</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E52/02</i></p>	<p>Besteding (jaar T-2 (2019))</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E52/03</i></p>	<p>Besteding (jaar T)</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E52/04</i></p>	<p>Specifieke kosten van de concessiehouder in de periode van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021 ter voorkoming van verdere verspreiding van het virus dat COVID-19 veroorzaakt</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E52/05</i></p>	<p>Subsidies concessievertener conform concessie (Ja/nee) - zoals in de bijlage 3 van de regeling is opgenomen verleend</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E52/06</i></p>

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			1 Busvervoer Nederland	Keolis Nederland	€ 41.325.000	€ 0	€ 0	Ja
			2					
			Kopie naam concessie	Totale opbrengstenconform bijlage 3 (5A OCW-contract studentenkaart) van de regeling	Totale opbrengstenconform bijlage 3 (5B opbrengsten van reizigers) van de regeling	Totale Opbrengsten conform bijlage 3 (5C Andere opbrengsten) van de regeling	Komt de concessiehouder voor deze concessie in aanmerking voor de 2% extra vergoeding (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E52/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E52/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E52/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E52/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E52/11</i>	
			1 Busvervoer Nederland	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
			2					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E52/12</i>					
			Nee					
lenW	E56	Regeling specifieke uitkering doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur 2021	Besteding (jaar T-1) aan projectkosten voor het totale project	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor het totale project	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Correctie besteding (jaar T-1) aan projectkosten voor het totale project	Eindverantwoording (Ja/Nee)

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E56/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E56/02</i>	<i>Aard controle n.v.t</i> <i>Indicator: E56/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E56/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E56/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E56/06</i>
			1 € 0	€ 32.205	€ 32.205	Ja	€ 0	Nee
			2					
			Projectnaam / nummer <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E56/07</i>	Project afgerond (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E56/08</i>				
			1 Doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfrastructuur /5000005126	Nee				
			2					
lenW	E66	Spoorbaanpad Almere	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E66/01</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E66/02</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) De prestatie moet zijn geleverd voor de indicator op ja gezet kan worden <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E66/03</i>			
			€ 647.644	€ 647.644	Nee			

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
lenW	E71	Incidentele specifieke uitkering mobiliteitsplan FLORIADE	Besteding (jaar T) aan projectkosten voor de ondersteuning van de projectorganisatie t.b.v. het opstellen en uitvoeren van het korte termijn mobiliteitsplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) aan projectkosten voor de ondersteuning van de projectorganisatie t.b.v. het opstellen en uitvoeren van het korte termijn mobiliteitsplan	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E71/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E71/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E71/03</i>			
			€ 387.785	€ 387.785	Nee			
EZK	F9	Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)	Toelichting	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: F9/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: F9/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/05</i>	
			1 Extern advies warmtetransitie EAW-20-00301826	€ 20.660	€ 20.660	Ja		
			2					
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: F9/06</i>					
			Ja					
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2021	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
		Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>
			€ 75.300.608	€ 1.223.192	€ 3.814.488	€ 12.848	€ 276.331	-€ 13
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeiën uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>
			€ 2.005.712	€ 136.467	€ 0	€ 3.805.227	€ 0	€ 1.463.458
		Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>					
			-€ 1.463.458	Ja				
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		Alle gemeenten verantwoordelijk hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>
			€ 297.415	€ 114.677	€ 322.844	€ 0	€ 0	€ 0
		BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 8.832	€ 2.921	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstreking (overig)

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>	
	1		Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 26.210	€ 0	€ 0	€ 121.441	€ 2.880	
	2		Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 33.686	€ 0	€ 0	€ 57.998	€ 1.302	
	3		Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 8.429.957	€ 621.511	€ 0	€ 59.067	€ 258	
	4		Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 5.750.921	€ 211.568	€ 0	€ 3.045	€ 0	
	5		Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 4.187.553	€ 96.789	€ 0	€ 145	€ 0	
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>			
	1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja				

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0		Ja	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	1.146	174		Ja	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	1.530	48		Ja	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	1.111	24		Ja	
			Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in (jaar T)	Levensonderhoud-Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T)			
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/13</i>			
			€ 15.770	-€ 15.770	0			
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Indicator: G4/14</i>	<i>Indicator: G4/15</i>	<i>Indicator: G4/16</i>	<i>Indicator: G4/17</i>	<i>Indicator: G4/18</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T)	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen)			

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Aard controle R Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G12/03</i>			
			€ 31.882	€ 949	1.107			
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende subsidie				
			<i>Aard controle R Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>				
		€ 3.033.033	€ 1.260.551					
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08</i>	
1	1.1 Onroerende Zaken Nieuwbouw	€ 21.575	€ 21.575	€ 21.575	€ 0	€ 0		
2	1.2 Onroerende Zaken Renovatie	€ 489.277	€ 489.277	€ 489.277	€ 0	€ 0		
3	1.3 Onroerende Zaken Onderhoud	€ 205.617	€ 205.617	€ 205.617	€ 0	€ 0		
4	2.1 Roerende Zaken Aankoop	€ 8.845	€ 8.845	€ 0	€ 8.845	€ 0		

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	
			3	SPUK GHNT Vroeg signaleren en versterken specialistische aanpak in de wijk bij huiselijk geweld 2020 - 2021 / 330772	€ 36.200	€ 49.650	Ja		
			4						
				Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Projectwerkzaamheden afgerond? (Ja/Nee)				
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H7/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H7/07</i>				
				Ja	Nee				
WVS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022		Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T)	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T)	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T)
				<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/03</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H8/04</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/05</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/06</i>
			1	1056914-1034247	€ 240.000	€ 0	€ 136.820	€ 0	€ 254.019
			2	1034247	€ 270.854	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			3	1030667 - 1017747	€ 120.000	€ 0	€ 2.801	€ 0	€ 120.000
			4						

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator		Indicator		Indicator		Indicator	
			Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H8/08</i>						
			1 1056914-1034247	Nee						
			2 1034247	Nee						
			3 1030667 - 1017747	Ja						
			4							
VWS	H9B	Regeling specifieke uitkering opzet expertisecentra jeugdhulp 2020	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Uitvoering is volgens aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Toelichting is optioneel	Deelname aan lerend netwerk door projectleider (Ja/Nee)		
		SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H9B/01</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H9B/02</i>	Gerealiseerd <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H9B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H9B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H9B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H9B/06</i>		
			1 060344 Gemeente Utrecht	€ 141.810	€ 141.810	Ja		Ja		
			2							
			Kopie gemeentecode	Deelgenomen aan het lerend netwerk (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)					

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H9B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H9B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H9B/09</i>			
			1 060344 Gemeente Utrecht	Ja	Nee			
			2					
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H12/01</i>	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H12/02</i>	Eindverantwoording? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H12/03</i>			
			€ 59.382	Ja	Nee			
VWS	H13	Regeling specifieke uitkering specialistische functies aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling	Gedurende (jaar T) zijn de activiteiten verricht i.h.k.v. van de specialistische functie waarvoor de uitkering is ontvangen (ja/nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H13/01</i>	Besteding (jaar T) activiteiten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H13/02</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) activiteiten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H13/03</i>	Eindverantwoording? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H13/04</i>		
			Ja	€ 114.300	€ 114.300	Ja		
VWS	H16	Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden	Betreft jaar	Beschikingsnummer / naam	Totale besteding			

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/03</i>			
			1 2020	SPUKIJZ21173	€ 592.662			
			2 2021	SPUKIJZ21R2023	€ 515.370			
			Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: H16/08</i>	
			1 Almere-Poort	€ 15.190	€ 15.190	€ 0	2020	
			2 De Vrijbouter	€ 493.951	€ 493.951	€ 0	2020	
			3 Almere Stad	€ 83.521	€ 83.521	€ 0	2020	
			4 Almere-Poort	€ 102.605	€ 102.605	€ 0	2021	
			5 De Vrijbouter	€ 336.450	€ 336.450	€ 0	2021	
			6 Almere Stad	€ 76.315	€ 76.315	€ 0	2021	
			7					
LNV	L7B	Regeling specifieke uitkering IBP-Vitaal Platteland	Gebiedsnaam/nummer	Hieronder per regel één provincie[code] uit [jaar T] selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Totale besteding (jaar T)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		SiSa tussen medeoverheden	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: L7B/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: L7B/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/05</i>	Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: L7B/06</i>
			1 14	030012 Provincie Flevoland	€ 84.495	€ 84.495	Nee	
			2					
LNV	L14	Eenmalige bijdrage subsidieverstrekking 4 projecten Floriade	Projectnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: L14/01</i>	Besteding (jaar T) per project ten laste van Rijksmiddelen <i>Aard controle R Indicator: L14/02</i>	Cumulatieve bestedingen per project ten laste van Rijksmiddelen (t/m tot jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: L14/03</i>	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: L14/04</i>	Project afgerond (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: L14/05</i>	
			1	Kassencomplex SPUK 1400011520	€ 4.024.938	€ 4.024.938	Ja	Nee
			2	Dutch Innovation Xperience SPUK 1400011520	€ 1.711.391	€ 1.711.391	Ja	Nee
			3	Agroforrestry SPUK 1400011520	€ 718.438	€ 718.438	Ja	Nee

Verstrekker	Uitkeringcode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
		4	Kennisprogramma SPUK 1400011520	€ 318.937	€ 318.937	Ja	Nee	

7.2 Gewaarborgde geldleningen

bedragen x € 1 miljoen

geldnemer	doel van de lening	oorspr.. bedrag	rente percen -tage geld- lening	stand lening 31-12- 2021	stand lening 31-12- 2020
woningbouw					
stichting de Alliantie	woningbouw	412,8	2,05	533,1	448,8
woningstichting Goede Stede	woningbouw	417,4	2,03	391,9	373,6
Ymere te Amsterdam	woningbouw	332,2	2,50	396,4	293,9
woonzorg Nederland	woningbouw	30,4	2,93	86,4	27,8
stichting Habion te De Bilt	woningbouw	10,6	3,10	21,2	6,0
<i>totaal woningbouw</i>		<i>1.203,4</i>		<i>1.429,0</i>	<i>1.150,1</i>
borgstellingen verbonden partijen					
HVC	borgstelling huisvuilcentrale Alkmaar	n.v.t.	n.v.t.	30,4	36,4
<i>totaal borgstellingen verbonden partijen</i>				<i>30,4</i>	<i>36,4</i>
borgstellingen schuldhulpverlening					
cliënten	Borgstellingen particulieren			0,5	0,4
cliënten	Borgstelling BBZ Almere			0,1	0,0
<i>totaal borgstelling schuldhulpverlening</i>				<i>0,6</i>	<i>0,4</i>
borgstellingen onderwijsaccommodaties, (sport)verenigingen en welzijnsinstellingen					
Almeerse Hockey Club	bouw clubhuis en kleedkamers	0,1	4,50	0,0	0,1
Almeerse Hockey Club	bouw clubhuis en kleedkamers	0,1	5,00	0,0	0,0
Almeerse Hockey Club	bouw clubhuis	0,1	7,13	0,0	0,0
AS'80	renovatie en uitbreiden clubaccommodatie	0,2	5,30	0,1	0,1
ATC Buiten	aanleg 4 tennisbanen	0,1	5,00	0,0	0,0
ATC Buiten	extra gemeentegarantie	0,1	5,30	0,0	0,0
BSC Almere '90	realisatie club en kleedruimte	0,2	5,45	0,1	0,1
naturistenvereniging Chamavi	aankoop recreatieterrein	0,1	3,75	0,1	0,1
ROC Flevoland	nieuwbouw/inrichting accommodatie 3e fase	8,2	5,02	3,0	3,4
ROC Flevoland	nieuwbouw/inrichting accommodatie 4e fase	3,2	3,57	1,3	1,4
roeivereniging Pampus	bouw clubaccommodatie	0,0	5,85	0,0	0,0
roeivereniging Pampus	realisatie tweede botenloods	0,0	5,85	0,0	0,0
stichting Scouting De Meridiaan	bouw accommodatie Bosrand	0,1	5,65	0,0	0,0
stichting Scouting Hannie Schaft Groep	bouw accommodatie Hannie Schaftpark	0,1	5,25	0,0	0,0
stichting Sportaccommodaties Flevoland	bouw Turn- en badmintonaccommodatie	1,0	5,89	0,6	0,6

geldnemer	doel van de lening	oorspr.. bedrag	rente percen -tage geld- lening	stand lening 31-12- 2021	stand lening 31-12- 2020
tennisvereniging Koriander	banen vervangen door all-weather	0,1	4,00	0,0	0,0
zorggroep Almere	bouw Gezondheidscentrum "De Binder"	0,9	6,23	0,2	0,2
Jeu de Boules Almere	realisatie hal	0,0	5,10	0,0	0,0
Handboogschutterij Almere	bouw indoorhandboogaccomodatie	0,0	4,35	0,0	0,0
Roeivereniging Pampus	realisatie 3e botenloods	0,2		0,1	0,1
Dierenasiel	garantstelling voor een hypotheeklening	1,3	5,49	0,3	0,3
Dierenasiel	garantstelling voor een hypotheeklening	0,3	3,25	0,3	0,3
Alliantie/Corrosia	betalingsachterstanden huurcontracten Corrosia			1,0	1,2
<i>totaal borgstelling onderwijsaccommodaties, (sport)verenigingen en welzijnsinstellingen</i>		16,3		6,9	7,9
totaal gewaarborgde geldleningen				1.466,9	1.194,7

7.3 Overzicht begrotingswijzigingen

nummer	omschrijving	datum
RV-61/2020	Programmabegroting 2021	12-11-2020
RV-04/2021	Verwacht jaarresultaat 2020 en update begroting 2021	11-2-2021
RV-10/2021	Mobiliteits- en Infrastructuur Programma Almere (MIPA) 2021-2025	18-2-2021
RV-31/2021	Krediet Kinderopvangruimten Montessori onderwijsvoorziening	22-4-2021
RV-42/2021	Vaststelling Programmarekening 2020	8-7-2021
RV-43/2021	Perspectiefnota 2022	10-6-2021
RV-57/2021	Benodigde extra budget n.a.v. kostenraming tijdelijke inrichting Floriade	8-7-2021
RV-72/2021	Toekomstbestendig en duurzaam Afvalinzamelsysteem (TAS)	11-11-2021
RV-79/2021	Tweede financiële kwartaalrapportage 2021	14-10-2021
RV-81/2021	Mobiliteits- en Infrastructuur Programma Almere (MIPA) 2021- 2025 Spoedherziening Werkplan 2021/2022	30-9-2021
RV-86/2021	Programmabegroting 2022	11-11-2021

7.4 Overzicht mutaties investerings- en financieringsstaat

bedragen x € 1.000

omschrijving	besluitvorming	krediet realisatie t/m 2020	lasten investerings- 2021	investerings- bijdrage	restant krediet	
Investerings economisch nut						
ICT: netwerkbekabeling	PB2016	1.426	-17	-	1.443	
Autom bouwmutatieverg	PB2017	60	3	7	51	
#E1-module Bestellen In Omloop	PB2014	27	49	-	-22	
Update Enterprise One	VJN2016 + PB2019	390	349	4	37	
Transporter Landmeet auto	VJN2016 + PB2022	40	-	-	40	
Transporter Landmeet auto	VJN2016 + PB2022	40	-	-	40	
verv funct. aanp. zwembaden	VJN2016	101	-	-	101	
Vervanging kunstgrasvelden	VJN2013+VJN2016+PB2017	3.306	438	1.208	-210	1.870
Renovatie sportvelden	hoort bij 100240	256	692	7	-1	-442
verv keukenapparatuur sporthal	VJN2016	76	-	-	76	
Verv horeca topsportcentrum	PB2017	65	-	-	65	
Attributen GZ & Sporthal 5 jr	VJN2016+PB2017	128	-	-	128	
Attributen GZ & Sporthal 10 jr	VJN2016+PB2017	185	138	-	47	
Zonnepanelen Schaapskooi 2017	PB2017	12	6	-	7	
	duurzaamheidsinvestering					
Zonnepanelen GZ Aprilstraat 2017	PB2017	73	-	-	73	
	duurzaamheidsinvestering					
Zonnepanelen GZ Kornetstraat 2017	PB2017	73	-	-	73	
	duurzaamheidsinvestering					
Zonnepanelen GZ Danslaan 2017	PB2017	73	-	-	73	
	duurzaamheidsinvestering					
Zonnepanelen GZ Regenboogweg 2017	PB2017	73	-	-	73	
	duurzaamheidsinvestering					
Zonnepanelen VVE Generatiecomplex 2017	PB2017	18	10	10	-2	
	duurzaamheidsinvestering					
#Bouw 16 kl. Homeruskwartier Odyssee	PB2018 + PPN2021	6.780	6.131	272	377	
AMKU-gebouw Buiten - inbouw	PB2019	152	2	1	149	
Renovatie accommodatie voetbalvereniging ASC Waterwijk	PB2018+PB2021	1.814	480	1.310	24	
Strooiers gladheid	PB2018	1.400	1.160	-	240	
Brandweer kazerne Poort	PB2018	11.450	1.809	3.709	-51	5.983
#CMS	PB2018	200	-	-	200	
Fanny Blankers Koen-zonnepanelen	PB2018	19	26	19	-3	-23
F. Blankers Koen -zonnepanelen	PB2018	32	2	-	30	
Rie Mastenbroek zonnepanelen	PB2018	32	2	1	-0	29
Havas-zonnepanelen	PB2018	19	1	-	18	
Sportpark Buitenhout A123	RV-17/2013	453	151	-	302	
#Bouw 0038 Richard Feynmanstraat7 - PO De Verwondering	PB2016+PB2018+PB2019+PPN 2021	8.992	7.331	1.156	505	
#Tachymeter	VJN2016	1	1	-	-	
#Sportzaal Poort Duin	PB2017	100	-	-	100	
Schoolsportvelden Poort	PB2017	1.200	-	-	1.200	
De Marken 4 gebouw American Football	VJN2018	126	70	-	56	
Internationale Campus	RV-06/2018 + PPN2021	19.338	411	2.668	16.259	
Waterbeleefcentrum Alm-Poort	PB2022	2.100	20	43	2.037	

omschrijving	besluitvorming	krediet realisatie		lasten investerings-		restent krediet
		t/m 2020	2021	bijdrage		
Rompkrediet Vastgoed	PB2019	446	-	-	-	446
1295V 14kl Duinschool de Zeeraket en gymlokaal	PB2019 + PPN2021	8.100	364	5.817	-	1.919
Duinschool De Duinvlinder	PB2019 + PPN2021	9.028	307	1.003	-	7.718
2e rugbyveld Fanny Blankers-Koenpark incl. grondkosten	PB2021	780	-	323	-	457
San. en Verv.asbesthoudend dak en gevel SH Waterwijk	PB2019 + PPN2021	1.255	-	1.015	-149	389
San. en Verv.asbesthoudend dak en gevel SH Almere-Buiten	PB2019 + PPN2021	1.255	-	741	-114	628
Duurz.investeringen LED-verlichting & zonnepanelen Stadhuis	PB2019	97	-	-	-	97
Duurzaamheidsinvesteringen zonnepanelen GZ Vlamingsstraat	PB2019	25	-	-	-	25
Duurzaamheidsinvesteringen zonnepanelen Luitstraat	PB2019	25	-	-	-	25
394 5-TBX-28 Citroen C3	PB2019 + PB2022	25	-	-	-	25
395 5-TBX-29 Citroen C3	PB2019 + PB2022	25	-	-	-	25
396 5-TBX-31 Citroen C3	PB2019 + PB2022	25	-	-	-	25
397 5-TBX-32 Citroen C3	PB2019 + PB2022	25	-	-	-	25
Aankoop krediet FSA (Fonds Strategische Aankopen)	PB2019 + RV-32/2020 + RV-54/2021	15.600	-	-	-	15.600
Mutatie Huurgronden	nvt	-	702	162	-	-864
#Uitbreiding Paul Kleestraat (tbv Eduvier)	PB2018	1.900	782	976	-	142
#Aanschaf Fiat Talento VJB-42 -B	PB2020	35	-	27	-	8
Mobiele telefoons	PB2020 + PPN2021	460	222	165	-0	73
Vervanging auto Burgerzaken	PB2020 + PPN2021	10	-	-	-	10
NB VO Montessori Lyceum Flevoland, gebied 5C, Nobelhorst	PB2019 + PPN2021	25.701	13	60	-	25.628
NB Sporthal Montessori Nobelhorst	PB2019 + PPN 2021 + RV-31/2021	10.645	13	5	-	10.627
Anterieure ovk INV rompkrediet	RV-05/2020	2.500	-	-	-	2.500
19 noodlokalen OHV Almere Poort	RV-95/2019	2.000	1.498	110	-	392
#Elektrische auto-1 STR 2020	PPN2021	40	-	36	-	4
#Elektrische auto-2 STR 2020	PPN2021	40	-	36	-	4
#Elektrische auto-3 STR 2020	PPN2021	40	-	36	-	4
#Elektrische auto-4 STR 2020	PPN2021	40	-	36	-	4
#Elektrische auto-5 STR 2020	PPN2021	40	-	36	-	4
#Elektrische auto-6 STR 2021	PPN2021	40	-	36	-	4
#Elektrische auto-7 STR 2021	PPN2021	40	-	36	-	4
#Elektrische auto-8 STR 2021	PPN2021	40	-	36	-	4
#Elektrische auto-9 STR 2021	PPN2021	40	-	36	-	4
#Elektrische auto-10 STR 2021	PPN2021	40	-	36	-	4
#20 Elektrische laadpalen	PPN2021	-	88	1	-	-88
#Betaalautomaten havens	PB2021	200	181	23	-	-4
#Vervangen felsdakbanen Vlechtwerk	PB2020 - ohv	1.023	-	572	-	451
#Krediet Tablets / iPads	PB2021	470	-	-	-	470
Camera's Stadstoezicht	PB2021	900	-	434	-	466

omschrijving	besluitvorming	krediet realisatie		lasten investerings-		restent krediet
		t/m 2020	2021	bijdrage		
Renovatie Sluis Garage	PB2021	1.240	70	1.209	-	-39
#FZ Meubilair 2021	PB2021	75	-	9	-	66
Renovatie Gymzaal Pijnackerpad	PB2021	800	-	2	-0	798
Zonnepanelen GZ Vrijmarkt	PB2021	33	-	-	-	33
Zonnepanelen GZ Duinvlinder	PB2021	33	-	-	-	33
Zonnepanelen GZ Zeeraket	PB2021	33	-	-	-	33
Buitensportvz Voortuin extra	PB2021	4.635	-	-	-	4.635
Playground Hout Noord	PB2021	650	-	15	-	635
Kunst in de openbare ruimte	PB2021	2.000	-	126	-	1.874
Doorontwikkeling Erfgoedhuis	PB2021	175	-	-	-	175
Aanpassing sporthal Stedenwijk	PB2021 + PB2022	81	-	72	-10	19
Software Leerplicht	PB2021	60	50	4	-	6
Bouw 16kl school Oosterwold	PPN2021	7.217	1	1.066	-	6.150
Bouw gymzaal Oosterwold	PPN2021	1.659	-	-	-	1.659
Zonnepanelen GZ Bosgouw	PPN2022	25	-	-	-	25
Zonnepanelen GZ Buitenhof	PPN2022	25	-	29	-	-4
Zonnepanelen American Football Marken	PPN2022	19	-	26	-5	-2
4						
Zonnepanelen TOH Marie Curiestraat	PPN2022	38	-	33	-	5
Zonnepanelen TOH Monacostraat	PPN2022	38	-	29	-	9
Sporthal Radioweg	PPN2022	200	103	135	-	-38
Aankoop/Verbouwing Razeil 5-9	PPN2021	4.100	-	3.703	-	397
188 MVA 1P Overgooi	nvt	-	-	2.160	-	-2.160
515 MVA 4B3/C5 Voortuin	nvt	-	-	-211	-	211
FVA PL4 bouwkosten Kunstmuseum	PPN2022	5.250	-	-	-	5.250
FVA PL4 bouwkosten Kunstpaviljoen	PPN2022 + PB2022	2.059	-	1.803	-40	296
Aankoop Baltimoreplein /Realisatie Cultuurhuis	RV-79/2021	2.080	-	1.004	-	1.076
FVA PL2 bouwkosten Pop-up village Flevo Campus	PB2022	506	-	483	-	23
Bouw 16kl.basisschool Europakwartier Oost	PPN2021 - ohv	5.573	-	9	-	5.564
Bouw gymzaal Europakwartier Oost	PPN2021 - ohv	1.484	-	-	-	1.484
Vervanging HH-552-R Citroën Picasso	PPN2022	24	-	-	-	24
#Airco Stadsarchief	PB2022	54	-	54	-	1
Aanschaf portofoons	PB2022	210	-	-	-	210
Piket auto - vervanging 398-4-TPP-16	PB2022	40	-	-	-	40
Verbetering binnenklimaat Kunstlinie	PB2022	1.400	-	-	-	1.400
FZ Meubilair 2022	PB2022	50	-	-	-	50
FVA PL4 inrichtingskosten Kunstpaviljoen	PB2022	170	-	77	-	93
Beeldschermen 34"	PB2022	1.112	-	-	-	1.112
Mobiele computers	PB2022	1.070	-	-	-	1.070
Strandlab overkapping en berging	PB2022	88	-	-	-	88
INV- Auto piket 1 STR	PB2022	50	-	-	-	50
INV- Auto piket 2 STR	PB2022	50	-	-	-	50
INV- Auto weginspectie STR	PB2022	50	-	-	-	50
INV- Hoofdriool Oosterwold Fase 1B & 1A RV104/2021-PPN2023		-	-	149	-140	-9
Grond Kerkstraat 52		-	-	0	-	-0

omschrijving	besluitvorming	krediet realisatie		lasten investerings-		restent krediet
		t/m 2020	2021	bijdrage		
Bouw 14kl.basisschool & gymzaal Europawartier Heliumweg 51	PPN2022	8.114	-	-	-	8.114
<i>totaal investeringen economisch nut</i>		<i>196.157</i>	<i>23.657</i>	<i>34.196</i>	<i>-722</i>	<i>139.026</i>
Investeringsen waarvoor een heffing kan worden geheven						
INV-RIO Afstroming Voorstraat 566	PB2018	2.493	1.374	543	-543	1.120
Vervanging duobak auto 046	PB2022	320	100	-	-	220
Vervanging duobak auto 047	PB2022	320	165	-	-	155
OAT aanpassen prullenbakken	VJN2016	502	109	-	-	392
BID's 100 stuks	PB2018	-	169	5	-	-174
#8 wisselcontainers perrons H/B	PB2015+PB2021	-75	95	-	-	-170
Duobakken en grondstoffen bakken	PB2019 + PB2021	-	745	129	-	-875
Vervanging Prullenbakken 1e fase	PB2019	600	119	63	-	418
Afstroom problematiek rioleri ng Waterwijk 2C89	PB2019	1.250	33	8	-8	1.217
Vervangen vacuümsysteem Almeerderzand	PB2019	410	-	-	-	410
Verlengen persleiding 213_0 n aar 210_0	PB2019 + PB2022	390	-	-	-	390
Aanbrengen extra persleidin g 219_0	PB2022	27	-	-	-	27
Vervangen rioolgemaal Dagenwe g en aanpassen persleiding	PB2021	80	-	-	-	80
INV-RIO Afstroomproblematiek riolering theehuisje	PB2019	670	-	-	-	670
#INV-RIO Verlengen persleidingen Gooisekant	PB2020	17	52	-	-	-35
Duurzaamheidsinvesteringen zonnepanelen Schoutgarage	PB2019	106	10	14	-	82
Duurzaamheidsinvesteringen zonnepanelen Floridagarage	PB2019	27	-	-	-	27
RIO VV Gemaal Ouverture 228_0	PB2020 + PB2021	599	-	-	-	599
Garage Apparatuur A Buiten	PB2020 + PPN2022	300	-	303	-	-3
Garage Apparatuur A Stad	PB2020 + PPN2022	60	-	32	-	28
Straat Apparatuur A Stad	PB2020	320	-	-	-	320
Straat Apparatuur A Buiten	PB2020	240	-	-	-	240
Fietsenstalling Tourniquet	PB2020 + PB2021	700	-	94	-	606
#Herstel Acta terrein	PB2020 + PB2021	364	274	74	-	16
Techn.levenduurverlenging meldkamer	PB2020	240	75	3	-	161
Vervanging voertuig 140 12-BP-SK	PB2020	50	-	-	-	50
Vervanging voertuig 219 BX-PX-24	PB2020	350	-	332	-	18
Uitbreiding asset tracking (stelpost)	PB2020	50	-	-	-	50
Uitbreiding Kraan trechter	PB2020	300	11	326	-	-37
uitbreiding elektrische laadpalen (stelpost)	PB2020	100	4	-	-	96
VV Vuilwaterberging Pocketpark Centrum Almere-Stad	PB2021	236	-	-	-	236
INV-RIO Vervangen duikers Almere	PB2021	500	-	-	-	500
INV-RIO vervangen lijngoten Chinees graniet	PB2021	150	-	-	-	150
Vervanging voertuig 62 (open auto)	PB2021	310	-	6	-	304
Vervanging voertuig 63 (open auto)	PB2021	310	-	291	-	19

omschrijving	besluitvorming	krediet realisatie		lasten investerings-		restent krediet
		t/m 2020	2021	bijdrage		
Vervanging voertuig 64 (open auto)	PB2021	310	-	-	-	310
Vervanging voertuig 159 (service auto)	PB2021	50	-	-	-	50
Vervanging voertuig 220 (service/perron auto)	PB2021	285	-	-	-	285
Uitbreiding OID montage wagen	PB2021	350	-	-	-	350
Uitbreiding open auto	PB2021	310	-	-	-	310
Minicontainer 2021	PB2021	300	-	100	-	200
OID 2021	PB2021	1.800	-	779	-	1.021
BID 2021	PB2021	380	-	66	-	314
Uitwerking aanpassen blauwe zone	PB2021	250	-	47	-	203
Vervanging paspomaat	PB2021	175	6	6	-	163
#Aanpas.parkeerter.tbv straatregime Stad	PPN2021	300	261	11	-	29
INV-RIO vervangen riool Mandelaplein	PPN2022	55	-	55	-55	55
INV-RIO vervangen riool Olstgracht	PPN2022	250	-	-	-	250
INV- RIO PR vergroten vuilwaterberging Gooisekant 224_4	PPN2022	150	-	-	-	150
INV-RIO VV lijngoot/hemelwat erafvoer skatebaan Beatrixpark	PB2022	66	-	63	-63	66
Duurzaamheidsinvesteringen Sluisgarage	PB2022	100	-	-	-	100
INV-RIO VV gemaal 254-0	PB2022	150	-	-	-	150
INV-RIO - vervangen rioolgemaal 228_1 Muziekwijk	PB2022	100	-	-	-	100
INV-RIO VV gemaal 253-0	PB2022	100	-	-	-	100
INV-RIO VV vuilwaterriool De Hoven	PB2022	4.906	-	-	-	4.906
INV-RIO VV vuilwaterriool De Marken en De Steiger	PB2022	10.483	-	-	-	10.483
INV-RIO VV riool Wisselweg	PB2022	630	-	-	-	630
INV-RIO VV rioolgemaal 224-1 Kabelstraat	PB2022	80	-	-	-	80
INV-RIO vervangen schakelkasten	PB2022	550	-	-	-	550
Minicontainer 2022	PB2022	3.529	-	-	-	3.529
OID 2022	PB2022	2.591	-	-	-	2.591
OID 2023	PB2022	793	-	-	-	793
BID 2022	PB2022	630	-	-	-	630
BID 2023	PB2022	444	-	-	-	444
Vervanging duobak auto 043	PB2022	320	-	-	-	320
Vervanging duobak auto 045	PB2022	320	-	-	-	320
Vervanging open auto 066	PB2022	320	-	-	-	320
#Vervanging open auto 067	PB2022	320	-	-	-	320
#Vervanging open auto 069	PB2022	320	-	-	-	320
Vervangen auto 068 (Kraan OID)	PB2022	360	-	-	-	360
VV tankinstallatie De Steiger	PB2022	200	-	-	-	200
VV Volvo EW 140 perron Haven	PB2022	190	-	-	-	190
Bedrijfsgeb. De Steiger 221 herinrichting diverse ruimtes	PB2022	80	-	-	-	80
VV Volvo EW 160 perron Poort	PB2022	190	-	-	-	190
VV containers recycling perron	PB2022	100	-	-	-	100

omschrijving	besluitvorming	krediet realisatie		lasten investerings-		restent krediet
		t/m 2020	2021	bijdrage		
Uitbreiding zonnepanelen de Steiger	PB2022	53	-	-	-	53
Ondergrond Schoutgarage en Metropoolgarage		-	-	0	-	
<i>totaal investeringen waarvoor een heffing kan worden geheven</i>		<i>45.206</i>	<i>3.602</i>	<i>3.350</i>	<i>-669</i>	<i>38.924</i>
materiële vaste activa in erfpacht						
Mutaties gronden uitgegeven in erfpacht nvt				701		-701
<i>totaal materiële vaste activa in erfpacht</i>				<i>701</i>		<i>-701</i>
investeringen maatschappelijk nut						
INV- Regenboogbuurt - Pi001	PB2018	9.250	5.962	1.639	-	1.649
INV- Herinr. Marathonlaan-357 7	PB2018	60	28	-	-	32
INV-De Marken - 903/332	PB2018	3.130	201	13	-	2.916
INV-Muziekwijk-Zuid - Pi009	PB2018	7.300	124	194	-	6.982
INV-VV Breukelenbrug - 71	PB2020 + PPN2022	233	22	207	-	3
#INV-Marktkasten plaatsen-10155	PB2018	-68	128	9	-	-205
INV-Bloemenbuurt West - 901	PB2018	2.515	1.499	47	-	969
INV-ParkeerkoerVeluwsekant 392	PB2018	400	150	16	-	234
INV-De Hoven - Pi004 902/327	PB2018	1.995	66	-	-	1.929
INV-VV&VRW.Bomen-Essen-973	PB2018	5.263	3.732	325	-	1.207
INV-VV Populieren bosgebied35353	PB2018	585	247	46	-	292
Floriade Terreinrichting	RV-58/2017, PPN 2020	1.300	-2.631	-	-	3.931
Infrastruct.CampingSchateiland	RV-58/2017	2.713	2.498	10	-	205
Rondje Weerwater	RV-84/2016+VJN 2017+PB 2018+PB2021+PPN2022	22.313	14.443	5.324	-	2.546
FVA 4: Kustz. Almere Poort/Duin	PB2019 + PB2021	6.422	2.361	415	-	3.646
FVA-project Almere Centrum	PB2019 + PB2021	6.712	670	1.537	-	4.505
#INV Bos der Onverzettelijken	RV-84/2016	-	337	1	-	-338
#INV De Werven	PB2019 + PB2021	3.883	3.884	-	-	-1
#INV Light Challenge Almere Haven	PB2019	-247	285	-	-	-532
INV Stedenwijk Midden/Zuid	RV-84/2016+PB2018+PB2021	8.829	7.139	1.500	-	190
INV Omvormen OVL naar LED	PB2019 + PB2022	3.498	2.431	300	-	766
#INV Waterwijk	VJN2017	-73	327	-	-	-400
FVA 1.1 Station en omgeving investering	PB2018	7.600	808	2.590	-	4.202
#Fietsbrug Ecozone MIPA 1.13 - 120035	RV-46/2018	-	196	1	-	-196
#Fietstelpunten 2017 MIPA 1.22- 120039	RV-22/2017	99	21	-21	-	100
Aanpassen fietswegbewijzering MIPA 1.23 - 120039	RV-46/2018+RV-10/2021 + RV- 81/2021	200	1	-1	-	200
Overkapping busstation 't Oor OV MIPA 5.3	PB2019 + RV-81/2021	1.481	78	386	-193	1.210
Tsjaikowskypad-Giethoornpad+brug Olstgracht fiets MIPA 1.14	RV-46/2018+RV-10/2021 + RV- 81/2021	411	53	241	-121	237
INV Spelen 2019-2022 - 661	PB2019 + PB2021 + PB2022	4.093	2.202	520	-	1.371
INV PP Avonturijn en Olivijn - 705	PB2019 + PB2021	276	316	20	-	-60
INV Populieren Johnsonpad -680	PB2019	256	152	4	-	101
INV GO Centrum Almere Haven	PB2019 + PB2021	656	-	8	-	648
#INV VV Asfalt Oosterdreef-367	PB2019	-693	-	-	-	-693
#INV VV Asfalt Havendreef - 251	PB2019	-1.047	-	-	-	-1.047
#INV VV Limburgsebrug - 420	PB2019 + PB2021	310	59	251	-	
INV Vervangen Abri's - 742	PB2019	320	158	-	-	162

omschrijving	besluitvorming	krediet realisatie		lasten investerings-		restent krediet
		t/m 2020	2021	bijdrage		
MIPA 4.2 Ronde Muziekdreef-Kruidenweg	RV-56/2019	300	118	-	-	182
MIPA 4.3 Ronde Hollandsedreef-Bartokweg	RV-56/2019	300	74	-	-	226
MIPA1.29 verbreding bruggen Spoorbaanpad	RV-56/2019 + PB2022	510	211	198	-99	200
#INV W Dunlopbrug	PB2020 + PB2021+ PB2022	90	-	238	-	-148
INV W Michauxbrug Almere Hout	PB2020 + PB2021 + PPN2022	732	137	607	-	-12
#INV W Bosplantsoen Haven	PB2020	100	100	-	-	
#INV W Von Draibrug	PB2021	-	321	15	-	-335
INV W Beitelbrug	PB2021	210	208	29	-	-26
#INV W Wijde Blikbrug 2516	PB2021 + PB2022	257	-	269	-	-12
#INV W Grote Brekkenbrug 2517	PB2021	230	-	238	-	-8
INV W Verlichting Centrum Al mere Haven	PB2022	550	-	-	-	550
INV W VRI en toepassen LED programma 2021 ev.	PB2021 + PB2022	2.074	-	1.051	-	1.023
INV W steiger 20.01 Lesplaats Almere Stad	PB2021 + PB2022	470	-	501	-	-31
INV W steiger 30.13 Buenos Airesstraat Havenkom Buiten	PB2021 + PB2022	495	-	40	-	455
INV W DRIS bushaltes	PB2021 + PB2022	550	-	346	-175	378
Realis. spoorbaan brug NS parkwijk&NS Buiten MIPA 1.28+1.29	RV-10/2021 + PB2022	5.484	-	-	-	5.484
herin fietsbrug Spoorbaanpad stationsplein/busplein MIPA1.30	RV-10/2021	-	32	654	-654	-32
MIPA 4.6 en 4.7 Evenaar-maatregelen	RV-10/2021	275	-	-	-	275
INV Herinrichting Havenkom	PPN2022 + PB2022	2.223	-	1.957	-	266
MIPA1.31 Upgrade Fongerspad-noord	PB2022	290	-	374	-	-84
INV Velopabankjes	PB2022	163	-	-	-	163
Land Art werk	PB2021	350	-	-	-	350
INV W steiger 20.33 Beatrixpark	PB2022	124	-	70	-	54
INV-W Knikkerbrug - 2770	PB2022	644	-	-	-	644
INV-W Verstoppertjebrug- 2773	PB2022	333	-	-	-	333
INV-W Voetbalbrug- 2013	PB2022	293	-	-	-	293
INV-W Giethoornbrug- 2038	PB2022	319	-	-	-	319
INV-W Manifestatiebrug- 2035	PB2022	425	-	-	-	425
INV-W Harlingenbrug- 2036	PB2022	413	-	-	-	413
INV-W Jan Postmabrug- 2532	PB2022	223	-	-	-	223
INV-W Schommelbrug- 2768	PB2022	284	-	-	-	284
INV-W hoepelbrug- 2766	PB2022	421	-	-	-	421
INV-W Jaap Nippadbrug- 3005	PB2022	218	-	-	-	218
INV W Asfalt Vlotbrugweg inclusief voetpaden en PP	PB2022	150	-	-	-	150
INV W beplantingsvakken (uitrol programma)	PB2022	180	-	-	-	180
INV W bomen uit inspecties	PB2022	543	-	-	-	543
INV W bomen entonderstamproblematiek	PB2022	363	-	-	-	363

omschrijving	besluitvorming	krediet realisatie t/m 2020	lasten investerings- 2021	investerings- bijdrage	restent krediet	
INV omvormen Skatebaan Beatrixpark	PB2022	152	-	-	152	
INV VV fietspad Jaap Edenpad omvormen asfalt naar beton	PB2022	376	-	-	376	
INV Veiligheidsmaatregelen Civiele Kunstwerken Almere	PB2022	325	-	-	325	
INV VV Lichtmasten	PB2022	120	-	-	120	
Aanlegsteiger	PB2021	200	-	-	200	
<i>totaal investeringen maatschappelijk nut</i>		<i>121.736</i>	<i>49.148</i>	<i>22.168</i>	<i>-1.241</i>	<i>51.661</i>
totaal		363.099	76.406	60.415	-2.632	228.910

7.5 Begrotingsrechtmatigheid

Algemeen

Bij de rechtmatigheidscontrole door de accountant vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

“Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma’s (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn.”

Indien op programmaniveau de gerealiseerde lasten hoger zijn dan de begrote lasten of, in enkele gevallen, de gerealiseerde baten lager zijn dan de begrote baten, is er sprake van een begrotingsafwijking. Voor Almere worden de begrotingsafwijkingen groter dan € 0,1 miljoen relevant geacht en gerapporteerd. Begrotingsonrechtmatigheid kunnen ook veroorzaakt worden door een administratieve fout, bijvoorbeeld onjuiste begrotingswijzigingen. Bij onjuiste begrotingswijzigingen zijn bijvoorbeeld de begrote baten verlaagd in plaats van de lasten verhoogd. Voor het resultaat heeft dit in principe geen gevolgen. Andere overschrijdingen kunnen wel effect hebben op het resultaat, bijvoorbeeld als we door onvoorziene omstandigheden meer geld hebben moeten uitgeven dan begroot.

Per uitgave die heeft geleid tot een begrotingsoverschrijding op programmaniveau dient te worden aangegeven of de uitgaven binnen het door de Gemeenteraad uitgezette beleid passen, dan wel dat er sprake is van strijdigheid met een wettelijke bepaling c.q. met een door de Gemeenteraad genomen beslissing. Onderstaande tabel toont een overzicht van de soorten onrechtmatigheid. Er kunnen zeven verschillende begrotingsoverschrijdingen worden onderscheiden. In onderstaand overzicht wordt aangegeven wat naar de mening van de Commissie BBV de consequentie van betreffende overschrijding moet zijn voor het accountantsoordeel.

Tabel soorten onrechtmatigheid

	Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende “soorten” begrotingsafwijkingen worden onderkend:	onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
1	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn gesignaleerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad		X
3	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet	X	

Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen tenminste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:	onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
4 Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
5 Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen		X
6 Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente er voor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.		
6a - geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar		X
6b - geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	
7 Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
7a - jaar van investeren		X
7b - afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	

Analyse op begrotingsoverschrijdingen groter dan € 0,1 miljoen

Uit de analyse van de realisatiecijfers 2021 blijkt bij een aantal programma's sprake van een begrotingsoverschrijding van meer dan € 0,1 miljoen. Deze worden hieronder nader toegelicht. bedragen x € 1 miljoen

programma	lasten begroting	lasten realisatie	afwijking
01 Bestuur, inwoners en economie	25,2	25,4	-0,2
08 Bedrijfsvoering	74,7	75,7	-1,0

01 Bestuur, inwoners en economie

De overschrijding op dit programma komt vooral door hogere uitvoeringskosten door burgerzaken. Maar hier staan ook hogere opbrengsten (leges) tegenover. Dit komt doordat er vanaf de zomer in 2021 een forse toename is geweest in het aanvragen van reisdocumenten en naturalisatieverzoeken.

Als we rekening houden met de gerealiseerde baten en reservemutaties is er op dit programma geen overschrijding, maar juist een meevaller. Zie voor een verdere toelichting het [programma Bestuur, inwoners en economie](#).

08 Bedrijfsvoering

De overschrijding op dit programma van € 1,0 miljoen komt door meerdere kleine verschillen. Voor het belangrijkste deel komt dit door hogere inhuurkosten. Dit is vooral het gevolg van ziekte en vacatureruimte. Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt blijkt het vaak steeds lastiger om vacatures op tijd in te vullen. Ook hebben we € 0,3 miljoen meer belasting moeten betalen vanwege de thuiswerkvergoeding voor

medewerkers. Voor een deel wordt de overschrijding op dit programma gecompenseerd door hogere baten op dit programma (€ 0,6 miljoen). Ook zijn er op de andere programma's meevallers op de bedrijfsvoering, die deze overschrijding compenseren.

Voor een gedetailleerde toelichting op deze overschrijding verwijzen we naar de [Totaalrekening](#).

Analyse op overschrijdingen investeringskredieten

Naast een analyse op de exploitatielasten hebben we ook een analyse uitgevoerd op de gepleegde investeringen in 2021. Immers, in het geval een investering het investeringskrediet overschrijdt kan dit invloed hebben op de afschrijvingslasten in latere jaren.

Voor de overschrijding op investeringskredieten hanteren we een grens van € 0,1 miljoen voor investeringen met economisch nut en € 0,2 miljoen voor investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Dit is gebaseerd op onze Kadernota vaste activabeleid 2017.

Uit de analyse op de realisatiecijfers 2021 blijkt dat er in 2021 geen sprake is van kredietoverschrijdingen groter dan de ondergrenzen die wij hanteren.